59

F. AZORIN, ARKITEKTO

UNIVERSALA TERMINOLOGIO
DE LA
ARKITEKTURO

(ARKEOLOGIO, ARTO, KONSTRUO K. METIO)

Ĉirkaŭ 2.000 profesiaj vortoj.
— 2.000 desegnoj.
6-8 lingva traduko de ĉiu radikvorto.

Federación Española de Esperanto
Hispana Esperanto - Federacio
Rodriguez San Pedro 13 - 3º, 7, E-28015 MADRID
Tel. +34 - (91) - 4466079

Presejo CHULILLA y ANGEL
Torrecilla del Leal, 17
MADRID

FRANCISKO AZORÍN - ARKITEKTO

UNIVERSALA TERMINOLOGIO

DE LA

ARKITEKTURO

(ARKEOLOGIO, ARTO, KONSTRUO K. METIO)

KUN 2.000 DESEGNOJ

PRESEJO CHULILLA Y ANGEL
MADRIDO
1932

MALLONGIGOJ

Sansk.	— sanskrita	lingvo.
Gr.	— greka	»
l.	— latina	»
got.	— gota	»
ar.	— araba	»
heb.	— hebrea	»
h.	— hispana	»
p.	— portugala	»
i.	— itala	»
f.	— franca	»
a.	— angla	»
g.	— germana	»
r.	— rusa	»
pol.	— pola	»
sv.	— sveda	»
k.	— kaj.	
k. c.	— kaj cetere.	
m.	— metro-j.	
j.	— jaro-j.	
jc.	— jarcentoj.	

Ĉefaj kunlaborantoj: Portugalio, Francisko Costa, direktoro de la revuo «Arquitectura», de Lisboa; Italio, Prof. Arkitekto Bruno Canattieri, de Parma; Francio, Inĝeniero Ch. Tiard, Paris; Germanio, S-ro Joseph Berger, verkisto.

PROLOGO

Klopodas la nuna epoko standardizi laboron kaj varon, por ŝpari penojn k. labortempon, por pligrandigi produktokvanton, por malkarigi kostojn. La racia homaro bezonas raciigi sian agadon, simpligi la kapricajn multajn formojn de siaj fabrikaĵoj.

Nu, la lingvo samtempe estas laborilo kaj produktaĵo. Certe ĉiu lingvo estas kanto, harmonio, sentoesprimilo, tradicia spirito de popolo... ; sed, nediskuteble, ĝi estas ankaŭ helpilo por interkompreniĝi laboristoj ĉe metiejo aŭ laboratorio k. ĉefa materio de verkoj artaj, intelektaj, industriaj k. eĉ komercaj, laŭ formo je libroj, revuoj, ĵurnaloj, katalogoj, anoncoj, k. c. Ĉion ĉi, sekve, ni bezonas normigi.

Nune, tiaj lingvorilatoj k. presproduktoj fariĝas per tro multaj malsamaj idiomoj ; kompreneble, en ĉiu nacio—k. ekzistas troaj—per sia nacia idiomo. Sed, tia kaprica polifonio, ne danĝera por poetaĵoj k. beletristiko, malhelpas gravege la komunan internacian homagadon k. plikarigas ties verkojn. Jen, kial, jam de antaŭtempe, la sciencistoj universalemaj pledis pro komuna interkomprenilo k. decidis starigi normojn por la sciencaj terminaroj. Kaj ofte ni vidas ilin kunsidi por akordigi nomenklaturon k. klasifikon.

Laŭ tiu vojo, rekomendita diversfoje de akademiistoj k. teknikistoj, nia verko «Universala Terminologio de la Arkitekturo» celas starigi vortonormojn por ĉi fako, amplekse difinita kiel integraĵo de la Artoj plastikaj. La laboro, mi deklaras ke en ĉi sciobranĉo estas pli facila ol en iu alia. La plastikaj artoj uzas internacian esprimilon, desegnon, pentron, gravuron, skulptadon, de ĉiuj k. ĉie komprenatan ; kaj feliĉe la internacieco plej ofte etendiĝas ankaŭ al la vortonomo, kiel nia verko montras. Sufiĉas do, por normigi tian terminaron unuformigi la ortografion, kaj se okaze la elparoladon.

Ni ne devas kaŝi ke, similaj laboroj, faritaj en diversaj sciencaj kaj teknikaj branĉoj, ĉar ili ne fariĝis laŭ normoj universalaj, devos iutempe

esti akordigataj. Ankaŭ ni devas diri ke ĉi tiuj laboroj nur kompletiĝos kiam la terminoj internaciaj estos kunligataj per lingvo internacia. Nuntempe la sciencistoj internacie kunsidantaj povas interŝanĝi k. interkomprenigi ekvaciojn algebrajn, k. formulojn ĥemiajn, klasifikojn natursciencajn k. plej gravajn kalkulojn, sed ili malfacile povas interŝanĝi plej simplajn komentariojn.

Iam, baldaŭ mi esperas, tiaj simplaj konsideroj estos ĉies akceptataj kaj mi kredas ke por tiu decido mia laboro ne estos senutila. Ĝis tiu tempo, ĉiu povas uzi ĉi verkon kiel Vortaron nacilingvan aldonante indekson de vortoj nacilingvaj aboce ordigitaj, aŭ kiel Vortaron plurlingvan tute simple.

Madrido, januaro 1932.

A

Abako.—*Gr.* abaks (*plato*) ; *l.* abacus.

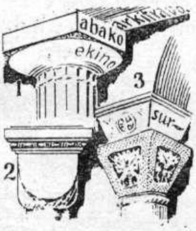

h.—ábaco.
p.—abaco.
i. —abaco.
f. —abaque.
a.—abacus.
g.—Abakus.

Supra plato de kapitelo (1); *foje ornamita* (2). SUR— =*Peco surkapitela.*

Abatejo.—*El heb.* ab (*patro*) ; *siria* abba (*patro*) ; *l.* abbatia.

Abatejo de l'Monto Sta. Mikaelo (Francio)

h.—abadía.
p.—abadia.
i. —abbadia, badia.
f. —abbaye.
a.—abbey.
g.—Abtei.
sv.—abbot.

Monaĥejo regita de abato.

Absido.—*El gr.* apsis (*rado, volbo*) ; *l.* absis, absidis.

h.—ábside.
p.—abside.
i. —abside.
f. —abside.
a.—apse.
g.—Absis.

Malantaŭa, duonronda parto de templo. —IDO=*Absideto ĉe absido.*

Adzo. — *El baska* aitz (*ŝtono*) ; *gr.* aksine ; *l.* ascia, asciata, asciola.

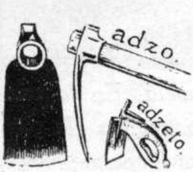

h.—azada, azuela.
p.—enxada, enxo.
i. —ascia, accetta.
f. —essette, houe.
a.—adze, hoe.
g.—Dexel, Texel, Haŭe.

Ilo tranĉanta formita per akrigita lameno akutangule fiksita de tenilo.

Aero.—*Gr.* aer ; *l.* aer.

Aeromotoro.

h.—aire.
p.—ar.
i. —aria.
f. —air.
a.—air.
g.—Luft. (Aerolith, Aeronaut...)

Gaso kiun ni spiras. —umi = *Refreŝigi la aeron.* —dromo = *Pretigita kampo por aviadiloj.* —dinamiko ; —statiko ; —metrio ; —logio ; —lito ; —gramo ; —ŝakto ; —fotometrio.

Agato.—*El* Achater (*nun, Britlo*), *propra nomo de Sicilia rivero kie, laŭ Plinio, oni eltrovis unue tian ŝtonon.*

Agato araba gravurita. (Arkeologia Muzeo. Madrido).

h.—ágata.
p.—agatha.
i. —agata.
f. —agathe.
a.—agathe.
g.—Agathe.
pol.—agat.

Kristaligita silico kun diverskoloraj vejnoj uzata kiel juvelo. En la nacia Biblioteko de Parizo troviĝas «la granda agato de la Sta. Kapelo», kameo 0,31 × 0,27 *m. kun la Apoteozo de Aŭgusto gravurita.*

Agoro. — *Gr.* agora, *el* ageirein (*kunvoki, kunigi*) ; *l.* agora.

Agoro en la murita Olimpia sanktejo.

h.—ágora.
p.—agora.
i. —agora.
f. —agora.
a.—agora.
g.—Agora.

Ampleksaĵo, placo, kunvenejo, en la antikvaj grekaj urboj ; kiel la Foro, ĉe la romanoj ; kiel la Zoco, ĉe la araboj.

Agrafo.—*El antikva g.* krapfo.

h.—grapa, gafete, corchete.
p.—grâmpo, colchete.
i. —gancio, grampa.
a.—agrafe, crook.
g.—Agrafe, Heft(e).
pol.—agrafka.

Hoketo, kies alia ekstremo formas ingon.

—i = *Kunigi per agrafo.*

Ahimezo.—*Ar.* aŝ-ŝimeza.

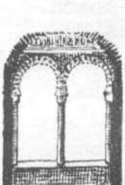

h.—ajimez.
p.—ajimez.
i. —finestra bifora, dopia.
f. —fenetre géminée, a meneaux.
a.—twofold window.
g.—Achimez.

Fenestro, ofte ĵaluziita, dividita per

koloneto(j; tre tipa ĉe la araba arkitekturo.

Akademio.—*El* Akademia, *propra nomo de ĝardeno Akademosa en Ateno*; *l.* academia.

Akademio de belaj artoj en Ateno (Grekio).

h.—academia.
p.—academia.
i. —accademia.
f. —academie.
a.—academy.
g.—Akademie.
pol.—akademoa.

Societo de scienculoj, literaturistoj, artistoj; ankaŭ ilia ejo.

Akanto. — *Gr.* akanthos, *el* ake (*pinto*) + anthos (*floro*); *l.* acanthus.

h.—acanto.
p.—acanto.
i. —acanto.
f. —acanthe.
a.—acanthus.
g.—Akanthus.

Varmolanda dorna vegetaĵo kies formon kopiis ofte la arkitekturo.

Akrolito. — *Gr.* akrolithos, *el* akros (*alta*) + lithos (*ŝtono*); *l.* acrolithus.

h.—acrolito.
p.—acrolito.
i. —acrolito.
f.—acrolithe.
a.—acrolith.
g.—Akrolith.

Statuo kolosa starigita de la reĝo Maŭzolo en la templo de Marto (Halikarnaso). Statuo el ligno aŭ bronzo kun kapo ŝtona. Amplekse, figuro farita parte per belaj ŝtonoj.

Akropolo. — *Gr.* akropolis, *el* akros (*alta*) + polis (*urbo*); *l.* acropolis.

h.—acrópolis.
p.—acrópole.
i. —acrópoli.
f. —acropole.
a.—acropolis.
g.—Akropolis, Hochburg.
pol.—akropolis.

Alte lokita parto de urbo ĉe la grekoj k. aliaj antikvuloj.

Akrotero.—*Gr.* akroterion (*altaĵo*); *l.* acroteria.

h.—acrótera.
p.—acrotera.
i. —acroterio.
f. —acrotère.
a.—akroter, acroterium.
g.—Akroterium.

Staranta skulptaĵo, vazo, statueto, sur frontono, amplekssence sur konstruaĵo. —EJO = *Longa piedestalo surportanta akroterojn.*

Akso.—*Gr.* axon ; *l.* axis.

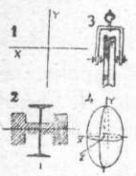

h.—eje (axial).
p.—eixo.
i. —asso.
f. —axe.
a.—axe, axis.
g.—Achse.
sv.—axel.

Centra linio, aŭ cilindro ĉirkaŭ kiu turniĝas korpo. Simetri— = *linio centra.* geometria— ; optika— ; kristalografia— ; movebla— ; fiksa— ; ŝovebla— ; rotacia— ; neŭtra— ; —de rotacio ; —de fortoparo ; —de koordenadoj ; —de ordenado ; de absciso. —ingo.

Aksonometrio. — *El gr.* axon + metron (*akso mezuro*).

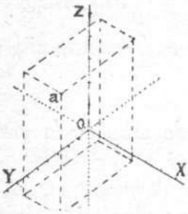

h.—axonometría.
p.—axonometria.
i. —assonometria.
f. —axonométrie.
a.—axonometry.
g.—Axonometrie.

Perspektiva sistemo konsintanta reprezenti figurojn laŭ tri aksoj, kies skalo estas difinita.

Akvo.—*L.* aqua.

$H^2 O$

A
Hemia formulo de la akvo

h.—agua.
p.—agua.
i. —acqua.
f. —eau.
a.—water ; (aque*duc*, aquar*ello*).
g.—Wasser; (Aquar*ium*)

Likvaĵo senkolora, senodora, sengusta, por trinki, domaj uzoj k. konstruo. —nivelo ; —nivelilo ; —turo ; —tubaro ; —rezervujo ; —kondukilo ; —provizado ; —falo ; —igi ; el—igi ; flu— ; dolĉa— ; trinkebla— ; sala— ; pluv— ; destil— ; filtrita— ; subtera— ; stagnanta— ; glu—...

Akvaforto.—*El l.* aqua + fortis (*akvo forta*).

Goya akvaforto

h.—aguafuerte.
p.—aguaforte.
i. —acquaforte.
f. —eau-forte.
a.—copperplate print.
g.—Radierung.
pol.—akwaforta.

Gravuro farita per morda acido sur metalo. —I = *Fari akvaforton;* —ISTO.

Akvarelo.—*El l.* aqua.

Akvareliloj

h.—acuarela.
p.—aquarella.
i. —acquarella.
f. —aquarelle.
a.—aquarelle.
g.—Aquarell.
pol.—akwarela.

Pentro sur papero per koloriloj solvitaj en akvo.
—I = *Fari akvarelon* ; —ISTO.

Akvario.—*L.* aquarium, *el agua* (*akvo*).

Akvario salona

h.—acuario.
p.—aquario.
i. —acquario.
f. —aquarium.
a.—aquarium.
g.—Aquarium.
pol.—akwarjum.

Akvujo por kulturi fiŝojn, vegetaĵojn, kiel amuzo, lerno aŭ industricelo.

Akvatinto.—*El l.* aqua.

h.—aguatinta.
p.—aguatinta.
i. —acquatinta.
f. —aquatinta.
a.—aquatinta.
g.—Aquatinto.

Procedo de gravurado per acidoj, imitante tuĉon.

Akvedukto. — *L.* aquaeoductus (*akvo konduko*).

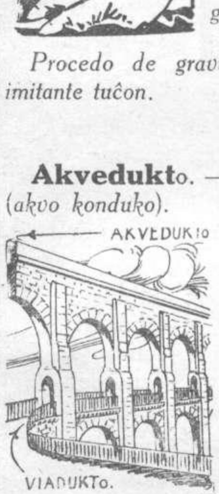

h.—acueducto.
p.—aqueducto.
i. —acquidoto.
f. —aqueduc.
a.—aqueduct.
g.—Aquaedukt.

La Arkoj de Teruel (Hisp.)

Konstruaĵo por konduki nivele akvon tra valo.

Alo.—*L.* ala, *el* axila.

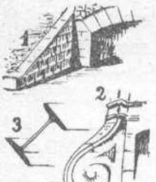

h.—ala.
p.—ala.
i. —ala.
f. —aile.
a.—aisle, flange.
g.—Flansch.

Flankelstara konstruparto.

Alabastro.—*El gr.* alabastros; *l.* alabaster.

h.—alabastro.
p.—alabástro.
i. —alabastro.
f. —albâtre.
a.—alabaster.
g.—Alabaster.
pol.—alabaster.

Duon diafana kalka aŭ gipsa ŝtono, similanta marmoron, uzata por artaj objektoj.

Alabastrono. — *El gr.* alabastros.

h.—alabastron.
p.—alabastron.
i. —alabastrone.
f. —alabastron.
a.—alabastron.
g.—Alabastron.

Antikva vazo por enteni parfumojn, ungventojn. Estis fama tiu de oro, eltrovita en Nemrudo kun surskribo pri Sargono, la asira reĝo. —TEKO=*Ŝranko por enmeti alabastronojn.*

Albumo. — *L.* album, *el albus* (*blanko*).

h.—álbum.
p.—album.
i. —album.
f. —album.
a.—album.
g.—Album.

Bindita libro por konservi aŭtografojn, fotojn, desegnojn, poŝtmarkojn, k. c.

Aleo.—

h.—alameda, ambulacro.
p.—álea, alameda.
i. —viale.
f. —allée.
a.—alley.
g.—Allee, Baumgang.
pol.—aleja.

Vojo kun ambaŭflanka vico de arboj.

Alegorio.—*Gr.* allegoria, *el* allos + agorein (*alio voki*); *l.* allegoria.

Alegorio de la pentrarto

h.—alegoría.
p.—allegoria.
i. —allegoria.
f. —allégorie.
a.—allegory.
g.—Allegorie.
pol.—alegorja.

Abstraktaĵo klarigita per bildo.

Alero.—*El l.* ala.

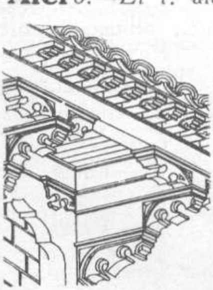

h.—alero.
p.—beira.
i. —tettoia.
f. —auvent, avant-toit.
a.—gable end, eaves.
g.—Schirmdach.

Elstara parto de tegmento.

Alhambro.—*El ar.* al-hamra (*la ruĝa*).

Korto de la Leonoj en la Alhambro

h.—Alhambra.
p.—Alhambra.
i. —Alhambra.
f. —Alhambra.
a.—Alhambra.
g.—Alhambra.

Granada alkazabo konstruita de la maŭroj dum XIII-XIV jc.

Alidado. — *El ar.* al-idaz (*la kalkulilo*).

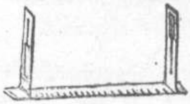

h.—alidada.
p.—alidada.
i. —alidada.
f. —alidade.
a.—alidada.
g.—Alhidada.

Topografia ilo por alliniigi, konsistanta el du lamenoj fenditaj paralele elstareblaj.

Alikato. — *El ar.* al + lukat (*la glimo, speguleto*).

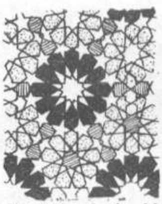

Alikatado de la Alhambro, Granado (Hispanio)

h.—alizar (alicatar).
p.—alizar (alicatar).
i. —matton di majolica.
f. — mosaïque de faïence, lambris de faïence.
a.—tilework.
g.—Fliesengetäfel.

Diversforma poligoneto el ceramiko emajlita. —ADO = *Zoclo, friso, orna-*

mo de alikataro. —I = *Mozaiki per plurformaj alikatoj.*

Alkazabo.—*Ar.* al-kasba.

h.—alcazaba.
p.—alcáçova.
i. —alcazaba.
f. —alcasbah.
a.—alcazaba.
g.—Alcazaba.

Tipa araba citadelo.

Alkazaro.—*Ar.* al-kazar (*la domo*).

Alkazaro Segovia

h.—alcázar.
p.—alcáçar.
i. —alcazar.
f. —alcazar.
a.—alcazar.
g.—Alkazar.

Fortika, luksa, reĝa palaco.

Alkovo.—*El ar.* al-kobba (*la kupolo*); *l.* cubicula.

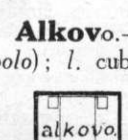

h.—alcoba.
p.—alcova.
i. —alcova.
f. —alcôve.
a.—alcove.
g.—Alkoven.
pol.—alkowa.

Enĉambra apartaĵo por lito, foje izolebla per vitrapordoj aŭ kurtenoj.

Almohado.—*Ar.* al-muahid (*la unuema*).

h.—almohade.
p.—almohade.
i. —almohadi.
f. —almohade.
a.—almohade.
g.—Almohaden.

Berbera partiano de Ben Tumarto (*Mahdi*), 1148-1162*j. Ties arto karakterizita per enkadrigitaj geometriaj ornamoj k. kunplektitaj arkaroj; ekz.: la Sevilja Giraldo.*

Almoravido.—*El ar.* al-morabit (*la ermituloj*).

h.—almoravide.
p.—almoravid.
i. —almoravidi.
f. —almoravide.
a.—almoravide.
g.—Almoraviden.

Gento de la Atlasa montaro kiu regis Afrikon k. Andaluzion de 1038-1144*j. Ties arto.*

Altano.—*El l.* altus (*alto*).

h.—atalaya, altozano, mirador.
p.—altana.
i. —altana.
f. —altane.
a.—altana.
g.—Altan, Söller.
pol.—altana.

Rigardejo ĉe supra parto de konstruaĵo. Altejo.

Altaro.—*L.* altare, *el alta aræ* (*alta arao*).

h.—altar.
p.—altar.
i. —altare.
f. —autel.
a.—altar.
g.—Altar.
rus.—altar.
pol.—oltarz.

Monumento por religiaj oferoj, por diservo. Oferejo.

Altimetrio.—*El l.* altus + *el gr.* metron (*alto mezuro*).

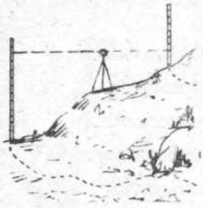

h.—altimetrío.
p.—altimetrio.
i. —altimetria.
f. —altimétrie.
a.—altimetrio.
g.—Höhenmeszkunst.

Topografia fako pritraktanta trovi k. plandesegni altecon de tereno rilate difinitan nivelsurfacon. Hipsometrio. Nivelado. ALTIMETRO = *Aparato por mezuri altojn.*

Ambono. — *Gr.* ambon (*ujo*); *l.* ambo.

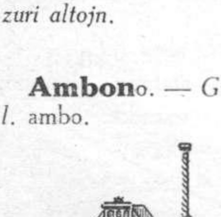

h.—ambon.
p.—ambao.
i. —ambone.
f.—ambon, jubé
a.—ambon.
g.—Ambone.

Tribuno en la antikvaj bazilikoj, flanke de la presbiteriejo, por legi la evangelion.

Amboso.—*El a. g.* an-bozan (*al bati*).

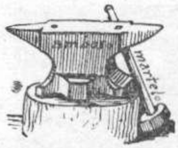

h.—yunque, bigornia.
p.—bigornia.
i. —incudine.
f. —enclume.
a.—anvil.
g.—Amboss.

Fera bloko, por bati la metalojn.

Ambulatorio. — *L.* ambulatorium, *el* ambulare (*promeni*).

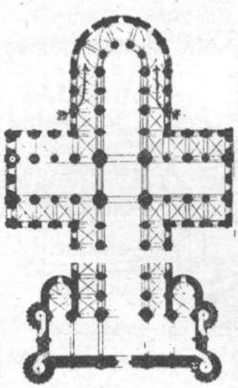

h.—ambulatorio, deambulatorio, girola.
p.—ambulatorio.
i. —ambulatorio.
f.—ambulatoire.
a.— ambulatory.
g.—Ambulatorium, Chorumgang.

Interna aŭ ekstera galerio ĉirkaŭmura.

Ametisto. — *El gr.* a + metischo (*sen ebria*); *l.* amethystus.

h.—amatista.
p.—amatista.
i. —amatista.
f. —améthyste.
a.—amethyst.
g.—Amethyst.

Violkolora juvelŝtono.

Amfiprostilo.—*Gr.* amphiprostilos, *el* amphi (*ambaŭ*) + prostilos (*kolonaro*) ; *l.* amphiprostyla.

amfiprostila greka templo

h.—anfiprostilo.
p.—amfiprostilo.
i. —anfiprostil.
f. —amphiprostyle.
a.—amphiprostylos.
g.—Amphiprostylos.

Konstruaĵo kun kolonaro ĉe ambaŭ kontraŭaj flankoj.

Amfiteatro.—*Gr.* amphiteatron, *el* amphi + theatron (*ambaŭflanka teatro*) ; *l.* amphitheatrum.

Sekcio vertikala, laŭ la plej granda akso, de la Anfiteatro Flavia. Romo.

h.—anfiteatro.
p.—amphitheatro.
i. —anfiteatro.
f. —amphithèatre.
a.—amphitheatre.
g.—Amphitheater.
pol.—amfiteatr.

Antikva konstruaĵo por luktaj festoj kun areno ovala k. sidejo ŝtupare ordigita por spektantoj. Ĉambrego, ordinare duonronda, kun ŝtuparigita sidejo por spektantoj, en teatro, universitato, k. c.

Amforo.—*Gr.* amphoreos (*rezervujo*) ; *l.* amphora.

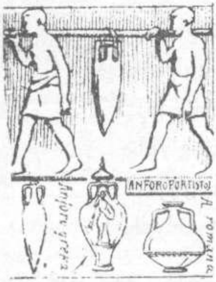

h.—ánfora.
p.—ámphora.
i. —anfora.
f. —amphore.
a.—amphora.
g.—Amphora.
pol.—amfora.

Duansa antikva terkuirita vazo por likvaĵoj.

Amoro.—*L.* amor.

Amoro k. Venuso

h.—Amor.
p.—Amor.
i. —Amore.
f. —Amour.
a.—Amor.
g.—Amor, Amorette, Liebesgott.

Romana dio, filo de Venuso k. Jupitero, simbolo de la amo ; ofte reprezentita de la artistoj kiel blinda, flugilhava junulo, sage armita.

Amuleto.—*Ar.* jamalet (*portitaĵo*), *el* jamala (*porti*) ; *l.* amuletum.

1 k. 2. Amuleto egipta
3. Amuleto krimea.

h.—amuleto.
p.—amuleto.
i. —amuletto.
f. —amulette.
a.—amulet.
g.—Amulett.

Objekto, kiu magie efikas kontraŭ danĝero, malsano, sorĉo.

Anaglifo.—*Gr.* ana-glifos (*alta ĉizaĵo*); *l.* anaglypha.

h.—anaglifo.
p.—anaglypho.
i. —anaglifo.
f. —anaglyphe.
a.—anaglyph.
g.—Anaglyph.

Vazo, plastika verko, kun maldelikata reliefo. —TOGRAFIO = *Arto skribi reliefe.*

Angulo.—*El gr.* agkilos (*kurbigita*); *l.* angulus.

h.—ángulo.
p.—angulo.
i. —angolo.
f. —angle.
a.—angle, corner.
g.—Ecke, Winkel. (Angel = *hoko*).

Spaco inter du sinrenkontantaj linioj. STRAT— = *Spaco inter du sinrenkontantaj fasadoj.*

ort—; akut—; malakut—; komplementa—; suplementa—; apud—; enskribita—; *n* grada—; frot—; klin—; eŭler—; diedra—; tri— (*regula, isocela, skalena*).

Anĝelo.—*Gr.* aggelos (*sendito*); *l.* angelus.

h.—ángel.
p.—anjo.
i. —angelo.
f. —ange.
a.—angel.
g.—Engel.

Ĉiela spirito, dia kortegano, ofte reprezentita ĉe la ikonografio kristana per flugilhava junulo aŭ nudinfano.

Ankro.—*Gr.* agkura; *l.* ancora.

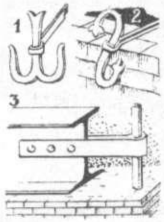

h.—áncora, ancla.
p.—ancora.
i. —ancora.
f. —ancre.
a.—anchor.
g.—Anker.

Tipa dupinta ŝipfiksilo, uzata simil-forme en konstruado.
—I = *Fiksi, ligi per ankro.*

Anso.—*L.* ansa.

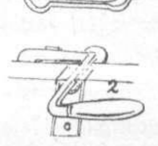

h.—asa, ansa, mango.
p.—aza.
i. —ansa.
f. —anse.
a.—handle.
g.—Henkel, Drücker, Klinke.

Tenilo por preni, porti, tiri, levi, malfermi...

Anto.—*Gr*. anta (*antaŭaĵo*): *l*. antae.

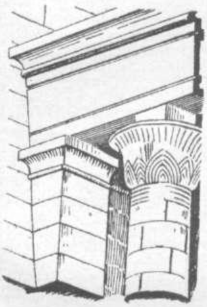

h.—anta.
p.—anta.
i. —anta.
f. —ante.
a.—anta.
g.—Ante.

Anto egipta

Pilastro plifortiganta ekstremon de muro.

IN— = *Templo antikva kies fasado havas du antojn*.

DUSTILA IN— = *Portiko kun kolonoj inter antoj*.

Antefikso.—*El l*. ante + fixa (*antaŭ fiksaĵo*).

h.—antefija.
p.—antefixa.
i. —antefissa.
f. —antéfixe.
a.—antefix.
g.—Antefiksum, Stirnziegel.

Antefikso sur greca frontonpinto

Ornamaĵo montriĝanta sur tegmenta bordo.

Antemio.—*Gr*. anthemios ; *l*. anthemis.

h.—antemion, antemis.
p.—anthemis.
i. —antemion.
f. —anthemion.
a.—anthemion.
g.—Anthemion.
pol.—antemion.

Ornamo imitanta similnomatan vegetaĵon, uzate ofte ĉe la klasika arto.

Antipendio.—*L*. antipendium, *el* antependulus (*antaŭpendaĵo*).

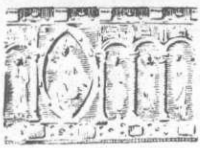

h.—antipendio, frontal.
p.—antipendium.
i. —antipendium.
f. —antipendium.
a.—antipendium.
g.—Antipendium.

Tuko, kovraĵo de la videblaj flankoj de altartablo. La kristanoj uzis de la IV jc., luksajn ŝtofojn, poste altvalorajn metalojn, tabulojn skulptitajn k. pentritajn, gŭadameciojn, k. c.

Anub(is)o.—*Egipta* Anup, Anepu.

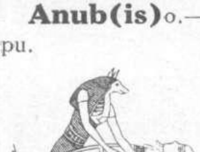

Anub(is)o k. la mumio de sia patro Osir(is)o.

h.—Anubis.
p.—Anubis.
i. —Anubis.
f. —Anubis.
a.—Anubis.
g.—Anubis.
pol.—Anubis.

Egipta dio, simbolo de la morto, reprezentita de la artistoj per homo hundokapa.

Apartamento.—*El l.* pars, partis.

h.—apartado, departamento, piso.

p.—apartamento, vivenda.

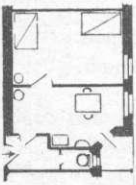

i. —apartamento.

f. —appartement.

a.—apartment.

g.—Wohnung, (Appartement).

pol.—apartament.

Parto de domo uzebla ƙiel loĝejo por unu familio. Apartaĵo.

Aperturo.—*L.* apertura, *el* a-perire (*malfermi*).

h.—apertura, hueco, vano.

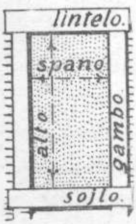

p.—abertura, janella, vao

i. —apertura, vano.

f. —ouverture, baie, jour.

a.—aperture, opening.

g.—Wandöffnung, Loch, Spalt.

Malfermaĵo. Pordo, fenestro, balƙono, luƙo.

Apoditerio.—*Gr.* apoditerion, *el* apo + diein (*sen vestiĝi*); *l.* apodyterium.

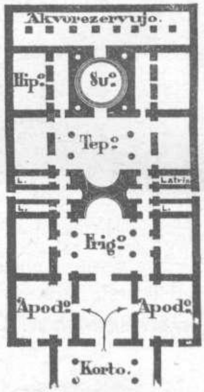

Roma banejo en la Palaco Skaura.

h.—apoditerio.

p.—apodyterio.

i. —apoditerio.

f. —apodytère.

a.—apodyterium

g.—Apodyterium.

Ejo en la romanaj termoj ƙaj palestroj por nudiĝi banistoj ƙ. ludantoj.

Apofigo.—*El gr.* apo + fige (*malproƙsime fugi*); *l.* apophigis.

h.—apófigo.

p.—apophige.

i. —apofige.

f.—apophige, congé.

a.—apophige, congée, scape.

g.—Apophige.

Kurbo aƙordiganta fuston, bazon aŭ ƙapitelon. Simila ƙurbaĵo ĉe aliaj elementoj.

Apogi.—*L*. appodiare, *el* al + podium (*al la podio, benko*).

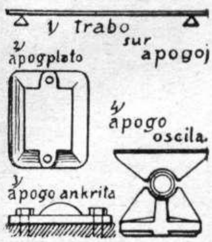

h.—apoyar, apear.
p.—apoyar.
i.—apogiare.
f.—appuyer.
a.—to lean upon.
g.—stutzen.
pol.—opierac

Subteni, firmigi objekton, konstruaĵon pere de trabo, fosto aŭ aliaĵo.

—ilo ; —ilaro ; —arko ; —muro ; —trabo ; —punkto ; klin—.

Apolo.—*Gr*. Apollon, *el* apo + ollmi (*malproksime vivigi*) ; *l*. Apollo.

Apolo de la Belvedero. (Romo).

h.—Apolo.
p.—Apollo.
i. —Apollo.
f. —Apollon.
a.—Apollo.
g.—Apoll, Apollo.

Greka dio, naskita kun Artemisa en Delo, el Latona k. Jupitro ; simbolo de la lumo, de la belo, de la harmonio ; reprezentita de la artistoj kiel glora, nuda junulo, foje kun liro, sur luma sunĉaro.

Apoteko. — *Gr*. apotheke, *el* apo + tithemi (*malproksime meti*) ; *l*. apotheca.

h.—botica, apoteca, farmacia.
p.—botica.
i. —bottega, farmacia.
f. —apothicairerie, boutique, pharmacie.
a.—apothecary's sohp.
g.—Apotheke.
pol.—apteka.

Butiko, kie oni aranĝas kaj vendas medikamentojn.

Arao. — *El* gr. airo (*starigi*) ; *l*. ara.

h.—ara.
p.—ara.
i. —are.
f. —autel.
a.—altar.
g.—Ara.

Oferejo ; simpla ŝtona tabulo por religiaj oferoj.

Araba (*arto*).—*El* Arabio, *propra nomo de azia lando*; *heb.* Arabah (*senfruḳta ḳamparo*); *l.* arabs.

h.—árabe, arábigo.
p.—arabe.
i. —arabe.
f. —arabe.
a.—arab.
g.—arabisch.

Arto el la araboj aŭ ĝin imitanta. La arḳiteḳturo estis elvolba, tre ornamplena per ĉizaĵoj, azulehoj, ḳ. brilaj ḳoloroj. Ĝiaj 5 sḳoloj nomiĝas: sirio-egipta, mogreba, persa, turḳa ḳ. hinda.

Arabesko. — *El* Arabio, *propra nomo de azia lando.*

h.—arabesco.
p.—arabesco.
i. —arabesco.
f. —arabesque.
a.—arabesque.
g.—Arabeske.
pol.—arabeska.

Ornamo imitanta ḳunpleḳtitajn branĉojn, foliojn, liniojn, laŭ la araba gusto.

Ardezo.—*El* Ardeso, *propra nomo de Irlanda regiono*; *l.* ardosia.

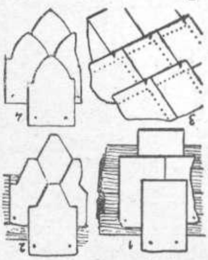

Ardezaj tegoloj.

h.—pizarra.
p.—ardósia.
i. —ardesia.
f. —ardoise.
a.—slate.
g.—Schiefer.

Duonenigra ŝtono facile disigebla en tavoloj, uzata por ḳovri tegmentojn, ḳ. c.

Areo.—*El sansḳ.* ur, urv, urw-ara (*tero*); *l.* area (*arvum* = *ḳampo*).

h.—área.
p.—aree.
i. —aree.
f. —are.
a.—area.
g.—Ar.
sv.—areal.

Tersurfaco. Spaco inter difinitaj limoj.

Areno.—*L.* arena.

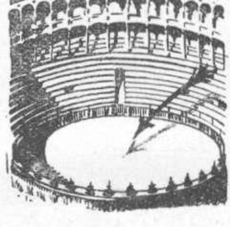

h. — arena, redondel, ruedo.
p.—arena.
i. —arena. rena.
f. —arène.
a.—arena.
g.—Arena.
pol.—arena.
r.—arena.

Centra loḳo de cirḳo, ḳie oni ludas, batalas, eḳzercas. Luḳtejo; *palestro.*

Areosistilo.—*El gr.* araios + sin + stylos (*maldense ḳun ḳolonoj*); *l.* aræossystylos.

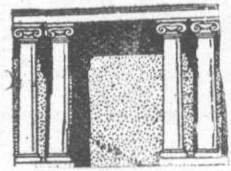

h.—areosistilo.
p.—areosistylo.
i. —areosistilo.
f. —aréosistyle.
a.—araeosystile.
g.—Araeosistyle

Kolonaro, elpensita de la franca arḳiteḳto Klaŭdio Perrolt, ḳies interḳolonaj spacoj distancas alterne 2 ĝis 4 moduloj ḳaj 8 aŭ pli.

Areostilo. — *Gr.* araiostylos el araios + stylos (*maldensa kolonaro*); *l.* arœostylos.

h.—areostilo.
p.—areostylo.
i. —areostilo.
f. —aréostyle.
a.—arœostyle.
g.—Arœostyle.

Kolonaro, kies interkolonaj spacoj distancas 8 aŭ pli moduloj.

Areotektoniko.—*El gr.* Ares, *propra nomo de militdio* + tekton (*verko*).

h.—areotectónica.
p.—areotectonica.
i. —areotectonica.
f. —areotectonique.
a.—areotectonics.
g.—Aräotektonik.

Parto de la arkitekturo pritraktanta fortikaĵojn k. militkonstruojn.

Argano.—*Gr.* ergates + geranos; *l.* arganum.

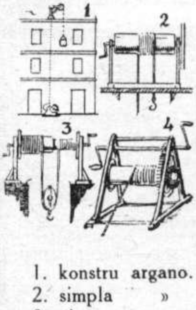

1. konstru argano.
2. simpla »
3. ĉina »
4. dentrada »

h.—árgano, torno.
p.—arganel.
i. —argano, verricello, burbera.
f. —treuil, (arganete).
a.—winch, hoist, crab, frame.
g.—Winde, Bauwinde.

Translokiga maŝino konsistanta el cilindro, kies rotacia movo aliformiĝas pere de ŝnuro; la cilindro povas esti vertikala aŭ horizontala, funkciante mane aŭ elektre.

Argilo.—*Gr.* argillos; *l.* argilla.

$SiO^3Al^2O^32H^2O + x$

Hemia formulo de la argilo.

h.—arcilla, argila.
p.—argilla.
i. —argilla.
f. —argile.
a.—argil, clay.
g.—Ton, Lehm.
pol.—glina.

Silikato el alumino hidrata miksita ofte kun oksidoj de kalko, fero, k. a.; uzata por fari brikojn, tegolojn k. ceramikaĵojn. Alofana—; halosita—; litomarga—; refraktora—; potista—; kuirita—.

Arĝento.—*Sansk.* arjuma (*blanko*); *gr.* argiros; *l.* argentum.

Ag

Hemia simbolo.

h.—plata, argento.
p.—prata, argento.
i. —argento.
f. —argent.
a.—silver, argent.
g.—Silber.

Brileblanka valora metalo, uzata por artaj objektoj k. monero. MALDIKA
—I = Surkovri per ~~maldita~~ tavolo de arĝento; —ISTO; —kolora; —sona.

Arko.—*L.* arcus.

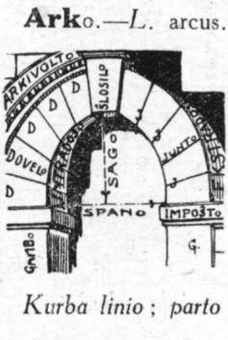

h.—arco.
p.—arco.
i. —arco.
f. —arc.
a.—arch. bow.
g.—Bogen (Arkade, Arkatur).
r.—arka.

Kurba linio; parto de kurbo. —ARO

=*Serio de arkoj. Ĉiel—; Volta—; paf—.*

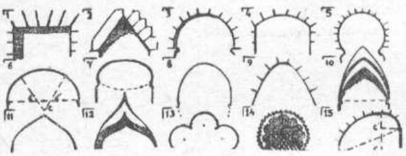

La masonarkoj laŭ la formo nomiĝas: lintela (1; angula (2; duoncirkla (3; segmenta (4; hufa (5; tricentra, plurcentra (6; ovala (7; elipsa (8; parabola (9; ogiva (10; tudora (11; kilforma (12; triloba (13; festona (14; rampa (15...

Laŭ la funkcio: deŝarĝa; apoga; triumfa... *k. c.*

Arkado.—*El. l.* arcus.

h.—arcada.

p.—arcada.

i. —arcata.

f. —arcade.

a.—arcade.

g.—Arkade.

vol.—arkada.

Arkaĵo sur apogiloj k. la limigita spaco. —ARO=*Vico da arkadoj.*

Arkeolito. — *El gr.* arkaios + lithos (*antikva ŝtono*); *vorto elpensita de Verworn.*

1. ĉelensa arkeolito.
2 k. 4. magdalena »
3. aĉelensa »

h.—arqueolito.

p.—arqueolito.

i. —archeolito.

f. —archeolithe.

a.—archœolith.

g.—Archœolith.

Ŝtonilo maldelikate prilaborita de prahomoj. Ĉi tiuj ŝtoniloj k. prilaboritaj ostoj karakterizas la periodon arkeolitan, *aŭ paleolitan laŭ pli ofta alnomo, kies erodivido estas: preĉelensa, ĉelensa; aĉelensa, mustera, aŭrigna, solutra, magdalena k. azila.*

Arkeologio. — *Gr.* arkeologio; *el* arkaios + logos (*antikvo pristudo*).

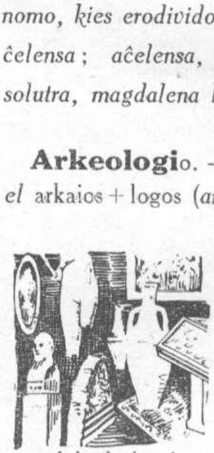

Arkeologi-aĵoj.

h.—arqueología.

p.—arqueologia.

i. —archeologia.

f. —archéologie.

a.—archeologie.

g.—Archäologie.

vol.—archeologia.

Scienco pri antikvaj artoj k. monumentoj. ARKEOGRAFIO. —ISTO=ARKEOLOGO.

Arkitekto.—*Gr.* arĥitekton (*laborestro*); *l.* architectus.

Konstruestro de egipta piramido. (Statuo en la Muzeo de Bulako).

h.—arquitecto.
p.—arquitecto.
i. —architetto.
f. —architecte.
a.—architect.
g.—Architekt.
pol.—architekt.

Persono profesie sin okupanta pri la konstruarto kiel projektisto k. konstrudirektoro.

Arkitekturo.—*Gr.* arĥitektura; *el* arĥi + tekton (*ĉef verko*); *l.* architectura.

Emblemo de la Arkitekturo.

h.—arquitectura.
p.—arquitectura.
i. —architettura.
f. —architecture.
a.—architecture.
g.—Architektur, Baukunst.
pol.—architektura.
rus.—arkitektura.

Belarto de la konstruado. —ISTO = *Arkitekto.*

Arkitrabo.—*El gr.* arĥi + *el l.* trabs (*ĉefa trabo*); *l.* architrabe.

h.—arquitrabe.
p.—arquitrabe.
i. —architrave.
f. —architrave.
a.—architrave.
g.—Architrav.

Trabego kuŝanta sur kolonoj. —I = *Surmeti ĉeftrabon sur starantaj kolonoj.*

Arkivo.—*El gr.* arkeion, arke (*antikvo*); *l.* archivum.
h.—archivo.
p.—archivo.
i. —archivio.
f. —archives.
a.—archivio.
g.—Archiv.
pol.—archiwum.

Kolekto da malnovaj aktoj k. dokumentoj. Loko kie oni gardas dokumentojn. —i; —isto; —ejo; ŝtata—.

Arkivolto.—*El l.* arcus.

Arkivolto romanikstila de katedrala pordo Valencia (Hisp.)

h.—arquivolta.
p.—arquivolta.
i. —archivolto.
f. —archivolte.
a.—archivolt.
g.—Archivolte.

Modluro ĉirkaŭornamanta arkon.

Armi.—*L*. armare.

h.—armar.
p.—armar.
i. —armare.
f. —armer.
a.—to arm.
g.—armieren.

Provizi konstruaĵon per fortikiloj, kanoj, feraĵoj, k. c. Gipso— ; betono— ; vitro—.

Armaturo.—*L*. armatura ; *el armare* (*armi*).

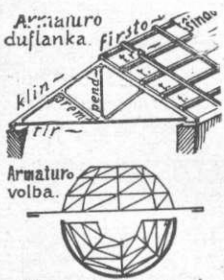

Tegmentaj armaturoj.

h.—armadura.
p.—armadúra.
i. —armatura.
f. —comble, armature.
a.—roof truss, armor.
g.—Armatur, Armierung.

Strukturo de konstruaĵo konsistanta el traboj, stangoj, kunkudritaj pecoj, fadenoj, k. c.

—I = Konstrui, meti, armaturon. Ligna— ; fera— ; armitbetona— ; tegmenta— ; dom— ; volba— ; mura— ; horizontala— ; vertikala—.

Arsenalo.—*El ar*. darsenaa (*fabriko*).

Antikva arsenalo de la Pisa respubliko.

h.—arsenal.
p.—arsenál.
i. —arsenale.
f. —arsenal.
a.—arsenal.
g.--Arsenal, Zeughaus.

Armilprovizejo.

Arto.—*L*. ars, artis.

h.—arte.
p.—árte.
i. —arte.
f. —art.
a.—art.
g.—Kunst (Artist).

Scio, kapablo, fari ion. Belaj produktaĵoj. BEL — = *arkitekturo, beletr(istik)o, muziko, skulptado, pentrado*... —ISTO = *Profesiulo praktikanta arton.*

Artemisa.—*Gr*. Artemis, *propra nomo de diino* ; *el* artemia, (*sano*) ; *l*. Artemisia.

h.—Artemisa.
p.—Artemisa.
i. —Artemisa.
f. —Artémise.
a.—Artemis.
g.—Artemis.

Greka diino, fratino de Apolo, simbolo de ĉasteco, reprezentita ofte de la artistoj per ĉasistino kun cervo.

Arteza.—*El* Artois, *propra nomo de franca regiono* ; *l.* artesianus.

h.—artesiano.
p.—artesiâno.
i. —artesiano.
f. —artésien.
a.—artesian.
g.—artesischer.

Puto, kies akvo elspruĉas per si mem.

Artiko.—*El. gr.* arthron (*artiko*) ; *l.* articulatio.

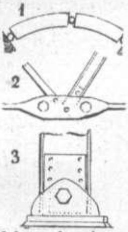

1. Verta k. ekstrema artiko.
2. Noda artiko.
3. Cilindra artiko.

h.—articulación.
p.—articulaçao.
i. —articolazione.
f. —articulation.
a.—artikulation.
g.—Artikulation, Gelenk.

Organo kuniganta moveble du membrojn. Glob— ; universala— ; kardan— ; —i ; —igi.

Aso.—*El gr.* eis (*unuo*) aŭ *el l.* aes (*bronzo*) ; *l.* as.

Aso ibera de Saldubo.
(Zaragozo.-Hisp.)

h.—as.
p.—as.
i. —as.
f. —as.
a.—as.
g.—As.

Kupra romana monero.

Asfalto.—*Gr.* asphaltos ; *el* Asphaltites, *propra nomo antikva de la Morta Maro* ; *l.* asphaltus.

h.—asfalto.
p.—asphálto.
i. —asfalto.
f. —asphalte.
a.—asphalt.
g.—Asphalt.
pol.—asfalt.
rus.—asfalt.

Terpeĉo, uzata precipe en miksaĵo kun dika sablo, por surkovri stratojn, vojojn, murojn. —I = *Kovri per asfalto.*

—isto ; —betono ; —mastiko ; —makadamo ; natur—.

Asira (*arto*).—*El* Aŝur, *propra nomo hebrea* ; *l.* Assyria.

Asira templo

h.—asiria.
p.—asiria.
i. —assiria.
f. —assyrien.
a.—assyria.
g.—assyrisch.

Arto disvolviĝinta en Asirio (*Azio*), *de XV ĝis VII jc. a. K. La arkitekturo estis elvolba* ; *la ĉefurboj Asuro, Korsabado, Ninivo, havis kolosajn palacojn, konstruitajn sur ampleksaj terasoj, kun salonoj ĝis* 50 × 11 *m., ornamitaj el oro, bronzo, alabastro, azulehoj k. belaj reliefoj* : *famaj estis la pluretaĝaj turoj similaj al la ĥaldeaj sed sen eksteraj ŝtuparoj.*

—IO *Lando asira* ; —IOLOGIO = *Scienco pri asiraj antikvaĵoj.*

Asko.—*Gr.* askos ; *l.* ascus.

h.—asko.
p.—asko.
i. —askos.
f. —askos.
a.—ascus.
g.—Askos.

Terkuirita ujo italogreka kukurboforma kun anso.

Astartea. — *El* Iŝtar = Astarté, *propra nomo de asira diino.*

h.—Astarté.
p.—Astarte.
i. —Astarte.
f. —Astarte.
a.—Astarte.
g.—Astarte, Astaroth.

Dia patrino-virgino adorita de pluraj antikvaj semidaj popoloj, nomita Iŝtar de la fenicoj. Kiel la greka Afrodita naskiĝis de la maro, estis reprezentita per la luno k. simbolis la belecon, volupton, fruktigon.

Astragalo.—*Gr.* astragalos (*ronda vertebro*) ; *l.* astragalus.

h.—astrágalo.
p.—astragalo.
i. —astragalo.
f. —astragale.
a.—astragal, astragalus.
g,—Astragalus, Reif.

Modluro formita per toro aŭ cilindro k. listelo.

Ataŭriko.—*El ar.* at taŭrika (*foliaĵo*).

h.—ataurique.
p.—ataurique.
i. —ataurique.
f. —touriq.
a.—ataurique.
g.—Ataurique.

Tipa bareliefa arabesko imitanta kunplektitajn branĉojn, k. foliojn ; paneloj tiel prilaboritaj ornamas murojn k. plafonojn de arabaj konstruaĵoj.

Atena.—*El gr.* Athenaie, *propra diina nomo* ; *el* a + theonoe (*la dio scianta*).

h.—Atenea.
p.—Athéna.
i. —Atena.
f. —Athènê.
a.—Athena.
g.—Athene.

Greka diino simbolo de la aŭroro k de la fulmo, reprezentita de la artistoj per virino armita, kun ŝildo k. lanco.

—EJO.

Ateneo.—*El gr.* Athenaion, *propra nomo de templo Atena*; *l.* athenœum.

h.—ateneo.
p.—athenêu.
i. —ateneo.
f. —athénée.
a.—athenaeum.
g.—Athenäum.

Sanktejo de Atena. Kleriga institucio.

Atiko.—*El* Attike, *propra nomo de greka regiono*; *gr.* attikos; *l.* atticus.

Atika ordo.

h.—ático.
p.—áttico.
i. —attico.
f. —attique.
a.—attic.
g.—Attika.

Greka arkitektura ordo kun pilastroj, foje uzata sur la fasada kornico kiel aldona surkonstruaĵo.
—bazo; —ordo; —etaĝo.

Triumfa arko kun atiko.

Renesanca palaco kun atiko.

Atlanto.—*El* Atlas, *propra nomo de Afrika montaro, mitologie personigita kiel giganto subtenanta la ĉielon.* Gr. a + tlao (*eg-subporti*); *l.* atlantes.

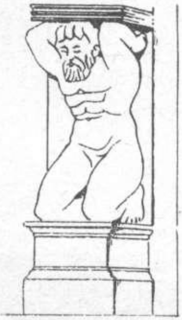

h.—atlante.
p.—atlante.
i. —atlante.
f. —atlante.
a.—atlantes.
g.—Atlant.

Vira statuo uzata kiel subtenilo.
—ordo; —ido.

Atobo.—*Ar.* attob (*la briko*).

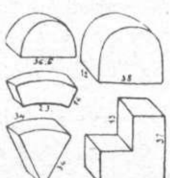

Atoboj asiraj.

h.—atoba, adobe.
p.—adôbo.
i. —mattone crudo.
f.—brike brute.
a.—adobe brick; doby-dobies.
g.—Lehmziegel.

Ne kuirita, nur sunsekigita briko; armita per pajlo kiam oni uzas ĝin por konstruo.

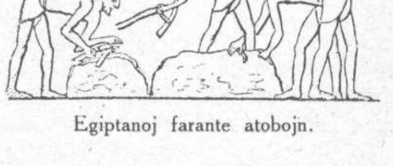

Egiptanoj farante atobojn.

Atrio.—*El* Atria, *aŭ* Adria, *propra nomo de etrura urbo ĉe la rivero Po, laŭ Vitrubo* ; *l.* atrium.

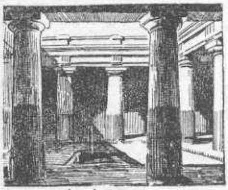

Atrio romana.

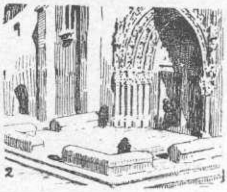

Atrio preĝeja.

h.—atrio.
p.—atrio.
i. —atrio.
f. —atrium.
a.—atrium.
g.—Atrium.

Atendejo k. akceptejo, ĉu dominterne kiel korto, ĉe la romanoj ; ĉu antaŭfasade, tegmentita aŭ ne, dum la mezepoko, ĉe la kristanaj konstruaĵoj.

Atributo.—*L.* attributum ; *el* attribuere, ad + tribuere (*al doni*).

La kaduceo, atributo de Merkuro.

h.—atributo.
p.—attribúto.
i. —attributo.
f. —attribut.
a.—attribute.
g.—Attribut.
pol.—atrybut.

Distingilo ; objekto, bildo karakterizanta personon aŭ arton. Spado k. pezilo de la Justeco ; Sceptro de la Reaeco ; Liro de la Muziko.

Aŭditorio. — *L.* auditorium ; *el* audire (*aŭdi*).

h.—auditorio.
p.—auditório.
i. —auditorio.
f. —auditorium.
a.—auditorium.
g.—Auditorium.
pol.—audytorjum.

Ĉambrego por publikaj, solenaj paroladoj. Aŭskultejo. Tipa estas tiu de Ĉikago (USN) kapabla por 4.200 aŭdantoj, kun turo 82 m. alta.

Aŭlo. — *Gr.* aule (*tendo, korto*) ; *l.* aula.

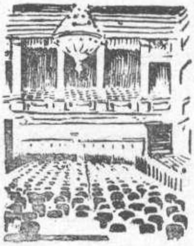

Aŭlo de la Leipziga universitato.

h.—aula.
p.—aula.
i. —aula.
f. —aula.
a.—aula, hall.
g.—Aula.

Universitata ĉambrego, por solenaj kunsidoj, por lekcii.

Aŭreo. — *El l.* aureus (*ora*) ; *el* aurum (*oro*).

Aŭreo de la familio Kasia. - Romo.

h.—áureo.
p.—aureo.
i. —aureo.
f. —aureus.
a.—aureus.
g.—Aureus.

Ora monero uzata ĉe la antikvaj ro-

manoj k. moderne ĉe aliaj popoloj. La romana aŭreo pezis 8,17 *gr.*

Aŭreolo.—*L.* aureola ; *el* aurum (*oro*).

h.—aureola.
p.—auréola.
i. —aureola.
f. —auréole.
a.—aureole.
g.—Aureola.
pol.—aureola.

Radiokrono per kiu la artistoj ofte ĉirkaŭas la kapon de la sanktuloj.

Aŭtografo. — *Gr.* autographos ; *el* autos + graphein (*per si mem skribi*) ; *l.* autographus.

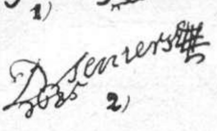

1. Aŭtografo de Mikael' Anĝelo.
2. Aŭtografo de David Teniers.

h. —autógrafo.
p. —autógrapho.
i.—autografo
f.— autographe.
a.--autograph
g.-Autograph
pol.-autograf

Skribaĵo propramane farita de aŭtoro. AUTOGRAFIO = *Arto reprodukti aŭtografojn per litografio.* —I = *Reprodukti skribaĵojn.*

Avenuo. — *El l.* ad venire (*al veni*).

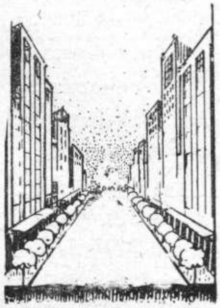

h.—avenida.
p.—avenida.
i. —viale, corso.
f.—avenue.
a.—avenue.
g.—Avenue.
sv.—avenyen.

Larĝa ŝtrato, ofte kun arboj ambaŭflanke, kondukante al ĉefloko.

Avenuo de la Kampoj Elizeaj. - Parizo.
(Profilo laŭlarĝa).

Azilo.—*Gr.* asilon (*protektejo*) ; *el* a + silaein (*ne rabi*) ; *l.* asylum.

h.—asilo.
p.—asylo.
i. —asilo.
f. —asile, asyle.
a.—asylum.
g.—Asyl.
pol.—azyl.

Rifuĝejo. Publika domo por zorgi k. flegi orfojn, maljunulojn, almozulojn, malsanulojn, kiuj ne havas privatan protektanton.

Azteka (*arto*).—*El* Aztán, Azlán, *propra nomo de amerika regiono.*

Aztekaj idoloj (Brita Muzeo)

h.—azteca.
p.—azteca.
i. —azteca.
f. —azteque.
a.—aztec.
g.—aztekisch.

Arto disvolviĝinta en Meksikio de X-XIV jc.

Azuleho.—*El ar.* az-zulej (*polurita ŝtoneto*).

h.—azulejo.
p.—azulêjo.
i. —piastrelle di majolica.
f. —azulejo, carreaux de faïence.
a.—azulejo, tile.
g.—Tonfliesen.

Kahelo emajlita, ornamita ofte per diverskoloraj desegnoj.

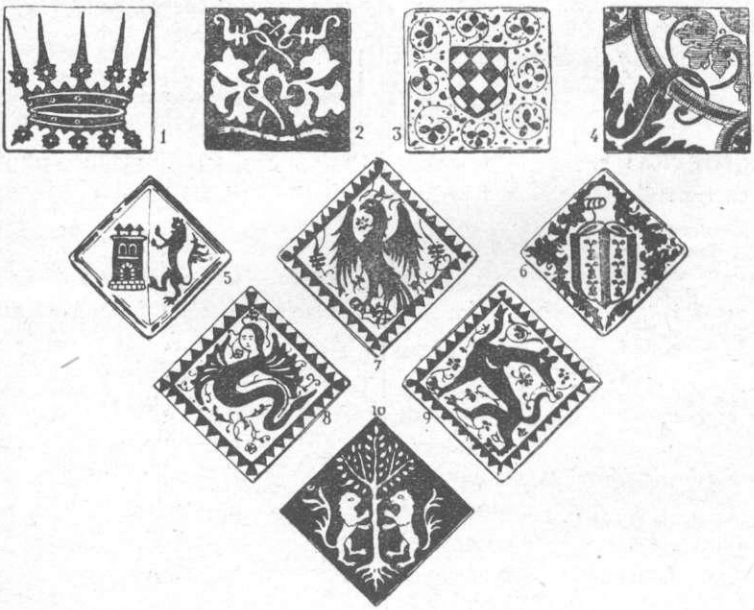

B

Babilona (*arto*). — *El* Bab ilou, *propra nomo de azia regiono*; *haldea* bab Ilou (*pordo de dio*); *gr.* Babylonia; *l.* Babylonia.

Babela turo.

h.—babilónico.
p.—babylonio.
i. —babilonese.
f. —babylonien, enne.
a.—babylonian.
g.--Babylon, babylonischer.

Azia arto de 2.000 *j. a. K.*; *fama pro la Babela turo, citata de la Biblio k. de Herodoto, kiu ruiniĝis dum la persa regado* (*V-IV jc.*) *k. kiun findetruis Aleksandro la granda k. la araboj.*

Bakho. — *Gr.* Bakhos; *l.* Bacchus.

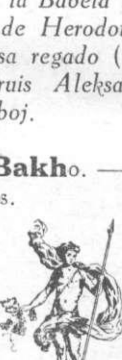

h.—Baco.
p.—Baccho.
i. —Bacco.
f. —Bacchus.
a.—Bacchus.
g.—Bakchus.

Mita dio, filo de Jupitro k. Semela, edzo de Ariadna, simbolo de la plezuroj; reprezentita de la artistoj per gaja viro kapornamita per vinberaĵoj.

BAKHI=*Fariĝi kiel Bakho*; *imiti, festi Bakhon.* BAKHANTO=*Geadoranto, imitanto de Bakho.*

BAKHANALO=BAKHANaĵo= *Diboĉa festo ĉe adorantoj de Bakho.*

Balasto.—*El irlanda* beal (*sablo*); *ant. g.* last (*ŝarĝo*).

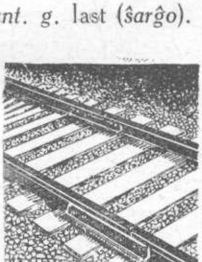

h.—balasto, lastre.
p.—ballástro.
i. —ballastro.
f. —ballast.
a.—ballast.
g.—Ballast, Belastung.
pol.—balast.

Ŝtonetoj, sablo aŭ alia peza materialo pleniganta kavon; *ĉu simple por plipezigi, kiel ĉe aerostatoj, ĉu por plirigidigi, kiel ĉe la relvojoj.*

Baldakeno.—*El* Baldak, Bagdad, Baldocco, *propra nomo de azia urbo.*

Baldakeno en la Baziliko Sankta Petro. - Romo.

h.—baldaquino.
p.—báldaquino.
i. —baldacchino.
f. —baldaquin, dais.
a.—baldachin.
g.—Baldachin.
pol.—baldachim.

Kovrilo sur stangoj ĉe altaro, trono, lito, altrangulo aŭ solena sidloko.

Balkono.—*El l.* palcus.

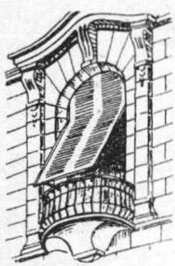

h.—balcón.
p.—balcao.
i. —balcone.
f. —balcon.
a.—balcony.
g.—Balkon.
pol.—balkon.

Plata elstaraĵo ĉe domfasado, ĉirkaŭita de balustrado k. komunikiĝanta kun la interno.

BALKONado = *Balkonego etendiĝanta du aŭ pli etaĝaperturojn.*

Balustro.—*El gr.* balaystion, *propra nomo de la granatarba floro* ; *l.* balaustium.

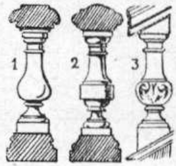

h.—balaustre.
p —balaústre.
i. —balaustre.
f. —balustre.
a. — baluster, banister.
g.—Baluster, Docke.

Koloneto aŭ paliseto por formi barantilon.

Balustrado.—*El gr.* balaystion ; *l.* balaustium, *propra nomo de la granatarba floro.*

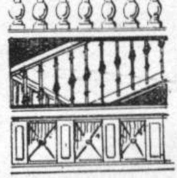

h.—balaustrada.
p.—balaustráda.
i. —balaustrada.
f. —balaustrade.
a.—balustrade.
g.—Balustrade, Gëlander.
pol.—balustrada.

Vico da balustroj kunfiksitaj de la ekstremoj, servanta kiel barilo ĉe teraso, balkono, ŝtuparo, k. c.

Bano.—*El sansk.* bad ; *gr.* balaneion ; *l.* balneum.

h.—baño.
p.—bânho.
i. —bagno.
f. —bain.
a.—bath.
g.—Bad.
sv.—bada.

Meto de korpo en akvo, fluidaĵo. —UJO = *Vazego (metala, marmora, leda, ligna) en kiu oni banas aŭ sin banas* = —KUVO. —ĈAMBRO = *Adekvata*

ĉambro por bano. —DOMO = *Edifico* *[e]ntenanta multajn banĉambrojn; hidro-* *[t]erapa konstruaĵo.* —URBO = *Urbo tre* *[v]izitata de banistoj.*

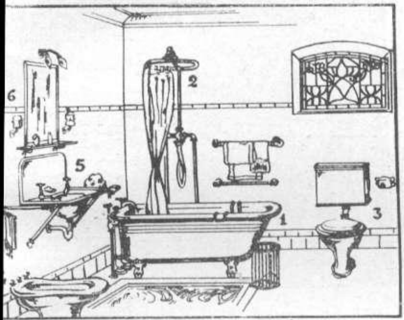

[B]anĉambro : 1, bankuvo ; 2, duŝilo ; 3, klozeto ; 4, bideto ; 5, lavpelvo ; 6, spegulo.

Bangalo. — *El* Bengala, *propra* *[n]omo de hinda lando, urbo.*

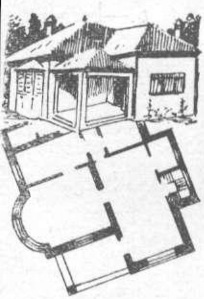

h.—bangalo.
p.—bungalow.
i. —bangalo.
f. —bungalow.
a.—bungalow.
g.—Bangalo.

Somerdomo, kampodomo de la frem- *[d]uloj, en Hindio.*

Banko.—*El i.* banco (*benko de ŝanĝistoj*).

h.—banco.
p.—bânco.
i. —banco.
f. —banque.
a.—banc.
g.—Banc.
pol.—bank.
sv.—bank.

Ŝtata aŭ privata institucio por financaj aferoj (prunto, kambio, kuranta konto, ĉeko, ĝiro, k. c.), ĝia loĝejo.

Baptisterio.—*Gr.* baptisterion ; *l.* baptisterium.

h.—baptisterio.
p.—baptistério.
i. —battistero.
f. —baptistère.
a.—baptistery.
g.--Baptisterium.

Speciala religia konstruaĵo, kie rite, kristanigas k. alnomigas katekumenojn.

Bari.—*El kelta* bar (*obstrukcii*).

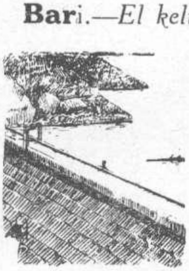

Bar-aĵo.

h.—barrar, obstruir.
p.—barrár, barreirár.
i. —sbarrare.
f. —barrer.
a.—to bar, obstruct.
g.—(ab-, ver) sperren.
sv.—spärra.

Fermi vojon por obstrukci la pason, iradon, fluon.

—ILO = —ANTILO = *bariero, balustrado, palisaro, krado, heĝo* ; *io, baranta.*

—aĵo ; ĉirkaŭ—.

Barako.—*El kelta* baraĉad (*branĉaĵo*) ; *ar.* baraga.

h.—barraca.

p.—barráca.

i. —baracca.

f. —baraque.

a.—barrack.

g.—Baracke.

pol.—barak.

Provizora konstruo por loĝigi soldatojn, laboristojn, malsanulojn, rifuĝintojn. Fiksa— ; transportebla— ; milita— ; ligna— ; —aro.

Barbakano.—*El kelta* bar bak (*antaŭ baro*) ; *ar.* barbak klanch.

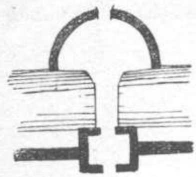

h.—barbacana.

p.—barbacân.

i. —barbacana.

f. —barbacane.

a.—barbacan.

g.—Aussenwerk.

Fortikigita teraso antaŭ urba, ponta, kastela enirpordo.

Bareliefo.—*El l.* bassus + re levare (*malalte levi*).

h.—bajo relieve.

p.—baixo relevo.

i. —basso rilievo.

f. —bas-relief.

a.—bass-relief.

g.—Flach relief.

pol.—ba relief.

Reliefo malmulte elstara. Malalta reliefo.

Bargeno.—*El* Bargas, *propra nomo de hispana urbo.*

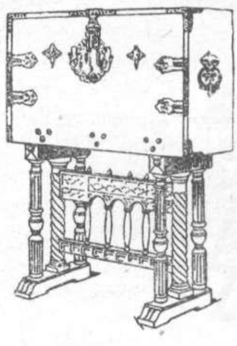

h.—bargueño.

p.—bargeno.

i. —bargeno.

f. —barguene.

a.—bargueno.

g.—Bargeno.

Tipa paralelepipeda kofro, konstruita de artemaj meblistoj k. pro tio famigita en k. ekster Hispanio.

Bariero. — *El kelta* bar (*baro,*
ranĉo).

h.—barrera.
p.—barreira.
i. —barriera.
f. —barrière.
a.—barrier.
g.—Barriere.
pol.—barjera.

Movebla barilo por fermi pasejon.

Barikado.—*El l.* barrillus (*ba-*
elo).

h.—barricada.
p.—barricada.
i.—barricata.
f.—barricade.
a.—barricado.
g.—Barrikade.
pol.—barykada

Improvizata baraĵo kontraŭ atako; traŭbarilo.

—i=*Bari per barikado.*

Baroka (*arto*).—*El p.* barrôco (*ne regula perlo*).

Fasado de la Katedralo de Santiago (Hisp.).

h.—barroco.
p.—barrôco.
i. —barocco.
f. —baroque.
a.—barocco.
g.—Barock-stil.

Arta stilo karakterizata per kurbaĵoj k. tro da ornamo, disvolviĝinta speciale dum la 17ª-18ª *jc.*

Bastiono.—*El kelta* bast (*fortikaĵo*); *l.* bastire, bastum (*apogo*).

1. germana bastiono.
2. itala bastiono.
3. fuorto kvinbastiona.

h.—bastión, baluarte.
p.—bastiao.
i. —bastione.
f. —bastion.
a.—bastion.
g.—Bastion, Bastei.
pol.—bastjon.

Aldona plurflanka konstruaĵo ĉe angulo de fortikaĵo. Simpla— ; duobla— ; regula— ; reĝa—.

Bazo.—*Gr.* basis; *l.* basis.

h.—base, basa.
p.—base.
i. —base.
f. —base.
a.—base.
g.—Basis, Grundfläche.

Malsupra, subportanta parto de objekto, de konstruelemento. Jonika— ; romanika— ; gotika—.

Bazalto.—*El* Basan, *propra nomo de palestina regiono*; *gr.* basanites; *l.* basaltes.

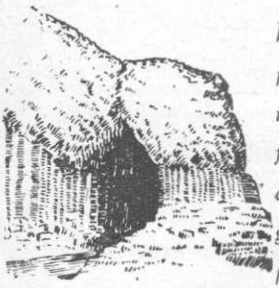
Bazalta groto de Fingalo.

h.—basalto.
p.—basálto.
i. —basalte.
f. —basalte.
a.—basalt.
g.—Basalt.
pol.—bazalt.

Vulkana ŝtono nigreverda, tre malmola, uzata por konstruo.

Bazamento. — *El gr.* basis; *l.* basis.

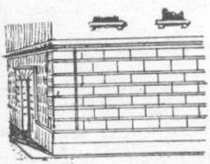

h.—basamento.
p.—embazamento.
i. —basamento.
f. — sou bassement.
a.—basement.
g.--Grundmauer, Grundlade.

Ampleksa bazo de konstruaĵo ordigita ordinare per zoklo, centra korpo k. kornico.

Bazaro.—*Ar.* bazar.

Turka bazaro.

h.—bazar.
p.—bazar.
i. —bazzar.
f. —bazar.
a.—bazaar.
g.—Bazar, Basar, Kaufhalle.
pol.—bazar.

Loko okupata de plej diversaj vendobudoj. Magazeno, en kiu oni vendas plej diversajn komercaĵojn.

Baziliko.—*Gr.* bazilikee; *el* bazileio (*reĝa*); *l.* basilica.

Plano de kristana baziliko.

h.—basílica.
p.—basilica.
i. —basilica.
f. —basilique.
a.—basilica.
g.—Basilika.
pol.—bazylika.

Ĉe antikvaj grekoj k. romanoj ŝtata trinava edifico por administrado; poste, ĉe la kristanoj, speciala ĉef-templo.

Belvedero.—*El l.* bellus + vedere (*belo vidi*).

h.—belvedero, mirador.
p.—belvedér, bélvêr.
i. —belvedere.
f. —belvédere.
a.—belvedere.
g.—Belvedere, Bellevue.

Alte starigita konstruaĵo en ĝardeno, kamparo, por admiri panoramon. Belvidejo.

Benko.—*El a. g.* banc, panc; *gaela* beinc.

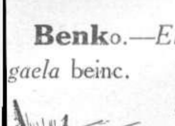

h.—banco, banqueta.
p.—banco.
i. —banca, banco, sgabello.
f. —banc, berme.
a.—bench.
g.—Bank, Bankett.
sv.—bänk.

Longa sidilo. Similaspekta strio en tereno aŭ konstruo. —eto.

Berilo.—*Gr.* beryllos; *l.* berylus.

h.—berilo.
p.—beryllo.
i. —berillo.
f. —beryl.
a.—beryl.
g.—Beryll.
pol.—beryl.

Juvelŝtono, ĉu verda (smeraldo), ĉu de koloro de marakvo, ĉu diverskolora. Ĥemie: $3GlO. Al_2O_3. 6SiO_2$ (14.1 GlO, 19.1 Al_2O_3, 66.8SiO_2).

Betono.—*El l.* bitumen (*bitumo*).

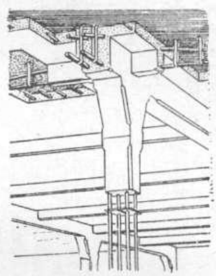

Armita betono.

h.—hormigón.
p.—béton.
i. —beton, calcestruzzo, getto.
f. —béton.
a.—béton, concret.
g.—Beton.
r.—beton.

Fluida miksaĵo el ŝtonetoj k. mortero. —i = *Uzi betonon*; armit—; gipsa—; kalka—; skoria—; gruza—; brikpeca—; muldita—; prem—; akvoza—; subkvalita—; solidiĝanta—.

Biblioteko. — *Gr.* bibliotheke; *el* biblion + theke (*libro ŝranko*); *l.* bibliotheca.

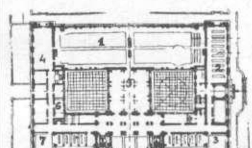

Publika biblioteko en Novjorko.—1, librejo; 2, ĵurnalejo; 3, revuejo; 4, 5, 6, ekspoziciejo; 7, infanlegejo

h.—biblioteca.
p.—biblioteca.
i. —biblioteca.
f. —bibliothèque.
a.—bibliothec.
g.—Bibliothek
pol.- bibljoteka

Ĉambro, edifico por konservado de libroj. Ŝranko por libroj. Kolekto da libroj. —grafio; —nomio; —isto.

Bideto.—*El f.* bidet (*ĉevaleto*), *ĉar oni uzas ĝin rajdistopoze.*

h.—bidé.
p.—bidet.
i. —bidet.
f. —bidet.
a.—bidet.
g.—Bidet.

Toaletujo por sin lavi la malsupron de la homa trunķo.

Bieno.—*El l.* bene (*bone*).

h.—bienes, finca, hacienda.
p.—bens.
i. —beni, podere.
f. —bien, domaine, proprieté.
a.—estate, landed property.
g.—Land gut.

Kampara terposedaĵo ; propraĵo.
—eto ; farmo— ; heredo— ; —aro ; —domo ; —etato.

Bildo.—

h.—figura, cuadro.
p.—immagine.
i. —immagine.
f. —image.
a.—image, picture.
g.—Bild.

Plastiķa aŭ imagata, reala aŭ malreala figuro.
—I=*Reprezenti figuron per bildo.*
—aro ; —eto ; —kadro.

Biljeto.—*El l.* billa (*ķarteto*).

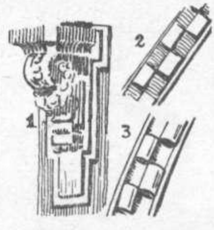

h.—billete.
p.—billete.
i. —billeta.
f. —billette.
a.—billeta.
g.—Billett.

Ornamo formita per reķtanguletoj aŭ cilindretoj.

Bitumo.—*L.* bitumen.

h.—betún, sustancia bituminosa.
p.—betume.
i. —bitume.
f. —bitume.
a.—bitumen.
g.—Bitumen.
pol.—bitum.

Tera peĉo, el ķarbono, hidrogeno ķ. oķsigeno, uzatą por fabriķi mastiķojn, ķ. c.
—I=*Kovri aŭ ŝmiri per bitumo.*

Bivelo. — *El l.* bi vialis (*du vojoj*).

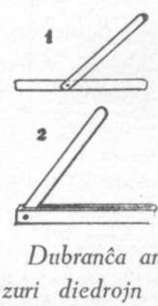

h.—baivel.
p.—baivel, suta.
i. —bisello, pifferello.
f. — biveau, buveau, chanterell.
a.—bevel (*squadre*).
g.—Schmiege.

Dubranĉa angulvariebla ilo por mezuri diedrojn la ŝtonistoj ķ. ĉarpentistoj.

Bizanca (*arto*).—*El propra nomo de azia urbo*; *gr.* Bizantion; *l.* Byzantium.

h.—Bizancio.
p.—Byzancio.
i. —Bizancio.
f. —Byzance.
a.—Byzantium.
g.—Bizanz.

Templo de Sankta Sofio.

Arto disvolviĝinta en Bizanco, nun Konstantinoplo.

Bizanteno. — *El gr.* Bizantion, *propra nomo de azia ĉefurbo.*

Palaco de Konstanteno.

h.—bizantino.
p.—byzantino.
i. —bizantino.
f. —byzantin.
a.—bizantine.
g.—bizantinisch.

Tipa arto disvolviĝinta dum la 4ª ĝis la 13ª jc. en la nacioj subinfluitaj de la dua romana imperio, ķies metropolo estis Bizanco.

Blazono.—*El g.* blasen (*trumpeti, famigi*).

h.—blasón.
p.—brazao.
i. —blasone.
f. —blason.
a.— blazon, blazonry.
g.—Wappen (blasonieren).

Insigno de ŝtato, regno, urbo, gildo aŭ nobela familio.

—i=*nobeligi iun per blazono*; —arto; —ŝildo; —ornamo; —libro; —scienco.

Bloko.—*El ķelta* blok (*tutaĵo*).

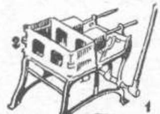

1. Bloko dutrua.
2. Bloko-maŝino.

h.—bloque.
p.—bloc.
i. —blocco.
f. —bloc.
a.—block.
g.—Block.
pol.—blok.

Peza, unupeca maso da materio (ligno, ŝtono, fero, ķ. c.).

—aĵo= —ado=*Konstruaĵo per blokoj ĉirkaŭ fortikaĵo, urbo, haveno por militcelo*; —adi=*Ĉirkaŭsieĝi.*

Bolto.—*El l.* bolis, bolidis.

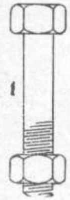

1. Bolto prismo-kapa.
2. Bolto kono-kapa.
3. Bolto sfero-kapa.

h.—perno, (bular).
p.—parafúzo.
i. —bullone, chiavada.
f. —boulon.
a.—bolt.
g.—Bólzen.

Metala cilindro, kapampleksa ĉe unu ekstremo kaj ŝraŭba kun ŝraŭbingo ĉe la alia, uzata por premfiksi du aŭ pli pecojn. —I=*Kunfiksi per bolto-j.*

Ankro— ; —aro.

Bori.—*El l.* per-forare (*tra bori*).

h.--perforar, horadar, agujerear.

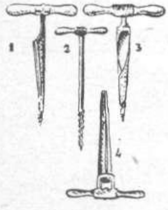

Bor-iloj.

p.—furar.
i. —forare.
f. —forer, percer.
a.—to bore.
g.—bohren.
r.—buravit.

Fari truon. —ILO=*Ilo por bori*: *manborilo*; *maŝinborilo*; *ŝraŭboborilo*; *borileto.*

Bordelo.—*L.* bordellum; *el* borda (*domaĉo*).

Bordela sceno: greka junulo k. hetajro.

h.—burdel.
p.—bordel.
i.—bordello, burdel.
f.—bordel.
a.—brothel, bordel.
g.—Bordell.
pol.—bordel.

Publikulinejo. Diboĉejo.

Borduro.—*El kelta* brouda (*piki, brodi*); *el* broud (*pikilo*).

h.—bordura, bordadura.
p.—bordura.
i. —bordura.
f. —bordure.
a.—bordure.
g.—Bordure, Bordierung.

Honora peco kiu ĉirkaŭas ŝildon, kiel strio ordinara aŭ dentata.

Borso.—*El Vander* Bourse, *propra nomo de la mastro de la Brugesa domo* (*Belgio*), *kie kunsidis dum la* 16 *jc. famaj komercistoj k. negociistoj.*

Borso de Bruselo (Belg.).

h.—bolsa, lonja.
i. —borsa,
f. —bourse.
a.—bourse, stock exchange.
g.—Börse.
sv.—börs.
r.—borsa.

Ejo, kie estas farataj financaj operacioj, vendado k. aĉetado de akcioj, obligacioj, k. c., k. notata ilia kurso.

Boso.—*El l.* bosse, bossa (*ĝibo*).

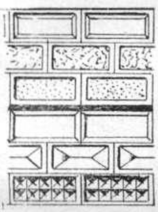

h.—almohadillado (rebose).
p.—bosságem.
i. —bozzo, bugna.
f.—bosse, bossette, bossage.
a.—boss, bossage.
g.—Bossen.

Tipa reliefo lasita en la faco videbla de la ŝtonblokoj ĉe iaj konstruaĵoj. —I = *Reliefigi; prilabori boson. Diamantpinta boso; krudlasata boso...*

Bosko.—*El got.* bosch; *l.* boscus.

h.—bosque.
p.—bosque, boscage.
i. —bosco.
f. —bois.
a.—wood (boscage).
g.—Busch.

Belaranĝita arbareto en parko.

Bracelo.—*L.* brachiale; *el* brachium (*brako*).

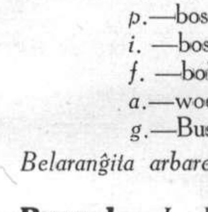

h.—brazal.
p.—braçal.
i. —bracciale.
f. —brassard, brassal.
a.—brace.
g.--Armharnisch

Peco de milita armuro, por ŝirmi la brakon. Brakobendo, brakostrio, brakoŝirmilo.

Braceleto. — *Gr.* braĉiolia, braĉionia (*brakornamo*); *l.* brachiale.

h.—brazalete, ajorca.
p.—bracelete, axorca.
i. —braccialetto.
f. —bracelet.
a.—bracelet, armlet.
g.—Armband.
pol.—bransoleta.

Brakringo uzata ornamcele.

Brahmo.—*Sansk.* Brahma (*preĝopovo, pastro, dio*).

h.—Brahma.
p.—Brahma.
i. —Brahma.
f. —Brahma.
a.—Brahma.
g.—Brahma.

Dio, kiu formas kun Viŝnuo k. Sivao la hinda triunuo; reprezentita de la artistoj per kvarkapa estaĵo.
—ano; —anismo.

Breĉo.—*El kelta* breĉ (*rompi*).

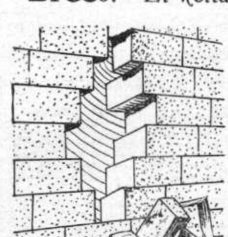

h.—brecha.
p.—brecha.
i. —breccia.
f. —breche.
a.—breach, gap.
g.—Bresche.
pol.—bresz.

Larĝa fendo en muro, en ŝtonego. —I = *Fari breĉon; trarompi.*

Breto.—*El l.* fretus (*subtenaĵo*).

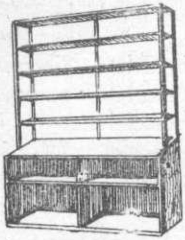

Bretaro.

h.—anaquel, estante.
p.—prateleira.
i. — balchetto, tavola.
f. — tablette, étagère.
a.—shelf, rack, tablet.
g. — Brett, Wandbrett, Regal.

Horizontala tabulo por surmeti objektojn. —ARO=*Meblo konsistanta el pluraj bretoj*=*Etaĝero.*

Briko.—*El saksa* bric (*eltranĉita peco*); *l.* imbricare, imbricibus tegere.

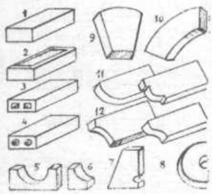

h.—ladrillo, briqueta.
p.—ladrilho, tejolo, briquête.
i. —mattone.
f. —brique.
a.—brick.
g.—Backstein, Brikett, Ziegelo.

Argila prismo bakita, uzata por masonado. —I=*Konstrui per brikoj.* —eto; duon—; kvaron—.

Poroza—; truita—; profilita—; premita—; vitrita—; emajlita—; armita—. BRIKVERKO=*Muro, konstruaĵo farita per brikoj.*

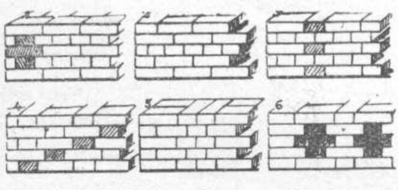

Brikmuro: 1, belga sistemo.—2, angla sistemo.—3, holanda sistemo.—4, pola sistemo. 5, hispana sistemo.—6, traborita sistemo.

Brilianto.—*El l.* brilleus; *el* berilo (*brilŝtono, berilo*).

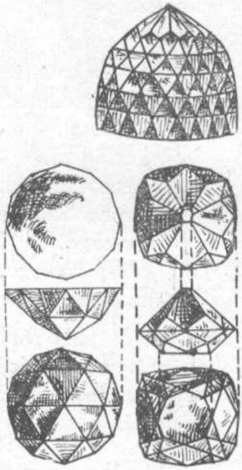

Facetita diamanto.

h.—brillante.
p.—brilhante.
i. —brillante.
f. —brillant.
a.—brilliant.
g.—Brillant.
r.—briliante.
pol.—brylant.

Brisuro.—*El a. g.* brestan, bersten (*rompi*).

1. Blazono kun brisuro de Lorenzo el Napolo.
2. Blazono brisurita de Riĉardelo (Rimino).

h.—brisura.
p.—brisura.
i. —brisura.
f. —brisure.
a.—brisure.
g.—Beizeichen.

Distingilo uzata en blazonoj por la ne ĉefaj brancoj de nobelfamilio. La patran blazonon rajtas uzi nur la unuenaskita filo, la aliaj devas surmeti ĉu borduron, ĉu lambelon, ĉu stelon, aŭ ŝanĝi aŭ formeti ian pecon, ĉar brisuras (rompas) ili la rektan linion.

Broĉo.—*El l.* brochus (*dento elstara*).

h.—broche.
p.—broche.
i. —fermaglio, spillone.
f. —broche.
a.—brooch, clasp.
g.—Brosch, Haken.
pol.—broszka.

Metalaĵo, foje tre arta, formita per du pecoj kunfikseblaj, uzata por kunigi vestorandojn aŭ por alia simila celo.

Brodi.—*El kelta* broud (*pikilo*), brouda (*piki, kudri, brodi*); *l.* acupingere.

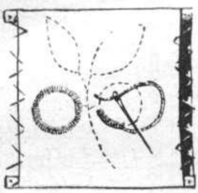

h.—bordar.
p.—bordar.
i. —ricamara.
f. —broder.
a.—to embroider.
g.—sticken (broderie).
sv.—brodera.

Kudrornami reliefe teksaĵojn, per silko, lano, lino, kolorigitaj, aŭ orofadeno, aŭ arĝentofadeno. La brodaĵoj povas esti bareliefa, altreliefa aŭ surmetata.

Brokato.—*El l.* broccus (*brodilo*).

h.—brocado.
p.—brocádo.
i. —broccato.
f. —brocart.
a.—brocade.
g.—Brokat.

Silka teksaĵo kombinita kun oraj aŭ arĝentaj fadenoj. BROKi=*Brodteksi.*

Brokatelo.—*El l.* broccus (*brodilo*).

h.—brocatel.
p.—brocatél.
i. —broccatello.
f. —brocatelle.
a.—brocatelle, brocatel.
g.—Brokatell.

Ŝtofo farita per duobla teksaĵo, unu el ili el lano aŭ kotono formanta la reliefajn ornamojn; tre uzata de la 15 jc.

Bronzo.—*El ar.* burinĝ.

Objektoj de la bronza epoko.

h.—bronce.
p.—brônze.
i. —bronzo.
f. —bronze.
a.—bronze.
g.—Bronze.
r.—bronza.
pol.—bronz.

Kunfandaĵo de kupro k. stano.

—I=*Kovri ion per maldika tavolo el bronzo.* —ISTO=*Homo sin dediĉanta al bronzarto.* Fosfora—; kanona—; sonoril—.

BRONZa *epoko*=*Pratempo tiel nomita ĉar la homoj elpensis k. ekuzis tiam la bronzon, k. aliajn metalojn (oro, fero, kupro): per tiaj metaloj, speciale per la bronzo, la prahomoj faris ringojn, ĉenetojn, ŝildetojn, k., kiel en la antaŭa neolita epoko, oni konstruis ankaŭ megalitajn monumentojn; sed per ŝtonoj jam iom prilaboritaj.*

Budo.—*El* budh (*kabano, tendo*).

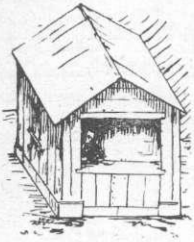

h.—tenderete, caseta, puesto, garita.
p.—barraca.
i. —casetto, garetta, botteghina.
f. —échoppe (boutique), guérite.
a.—booth.
g.—Bude.
pol.—buda.

Simpla dometo, ofte ligna, por baraketo, stando, butiketo, gardistejo, k. c.

Bu(d)ĝeto.—*El kelta* bolga (*saketo*); *l.* bulga; *f.* bouge, bouget.
h.—presupuesto.
p.—orçamento.
i. —pretesto.
f. —budget.
a.—budget.
g.—Budget, Vorauschlag, Finanzplan.
sv.—budget.

Antaŭkalkulo pri enspezoj k. elspezoj de ŝtato, urbo, entrepreno.

Budho.—*Sansk.* Budha (*saĝa*), *alnomo de Sidharta Gotano, el Nepal,* 5.ª *j. c. a. K.*; *el* budh (*kompreni*).

Budho meditanta, de Cejlono, 6ª jc.

h.—Budha, Buda.
p.—Budha.
i. —Budha.
f. —Bouddha.
a.—Buddha.
g.—Buddha.

Fondinto de la filozofio-religia nomata budhismo dum la 5ª *j. c. a. K.*

Buduaro.—

h.—budoir, tocador.
p.—boudoir, toucador.
i. —boudoir, pensatoio, salottino.
f. —boudoir.
a.—boudoir.
g.—Boudoir.
pol.—buduar.

Intima ĉambreto, kie virino sin vestas k. ornamas.

Bufedo.—*El l.* bufetagium.

h.—(bufete), aparador, ambigú.
p.—bufete.
i. —buffet, ristorante, buffetto.
f. —buffet.
a.—buffet.
g.—Buffet.
pol.—bufet.

Meblo por manĝaĵetoj ĉe Stacidomo, Teatro, Domo. Ejo kie staras tia instalaĵo.

Bulvardo. — *El g.* burg + ward (*urbo gvardio*).

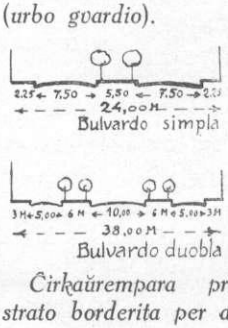

h.—bulevar.
p.—boulevard.
i. —corso.
f. —boulevard.
a.—boulevard.
g.—Boulevard.
pol.—bulwar.

Ĉirkaŭrempara promenejo. Larĝa strato borderita per arboj.

Burino.—*El a. g.* bora (*truo*); bohren (*trui*).

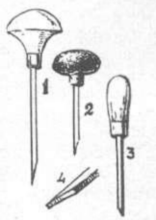

h.—buril.

p.—buril.

i. —burino, burilo.

f. —burin.

a.—burin, graver.

g.— Grabstichel, Radirnadel.

Gravurilo, grifelo, por streki sur metalo, uzita de gravuristoj, metalistoj.

Busto.—*L.* bustum (*fajro, bruligejo, tombo*), *ĉar de antikve la tomboj estis ornamitaj per bustoj, portretoj de la mortintoj.*

Busto ibera de Elche (Hisp.).

h.—busto.

p.—busto.

i. —busto.

f. —buste.

a.—bust.

g.—Buste.

pol.—biust.

Bildo prezentanta bruston k. kapon de persono, aŭ nur kapon.

Butiko.—*Gr.* apotheke; *l.* apotheca.

h.—tienda, botica, botiga.

p.—loja, botica.

i. —bottega.

f. —boutique.

a.—shop.

g.—Laden, Kram*bude.*

Ejo, lokalo, kie oni vendas komercaĵojn podetale.

C

Cedro.—*Gr.* kedros ; *l.* cedrus.

Cedro de l' Libano.

h.—cedro.
p.—cêdro.
i. —cedro.
f. —cèdre.
a.—cedar.
g.—Zeder.
pol.—cedr.

Arbo el la familio de koniferoj, kies ligno oni uzas por luksaj ĉarpentaĵoj.

Libana— ; atlantika— ; deodara—. —rezino ; —kovrita.

Cemento.—*L.* cementum.

h.—cemento.
p.—cemênto.
i. —cemento.
f. —ciment.
a.—cement.
g.—Zement.
pol.—cement.

Substanco el pulvorigitaj kalkaj k. argilaj ŝtonoj uzata ĉe masonado. Pulvoro el ligna karbo, kiun oni aldonas al fandanta fero por ĝin ŝtaligi.

Romana— ; portlanda— ; natura— ; hidraŭlika— ; rapida— ; puzolana— ; skoria— ; metala—.

Cenotafo.—*El gr.* kenos + tafion (*malplena tombo*) ; *l.* cenotaphium.

h.—cenotafio.
p.—cenotáphio.
i. —cenotafio.
f. —cénotaphe.
a.—cenotaph.
g.—Zenotaph, Kenotaph.

Funebra monumento, ne enhavanta la kadavron de la persono al kiu ĝi estas dediĉita.

Centaŭro.—*El sansk.* gandharvas (*ĉevalo*) ; *gr.* kentauros ; *l.* centaurus.

h.—centauro.
p.—centáuro.
i.—centauro.
f.—centaure.
a.—centaur.
g.—Zentaur.

Mitologia monstro duon homa, duon

ĉevala, ofte reprezentita ĉe la antikvaj monumentoj.

BU— = BOVO— ; —INO ; —IDO ; —oMAKIO.

Centaŭroj, faŭnoj k. satirusoj.

Ceramiko.—*El* Keramos, *propra nomo de greka urbo, kie oni trovis plastikan argilon* ; *gr.* kéramikos, keramos ; *l.* ceramus.

h.—cerámica.
p.—cerâmica.
i. —ceramica.
f. —céramique.
a.—ceramic.
g.—Keramik.
pol.—ceramika.

Arto prilabori argilon. —aĵo = *Objekto el argilo, porcelano, kaolino.* —isto = *Homo sin okupanta pri ceramiko.*

Pentrita— ; orumita— ; vernizita— ; emajlita— ; reliefornama— ; strekita—; muldita—.

Cerea.—*El sansk.* kar (*fari, produkti*) ; kéras (*kreanta genio*) ; *l.* Ceres.

h.—Ceres.
p.—Céres.
i. —Cerere.
f. —Cérès.
a.—Ceres.
g.—Ceres.

Mitologia romana diino, kiel la greka Demetra, filino de Saturno k. Cibelea, patrino de Proserpino ; simbolis la Terkulturadon k. estis reprezentata de la artistoj per bela virino kun torĉo k. spikoj de cerealoj.

CEREALJO = CEREaĵo = *Romana festo, dediĉita dum Aprilo al tiu diino, ĉar ŝi instruis la homojn por kulturi la tritikon k. fari panon.*

Ceruso.—*El gr.* keros (*vakso*) ; *l.* cera, cerussa.

$$2PbCO^2+Pb(OH)^2$$

Ĥemia formulo de la Ceruso.

h.—cerusa, albayalde.
p.—ceruza, alvaiade.
i. —cerussa.
f. —céruse.
a.—ceruse.
g.—Cerusit.

Karbonato de plumbo, uzata kiel blanka kolorilo en pentrado.

Cibelea.—*El* Cibelo, *propra nomo de monto en Malgranda azio*; *gr.* Kibele; *l.* Cybele.

h.—Cibeles.
p.—Cybeles.
i. —Cibele.
f. —Cybèle.
a.—Cybele.
g.—Cibele.

Mitologia greka diino, edzino de Saturno, dipatrino. Simbolis la teron, k. la artistoj ŝin reprezentis per fortika virino kronita k. akompanita de leono-j.

Ciborio. — *Gr.* kiborion, *granda pokalo*; *l.* ciborium.

h.—ciborio.
p.—cibório.
i.—ciborio.
f.—ciborium.
a.—cibory.
g.—Ziborium.

Pokalo similforma al la frukto de la nenufaro, uzita de la antikvaj grekoj k. romanoj. Hostivazo kestoforma, pokaloforma, kolomboforma.

Ciklopo.—*Gr.* kiklops; *el* kiklos + ops (*cirkla okulo*); *l.* cyclops.

Ciklopa murego de Tarragono (Hisp.)

h.—cíclope.
p.—cyclope.
i. —ciclope.
f. —cyclop.
a.—cyclop.
g.—Ziklopen.
pol.—cyklop.

Mita giganto, filo de Urano k. la Tero, elĵetita kun similaj fratoj de la ĉielo.

CIKLOPa = *Kolosa verko formita per grandegaj ŝtonoj, kiel farita de ciklopoj.*

Cilindro.—*Gr.* kilindros; *el* kilindein (*ruli*); *l.* cylindrus.

h.—cilindro.
p.—cylindro.
i. —cilindro.
f. —cylindre.
a.—cylinder.
g.—Cylinder.

Geometria figuro formita per la movo de rekta linio paralele al si mem, ĉirkaŭ kurbo. Ĉiu similforma korpo. Rivolua—; tranĉita—; prem—.

CILINDRometro = *Ilo por mezuri diametron de cilindro, kiel kalibrilo.*

CILINDRografo = *Fotografmaŝino por fotografi panoramon, ĉirkaŭobjektiva amaso.*

Cimatio.—*Gr.* kimazion ; *el* kima
ondo) ; *l.* cymatium.

h.—cimacio, gola.
p.—cimacio.
i. —cimazio, cimasa.
f. —cymaise, gosier.
a.—cimatium, gola, cyma, ogee.
g.—Kimation, Karnies.

D. Dorika—.
J. Jonika—.
L. Lesbia—.

Modluro kies profilo estas simila al S, uzata ofte ĉe la supro de kornicoj. Dorika— ; jonika— ; lesbia—.

Cintro.—*El gr.* kentron (*pikilo,* *onto)* ; *l.* cintrum ; *el* centrum.

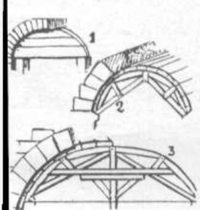

h. — cimbra, cintra, cercha.
p.—cimbre.
i. —céntina.
f. —cintre.
a.—centring, centering.
g.—Lehrbogen, Lehrgerüst.

Provizora helpkonstruo, konsistanta l tabelaro, starigita laŭ adekvata formo por masoni sur ĝi arkon, volbon, . c. CINTRi=*Starigi cintron.* DECINRi=*Desarĝi, demeti cintron.* DECINRilo=*Iloj subcintraj por faciligi la ecintrado.*

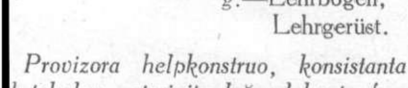

ecintriloj : 1, kunkojna ; 2, persabla ; 3, dentata ; 4, ŝraŭba ; 5, helica.

Cipo.—*L.* cippus.

h.—cipo, hito.
p.—cippo.
i. —cippo.
f. —cippe.
a.—cippus.
g.—Cippus, Gedenkstein.

Vertikale starigita ŝtono por rememorigi surloke mortintan personon, montri direkton aŭ distancon ; *dividi teritorion aŭ kampon.*

Cirko.—*Gr.* kirkos, krikos ; *l.* circus ; *el* circuire (*ĉirkaŭi*).

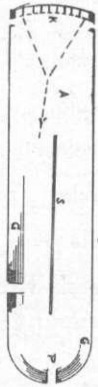

h.—circo.
p.—circo.
i. —circo.
f. —cirque.
a.—circus, cirque.
g.—Zircus.
pol.—cyrk.

Rondoforma konstruaĵo enhavanta en la mezo arenon por akrobata, atleta, rajdista spektaklo. Ĉe la antikvaj grekoj k. romanoj la cirko estis oblonga k. uzata por vetkurado de ĉaroj.

Cirkelo.—*El l.* circulus.

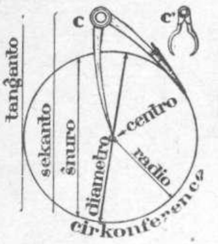

h.—compás.
p.—compasso.
i. —compasso.
f. —compas.
a.—compasses.
g.—Zirkel.
pol.—cyrkiel.

Desegnilo konsistanta el du brakoj kunigitaj per ĉarniro, uzata por desegni cirklojn, mezuri liniojn, k. c.
Krajon— ; inko— ; redukto— ; proporcio— ; kalibro— ; —ujo.

Cirklo.—*Gr.* kirkos, krikos ; *l.* circulus ; *el* circus (*ĉirkaŭo*).

h.—círculo.
p.—círculo.
i. —circolo.
f. —cercle.
a.—circle.
g.—Zirkel, Kreis.

Surfaco limigita per cirkonferenco.

Cisterno.—*Gr.* kiste (*ujo*) ; *l.* cisterna ; *el* ciste (*kesto, ujo*).

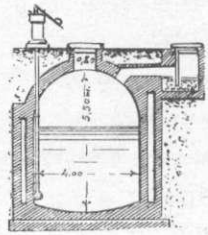

h. — cisterna, aljibe.
p. — cistérna, algibe.
i. — cisterna, citerna.
f. —citerne.
a.—cistern.
g.—Zisterne.
pol.—cysterna.

Ujo, ofte masonita subtere, por rezervi akvon, aŭ nafton, petroleon, k. c.

Citadelo.—*L.* citadella ; *el* civitas (*urbo*).

h.—ciudadela.
p.—cidadélla.
i. —cittadella.
f. —citadelle.
a.—citadell.
g.—Zitadelle.
pol.—cytadela.

Fortikaĵo kun militistaj loĝejoj, en plej alta parto de urbo. Ĉe la antikvaj grekoj havis specialan tipon (akropolo); kiel ĉe la araboj (alkazabo).

Ĉ

Ĉambro. — *Gr.* kamara ; *l.* camera.

h.—cámara, cuarto.
p.—cámara, quarto.
i. —camera.
f. —chambre.
a.—chamber, room.
g. — Zimmer, Raum, Stube, Gemach. (Chambregarnie).
r.—komnara.

Ĉiu el la loĝebla parto de domo, komunikiĝanta per pordoj inter ili.

—eto ; —ego ; —aĉo —aro ; antaŭ— ; dormo— ; manĝo— ; labor— ; ego—...

Ĉanfro.—*El l.* camus frœnum.

h.—chaflán, chanflan.
p.—chânfro.
i. —shiaffere, smusso.
f.—chan frein, pan coupé.
a.—chamfer, chamfret.
g.—Schräger, Schliff.

Faco rezultanta, kiam oni detranĉas angulon de konstruaĵo, de prismo, de ajn.

—I=*Fari ĉanfron.*

Ĉaro.—*El sansk.* car (*kuri*) ; *l.* carrus.

1. ĉaro milita.
2. man-ĉareto.

h.—carro.
p.—carro.
i. —carro.
f. —chariot.
a.—car, chariot.
g.—Karren, Wagen.
pol.—kara.

Maldelikata veturilo, ofte durada.

—ETO=*Mane rulebla partilo.*

Ĉarniro.—*L.* cardo-cardinis (*pordpivoto*).

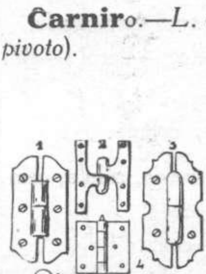

h.—charnela, bisagra.
p.—charneira.
i.—cerniera, maschietto.
f.—charnière, paumelle.
a.—hinge.
g.—Scharnier, Stiftgelenk.
pol.—szarnir.

Artiko konsistanta el metalaj platetoj turniĝantaj ĉirkaŭ komuna akso uzata por kunigi ĉiu pordofolio kun ĝia kadro.

Ĉarpenti. — *El l.* carpentarius (*ĉaristo, ĉarpentisto*), carpentum (*ĉaro*).

h.—carpintear.
p.—carpentejar.
i. —carpenteria.
f. —charpenter.
a.—to do carpenter's work.
g.—zimmern.

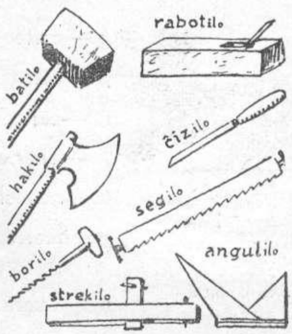

Carpent-iloj.

Prilabori lignan konstruon. —ISTO = *Persono, kies metio estas ĉarpentado.*
—ejo, —ado, —ilo, —ilaro, —aĵo.

Ĉelo.—*L.* cella, cellula.

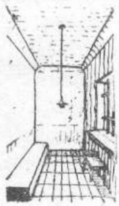

h.—celda, célula, cela.
p.—cella.
i. —cella.
f. —celle, cellule.
a.—cell.
g.—Zell
pol.—cela

Malgranda spaco, ĉiuflanke ferm. Ĉambreto de templo, monaĥejo, malliberejo, domo.

Ĉeno. — *El gr.* kathema (*kateno, koliaro*) ; *l.* catena.

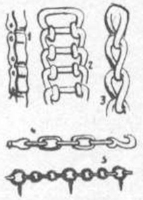

h.—cadena.
p.—cadeia.
i. —catena.
f. —chaîne.
a.—chain.
g.—Kette.

Ligilo konsistanta el ringoj, objektoj, aĵoj, kunigitaj unu kun alia.
Senfina—, mezur—, flor—, hom— ; —ero, —eto, —i, en—i, de—i.

Ĉerko. — *Gr.* sarkophagos, *el* sark + phagein (*karno + manĝi*) ; *l.* sarcophagus, sarcus.

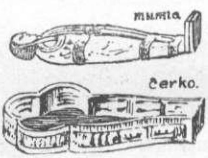

2. Egipta ĉerko.

h.—sarcófago, ataud.
p.—sarcophafo, ataúd.
i. —sarcófago, feretro, bara.
f.—cercueil, sarcophage.
a.—sarcophagus.
g.—Sarg.

Kesto en kiu oni metas la korpon de mortinto.

Ĉevrono.—*El l.* kaprea (*kapro, trabo*), kapreolus.

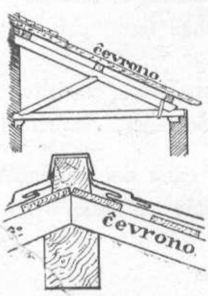

h.—cabrio, contrapar.
p.—caibro.
i. —capriata.
f. —chevron.
a.—chevronny, rafter.
g.—Sparren.

Tegmenta trabo sur kiu oni fiksas tabularon por subteni la tegolojn. Heraldike, blazonfiguro formanta angulon.

Ĉina (*arto*).—*El* Ĉing, *propra nomo de antikva dinastio* ; *ar.* Sin ; *persa* Ĉin.

Ĉina remparo.

h.—china.
p.—chinêsa.
i. —chinese.
f. —chinois.
a.—china.
g.—chinesisch.

De la ĉina lando. La arkitekturo estas tipa ĉarpenta stilo, kun multoblaj kurbaj tegmentoj, grandaj aleroj k. pintaj gabloj. Ŝtona fama verko estas la remparo, granda murego 2.500 km. longa.
—INKO=*Famigita inko uzata por desegni.*

Ĉizi.—*El l.* scindere (*fendi*).

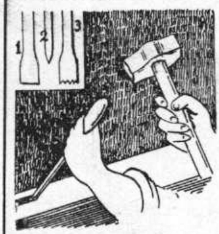

1-3. Ĉiz-iloj.

h.—cincelar, tallar.
p.—cinzelar.
i.—cesallere, scarpellare.
f.—ciseler.
a.—to chisel.
g.—ciselieren, meisseln.

Prilabori malmolan materion per ilo akrepinta. —ILO=*Ŝtala ilo longa kaj plata, ordinare kun ligna tenilo por ĉizi.* —ISTO=*Persono kies metio estas ĉizado.* —ILETO=*Malgranda ĉizilo speciale uzata de metalĉizistoj k. juvelistoj.*

D

Dalmatiko.—*El* Dalmatia, *propra nomo de sudeŭropa urbo* ; *l.* dalmaticus.

h.—dalmática.
p.—dalmatica.
i. —dalmatica.
f. —dalmatique.
a.—dalmatics.
g.—Dalmatika.

Luksa, senbraka survesto uzata de diakonoj, heroldoj, k. c., ofte admirinda artaĵo. La unuaj, teksitaj en Dalmatio, estis blankaj, garnitaj per purpuraj kordonoj.

Damasko.—*El* Damask, *propra araba nomo de siria urbo* ; *l.* Damascus.

h.—damasco.
p.—damasco.
i. —damasco.
f. —damas.
a.—damask.
g.—Damást.
pol.—adamaszek

Silka, luksa ŝtofo fabrikita en Damasko aŭ ĝin imitanta.

Damaskeno.—*El* Damasko, *propra nomo de azia urbo* ; *l.* damascenus.

h.—damasquinado, ataujia.
p.—damasquino.
i. —damaschino.
f. —damasquinage.
a.—damaskuning.
g.—Damascener.

Ornamlaboro farita inkrustante oran aŭ arĝentan fadenon en ŝtala, bronza aŭ fera objekto.

—ADO = *Arto damaskeni.* —ISTO = *Artisto, kies metio estas damaskeni.*

Dekalki.—*El l.* calcare (*piedpremi, premi*).

h.—calcar.
p.—calcar.
i. —calcare.
f. —decalquer, calquer.
a.—te counter-draw (decalcomania).
g.—pausen, durchzeichen.

Trakopii pere de travidebla papero, inkopapero, k. c. —papero.

Dekastila. — *Gr.* dekastilos, *el* deka + stylos (*dek kolonoj*); *l.* decastyla.

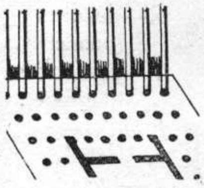

h.—decastilo.
p.—decastilo.
i. —decastilo.
f. —décastyle.
a.—dekastyl(os).
g.—Dekastylon.

Konstruaĵo havanta antaŭfasade dekkolonan vicon.

Deklivo.—*L.* declivis; *el* de + clivis (*de + klino*).

h.—declive, pendiente, talud.
p.—declive.
i.—declive, pendio
f.—déclivité, pente, déclive.
a.—declivity.
g.—Abhang, Talus.

Angulo de vojo, tereno kun nivellinio. Laŭlonga—, laŭlarĝa— = transversa—.

Dekori.—*L.* decorare.

h.—decorar.
p.—decorar.
i. —decorare.
f. —décorer.
a.—decore.
g.—dekorieren.
pol.—dekorac.

Beligi tutaĵon per la artaj kvalitoj de ĝiaj partoj. —ADO = *dekoracio = Pentrita tolo aŭ kartono prezentanta domon, pejzaĝon, k. c., en teatra sceno. Bela aranĝo de ĝardeno, urbo, konstruaĵo.* —isto, —pentristo.

Demetra.—*Gr.* Demeter.

h.—Démeter.
p.—Demeter.
i. —Demeter.
f. —Déméter.
a.—Demeter.
g.—Demeter.

Greka diino, simbolo de la Tero, de la kamparo, fratino de Jupitro. Simila al Cerea, la roma diino, ŝi estas reprezentita de la artistoj per fortika virino kun fruktoj k. spikoj k. torĉo.

Denaro.—*L.* denarius; *el* deni + œris (*dek asoj*), *ĉar, ĉe la antikvaj romanoj, valoris unue tion.*

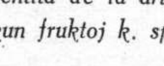

Denaro de la papia familio.

h.—denario.
p.—denario.
i. —denario.
f. —denarius.
a.—denario.
g.—Denar.
pol.—denar.

Roma arĝenta monero, 4'54 *gr. peza, valoranta* 10 *asoj, poste* 16. Ora— = 25 *arĝentaj denaroj.* Kvinaro = *Duondenaro.*

Dentiklo. — *L.* denticulus, *el* dento.

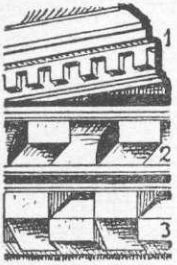

h.—dentículo, dentellon.
p.—denticulo.
i. —dentello.
f. —denticule, dentelure.
a.—denticule, dentikle, dentel.

Malgranda prismeto uzata envicigita kiel arkitektura ornamo, ĉe kornicoj, modluroj, arkivoltoj, k. c.

Desegni.—*L.* designare ; *el* de + signare (*designi, montri*).

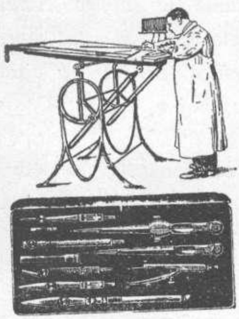

h.—dibujar, (diseñar).
p.—debuxar, desenhar.
i.—disegnare.
f. —dessinner.
a.—desingn.
g.—Zeignen.

1. Desegni, desegnisto.
2. Desegn-iloj.

Bildi per krajono, inko, k. c. —ISTO = *Persono, kiu desegnas profesie, ĉu krajone, ĉu plume, ĉu penike ; ĉu libermane, ĉu laŭskale ; ĉu skize, ĉu detale.* —ADO = —arto. —ILO = *Ilo por desegni : krajono, inko, karbo, gratgumo, glugumo, papero, najleto, skrapilo, liniilo, cirkelo, sfumilo...*

Detalo.—*El l.* de + taliare (*de tajli, de tranĉi*).

h.—detalle.
p.—detalhe, pormenor.
i. —particolare, (tagliare).
f. —détail.
a.—detail.
g.—Detail.
pol.—detal.

Malgranda parto de tuto. Desegno de konstruparto. —I = *Bildi detalon.* —eto, —igi, —isto.

Detrempo.—*El l.* temperare (*moderigi temperaturon*).

h.—temple.
p.—tempera.
i. —tempra.
f. —dètrempe.
a.—distemper.
g.—Tempera *malerei.*

Pentro por farboj solvitaj en varmeta gluakvo, gelateno aŭ ovoflavo.
—pentri, —pentrado, —pentro, —pentristo.

Detrui.—*L.* destruere ; *el* de + struere (*de construi*).

h.—destruir, demolir
p.—destruir.
i. —distruggere.
f. —détruire.
a.—destroy.
g.—zerstören, verwüsten.

Dekonstrui, malkonstrui, ĉu iom post iom, ĉu subitforme.

Devizo.—*El l.* de visus (*de vidita = vidaĵo*).

PER LA JUSTECO
AL
PACO

h.—divisa.
p.—divisa.
i. —divisa.
f. —divis.
a.—device.
g.—Devise.
pol.—dewiza.
sv.—devis.

Sentenco akompananta ofte blazonon. Signo, moto, maksimo uzata kiel distingilo.

Diademo.—*Gr.* diadema ; *el* diadein (*ĉirkaŭi*) ; *l.* diadema.

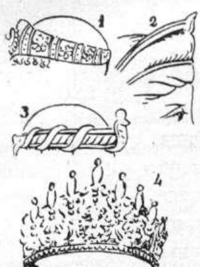

1. asira—. 2. hinda—. 3. egipta—. 4. moderna—.

h.—diadema.
p.—diadêma.
i. —diadema.
f. —diadème.
a.—diadem.
g.—Diadem.
pol.—djadem.

Surkapa zono aŭ duonkrono ornamita ofte per juveloj.

Diagramo.—*Gr.* diagramma ; *el* diagraphein (*desegni*) ; *l.* diagramma.

Diagramo de fortoj.

h.—diagrama.
p.—diagrâmma.
i. —diagramma.
f. —diagramme.
a.—diagram.
g.—Diagramm.

Liniaro montranta fenomenon, problemon.

DIAGRAMOGRAFO.

Diamanto. — *Gr.* adamas, adamantos, *el* a + damas (*ne submetebla*) ; *l.* adamas, adamantis.

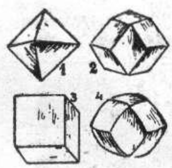

h.—diamante.
p.—diamante.
i. —diamante.
f. —diàmant.
a.—diamond.
g.—Diamant, Demant.
pol.—djament.

Pura karbono kristaligita, brila, hela, malmolega, tre altvalora.

—ISTO = *Persono, kiu prilaboras k. facetas diamantojn, farante briliantojn el ili.*

Diana.—*L.* Diana.

Diana de Efeso.

h.—Diana.
p.—Diana.
i. —Diana.
f. —Diane.
a.—Diana.
g.—Diana.

Romana diino, identigita je la greka Artemisa ; simbolis la lunon, ikonografie ŝi estas prezentata per ĉasistino, krom en Efeso.

Diastila.—*Gr.* diastylos, *el* dia + stylos (*distanco* + *kolono*); *l.* diastylus.

h.—diastila.
p.—diastylo.
i. —diastilo.
f. —diastyle.
a.—diastyle.
g.—Diastyl.

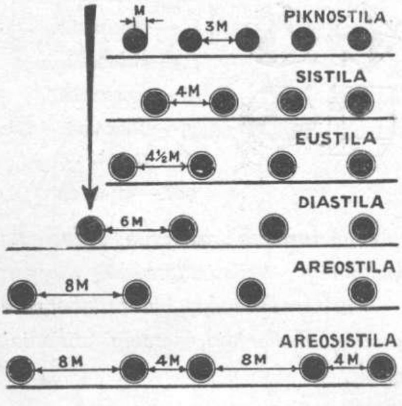

Klasifiko de la kolonaroj laŭ ilia interkolona distanco.

Kolonaro kies interkolona spaco ampleksas 6 *modulojn.*

Digo.—*El holanda* dyk.

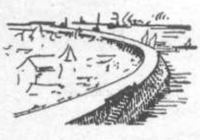

Holanda digo.

h.—dique.
p.—dique.
i. —diga.
f. —dique, digue.
a.—dike, dam.
g.—Deich, Damm.

Baraĵo el tero aŭ ŝtonoj, ĉe maro aŭ rivero. —i==*Bari akvofluon per digo.* Ter—, flanka—, river—.

Dioniso.—*Gr.* Dionysios; *l.* Dionysius.

Dionisio k. satiruso, el greka vazo.

h.—Dionisios.
p.—Dionysios.
i. —Dionisios.
f.—Dionysius.
a.—Dionysius.
g.—Dionys(os)

Greka, mita dio; simbolis la kamparan misteron, la ĝojon k. la vinon; estis identigita je Bakho k. ikonografie similprezentita.

Dioramo. — *El gr.* dia + orama (*tra vido*).

h.—diorama.
p.—diorama.
i. —diorama.
f. —diorame.
a.—diorama.
g.—Diorama.

Instalaĵo por montri bildojn, speciale iluminitajn, videblajn el mallumo (1822 *j.*).

Diplomo.—*Gr.* diploma, *el* diploein (*faldi*); *l.* diploma.

h.—diploma.
p.—diploma.
i. —diploma.
f. —diplôme.
a.—diploma.
g.—Diplom.
pol.—dyplom.

Solena dokumento subskribita de aŭtoritatulo; ĉe la antikvaj romanoj es-

tis *ķiel pasporto, skribita sur dufolia bronzoplaķeto.*

—atio, —ato ; apografa—, olografa—, kirografa—.

Diptera.—*Gr.* dipteros, *el* di + pteros (*du aloj*) ; *l.* dipteros.

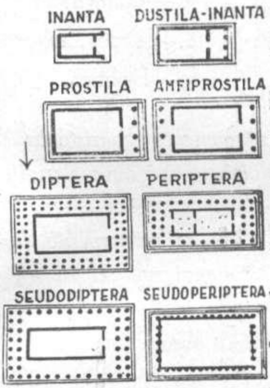

h.—díptero.
p.—diptero.
i. —diptero, dittero.
f. —diptère.
a.—dipteron.
a.—dipteron.
g.—Dipteros.

Klasifiko de la konstruaĵoj laŭ dispono de iliaj kolonaroj.

Konstruaĵo havanta ambaŭflanķe duoblan ķolonaron. Seŭdo— = *Konstruaĵo havanta duoblan ķolonaron ambaŭflanķe, sed la internaj duoninķrustitaj en la muroj.*

Diptiko.—*Gr.* diptikos ; *el* dis + ptisein (*du faldi*) ; *l.* diptícha.

Diptiko konsula.

h.—díptico.
p.—diptico.
i. —dittico.
f. —diptyque.
a.—diptych.
g.—Diptychon.

Dupeca, faldebla tabulo pentrita aŭ skribita. Ĉe la antiķvaj romanoj, oni uzis ĝin ķiel notlibro, ligna, ora, ebura, vaķsoŝmirante la facojn por surskribi per grifelo.

Disko.—*Gr.* diskos ; *l.* discus.

Diskobolo de Mirono.

h.—disco.
p.—disco.
i. —disco.
f. —disque.
a.—disco.
g.—Diskus.
pol.—dysk.

Metala aŭ ŝtona lensoformaĵo, uzata de antiķvaj popoloj por ĵeti ĝin, ķiel eble plej malproķsimen, dum gimnastiķaj eķzercoj. Diskobolo = *Disķoludanto ; statuo lin reprezentanta.* Signal—.

Divano.—*Ar.* divan (*ķunsido, ķunsidejo*).

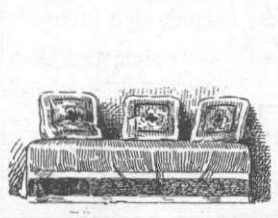

h.—diván.
p.—divân.
i. —divano.
f. —divan.
a.—divan.
g.—Diwan.
r.—divan.

Ampleķsa, apudmura benķo, sen apogdorso, sed ķusenķovrita ofte. Litseĝo.

Dodekastila. — *Gr.* dodekastylos, *el* dodeka + stylos (*dekdu* + *kolono*); *l.* dodecastyla.

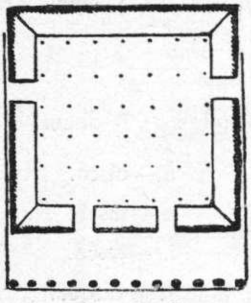

Misteriejo de Eleŭso.

h.-dodecastila.
p.-dodecastyla.
i. -dodecastila.
f.-dodécastyle.
a.-dodecastyle.
g.-dodekastylon.

Konstruaĵo havanta antaŭfasade dekdukolonan vicon.

Dogano.—*El ar.* adajŭan (*notlibro por kalkuloj*).

h.—aduana.
p.—aduana, alfandega.
i. —dogana.
f. —douane.
a.—custom house.
g.—Zollamt.

Ŝtatoficejo por impostoj sur varoj al aŭ el eksterlande.

Doko.—*El holanda* dyk (*digo*).

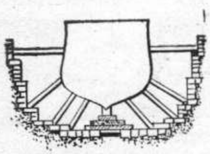

Doko seka.

h.—doque, astillero.
p.—dock.
i. —bacino.
f. —dock, bassin.
a.—dock.
g.—Dock.
pol.—dok.
sv.—docka.

Ŝipfarejo; *ŝipriparejo*. Seka—, flosanta—, ripar—.

Dolmeno. — *El kelta* dol + men (*tablo ŝtono*).

Dolmeno-trilito.

h.—dolmen.
p.—dolmen.
i. —dolmen.
f. —dolmen.
a.--dolmen, tolmen.
g.—Dolmen.

Megalita monumento konsistanta el horizontala platŝtono sur aliaj starigitaj ŝtonegoj; ĝi sajnas gigantan araon.

Hemi— = *Megalita monumento formita per du ŝtonegoj unu el ili klinapogita sur la alia.*

Domo. — *Gr.* domos, *el* domeo (*konstrui*); *l.* domus.

Domo en Kolmaro.

h.—*casa,* domicilio.
p.—*casa,* domicilio.
i.—*casa,* domicilio.
f.—*maison,* domicile.
a.--*house,* domicile.
g.—*Haus,* Domizil.
pol.—dom.
r.—dom.

Loĝebla konstruaĵo. —bloko = *Domaro formanta blokon, ĉirkaŭita de stratoj.* Lu—, komerca—, urbo—, urba—, kampa—, bien—, staci—; —aĉo, —eto, —aro, —ego; ligno—; ter—; hundo—.

Doriko.—*Gr.* dorikos, *el* Dorida, *propra nomo de greḳa lando*; *l.* doricus.

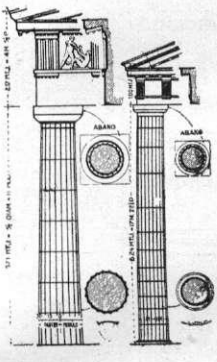

h.—dórico.

p.—dorico.

i. —dorico.

f. —dorique.

a.—doric.

g.—dorisch.

Dorika ordo, greka kaj romana.

Plej antiḳva ordo de la greḳa arḳiteḳturo, ĝia ḳolono ne havas bazan modluron ḳ. la ḳapitelo estas simpla abaḳo sur eḳino. La romana doriḳo iom diferenciĝas.

Dorselo.—*L.* dorserium; *el* dorsum (*dorso*).

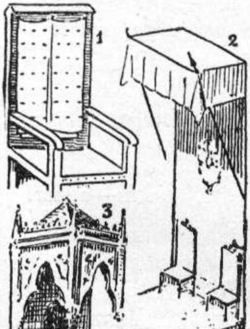

h.—dorsal, dosel.

p.—docel.

i. —dossale.

f. —dorsal, dais.

a.—dais, canopy.

g.—Thronhimmel.

Teḳsaĵo ornamcele metita dorse de lito, estrado, trono, foje elstara supre, ḳiel baldaḳeno. Ĉiu similaspeḳta ornamaĵo.

Dovelo.—*El l.* dolium (*daŭbo*).

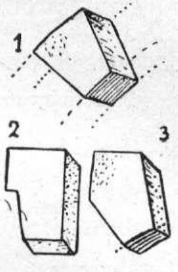

h.—dovela.

p.—aduela.

i.—conci, chiare.

f.—voussoir, douelle.

a.—vaul stone, dovetail.

g.—Gewolbstein, (*Dübel*).

Ĉiu prisma peco de pecigita arḳaĵo.

Dragi.—*El a. g.* dragan (*eltiri*).

h.—dragar.
p.—drága.
i. —draga.
f. —draguer.
a.—dredger, drag.
g.—Baggern.
sv.—draga.

Purigi la fundon de haveno aŭ rivero; *pioĉegi ḳ. eligi la teron ĉe ḳanalo, vojo aŭ alia fosaĵo.* —maŝino, —ilo, —ŝipo, —pontono, —o, —ado.

Drakmo.—*Gr.* drakme, *el* draks (*etaĵo*); *l.* drachma.

1-2

3-4

h.—dracma.
p.—drachma.
i. —dramma.
f. —drachme.
a.—drachme.
g.—Drachme.
pol.—drachma.

1-2. Drakmo de Eritreo.
3-4. Tetradrakmo de Sirakuso.

Antikva grekoromana arĝenta monero, peza 3 ĝis 6 gr. Bi—, tetra—, heksa—, oka—, deka—.

Dreni.—*El sansk.* dhara, dharana (*vejno, kondukilo*); *a. g.* drehnigean.

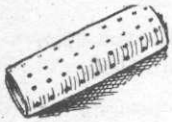

h.—drenar.
p.—drenar.
i. —drenaggi.
f. —drainner.
a.—drain.
g.—dreinieren.

Senakvigi, elsekigi terenon. —ILO = *Tubo farita ordinare el bakita, poroza argilo k. uzata elakvigi malsekan terenon.* —ilaro, —sistemo, —tubo.

Drilo.—*El sansk.* dar (*rompi*).

h.—berbiquí.
p.—berbequim.
i. —trapano.
f. —drille, trépan.
a.—*upright*-drill, *pump*-drill.
g.--Drill, Drehbohrer.

Borilo, kies pinta stango rapide turniĝas per streĉa ŝnuro aŭ glita ŝraŭbingo. —i, arĉo—, ŝraŭbo—.

Dromo.—*Gr.* dromos; *l.* dromos.

h.—dromo.
p.—dromo.
i. —dromos.
f. —dromos, drome.
a.—dromos.
g.—Dromos.

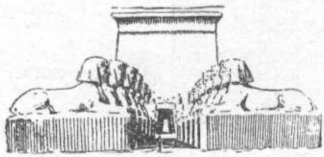

Egipta dromo.

Avenuo kun skulptaĵoj ambaŭflanke. Tiu de Luksoro ĝis Karnako mezuris 2 km. k. havis milon da sfinksoj.

HIPO— = *Kampo pretigita por rajdantaj ekzercoj, por ĉevala vetkuro.*
AERO— = *Ejo por manovri aviadilojn.*
VELO— = *Loko por ciklaj sportoj.*

Duaro.—*Ar.* ad-duar (*domaro*); *el* dar (*domo*).

Duaro maroka.

h.—aduar.
p.—aduar.
i. —aduar.
f. —douar.
a.—dowar.
g.—Duar.

Vilaĝo de kabanoj.

Dustila.—*Gr.* distylos, *el* dis + stylos (*du kolonoj*); *l.* distylos.

h.—distila.
p.—distyla.
i. —distilo.
f. —distyle.
a.—distyle.
g.—Distylon.

Konstruaĵo havanta du kolonojn antaŭfasade.

—INANTA = *Templo grekstila kies fasado havas du kolonojn inter du antoj.*

Duŝo.—*El l.* ducere (*konduki*), dukta (*kondukita*).

h.—ducha.
p.—ducha.
i. —doccia.
f. —douche.
a.—douche, shower bath.
g.—Dusche.

Spruĉforma bano. —ILO = *Duŝaparato,* —ejo, —i.

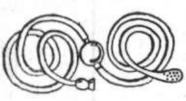

Duŝ-ilo.

E

Ebono. — *Gr.* ebenos (*ebono*); *l.* ebenus.

h.—ébano.
p.—ébano.
i. —ébano.
f. —ébène.
a.—ebony.
g.—Eben*holz.*
pol.—heban.

Nigra, malmola, peza ligno, uzata por luksaj mebloj. —ISTO=*Metiisto, kiu konstruas luksajn meblojn.*
—arto, —istarejo, —ujo.

Eburo.—*L.* ebur (*eburo*).

h.—eburno, marfil.
p.—(eburneo), marfim.
i. —avorio.
f. —ivoire, (éburn).
a.—ivory.
g.—Elfenbein.

Osto de la elefantaj dentegoj, ofte uzata por artaj objektoj. Eburario= Eburarto; *traktato pri artaj eburaĵoj, ilia prilaborado, historio k. kritiko.*

Edifico.—*L.* œdificium; *el* ædes + facere (*kontruaĵo fari*).

h.—edificio.
p.—edificio.
i. —edifizio.
f. —édifice, *bâtiment.*
a.—edifice, *building.*
g.—Gebäude, (œdiculum).

Konstruaĵo havanta internan spacon por loĝa, religia, milita, amuza celo. —I=*Konstrui edificon.*

Ediklo. — *L.* œdiculum, *dim. el* œdes (*kontruaĵeto*).

h.—edículo.
p.—edicula.
i. —edicola.
f. —édicule.
a.—aediculum.
g.—Aediculum.

Malgrandeta edifico, foje portebla, ofte religia, konstruita de antikvuloj aŭ prezentita en la fono de bildoj.

Egido.—*Gr.* aigis, *el* aix, aigos (*kapro*); *l.* ægis, ægidis.

Minerva kun la egido.

h.—égida.
p.—egide.
i. —egida.
f. —égide.
a.—œgis.
g.—Aegide.

Protektilo formita per haŭto de kaprino ornamita de la Medusa kapo, uzata kiel atributo de Zeŭso k. de Minerva.

Egipta (*arto*).—*El* Aigyptos, *propra nomo de nordafrika lando*; *gr.* aegyptos; *l.* ægyptius.

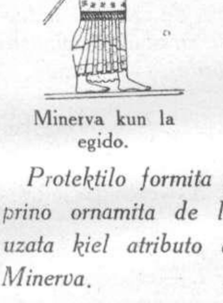

h.—egipcio.
p.—egypcio.
i. —egizio.
f. —egyption.
a.—egyptian.
g.—œgiptisch.

Arto disvolviĝinta en Egipto de 4.000 *ĝis* 500 *j.-a. K.*; *la arkitekturo estis lintela, tipaj kolonoj kun lotusaj kapiteloj subtenas horizontalajn ŝtonajn terasojn. Famaj verkoj estis piramidoj, obeliskoj, dromoj, mastaboj, sfinksoj k. kolosaĵoj.* —LOGIO = *Traktato pri antikvaj egiptaĵoj.*

Ekino. — *Gr.* ekinos (*kastano*); *l.* echinus.

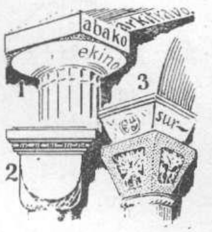

h.—equino.
p.—echino.
i. —echino.
f. —échine.
a.—echinus.
g.—Echinus.

Modluro, kies profilo estas parabolsimila kurbo.

Ekrano.—

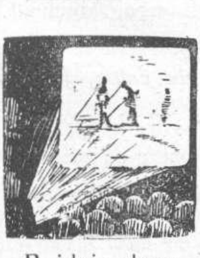

Projekcia ekrano.

h.—pantalla, biombo.
p.—parafogo, biombo.
i. —parafuoco.
f. —écran.
a.—screen.
g.—Projektionswand, Schirm, Spanische Wand.

Tuko, meblo, objekto por haltigi diverscele varmon, lumon, radion, aerfluon.

Eksedro. — *Gr.* ekshedra, *el* eks + hedra (*ekstera seĝo*); *l.* exedra.

h.—exedra.
p.—exedra.
i. —exedra.
f. —exèdre.
a.—exhedra.
g.—Exedra.

Duoncirkla benko, foje metita en

niĉo. Ĉe la antikvuloj, akceptejo kun similaj benkoj.

Eksergo. — *El gr.* eks + ergon (*ekster verko*) ; *l.* exergum.

h.—exergo.
p.—exergo.
i. —esergo.
f. —exergue.
a.—esergue.
g.—Exergo, Abschnitt.

1-1. Eksergo.

Surskribaĵo indikanta daton, fabriklokon, verkistonomon, en la areo limigita per la orlo de monero aŭ medajlo, sub la centra figuro.

Ekslibriso.—*L.* ex libris (*ekster la libro*) ; *l.* ex libris.

h.—ex-libris.
p.—ex-libris.
i. —exlibris.
f. —ex-libris.
a.—exlibris.
g.—Bücherzeichen, Exlibris.

Elzevira ekslibriso.

Vinjeto aŭ simpla surskribo, kiun iuj metas sur la libroj de sia biblioteko por montri, ke ili estas ilia propraĵo.

Ekspozicio. — *L.* expositio ; *el* ex + ponere (*ekstere meti*).

h.—exposición.
p.—exposiçao.
i. —esposizione.
f.—exposition.
a.—exposition, exhibition.
g.—Exposition, Ausstellung.
pol.—ekspozycja.

Solena elmontrejo de artaj aŭ industriaj produktoj, ofte en pluraj pavilionoj kaj kun amuzaj altiriloj. —i, —anto.

Ekstradoso.—*L.* extra + dorsum (*ekstera dorso*).

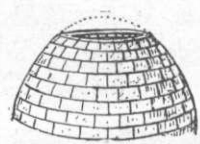

h.—extrados, trasdos.
p.—extradorso.
i. —estradosso.
f. —extrados.
a.—extrados.
g.—Bogenrücken.

Dorsa, konveksa, ekstera surfaco de arkaĵo, volbo.

Ekvilibro.—*L.* æquilibrium, *el* æquus + libra (*egale + peza*).

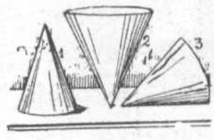

h.—equilibrio.
p.—equilibrio.
i. —equilibrio.
f. —équilibre.
a.—equilibrium.
g.—Gleichgewicht.

1. Ekvilibro starema.
2. » nestarema.
3. » indiferenta.

Stato de korpo, kies eksteraj fortoj nuliĝas. —i = *Esti en stato de ekvilibro.* —starema, —nestarema, indiferenta. —igi, iĝi, —isto, —arto.

Elektro.—*El gr.* elektron (*sukceno*); *l.* electrum.

h.—electricidad.
p.—electricidade.
i.—electtricitá.
f. —electricité.
a.—electricity.
g.—Elektrizität.
pol.—elektrycznosc.

Unu el la formoj de la fizika energio, montriĝas per lumaj, mekanikaj, varmaj fenomenoj.

—TIPIO = *Apliko de la galvanoplastiko al la metalizo de preskliŝoj.* —TIPO = *Kupraĵo sur kiu oni reproduktas elektrolize gravurojn.* —tekniko, —lizo, —lizo, —grafio, —foro, —metro, —scienco, —statiko, —dinamiko, —ĥenio, —movilo.

Elevatoro.—*El l.* elevare, *el* ex + levare (*fore levi*).

h.—elevador, *montacargas.*
p.—elevador.
i. —elevatore, *montacarichi.*
f. —élévateur.
a.—elevator.
g.—Elevator.

Levigilo, lifto por ŝarĝoj, por vaoj.

Elipso. — *Gr.* elleipsis, *el* elleipein (*aliri*); *l.* ellipsis.

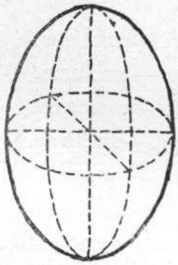

Elipso k. elipsoido.

h.—elipse.
p.—ellipse.
i. —ellissi.
f. —ellipse.
a.—ellipsis.
g.—Ellipse.

Kurba, fermita linio, en kiu la sumo de la distancoj de ĉiuj ĝiaj punktoj al la fokusoj estas ĉiam konstanta; ĝi esta unu el la tri konikoj (elipso, hiperbolo k. parabolo).

—logio = *Pristudo pri elipsoj.* —grafo = *Aparato por desegni elipsojn.* —grafio = *Arto desgni elipsojn.* Elipsoido = *Duaorda surfaco formita per la revoluo de duonelipso ĉirkaŭ unu el ĝiaj aksoj (kun la hiperboloido k. paraboloido, formas la kvadrikoj).*

Emajlo.—*El gr.* meldo (*fandi*); *a. g.* meltan, smelzan, schmelzen; *l.* smaltum.

h.—esmalte.
p.—esmalte.
i. —smalto.
f. —émail, smalt.
a.—smalt.
g.—Email, Smalte.
pol.—emalja.

Vitrosimila fandaĵo per kiu oni kovras ceramikaĵojn, metalojn. —I = *Kovri surfacon per emajlo.*

Emblemo. — *Gr.* emblema, *el* emballo (*enmeti*); *l.* emblema.

Emblemo de la Arkitekturo.

h.—emblema.
p.—emblema.
i. —emblema.
f. —emblème.
a.—emblem.
g.—Emblem.
pol.—emblemat.

Figuro, bildo reprezentanta simbole econ aŭ aĵon.

Embrazuro.—*El f.* en + braser (*en bruli, ene lumi*).

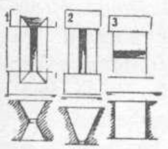

h.—embrasura, saetera, tronera, aspillera.
p.—setteira.
i. —strombatura, troniera, feritoia.
f. —embrasure, meurtrière.
a.—embrasure.
g.—Schiessloch.

Muraperturo en fortikaĵo por pafi kaŝe de interne.

· **Eneastila.** — *Gr.* enneastilo, *el* ennea + stilos (*naŭ + kolono*); *l.* eneastyla.

h.—eneastila.
p.—eneastylo.
i. —eneastila.
f. —ennéastyle.
a.—enneastylar.
g.—enneastyl.

Konstruaĵo havanta antaŭfasade naŭkolonan vicon.

Enkaŭsto.—*Gr.* egkaustikos, *el* egkaien (*bruligi*); *l.* encausticus.

h.—encausto, encáustica.
p.—encáustica.
i. —encausto.
f. —encaustique.
a.—encaustic.
g.—Brandmalerei, Wachsfirnis.

Pentro sur vitro, eburo, porcelano, farita per fajrilo k. kolorigitaj vaksoj. —i = *Pentri enkaŭste.*

Entaso.—*Gr.* entasis; *l.* entasis.

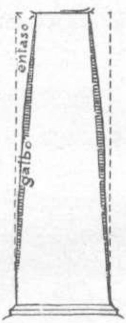

h.—éntasis.
p.—entasis.
i. —éntasi.
f. —entasis.
a.—entasis.
g.—Entäsis.

Dikdiferenco inter la supra k. la malsupra parto de kolona fusto.

Entablemento.—*El l.* en + tabula (*tabulita*).

h.—entablamento.
p.—entablaménto.
i. —trabeazione.
f. —entablement.
a.—entablement.
g.—Gëbalk.

Supra parto de la klasikstilaj konstruaĵoj, konsistanta ordinare el arkitrabo, friso k. korniso.

Eolito.—*El gr.* eos + lithos (*aŭroro* + *ŝtono*) : *Vorto elpensita de Verworn.*

h.—eolito.
p.—eolitho.
i. —eolito.
f. —eolithe.
a.—eolithe.
g.—Eolith.

Antikva ŝtonilo kun prahomaj signoj; unua elmontro de la homa arto.

Epigrafio.—*El gr.* epi + graphein (*sur + skribi*) ; *l.* epigraphia.

1. Egipta kartuĉo.
2. Ibera epigrafo.
3. Sanskrita epigrafo.

h.—epigrafía.
p.—epigraphia.
i. —epigrafia.
f. —épigraphie.
a.—epigraphie.
g.—Epigraphie, Inschriftenkunde.

Scienca studo pri la surskriboj sur malmola materio.

EPIGRAFO = *Devizo, surskribo sur malmola materio:* sakra—, *dediĉita al dioj;* jura—, *prileĝa dispono;* monumenta—, *ornamanta monumenton;* historia—, *memoranta indan faron;* honora—, *dediĉita gloran personon;* funebra—, *por honori mortintojn.*

Epitafo.—*Gr.* epitaphios, *el* epi + taphos (*sur tombo*) ; *l.* epitaphium.

h.—epitafio.
p.—epitáphio.
i. —epitaffio.
f. —épitaphe.
a.—epitaph.
g.—Epitaph, Grabschrift.

Tomba surskribaĵo.

Erektejo. — *El* Erekto, *propra greka nomo de mita heroo atena.*

h.—Erecteo.
p.—Erecteo.
i. —Erecteo.
f. —Erechtheion.
a.—Erechtheum.
g.—Erechtheion.

Plej bela jonikorda templo en la Atena akropolo, finkonstruita 400 *j. a. K.*

Ermitejo.—*El gr.* eremos (*dezerto*) ; *l.* eremita.

h.—ermita.
p.—ermida.
i. —eremitaggio.
f. —ermitage.
a.—hermitage.
g.—Eremitage.
pol.—eremita.
sv.—eremit.
r.—ermitaĝe.

Malgranda sanktejo en la kamparo. Loĝejo de ermito.

Eskarpo. — *El l.* scalpta (*kavita*).

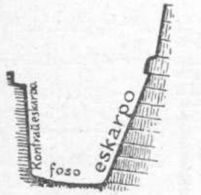

h.—escarpa.
p.—escárpa.
i. —scarpa.
f. —escarpe (*ment.*
a.—escarpo.
g.—Eskarpe.

Tre klina masonaĵo aŭ tereno. Kontraŭ— = *La masonaĵo aŭ tereno, kiu formas kun la eskarpo foson.*

Eskorialo.—*El h.* escorial (*skoriejo*).

h.—Escorial.
p.—Escorial.
i. —Escorial.
f. —Escurial.
a.—Escorial.
g.—Eskorial.

Mondfama, renesancastila monastero, samtempe reĝa tombarejo, konstruita proksime de Madrido (*Hisp.*) *dum* 1563-84 *j., laŭ projekto de Arkitekto Herrera.*

Esplanado. — *L.* explanata, *el* ex + planata (*ekstera ebenaĵo*).

h.—explanada.
p.—explanada.
i. —spianata.
f. —esplanade.
a.—esplanade.
g.—Esplanade.

Ebena, ampleksa tereno antaŭ konstruaĵo. Paradoplaco.

Estetiko. — *Gr.* aisthetikos, *el* aesthetos (*veraĵo*) ; *l.* aesthetice.

h.—estética.
p.—estetica.
i. —estetica.
f. —esthetique.
a.—ästhetica.
g.—Aesthetik.
pol.—estetyczny.

Scienco pri la belo en la arto, en la vivo.

Estrado.—*L.* stratum, *el* sternere (*etendi*).

h.—estrado.
p.—estrado.
i. —strato, predella.
f. —estrade.
a.—estrade.
g.—Estrade, Tritt.
pol.—estrada.

Levita plankoparto por prezidantaro, oratoro, artisto.

Etaĝo.—*El gr.* stege ; *el l.* staticum.

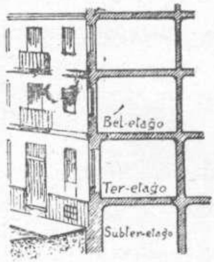

h.—piso, estado.
p.—andar.
i. —piano.
f. —étage.
a. —étage, floor, stor(e)y.
g.—Etage, Stock.
r.—etaĝe.

Samnivela parto de domo. Subter—, Kel—, Ter—, Inter—, Ĉef— = Bel—, Unua—, Dua—, Tria— ...Mansarda—, Subtegmenta—, Atika —, Plurapartamenta—.

Etruska (*arto*).—*El l.* etruscus.

Etruska tombo.

h.—etrusco.
p.—etrúsca.
i. —etrusco.
f. —étrusque.
a.—etruscan.
g.—etrúskisch.

Arto disvolviĝinta en Etruskio, lando inter la riveroj Arno k. Tibero (Ital.), dum 7-3 j.c. a. K. La Arkitekturo estis elvolba.

Eŭstila. — *Gr.* eustylos, *el* eu + stylos (*bela + kolono*) ; *l.* eustylos.

h.—eustila.
p.—eustyla.
i. —eustilo.
f. —eustyle.
a.—eustyle.
g.—eŭstyl.

Kolonaro, kies interkolona distanco mezuras 4,5 *modulojn.*

Klasifiko de la kolonaroj laŭ ilia interkolona distanco.

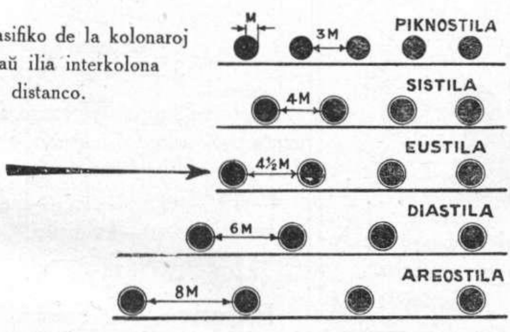

F

Fabriko.—*L.* fabrica, *el* faber (*laboristo*).

h.—fábrica.
p.—fábrica.
i. —fabbrica.
f. —fabrique, usine.
a.—fabric, factory, manufactur.
g.—Fabrik.
pol.—fabryka.
r.—fabrika.

Ejo, kie oni produktas pogrande komercaĵojn. —i ; —ado ; —anto.

Faco.—*El l.* facies (*faco, vizaĝo*).

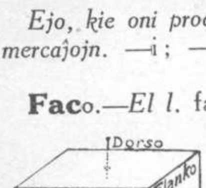

h.—faz, cara.
p.—face.
i. —faccia.
f. —face.
a.—face.
g.—Face.
pol.—faseta.

Antaŭaĵo de io. —eto=*Malgranda faco, ofte glata kiel rezultanta pro tranĉado de solido per ebeno.* —eti=*Fari facetojn sur io.* Sur—=*Limo, kiu apartigas korpon de la spaco ekstera; lokaro de sinsekvaj pozicioj de linio (naskanto), gvidita de aliaj linioj (direktantoj)* : —ebena, —revolua, —malebena, —duaorda aŭ kvadrikoj.

Fadeno.—

h.—hilo.
p.—filo.
i. —fio.
f. —fil.
a.—thread.
g.—Faden.

Maldika ŝnureto el kuntorditaj fibroj, uzata por kudrado, teksado, ligado, k. c. Longa maldika fibro.

—aro, —ego, —eto, —bulo, —igilo, —komputilo, —kalibrilo. Metal—, or—, kupro—, ŝtala—.

Fajenco.—*El* Faenco, *propra nomo de itala urbo.*

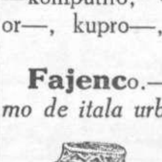

Fajenca poto.

h.—faience, faenza.
p.—faiânça.
i. —faenza.
f. —faïence.
a.—faience.
g.—Fayence.
pol.—fayans.

Porcelansimila, emajlita ceramikaĵo el Faenco aŭ ĝin imitanta. —isto ; —fabriko.

Fajli.—

h.—limar.
p.—limar.
i. —limare.
f. —limer.
a.—file.
g.—feilen.

Glatigi metalon, lignon, ķ. c., skrapante per tipa ilo. —ilo=*Ilo provizita de piķiletoj aŭ strietoj por frotadi objekton celante ĝin glatigi.* —aĵo=*Deskrapaĵoj devenantaj de la fajlado.*

Faksimilo.—*L.* fac simile (*fari simile*), *el* facere + simile.

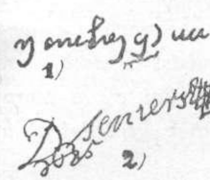

Faksimilo el subskriboj de Mikael' Anĝelo k. Teniers.

h.—facsímil.
p.—facsimile.
i. —facsimile.
f.—fac-simile.
a.—fac-simile.
g.—Facsimile.
pol.-faksimile.

Eķzaķta reproduķtaĵo de sķribo, desegno.

Falanstero.—*El gr.* falanks (*falango*); *vorto elpensita de Fourier.*

h.—falansterio.
p.—phalansterio.
i. —falanstero.
f. —phalanstére.
a.—phalanstery.
g.—Phalanstery.

Edifico por kolektiva loĝejo laŭ la planoj de Fourier. Loĝejo por amaso da personoj. Falangejo.

Falebo.—*El ar.* halebo (*fermilo*).

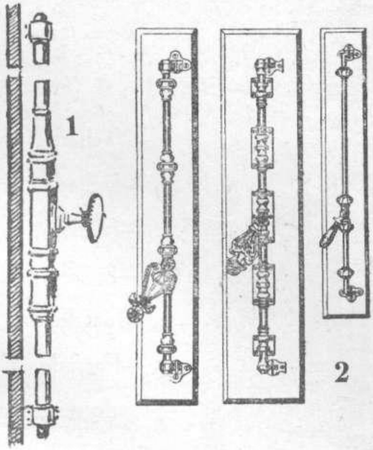

h.—falleba, españoleta, cremona.
p.—tranca, espanholeta.
i. —chiusura spagnoletta.
f. —crémone, espagnolette.
a.—espagnolette bolt, slide-bolt.
g.--Zurriegel, Espagnolette stange.

Dupeca vertiķala riglilo funķcianta per dentrada prenilo ķ. uzata por al la ķrado fermefiķsi fenestrojn ķ. pordojn. (1.

—hispantipa=*Varianto de falebo, ķies fermstango havas eķstremojn ķurvigitajn ķ. prenilon lamenitan, ĉi tiuj tri partoj enfiķseblaj en adeķvataj hoķoj.* (2

Fandi.—*L.* fundere (*fandi*).

h.—fundir.
p.—fundir.
i. —fondere.
f. —fondre.
a.—smelt, melt, (foundry).
g.—giessen, schmelzen.

Fluidigi ion per varmo. —ejo=*Loķo,*

ejo, kie oni fandas. —isto ; —aĵo. —iĝi.

Fasado.—*El l.* facies (*faco*).

Fasado de la Katedralo de Santiago (Hisp.).

h.—fachada.
p.—fachada.
i. —facciata.
f. —façade.
a.—façade.
g.—Fassade, Forderseite.
pol.—fasada, facjata.

Antaŭa parto de konstruaĵo, enhavanta la ĉefan enirpordon. Eksteraĵo.
Ĉefa— ; flanka— ; posta— ; korta—.

Faŭno.—*L.* Faunus.

Faŭno k. Bakho-infano

h.—Fauno.
p.—Fauno.
i. —Fauno.
f. —Faune.
a.—Faun.
g.—Faŭn(*us*).

Mita kampara duondio, ikonografie reprezentita per gaja junulo kun oreloj, kornoj k. foje gamboj kaprosimilaj.

Fenestro.—*L.* fenestra.

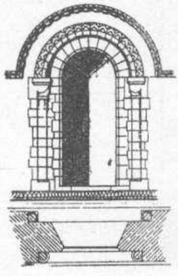

Fenestro romanikstila.

h.—ventana, fenestra.
p.—janella, (fenestral).
i. —finestra.
f. —fenêtre.
a. — window, (fenestral).
g.—Fenster.
sv.—fönster.

Regula aperturo en muro de edifico, pli mal pli alta ol la etaĝaplanko, por enlasi lumon k. aeron. Kadro garnita per vitraĵo por fermi tian aperturon.

La masonita aperturo konsistas el sojlo (sur parapeto ofte), gamboj, arko aŭ lintelo, intradoso k. kadringo. La ligna aŭ metala parto konsistas el kadro, fiksa per diversformaj fiksiloj al la muro, k. fenestrofolioj artike kunigitaj al la kadro per ĉarniroj.

Fenica (*arto*).—*L.* phenicius.

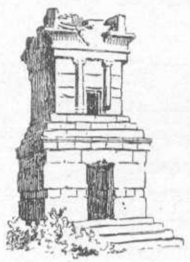

h.—fenicio.
p.—phenicio.
i. —fenicio.
f. —phénicien.
a.—phenician.
g.—phönicianisch.

Arto disvolviĝinta en Fenicio (apud la Libano), k. en la marbordoj de la Mediteraneo dum 20-4 jc. a. K.

Fero.—*L.* ferrum.

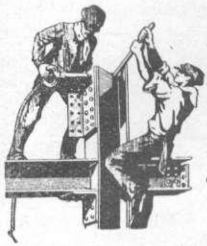

Fer-laboristoj.

h.—hierro, fierro.
p.—ferro.
i. —ferro.
f. —fer.
a.—iron (ferreous, farrier).
g.—Eisen.

Peza, forĝebla metalo, uzata por plej *iversaj konstruelementoj, instrumentoj,* *oj, maŝinoj, k. c.*

—aĵo=*Fera objekto.* —lado ; —ru-o ; —vojo ; —isto ; —aĵisto ; plat— ; ngul— ; ronda— ; fand— ; forĝ— ; s— ; kruda— ; dolĉa— ; magneta— ; igista— ; karbona— ; hidrata— ; sili-— ; profilita— ; lamenita—.

—TIPIO=*Arto brilantigi fotografaĵon.*

Festono.—*El l.* festa (*festo*).

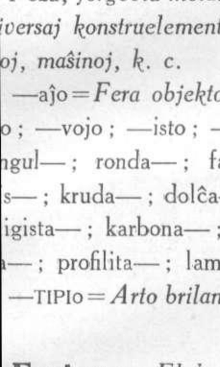

h.—festón.
p.—festao.
i. —festone.
f. —feston.
a.—festoon.
g.—Feston.
pol.—feston.

Ornamaĵo formita de arkoformaj den- *toj, uzata kiel garnituro de ŝtoforando,* *de arkaĵoj aŭ aliaj konstruelementoj.*
-i=*Fari festonojn.*

Fetiĉo. — *L.* facticius, *el* facere (*fari*).

h.—fetiche.
p.—fétiche, (feitico).
i.—feticcio.
f.—fétiche.
a.—fetich.
g.—Fetisch.
pol.—fetysz.

Figuro respektegata de sovaĝuloj kiel sidejo de magia povo aŭ kiel loĝejo de diaĵo. —ismo, —isto.

Fibulo.—*L.* fibula.

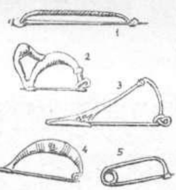

h.—fíbula.
p.—fibula.
i. —fibula.
f. —fibule.
a.—fibula.
g.—Fibel, Spange.

Prahistoria aŭ tre antikva broĉo.

Figuro. — *L.* figura, *el* figurare (*figuri*).

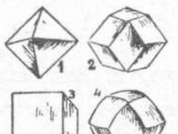

Figuroj geometriaj.

h.—figura.
p.—figura.
i. —figura.
f. —figure.
a.—figure.
g.—Figur, Gestalt.
pol.—figurowac.
r.—figura.

Videbla, ekstera forma de estaĵo aŭ objekto. Reprezento de estaĵo aŭ objekto plastike. Liniaro, sistemo de punktoj, linioj k. surfacoj.

Simetria—, simila— ; homologa—, homotetia—, harmona—, anharmona—. Naturgranda—, groteska—, homa—.

Filigrano.—*El l.* filum + granum (*fadeno* + *grajno*).

h.—filigrana.
p.—filigrâna.
i. —filigrana.
f. —filigrane.
a.—filigrane.
g.—Filigran.

Tre delikata teksaĵo el oraj aŭ arĝentaj fadenoj; juvelo el simila teksaĵo. Travidebla desegno, marko, en papero. —i = *Formi filigranon; prilabori delikate ion.*

Filmo.—*El l.* filamentum (*fadenaĵo*).

h.—film, película.
p.—film.
i. —film, pellicella.
f. —film.
a.—film.
g.—Film.

Impresebla membrano, el celuloido aŭ simila substanco, uzata por fotografado. Banderolo de rivelitaj sinsekvaj fotografaĵoj, kiujn oni projekcias sur ekranon en kinematografejo.

—i = *Fotografi sur filmo.* —kaseto = *Speciala ujo por la uzado de filmoj en fotografmaŝino.* Kartoĉo— = Rul— = *Cilindroforma volvaĵo de filmo k. nigra papero.* —teko = *Kolekto de filmoj k. ejo por konservi ĝin.*

Firsto.—*El l.* fastigium.

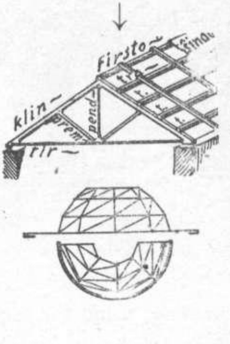

h.—fastigio, caballete, cumbrera.
p.—fastigio.
i.—fastigio, colmo.
f.—faîte, faîtage.
a.—fastigium, first piece, ridge.
g.—First, Grat.

La plej alta konveksa tegmento supro. — linio = *Tegmenta suprolinio.* —trabo = *Peco kunliganta la vertojn de la tegmentoarmaturoj.*

Flabelo. — *L.* flabellum, *el* flo (*aero*).

h.—flabelo.
p.—flabello, léque.
i. —flabello.
f. —flabellum.
a.—flabellum.
g.—Flabellum.

Granda nefaldebla ventumilo de plumoj kun longa prenilo, uzata antikve por formeti insektojn k. hodiaŭ kiel insigno ĉe altrangulo.

Foirejo. — *L.* feriale, *de* feriari *ĉeti*), *el* fora (*foraĵo, eksteraĵo*).
h.—ferial.
p.—feira.
i. —feriale, fiera.
f. —foire.
a.—fair.
g.—Messe, (Fierant).

Loko, kie okazas granda komerca nveno je perioda dato, por elmontri vendi varojn.

Fontano.—*L.* fontana, *el* fons—ntis (*fonto*).

ontano de la Leonoj. Alhambro de Granado.-Hisp.).

h.—fontana, fuente.
p.—fontana, fonte.
i. —fontana.
f. —fontaine.
a.—fountain.
g.—Fontäne, Springbrunnen.
pol.—fontana.

Loko aŭ konstruaĵo el kiu artefarite fluas akvo.
—isto=*Metiisto sin okupanta pri ntanoj k. akvoprovizado.*
—istejo.

Forĝi.—*El a. g.* vurkjam.

h.—forjar.
p.—forjar.
i. —fucinare.
f. —forger.
a.—to forge.
g.—schmieden.

Prilabori metalon per fajro k. marlo. —ejo=*Loko, kie oni forĝas.* —isto=*Homo, kies metio estas forĝi.*

Formulo.—*L.* formula, *el* forma (*formo*).

1) $kotĝ.\ a = \frac{kos.\ a}{sin.\ a}$

2) $(a+b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$

3) H^2O

1. Formulo trigonometria.
2. » algebra.
3. » ĥemia.

h.—fórmula.
p.—formula.
i. —formula.
f. —formule.
a.— formula.
g.—Formel.
pol.-formula, wzor.

Rezuma, simbola skribaĵo, per kiu oni esprimas rezulton de algebra kalkulo aŭ scienca leĝo.

—i=*Esprimi per formuloj.* —aro=*Kolekto de formuloj pri iu fako.*

Forno.—*L.* fornax, furnus (*forno*).

Forno por kalko.

h.—horno.
p.—forno.
i. —forno, fornello.
f. —fourneau, four.
a.—furnace, oven.
g.—Ofen.

Masonita aŭ metala fajrujo por kuiri, baki, fandi, hejti. —ego=*Alta forno.* Krematora—, fand—...

Forto.—*L.* fortia (*forto*).

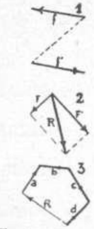

1. Forto-paro.
2. Paralelogramo de fortoj.
3. Poligono de fortoj.

h.—fuerza.
p.—força.
i. —forza.
f. —force.
a.—force.
g.—Kraft, (Fort, Force).

Ĉiu kaŭzo kapabla ŝanĝi la movan staton de korpo.. Inerta—, molekula— ; alcentra—, decentra— ; konstanta—, variema— ; komponanta—, rezultanta— ; prem—, tir—. Poligono de—j ; kampo de—j ; momento de— ; —linio, —paro. Kontraŭ— =*Forto kontraŭstaranta alian; pilastro, masonaĵo starigita kontraŭ puŝon de alia konstruelemento.*

Fortuno. — *L.* Fortuna, *el* fors (*sorto*).

h.—Fortuna.
p.—Fortúna.
i. —Fortuna.
f. —Fortune.
a.—Fortune.
g.—Fortuna.

Diino de la ŝanco, de la sorto, ikonografie reprezentita per junulino sur rado kun la okuloj benditaj, disdonante hazarde la riĉaĵojn.

Forumo. — *L.* forum, *el* fora (*foiro*).

h.—foro.
p.—fórum, fôro.
i. —foro.
f. —forum.
a.—forum.
g.—Forum.
pol.—forum.

Placo en la antikvaj romanaj urboj, kie oni diskutis pri publikaj aferoj, kie oni starigis vendobudojn, promenis, k. c.

Fosi.—*L.* fossus, *el* fodere (*kavigi, piki*).

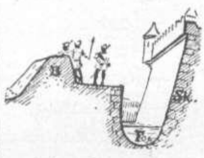

h.—cavar, fosar.
p.—cavar, fôsso.
i. —acavare, fossa.
f. —creuser, fossé.
a.—dig, pit, foss.
g.--Graben, Fossil.

Fari havaĵon eltirante teron. —ilo= *Instrumento por fosi.* —isto=*Homo, kiu fosas.* Fos(aĵ)o=*Kavaĵo en tereno.*

Fosto.—*L.* postis, *el* ponere (*starigi, meti*).

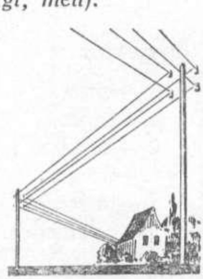

h.—poste.
p.—poste.
i. —fusto, still.
f. —poteau.
a.—post.
g.—Pfosten.
sv.—post.

Starigita trabo servanta kiel subtenilo. Deŝarĝa—, telefona—.

Fotografio. — *El gr.* photos + :aphe (*foto + bildi*).

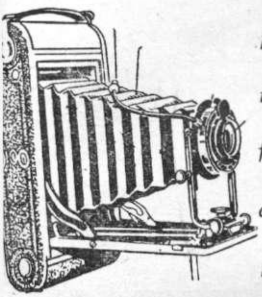

Fotograf-maŝino.

h.—fotografiar.
p.--photographiar.
i. —fotografiare.
f.—photographier.
a.—photograph(to).
g.--photographieren.
pol.--fotografowac.

Fari bildojn de objekto aŭ persono er *la ĥemia agado de la lumo sur* ɪpresebla *tavolo sternita en vitra aŭ* :luloida *plato, helpe de speciala apa*to *nomata senluma kamero.* Fotogra- o=—ado=*Fotografarto k. ĉiuj kun* ː *ligitaj laboroj.*

—aĵo=Foto=*Bildo farita per foto*afilo. —isto, —ejo, —maŝino.

FOTOGLIPTIKo = *Lumgravuro; arto* ·*avuri, helpe de la lumo.*

FOTOGRAVURo=*Arto produkti gra*ɪritajn *kliŝojn fotografie.*

FOTOKROMIo = *Heliokromio; arto* *odukti bildojn en naturaj koloroj.*

FOTOKSILOGRAFIo = *Arto produkti* *ldojn sur ligno fotografe por gravuri* ɪste.

FOTOLITOGRAFIo=*Arto produkti bil*ɔjn *en litografio, fotografe.*

FOTOPLANIMETRIo=*Arto fari foto*·*afe topografajn planojn.*

FOTOTIPIo=*Arto produkti reliefajn* *iŝojn, reprodukteblajn per presarto.*

Fragmento.—*L.* fragmentum, *el* frangere (*rompi*).

h.—fragmento.
p.—fragmento.
i. —frammento.
f. —fragment.
a.—fragmento.
g.—Fragment.
pol.—fragment.

Peco de verko; rompopeco de objekto.

Franĝo.—*El l.* fimbria (*fadenaĵo*).

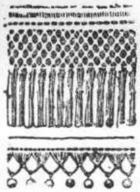

h.—franja.
p.—franja.
i. —frangia.
f. —frange.
a.—fringe.
g.—Franse.
pol.--frenzel, frendzla.

Ornamaĵo el pendantaj fadenoj por borderi randon de vestoj, mebloj, k. c. —i=*Ornami per franĝoj.*

Fresko.—*El l.* frigus (*malvarma*).

Fresko-pentro en la katakomboj. - Romo.

h.—fresco.
p.—frêsco.
i.—alla fresca.
f.—fresque.
a.—fresco.
g.—Fresko.
pol.—fresk.

Pentraĵo farita per koloriloj solvitaj en gluakvo sur freŝe kalkglatigita muro aŭ tolo.

Freto.—*L*. ferrata, *el* ferrum (*fero*).

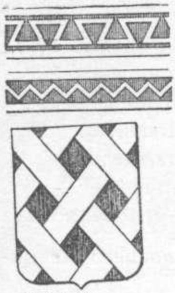

h.—frete.
p.—frete.
i. —freto.
f. —frettes.
a.—fret.
g.—Fret.

Listelforma, ronda aŭ plata ornamaĵo ortangule kurbigita.

Frezi. — *El l*. frictiare, fricare (*froti*).

h.—fresar, avellanar.
p.—fresar.
i. —fresare.
f. —fraiser.
a.—countersink to.
g.—fräsen.

Trui, entajli lignon aŭ metalon per speciala maŝino. — ilo, — maŝino, —ejo, —ado ; cilindra frezilo, dentrada frezilo.

Frigidario. — *L*. frigidarium, *el* frigidus (*malvarma*).

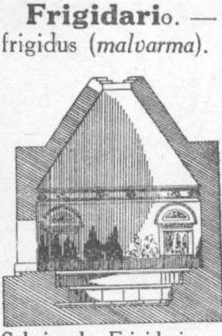

Sekcio de Frigidario en Pompeja domo (Ital.).

h.—frigidario.
p.—frigidario.
i. —frigidarium.
f. —frigidarium.
a.—frigidarium.
g.—Frigidarium.

Ĉambro de la romanaj Termoj kun banakvo ne varma.

Friso.—*El ar*. iffriz.

h.—friso.
p.—friso.
i. —fregio.
f. —frise.
a.—frieze.
g.—Fries.
pol.—fryz.
r.—friz.

Centra strukturelemento de greka entablemento, inter la arkitrabo k. kornico. Pentrita aŭ skulpita strio.

Frontono.—*El l*. frons, frontis (*frunto*).

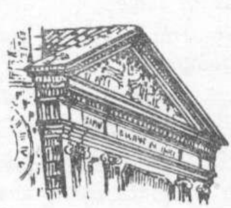

h.—frontón.
p.—frontao.
i. —frontone.
f. —fronton.
a.—fronton.
g.—Fronton.
pol.—fronton.

Triangula kronaĵo de fasado formita per horizontala modluro k. la arta elmontro de duflanka tegmento. Ornamaĵo ĝin similanta. Triangula—, cirkla—.

Fundamento. — *L.* fundamen um (*fondaĵo*).

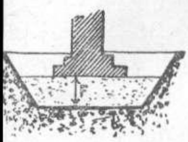

h.—fundamento, fundación.
p.—fundamento.
i. —fondamento.
f. —fondatio.
a.—fundament, foundation.
g.—Fundament, Grundlage.

Masonaĵo servanta kiel apogbazo por onstruaĵo, ofte sur plej firma fundo de ereno. —i=*Fari la bazon de konsruotaĵo.*

Funikularo. — *El l.* funiculum *kablo*).

h.—funicular.
p.—funicular.
i. —funicolare.
f. —funiculaire.
a.—funicular.
g.—Seilbahn.

Kablofervojo. Instalaĵo kun veturiloj irataj per kabloj.

Fuorto.—*El l.* fors, fortis (*forta*).

Fuorto de la Leonoj.
Gotemborgo (Sved.).

h.—fuerte.
p.—fórte.
i. —forte.
f. —fort.
a.—fort.
g.—Fort.

Fortikaĵo izolita, ne grava.

Fusto.—*El l.* fustis (*fosto*).

h.—fuste.
p.—fuste.
i. —fusto.
f. —fût.
a.—fust.
g.—Säulenschaft.

Trunko de la kolono, inter la bazo k. la kapitelo.

Fusto

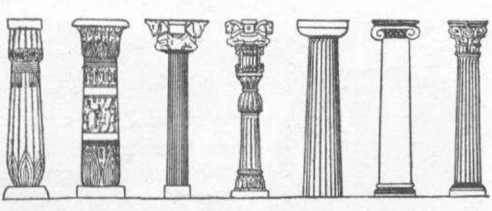

Fusto

G

Gablo.—*L.* gabulum, *el* gabula, gabel (*forko*).

1, Gablo ; 2, Gableto

h.—gablete, gablo, piñón.
p.—gablo.
i. —gablette.
f. —gâble.
a.—gable.
g.— Gablet, Giebel.

Akrepinta kronaĵo de muro kaŝanta duflankan tegmenton. Ornamo simil-forma. —eto=*Ornamaĵo kiu kronas aperturon aŭ pilastron, tre uzata en la gotika stilo.*

Galbo.—*El ar.* kalib (*profilo, formigilo*).

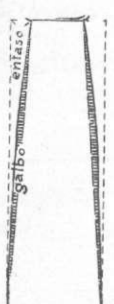

h.—galbo, galibo.
p.—galbo.
i. —galb, garbo.
f. —galbe.
a.—galbe.
g.—Galbe.

Kurba konturo de la fusto de iaj kolonoj, aŭ de aliaĵo.
—i=*Desegni aŭ fari galbon.* —ilo =*Kurbaĵo por desegni, aŭ por alia celo, la galbon de io.*

Galerio.—*El gr.* kalon (*ŝipo*); *l.* galeria (*galerio*).

h.—galería.
p.—galeria.
i. —galleria.
f. —galerie.
a.—gallery.
g.—Gallerie.
pol.—galerja.

Ampleksa trairejo de domo, teatro, konstruaĵo, mino. Ĉar en la palacoj oni uzis galeriojn por elmontri bildojn, oni uzas ĉi tiun vorton foje kiel sinoniman de Muzeo.

Galvanizi.—*El* Galvano, *propra nomo de itala fizikisto* (1786 *j.*).

h.—galvanizar.
p.—galvanizar.
i. —galvanizzare.
f. —galvaniser.
a.—galvanizing.
g.—galvaniziren.

Surkovri objekton per maldika tavolo de metalo helpe de elektroliza kontinua kurento.

GALVANOPLASTIKo=Galvanizado=*Arto k. procedo apliki galvanan kurenton por kovri ion per maldika tavolo de metalo.*

GALVANOGRAFIo=*Arto reprodukti tuĉodesegnojn per galvana kurento; elpenso de Kobello.* Galvanokromio; galvanotekniko.

Gambo.—*L.* gamba (*kruro*).

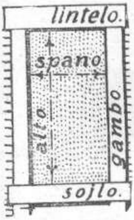

h.—jamba.
p.—jâmba.
i. —gamba.
f. —jambage.
a.—jamb.
g.—Gambe, Gewände.

Ĉiu flanka subtenilo de aperturo.

Garaĝo.—*El f.* gar (*stacidomo*).

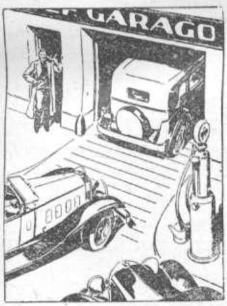

h.—garage.
p.—garage.
i. —garage.
f. —garage.
a.—garage, coach-house.
g.—Garage, Automobilschuppen.

Aŭtomobila remizo.

Gargo(j)**l**o.—*L.* gargula (*gorĝo*).

h.—gárgola.
p.—gárgula.
i. —gurgoyle, gronda.
f. —gargouille.
a.—gargoil, gargoyle.
g.-Wasserspeier, Dachrinnenschnauze.

Elstaranta tegmenta kanaleto.

Garnituro.—*El g.* warnon (*aldono*).

h.—guarnición.
p.—guarneciménto.
i. —guarnizione.
f. —garniture.
a.—garnishment, furniture.
g.—Garnitur, Satz, Besteck.
pol.—garnitur.

Akcesoraĵo por ornami; ornama garnaĵo. —i=*Almeti garnituron; orname garni.*

Gasometro.—*El gr.* kaos+metron (*ĥaoso, nebulo+mezuro*); *gaso, estas vorto elpensita de Helmonto en* 1644.

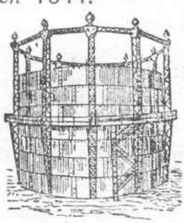

h.—gasómetro.
p.—gazómetro.
i. —gasometro.
f. —gazomètre.
a.—gasometer.
g.—Gasometer.

Granda rezervujo por gaso, eliganta ĝin sub konstanta regula premo. Gaskomputilo; gasejo, gasisto; lumgaso.

Gemo.—*L.* gemma (*gemo*).

Greka gemo (kameo), kun Ptolomeo k. Arsino.

h.—gema.
p.—gema.
i. —gemme.
f. —gemme.
a.—gem.
g.—Gemme.
pol.—gemma.

Juvelŝtono. (Intajlo, kameo).

Giĉeto. — *El a. g.* vik, vincel, winkil (*kaŝaĵo, angulo*).

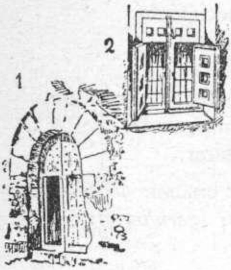

1. Pordogiĉeto.
2. Fenestrogiĉeto.

h.—taquilla, postigo.
p.—guiché, postigo.
i. —sportelle.
f. —guichet.
a.—wicket.
g.—Fensterchen, Schalter.

Pordeto aŭ fenestreto formanta parton de alia pli granda aperturo.

—ejo, —halo ; banko—.

Gipso. — *Gr.* gipsos ; *l.* gipsum (*gipso*).

SO_4Ca+2H_2O

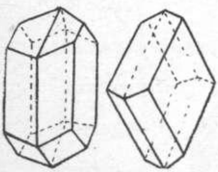

Kristaloj de gipso.

h.—gipso, yeso, aljez.
p.—gesso.
i. —gesso.
f. —gypse, plâtre.
a.—gypsum.
g.—Gips.
pol.—gips.

Sulfato de kalko uzata kiel ŝmiraĵo en la konstruado. Tera—, kristala—, alabastra—, mortero de—. Gipsi = *Ŝmiri per gipso; aldoni gipson al solvaĵo.*

Girlando.—*El a. g.* wiara (*diademo, krono*) ; *l.* guirlanda.

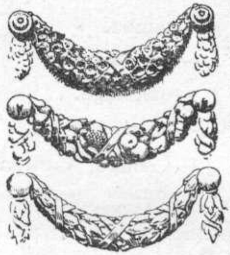

h.—guirnalda.
p.—grinalda.
i. —ghirlanda.
f. —guirlande.
a.—garland.
g.—Girlande.
pol.—girlanda.

Florĉeno. Kunplektaĵo de floroj k. folioj en formo de ŝnuro por ĉirkaŭi kapon, foston. Ornamaĵo ĝin imitanta. —i = *Ornami ion per girlando.*

Glaco.—*El l.* glacies (*glacio*).

h.—luna, cristal, (glasear).
p.—vidrio.
i. —cristallo.
f. —glace.
a.—flint-*glass*, polished, plate-*glass*.
g.—Spiegel*glas*.

Vitro senkolora, farita per fando de silica sablo kun potaso k. minio.

Glazuro.—*El l.* glacies (*glacio*).

h.—barniz de alfarero (glasear).
p.—vidrado de louça.
i. —vernice a smalto.
f. —glaçage, vernis de poterie.
a.—glaze.
g.—Glasur.
pol.—glazura.

Rapide malmoliĝanta fandaĵo per kiu oni kovras diversajn objekton por fari ilin pli fortikaj, pli belaj, pli glataj, pli brilaj. —i = *Kovri per glazuro.*

Gliptiko.—*Gr.* gliptiké (*gravuro*), glifein (*ĉizi*).

Gliptik-aĵo.

h.—glíptica.
p.—glyptica.
i. —gliptica.
f. —glyptique.
a.—glyptic.
g.—Glyptik.

Arto gravuri, pristudi, klasifiki gemojn.
GLIPTOLOGIO = *Traktato pri gliptiko. Gliptografio; Fotogliptiko.*

Gliptoteko. — *El gr.* gliptos + theke (*gravuraĵo + ŝranko*).

h.—gliptoteca.
p.—glyptotheca.
i. —glittoteca.
f. —glyptothèque.
a.—glyptothek.
g.—Glyptothek.

Muzeo de gemoj, juveloj, medalionoj.

Gobeleno.—*El* Gobelin, *propra nomo de artemaj tapiŝoteksistoj.*

h.—gobelino.
p.—gobelin.
i. —gobelin.
f. —gobelin.
a.—gobelin tapestry.
g.—Gobelintapete.

Ĉiu fama arta tapiŝo teksita en la Pariza fabriko, kiu fondis Johano Gobelin, 15[a] *jc.*

Goniometro.—*El gr.* gonia + metron (*angulo + mezuro*).

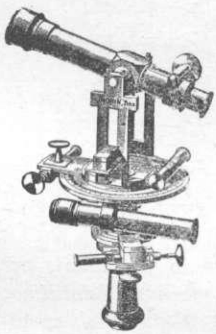

h.—goniómetro.
p.—goniometro.
i. —goniometro.
f. —goniométre.
a.—goniometer.
g.--Goniometre, Winkelspiegel.

Topografia aparato por mezuri angulojn; angulmezurilo.

Gotika (*arto*).—*El a. g.* guthans; *l.* gothicus.

h.—gótico.
p.—gótico.
i. —gotico.
f. —gothique.
a.—gothic.
g.—gotisch.
pol.—gotycki.

Arto disvolviĝinta dum 12-16 jc. en Eŭropo. La arkitekturo estis elvolba, karakterizata de akrepintaj arkaĵoj.

Grafiko.—*El gr.* grafikos (*bildita, skribita*); *l.* graphicus.

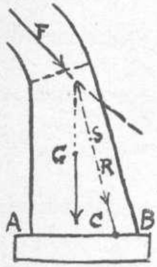

h.—gráfico.
p.—gráphico.
i. —grafica.
f. —graphique.
a.—graphical.
g.—Graphik.

Reproduktado de io per linioj, per figuroj; esprimado de ideo, statistiko, kalkulo, per linioj. Kalkulo—, metodo—, reprezento—.

Granito.—*El l.* granum (*grajno*).

h.—granito.
p.—granito.
i. —granito.
f. —granit.
a.—granite.
g.—Granit, Granitito.
pol.—granit.

Griza, malmola konstruŝtono konsistanta el feldespato, kvarzo k. glimo.

Gravuri.—*El gr.* graphein (*gravuri, skribi*).

Gravuro de A. Durero.

h.—grabar.
h.—gravar.
i. —incidere.
f. —graver.
a.—engrave, etching.
g.—gravieren.
pol.—grawerowac.

Ĉizi figurojn sur malmola materio por presreprodukti ilin.

Gravurarto = —ado = *Arto gravuri.* —ilo; —isto. Foto— = Helio—; kupro—, zinko—.

Greka (*arto*).—*El propra romana nomo de la greka lando; l.* graecus.

La Partenono.

h.—griego.
p.—grega.
i. —greca.
f. —grec, grecque.
a.—grecian.
g.—griechisch.

Tipa arto de la grekoj, speciale tiun de la 10-2 *jc. a. K. La arkitekturo estis lintela; la skulptarto produktis belegajn marmorajn statuojn.*

Griselo.—*El l.* griseus.

h.—grisel, grisalla.
p.—grisalla.
i. —grisaille.
f. —grisaille.
a.—grisaille.
g.—Grisaille.

Verdeblanka antikva vitrelo pentrita nur per koloriloj grizebrunaj. Bildo monokroma.

Grifo.—*Gr*. griphos; *l*. gryphus.

h.—grifo.
p.—grypho.
i. —grifo.
f. —griffon.
a.—griffin.
g.—Greif.

Fabela besto, duonaglo, duonleono, ofte reprezentata de la plastikaj artoj. Hipogrifo = *Grifo havanta ĉevalajn krurojn.*

1. Grifo. 2. Hipogrifo.

Groto.—*El gr*. kripta; *l*. crupta.

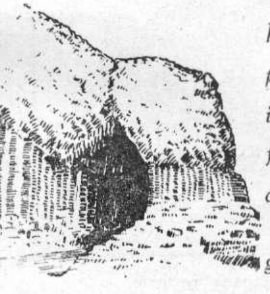

h.—gruta.
p.—gruta.
i. —grotta.
f. —grotte.
a.—grotto, grot.
g.—Grotte.
pol.—grota.

Groto de Fingalo.

Kaverno en monto; artefarita kaverno.

Gruo.—*El l*. grus (*grŭo*).

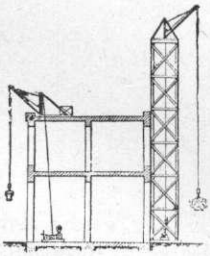

h.—grúa.
p.—grúa, quindaste.
i. —gru.
f. —grue.
a.—crane.
g.—Krahn.

Aparato kun longa, turnebla masto je kies alta ekstremo pendas pulioj k. ĉenoj, por levi grandajn pezojn.
Fiksa—, rulanta—, flosanta—.

Guaŝo.—*El l*. aqua (*akvo*).

h.—guaza.
p.—aguada.
i. —guazzo.
f. —gouache.
a.—gouache, water coulours.
g.—Gouache malerei.

Varianto de la akvarelo pentro: oni solvas la kolorilojn per akvo, gumo k. mielo; oni uzas la blankan kolorilon, k. oni pentras ne nur sur papero, sed sur pergameno, silko, eburo.

Guto.—*El l*. gutta (*guto*).

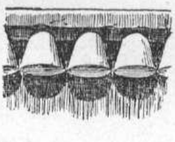

h.—gota.
p.—gota.
i. —gotta.
f. —goutte.
a.—gout.
g.—Gutto.

Ĉiu konotrunketo aŭ prismeto metita sub la kornico aŭ sub la triglifoj de iaj konstruaĵoj.

Ĝ

Ĝardeno.—*El a. g.* gards (*domo*), garda (*korto*) ; *saksa* geard (*ĝardeno*).

h.—jardín.
p.—jardim.
i. —giardino.
f. —jardin.
a.—garden.
g.—Garten.

Loko, ordinare ĉirkaŭbarita, kie oni kulturas kreskaĵon por plezuro aŭ profito. —isto=*Homo zorganta ĝardenon* Vintra—=*Ĝardeno vitrumita.* Infan—=*Ĝardena lernejo por infanetoj.* —urbo=*Urbo, domaro, kies domoj staras inter ĝardenoj.* Botanika—, zoologia—, pendanta—, anglestila—, itala—.

Japana ĝardeno.

H

Haki.—*El a.* g. haccan (*hakilo*).

h.—hachear.

p.—cortar a machado.

i.—tagliare con ascia.

f.—hacher.

a.—hatchet, axe, to hew.

g.—hacken, hauen.

sv.—hacka.

, Hakilo sileksa ; 2, —moderna ; 3, —bretona ; 4, —romana.

Tranĉi per batoj de akra, peza ilo. —ilo=*Prenilo kun akra tranĉanta lameno en la sama ebeno.*

Halo.—*El gr.* halos (*kronaĵo*); . halos.

h.—hall.

p.—hall.

i.—hall.

f.—hall.

a.—hall.

g.—Halle.

pol.—hala.

Ampleksa, luma, alte tegmentita okalo, diverscele konstruita.

Hamako.—*El karika lingvo* hamak (*arbo, kies kortiko fadeniĝas*).

h.—hamaca.

p.—maca.

i.—amaca.

f.—hamac.

a.—hamock.

g.—Hamak, Hängematte.

pol.—hamac.

Ŝnura reto aŭ tolaĵo pendigebla de siaj du ekstremoj por formi kuŝejon.

Hangaro.—*El l.* angarium.

h.—hangar.

p.—hangar.

i.—angar.

f.—hangar.

a.—hangar.

g.—Hangar.

Flugstacio. Halo por la aviadiloj en la aerodromoj.

Haremo.—*Ar.* harem.
h.—harén.
p.—harêm.
i. —arem.
f. —harem.
a.—haram.
g.—Harem.

Parto de la mahometana loĝejo por la virinoj.

Haveno.—*El saksa* haefene (*haveno*).
h.—puerto, abra.
p.—porto, abra.
i. —porto.
f. —havre, port.
a.—haven, port.
g.—Hafen.

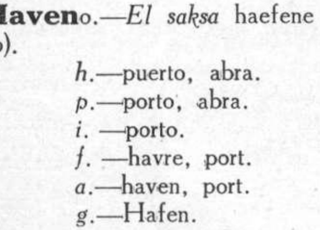

Natura aŭ artefarita apartigaĵo de riverego aŭ maro, kie la ŝipoj povas sendanĝere resti, esti ŝarĝataj, k. c.

Heksastilo.—*Gr.* heksastilos, *el* heks + stilos (*ses kolono*) ; *l.* hexastylos.
h.—hexastilo.
p.—hexastylo.
i. —exastilo.
f. —héxastyle.
a.—hexastyl.
g.—Hexastylon.

Konstruaĵo, kies fasado havas seskolonan vicon. Ekz.: La templo de Teseo, Ateno.

Hemiciklo. — *El gr.* hemi + ciklos (*duon + cirklo*) ; *l.* hemicyclus.
h.—hemiciclo.
p.—hemicyclo.
i. —emiciclo.
f. —hémicycle.
a.—hemicycle.
g.—Hemicyclo, Halbkreis.

Duoncirkloforma parto de konstruaĵo.

Heraldiko.—*El a. g.* heriwalto (*armilreĝo, heroldo*).
h.—heráldica.
p.—héraldica.
i. —araldico.
f. —héraldique.
a.—heraldry.
g.—Heraldik.

Heraldika ŝildo.

Blazonarto.

Herkuleso. — *Gr.* Herakles, *el* Hera, *propra greka dia nomo; l.* Hercules.
h.—Hércules.
p.—Hercules.
i. —Ercole.
f. —Hercule.
a.—Hercules.
g.—Hercules.

Greka dia heroo, filo de Zeŭso k.

Alkamena, glorigita pro famaj aventuroj, reprezentita ikonografie per fortega viro kun manbatilo.

Hermeso.—*El gr.* Hermes, *propra nomo de dio, filo de Zeŭso.*

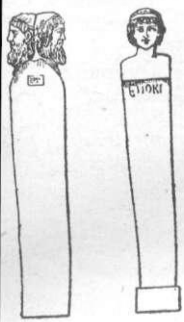

Simpla k. duobla Hermeso.

h.—Hermes.
p.—Hermes.
i. —Erma.
f. —Hermès.
a.—Hermes.
g.—Hermes.

Simpla piedestalo, ofte stipiteforma, kronita per busto de Merkuro, alnomita Hermeso, aŭ alia diaĵo: tre uzata ĉe la grekoj.

Hidraŭliko.—*El gr.* hidraulikos *(akvaĵo)*; *l.* hydraulica.

h.—hidráulica.
p.—hydraulica.
i. —idraulica.
f. —hydraulique.
a.—hydraulics.
g.—Hydraulik.

Scienco pritraktanta la leĝoj de la fluidoj. Hidrostatiko = *Pri la fluidoj senmovaj.* Hidrodinamiko = *Pri la fluantaj fluidoj.* Hidrotekniko = *Arto pri kondukado, barado k. levado de likvidoj.*

Hinda *(arto).* — *El persa* sindhu *(rivero)*; *gr.* indos.

Hinda pagodo.

h.—india.
p.—indiana.
i. —indiana.
f. —indian.
a.—indian.
g.—indische.

Tipa arto disvolviĝinta en sudazia duoninsulo. De la 3 jc. a. K. komencis uzi la ŝtonojn k. starigis tre skulptornamitajn konstruaĵojn.

Hipetra.—*El gr.* hipajthros *(liberaera)*; *l.* hypethra.

h.—hípetra.
p.—hypetra.
i. —ipetro.
f. —hypèthres.
a.—hypaethros, hypaethral.
g.—hypaethral.

Greka templo, kies centra navo ne havis tegmenton.

Hipodromo.—*El gr.* hippos + dromos *(ĉeval kuro)*; *l.* hippodromos.

h.—hipódromo.
p.—hippodromo.
i. —ippodromo.
f. —hippodrome.
a.—hippodrome.
g.—Hippodrom, Rennbahn.
pol.—hipodrom.

Adekvata ejo por ĉevalaj vetkuroj k. rajdekzerci.

Hipogeo. — *El gr.* hipo + gaios (*sub tero*); *l.* hipogœus.

h.—hipogeo.
p.—hypogêu.
i. —ipogeo.
f. —hypogée.
a.—hypogeum.
g.—Hypogeum, Grabhöhle.

Antikva subtera konstruaĵo, uzita religiacele aŭ kiel tombo.

Hipokaŭsto.—*Gr.* hipokaŭston, *el* hipo + kaustikos (*sub bruligi*); *l.* hypocaustum.

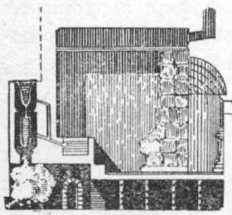

h.--hipocausto.
p.-hypocausto.
i.—ipocausto.
f.--hypocauste.
a.—hypocaust.
g.—Hipocaustum.

Parto de la romanaj termoj, kie varmiĝis la banakvo. Ejo hejtita per subpavimaj varmokondukiloj.

Horuso. — *El egipta* Hor; *gr.* Horos (*Harpokrato*); *l.* Horus.

h.—Horus.
p.—Horus.
i. —Orus.
f. —Horus.
a.—Horus.
g.—Horus.

Egipta dio, fratfilo de Osiro, reprezentita ikonografie kiel aglokapa junulo kronita per la sundisko.

Hospico.—*L.* hospitium, *el* hospes (*gasto*).

h.—hospicio.
p.—hospicio.
i. —ospicio.
f. —hospice.
a.—hospice, hospitium.
g.—Hospiz.

Konstruaĵo por senpage gastigi pilgrimantojn, malriĉulojn, orfojn

Hospitalo. — *L.* hospitalis, *el* hospes (*gasto*).

h.—hospital.
p.—hospital.
i. —ospital, ospedale.
f. —hôpital.
a.—hospital.
g.—Hospital, Spital.
pol.—szpital.

Malsanulejo. Konstruaĵo por malsanuloj.

Hotelo.—*El l.* hospes (*gasto*).

h.—hotel.
p.—hotél.
i. —osteria, albergo.
f. —hôtel.
a.—hotel.
g.—Hotel, Gasthaus, Gasthof.
pol.—hotel.

Meblita domo por loĝi turistojn, vojaĝantoj, k. c.

Ĥ

Ĥaldea (*arto*).—*El gr.* ĥaldaios ; chaldaei.

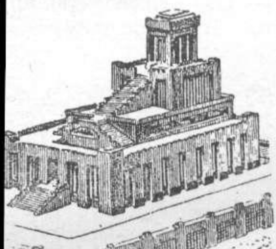

Templo ĥaldea.

h.—caldeo.
p.—chaldea.
i.—caldea.
f.—chaldéen.
a.—chaldaic.
g.—chaldäisch.

Arto disvolviĝinta en azia lando de a 30-6 jc. a. K. La arkitekturo estis lvolba k. ĉefaj verkoj estis grandegaj alacoj k. temploj similantaj ŝtuparigaj turoj.

Ĥimero.—*El fenica* ŝamira (*fajrjo*) ; *gr.* ksimaira ; *l.* chimaera.

La ĥimero de Amiens.

h.—quimera.
p.—chiméra.
i.—chimera.
f.—chimère.
a.—chimera.
g.—Chimära.
pol.—chimera.

Monstro de la greka mitologio kun leona kapo, kapra ventro k. draga vosto. Bildo reprezentanta tian aŭ similan monstron.

Ĥoro.—*El gr.* ĥoros (*danco, cirklaĵo*) ; *l.* chorus.

Ĥor-aĵa monumento de Lisikrato ; Ateno.

h.—coro.
p.—coro.
i.—coro.
f.—choeur.
a.—chorus, choir.
g.—Chor.
pol.—chor.

Aro de kunkantantoj. —ejo=*Speciala loko por kunkanti; artaj k. tipaj estas tiuj de la katedraloj, kie la pastraro kunkantas dum specialaj ceremonioj.*

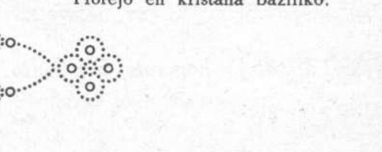

Ĥorejo en kristana baziliko.

I

Ibera (*arto*).—*El l.* iberus.

h.—ibérico, ibero.
p.—ibero, iberico.
i. —iberica.
f. —ibérique.
a.—iberian.
g.—iberisch.

Arto disvolviĝinta en la ibera duoinsulo de la antaŭhistoria pratempo ĝis la invado de la romanoj (2ª jc. a. K.). Plej interesaj verkoj estas skulptaĵoj eltrovitaj en la monto de la Sanktuloj (Albaceto; Hisp.).

Idolo.—*Gr.* eidolon ; *l.* idolum.

h.—ídolo.
p.—idolo.
i. —idolo.
f. —idole.
a.—idol.
g.—Idol, Götze, Abgott.

Bildo de diaĵo honorata per kulto. —latrio ; —gio.

Ikono. — *Gr.* eikono (*bildo*); *l.* icono.

h.—icono.
p.—icono.
i. —icono.
f. —icone.
a.—icono.
g.—Ikono.

Astartea k. Dumuso.
Sanktigita bildo.

Ikonografio.—*El gr.* eikon + graphos (*bildo priskribo*) ; *l.* iconographio.

h.—iconografía.
p.—iconographia.
i. —iconografia.
f. —iconographie.
a.—iconographie.
g.—Ikonographie.

1.-Izis'diino k. Horuso (Egipt.) ; 2.-Maria' virgulino k. Jezuo ; 3.-Devaka k. Kristno (Hind.).

Priskribo de bildoj, ilia stilo k. simboleco. Ikonologio = *Traktato pri ikonoj.*

Ikonostaso. — *El gr.* eikon + staris (*bildo staro*); *l.* iconostasium.

h.—iconostasis.
p.—iconostasio.
i. —iconostasi.
f. —iconostase.
a.—iconostasis.
g.—Ikonostase.

Antaŭpresbiterieja barilo, ornamita per ikonoj, ĉe la kristanaj temploj je orienta rito.

Imoskapo. — *L.* imus + scapus (*malsupro + trunko*).

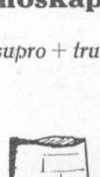

h.—imoscapo.
p.—imoscapo.
i. —imoscapo.
f. —imoscapus.
g.—Imoskapus.
a.—imoscapus.

Malsupra parto de la kolona fusto.

Impoŝto.—*El l.* imposita (*surmetita*).

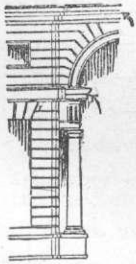

h.—imposta.
p.—impósta.
i. —imposta.
f. —imposte.
a.—imposte.
g.—Impöst.

Modluro, kiu montras en fasado plankon aŭ volbokomencon.

Intajlo.—*L.* intalio, *el* en + talliare (*tajli*).

Edziga sceno, Greka intajlo.

h.—entalle.
p.—entalhe.
i.—intaglio, geme incise.
f. —intaille.
a.—intaglio.
g.—Intaglio.

Konkave gravurita gemo, uzata kiel sigelilo aŭ kiel ornamo.

Intradoso.—*El l.* intra + dorsum (*interna dorso*).

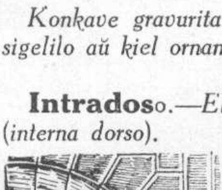

h.—intrados.
p.—intradorso.
i. —intradosso.
f. —intrados.
a.—intrados.
g.—Intrados.

Interna volbosurfaco.

Isodomo.—*Gr.* isodomon ; *l.* isodomun.

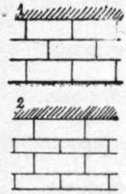

h.—isodomo.
p.—isodomo.
i. —isodomo.
f. —isodomon.
a.—isodomun.
g.—Isodomun.

Plej regula pecordigo de blokoŝtona muro: paralelepipedaj egaldimensiaj blokoj laŭ tavoloj egaldikaj. (1.

Pseŭdo— = *Blokŝtona muro, kies tavoloj montriĝas alterne egaldikaj.* (2.

Isometrio.—*El gr.* isos + metron (*egal mezuro*).

h.—isometría.
p.—isometria.
i. —isometria.
f. —isometrie.
a.—isometrie.
g.—Isometria.

Arto reprezenti perspektive figurojn laŭ tri sameskalaj aksoj.

J

Japana (*arto*).—

h.—japonés.

p.—japones.

i. —giappanese.

f. —japonais.

a.—japanese.

g.—japanisch.

Japana pagodo.

Arto de la japanoj; tre lertaj dekor-stoj. La arkitekturo estas elĉarpenta, krom la megalitaj, prahistoriaj kons-truaĵoj k. la modernaj fortikigitaj pa-lacoj.

Jaspo.—*Gr.* iaspis ; *l.* iaspis.

h.—jaspe.

p.—jáspe.

i. —iaspide.

f. —jaspe.

a.—jasper.

g.—Jaspis.

Polurebla ŝtono kun diverskoloraj strioj, uzata por konstruo k. juvelarto.

Jonika (*arto*). — *Gr.* ionikos, *el* Ionio, *propra nomo de greka lando;* *l.* ionicus.

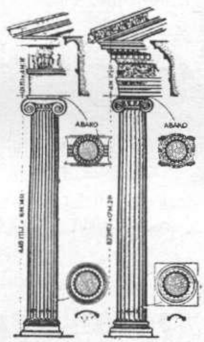

Greka k. romana jonika ordo.

h.—jónico.

p.—jónico.

i. —ionico.

f. —ionique.

a.—ionic.

g.—jonisch.

Arkitektura ordo elpensita de la grekaj artistoj; la kapitelo havas tipajn volutojn.

Junona.—*L.* Juno, Junonis, *pro-pra latina nomo de diino.*

h.—Juno.

p.—Juno.

i. —Juno.

f. —Junon.

a.—Juno.

g.—Juno.

Roma diino—simila al la greka

Hera—diino, fratedzino de Jupitro, reprezentita ikonografie per majesta virino kun reĝa diademo.

Junto.—*El sansk.* juktis (*kunaĵo*); *l.* junctus.

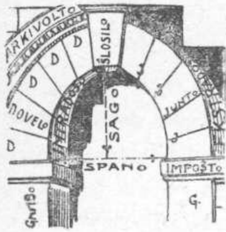

Juntoj en pecigita arkaĵo.

h.—junta.
p.—junta.
i. —giunto.
f. —joint.
a.—joint.
a.—joint.
g.—Fuge, Hohle (Junktur).

Interspaco inter kunigitaj ŝtonaj, lignaj, metalaj pecoj. —umi = *Alglui, plifortigi, rimarkigi juntojn.* Lutita—, dilata—, kompensa—, vertikala—, artikigita—.

Jupitro.—*L.* Jupiter, Djupiter, Djovis, Jove; *heb.* Jehova, Dishova.

h.—Júpiter.
p.—Jupiter.
i. —Jupiter.
f. —Jupiter.
a.—Jupiter.
g.—Jupiter.

Roma ĉefdio, kiu regis la mondon; la artistoj lin reprezentis per glora, majesta homo sur nuboj, kun fulmoj en la mano k. aglo ĉe la piedoj.

Juvelo.—*El l.* jocus, jocalis (*ludo, ludeto*).

h.—joya, joyel.
p.—joia.
i. —gioia, gioiello.
f. —joyau, bijou.
a.—jewel.
g.—Juwel.

Altvalora ornamilo (orelringo, fingringo, kolringo, k. c.).

Ĵ

Ĵaluzio.—*El l.* celar (*kaŝi*).

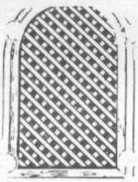

h.—celosía.
p.—gelosia.
i. —jelosia.
f. —jalousie.
a.—jalousie.
g.—Jalousie.

Aĵura objekto. Ĵaluzioj oni uzas ofte kiel tralumebla, k. travidebla kovrilo ĉe edificaj aperturoj.

K

Kabano.—*El kelta* kaban (*kavo, kabano*) ; *l.* cappanna.

Valencia kabano (Hisp.).

h.—cabaña.
p.—cabana.
i. —capanna.
f.—cabane, chaumiere, *hutte.*
a.—cabin, *hut.*
g.—Kate, Hütte (Kabine).

Simpla dometo, konstruita el krudaj k. ne ĉiam solidaj materialoj. —eto ; branĉo—.

Kabaredo.—*El gr.* kape (*manĝejo*), kapto (*manĝi*) ; kaparis, kaparetum, cabaret.

h.—cabaret.
p.—cabaret.
i. —cabaret.
f. —cabaret.
a.—cabaret.
g.—Kabarett.
r.—kabare.

Publika saloneto por amuzaĵoj, gajaj prezentadoj, danco k. trinkado. Koncertokafejo.

Kabino. — *El kelta* kaban (*kabano*).

h.—cabina, gabinete.
p.—cabina, gabinete.
i. —cabina.
f. —cabin, cabinet.
a.—cabin, cabinet.
g.—Kabine, Kabinett.
r.—kabina.

Ĉambro por ia speciala celo. Kabineto = *Ĉambro destinita al spirita laboro.*

Kablo.—*El l.* capulum (*ŝnuro*).

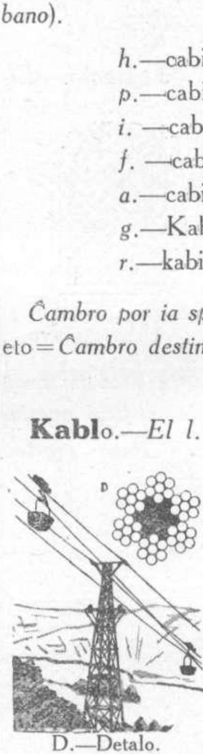

D.—Detalo.
Aerakablo.

h.—cable.
p.—cabre, cavo.
i. —cavo, fune.
f. —câble.
a.—cable.
g.—Kabel.
sv.—kabel.
pol.—kabel.
r.—kabelo.

Ŝnurego el metalaj aŭ vegetaĵaj fadenoj, foje kovrita per izolilo aŭ ia protektilo. elektra—, aer—, mar— ; —ingo.

Kadastro.—*L.* catastrum (*kadas-tro*).

h.—catastro.
p.—cadástro.
i. —catasto.
f. —cadastre.
a.—cadastre.
g.—Kataster.
r.—kadastr.

Statistika listo de grundoj (kampara—) *k. edificoj* (urba—), *kun ilia detala priskribo k. rento.*

Kadro.—*L.* quadrum (*kvadrato*).

h. — cuadro, marco, bastidor.
p.—caixilho, quadro.
i. —quadro, riquadro.
f. —cadre, châssis.
a.—case, frame.
g.—Cadre, Kader, Rahmen.

Borderaĵo, rigida ĉarpentaĵo, por enfikse ĉirkaŭi bildon, pentraĵon, spegulon, pordon, fenestron. —ingo=*Dieno en la intradoso de aperturo por enfiksi la kadron de la pordoj aŭ fenestroj.* —i=*Enkadrigi.* Brodo—, filmo—, liŝo—, bildo—, fenestro—.

Kaduceo.—*El gr.* kerikeion (*heroldaĵo*) ; *l.* caduceum.

h.—caduceo.
p.—caducêu.
i. —caduceo.
f. —caducée.
a.—caduceus.
g.—Schlangenstab.

Flugilhava vergo, ĉirkaŭ kiu sin volvas du serpentoj, atributo de Merkuro; estis ĉe la romanoj simbolo de la paco, nun simbolo de la komerco.

Kaĝo.—*El l.* capsa (*kesto*).

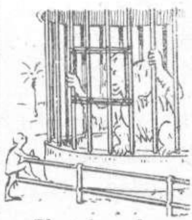

h.—jaula.
p.—gaiola.
i. —gabbia.
f. —cage.
a.—cage.
g.—Käfig.

Skatolo, kesto el lignaj aŭ feraj stangoj aŭ dratoj, por enfermi birdojn, sovaĝajn bestojn, k. c.

Kahelo.—

5—Kahelo.

h.—loseta, baldosa.
p.—ladrilho.
i. —mattonella.
f. —carreau.
a.—flagstone, earthen tile.
g.—Kachel, Fliese.
pol.—kafla.

Plato el iu ajn materio, ķrom ligno, uzata por pavimi aŭ tegi internon de domo. —i = *Tegi muran surfacon per ķaheloj.*

Kajo.—*El ķimra* kale (*limo, bordo*).

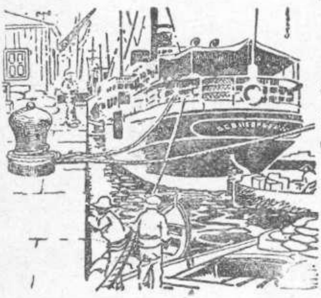

h.—muelle, cala, cai.
p.—cáes.
i.—cala, banchina.
f.—quai.
a.—quai.
g.—Quai, Kai, Ufer.

Terbenķego firmigita per muro, laŭlonge de rivero aŭ ĉe la marbordo, uzata ķiel elŝipigejo, aŭ ĉe stacidomo por enelvagonigi varojn.

Kajuto.—*Holande* kajuit (*ķabino*), *el* ka + hutte (*fi + loĝejo*).

h.—cabina, camarote.
p.—camarote.
i. —cabina.
f. —cahute.
a.—cabin.
g.—Kajüte.
pol.—kajuta.
r.—kajuta.

Ŝipa ķabino.

Kaldario.—*L.* caldarium, *el* caldus (*varma*).

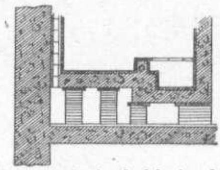

Sekcio de la kaldario de la Vilao Diomeda en Pompejo (Ital.).

h.—caldario.
p.—caldarium.
i. —caldarium.
f. —caldarium.
a.—caldarium.
g.—Kaldarium.

Ejo, en la romanaj Termoj, por varma bano.

Kaldrono.—*L.* caldaria, *el* caldus (*varma*).

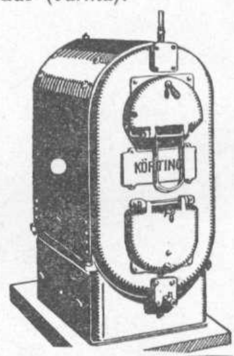

h.—caldera, -o.
p.—caldeira.
i. —caldaia.
f. —chaudière.
a.—kettle.
g.—Kessel.

Granda metalvazo por ķuiri, boligi, funķciigi vapormaŝinon, aŭ por centra hejtado, ķ. c. —isto ; —ejo.

Kalibri. — *El ar.* kalib (*ķerno, modlilo*).

Kalibriloj.

h.—calibrar.
p.—calibrar.
i. —calibrare.
f. —calibrer.
a.—calibrate (to.
g.—kalibriren, lehren.
pol.—kaliber.
r.—kalibr.

Mezuri la diametron de cilindra aŭ

sfera korpo, aŭ la internan diametron de tubo —o=*Diametro de cilindra aŭ sfera korpo.* —igi=*Fari ke iu korpo havu ian precizan kalibron.*

Kaliko.—*Gr.* kiliks (*pokalo*), *el* kaluks (*florokaliko*); *l.* calix.

Kalilo germana.

h.—cáliz.
p.--calice, calix.
i. —calice.
f. —calice,
a.—chalice.
g.—Kelch.
pol.—kielich.

Greka pokalo, foje kun ansoj malgrandaj. La kristanoj faris ilin, el arĝento aŭ oro, sen ansoj, por konsakri la vinon dum la meso.

Kalko.—*L.* calx (*kalko*).

$Ca\,H_2\,O_2$

Forno por kalko.

h.—cal.
p.—cal.
i. —calce.
f. —chaux.
a.—lime.
g.—Kalk.

Kalcioksido; blanka substanco uzata en konstruado por fari morteron aŭ kiel ŝmiraĵo. —umi=*Surkovri muron per kalkoŝmiraĵo por ĝin blankigi.*

Hidratigita—, estingita—, viva—, grasa—, silikoza—, metala—. —forno, —roko, —spato, —ŝtono.

Kalkulo.—*El l.* calculus (*ŝtoneto*).

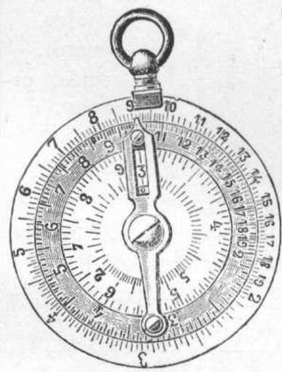

Kalkul-ilo.

h.—cálculo.
p.—calculo.
i. —calcolo.
f. —calcule.
a.—calculate
a.—calculate.
g.—kalkulieren, rechnen.

Operacio per nombroj. —i=*Operacii per nombroj.*

Kalvario.—*El* Kalvario, *propra nomo de Jeruzalema monto*; *l.* calvaria.

h.—calvario.
p.—calvario.
i. —calvario.
f. —calvarie.
a.—calvary.
g.—Kalvarien.

Serio da pentraĵoj aŭ skulptaĵoj reprezentante la vojon kiun Jezuo sekvis de la tribunalo ĝis la montopinto kie estis krucumita.

Kameo.—*El ar.* kamaa (*reliejo*); *l.* cammaeus.

Kameo kun bildo de Ptolomeo k. Arsino.

h.—camafeo.
p.—camafeu.
i. —cammeo.
f. —camée, camaïeu.
a.—cameo.
g.—Kamee.
pol.—kamea.
r.—kameja.

Gemo reliefe prilaborita.

Kameno.—*Gr.* kaminos (*forno*), *el* kapnos (*fumo*); *l.* caminus.

Faco k. sekcio de kameno.

h.—chimenea.
p.—chaminé.
i. —camino.
f. —cheminée.
a.—chimney.
g.—Kamin.
pol.—komin, kominek.
r.—kamin.

Masonita aŭ metala fajrujo kun fumokondukilo por hejtado, kuirado, k. c. —tubo, —mitro, —kapuĉo, —isto.

Kamero.—*Gr.* kamara (*volbo*); *l.* camara.

h.—cámara.
p.—câmara.
i. —camera.
f. —chambre.
a.—camera, room.
g.—Kammer, Camera, Zimmer.
pol.—kamora.
r.—kamera.

Melhela ĉambro; fermita spaco. Hela—, malhela—, distribua—, stereoskopa—.

Kampo.—*L.* campus (*kampo*).

h.—campo.
p.—câmpo.
i. —campo.
f. —champ.
a.—feld, country.
g.—Feld (*kampieren*).

Ebena areaĵo. Fono de la monera, medajla aŭ ŝilda bildo. Kamparo = *Aro de sinsekvaj kampoj; kiel la malo de urbo.* Kamposankto = *Tombarejo, nekropolo.*

Kampanilo.—*El* Campanio, *propra nomo de itala regiono.*

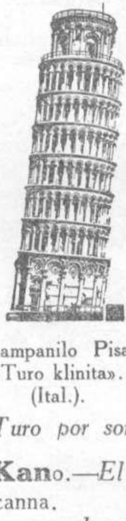

Kampanilo Pisa «Turo klinita». (Ital.).

h.—campanil, campanario.
p.—campanário.
i. —campanile.
f. —campanile, clocher, beffroi.
a. —campanile, belfry, bell tower.
g.—Campanille, Glockenturm.

Turo por sonoriloj.

Kano.—*El sansk.* kandas (*kano*); *l.* canna.

h.—caña.
p.—cânna.
i. —canna.
f. —canne, roseau.
a.—cane.
g.—Rohr (Kanna).

Trunko kava k. nodoza de monokotiledona vegeto, uzata por konstruado, por mebloj, k. c.

Kanalo. — *L*. canalis, *el* canna (*kano*).

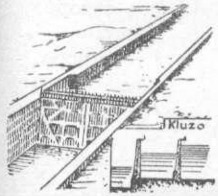

h.—canal.
p.—canal.
i. —canale.
f. —canal.
a.—canal, kennel.
g.—Kanal.
pol.—kanal.
sv.—kanal.
r.—kanal.

Artefarita defluejo. —eto = *Malgranda kanalo aŭ similforma aĵo.* —igi = —izi = *Fari kanalon.*

Panama—, Sueza—, irigacia—, elflua—, alfluà—, dren— ; —aro, —ado, —eto.

Kanapo.—*El gr*. konopeion (*lito*) ; *l*. canopeum.

h.—canapé.
p.—canapé.
i. —canapé.
f. —canapé.
a.—settee.
g.—Kanapee.
pol.—kanapa.
r.—kanape.

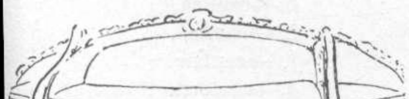

Apogseĝo por pluraj personoj.

Kancelo.—*L*. cancelli (*krado*).

h.—cancela.
p.—cancélla.
i. —cancello.
f. —chancel.
a.—chancel, screen.
g.—Kancelle.

Kradita barilo, en kristanaj temploj por izoligi la presbiteriejon, en palacoj por apartigi la privatan loĝejon.

—ejo = Kancelario = *Sekretariejo de altrangulo, de regnestro aŭ de la ŝtato.*

Kandelabro.—*L*. candelabrum, *el* candere (*brili*).

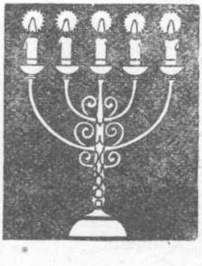

h.—candelabro.
p.—candelábro.
i. —candelabro.
f. —candelabre.
a.—kandelabrum, kandelaber.
g.—Kandelaber.
pol.—kandelabr.
r.—kandelabr.

Plurbranĉa kandelingo.

Kaneforo. — *Gr*. canephore ; *l*. canephora.

h.—canéfora.
p.—canephora.
i. —canéphore.
f. —canéphore.
a.—canephor.
g.—Kanephore.

Virina statuo portanta surkape keston; oni uzi ĝin kiel ornamo, foje, nekorekte, kiel kariatido.

Kaneli.—*El hebrea* caneh (*kano, kavaĵo*) ; *l.* canalare.

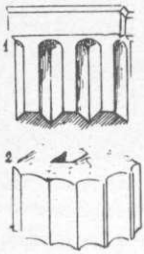

h.—acanalar.

p.—acanalar.

i. —scannellare.

f. —canneler.

a.—channel.

g.—kehlen.

Kanel-aĵoj.

Fari neprofundan, mallarĝan sulkon sur metalo, ligno, ŝtono. —o = *Mallarĝa, neprofunda sulko.*

—ado ; —aro ; —ujo ; —ilo.

Kanono. — *Gr.* kanon, *el* kanna (*kano, regulilo*) ; *l.* canon.

h.—canon.

p.—canon.

i. —cánone.

f. —canon.

a.—canone.

g.—Kanon.

pol.—kanon.

r.—kanon.

Kanono de Polikleto.

Regulo; modelo de proporcioj.

Kanopo.—*El* Kanopo, *propra nomo de Egipta urbo; l.* canopus.

h.—canope.

p.—canope.

i. —canope.

f. —canope.

a.—canopic.

g.—Kanope.

Antikva vazo kronita per homa aŭ besta kapoformo; ĝi troviĝas en multaj egiptaj tomboj, laŭŝajne por enhavi la intestojn de la mortinto. Egipta dio reprezentita per tiaj vazoj.

Kantaro.—*Gr.* kantharos ; *l.* cantharus.

h.—cántaro.

p.—cantaro.

i. —cantaro.

f. —canthare.

a.—cantharus.

g.—Kantharus, Kanne, Krug.

Kantaro de Bakho.

Tipa greka trinkvazo, duansa, argila aŭ metala, belforma, ofte ornamita. Ĝi estis atributo de Bakho.

Kantino.—*El gr.* kantos (*angulo*).

h.—cantina.

p.—cantina.

i. —cantina.

f. —cantine.

a.—canteen.

g.—Kantine, Schenke.

Malgranda butiko, kie oni vendas trinkaĵojn k. manĝaĵetojn al soldatoj,

laboristoj, k. c., loĝantaj ĉiuj en sama establejo.

Kanvaso.—*El l.* cannabis (*kanabo*).

h.—cañamazo.
p.—canhamaço.
i. —canovaccio.
f. —canevas.
a.—canvas.
g.—Kanevas.
pol.—kanwa.

Lina aŭ kanaba tolo, larĝmaŝe teksita, sur kiu oni faras brodaĵon aŭ punton.
—aĵo.

Kaolino.—*El ĉina* kao-ling (*alta monto*).

$$2SiO_2Al_2O_3 + 2H_2O$$

Ĥemia formulo de la kaolino.

h.—caolín.
p.—caolim, kaolino.
i.—caolino.
f.—kaolin.
a.—kaolin.
g.—Kaolin.
r.—kaolin.

Tre blanka argilo uzata por fabriki porcelanon.

Kapelo. — *L.* capella, *el* cappa (*mantelo*), *ĉar en la unua, franca, oni konservis tiun de Sankta Marteno.*

h.—capilla.
p.—capélla.
i. —cappella.
f.—chapelle.
a.—chapel.
g.—Kapelle.
pol.—papela.
r.—kapella.

Malgranda religiejo aneksa al pli granda konstruaĵo.

Kapitelo.—*Gr.* kepale ; *l.* capitellum, *el* kaput (*kapo*).

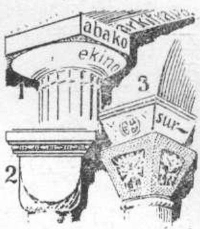

h.—capitel.
p.—capitél.
i. —capitello.
f. —chapiteau.
a.—capital.
g.—Kapitell.
pol.—kapitel.
r.—kapitel.

Plivastigita supro de kolono, ofte bele skulptita. Kuba—, konoida—, sferoida—, piramdia—, lotusa—, egipta—, dorika—, jonika—, korinta—, komposita—, romanika—, gotika—, araba—, bizanca—...

Kapitolo.—*L.* capitolium, *propra nomo de roma monto, el* caput (*kapo*).

Kapitolo de Vasingtono (USN.).

h.—capitolio.
p.—capitolio.
i. —capitolio, campidoglio.
f. —capitole.
a.—capitol.
-Kapitol.
r.—kapitolij.

Antikva citadelo de Romo. Majesta, alte starigita edifico.

Karcero.—*El hebrea* carcer (*ĉeno*); *l.* carcer.

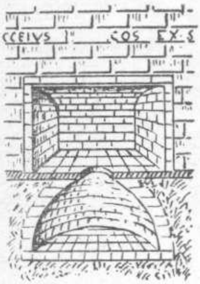

Karcero de Anko Marcio Romo (Ital.).

h.—cárcel.
p.—carcere.
i. —carcere.
f. —carceres, *prison.*
a.—karcer.
g.—Karzer.
pol.—karcer.
r.—karcer.

Malluma ĉambro por enteni punitojn aŭ kondamnitojn.

Kariatido. — *El* Kario, *propra nomo de greka urbo; gr.* kariatis; *l.* caryatis, caryatidis.

h.—cariátide.
p.—cariatide.
i. —cariatide.
f. —caratyde.
a.—caryatid.
g.—Karyatide.
pol.—karjatyda.
r.—kariatida.

Virina statuo servanta kiel kolono.

Karikaturo.—*El i.* caricare (*ŝarĝi, rimarki*).

Karikaturo Goya.

h.—caricatura.
p.—caricatura.
i. —caricatura.
f. —caricature.
a.—caricature.
g.—Karikatur.
pol.—karykatura.

Bildo ridindiganta ion aŭ iun, per komikaj trajtoj, groteska troigo.
—i=*Fari karikaturon.* —isto; —igi.

Karilono.—*L.* carillonus, *el* quadrilio (4 *sonoriloj*).

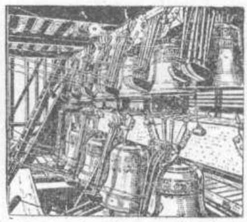

Karilono de Anvers (Belg.).

h.—carillón.
p.--carrilhao.
i.—carillon.
f.—carillon.
a.—carillon.
g.—Carillon.

Sonorilaro per kiu oni povas ludi harmoniajn muzikaĵojn. Elektra—.

Karto. — *Gr.* kartes; *l.* charta (*karto*).

h.—carta.
p.—carta.
i. —carta.
f. —carte.
a.—chart, card.
g.—Karte.
pol.—karta.

Kartonfolieto diverscele uzata: kiel

rekonilo (vizit—); *kiel korespondilo* (poŝt—); *kiel manĝonomilo* (menu—); *kiel ludilo* (lud—); *por elmeti geografian desegnon* (land—); *por montri marvojon* (mar—); *k. c.*

Kartografio = *Arto verki geografiajn kartojn.* Kartografo; kartogramo.

Kartuŝo.—*El gr.* chartes; *l.* charta (*karto*).

h.—cartela, cartucho.
p.—cártela.
i. —cartoccio.
f. —cartouche.
a.—cartouche.
g.—Kartusche.
pol.—kartusz.
r.—kartuŝa.

Ĉirkaŭornamita plataĵeto sur kiu estas skribaĵo, devizo, insigno.

Kaso.—*El l.* capsa (*kesto*).

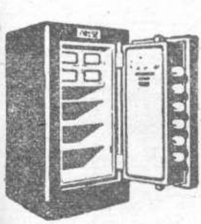

h.—caja.
p.—caixa.
i. —cassa.
f. —caisse.
a.—cash.
g.—Kasse.
pol.—kasa.
r.—kassa.

Monkesto. —eto, —ejo, prunto—, enmura—, —isto.

Kasono.—*El l.* capsa (*kesto*)

h.—cajón.
p.—caixao.
i. —cassone.
f. —caisson.
a.—cáisson.
g.—Caisson, Senkkasten.

Mergokestego uzata por masoni, la bori subakve.

Kastelo.—*L.* castellum, *el* castrellum, castrum (*fortikaĵo*).

h.—castillo.
p.—castello.
i. —castello.
f. —castel, château.
a.—castle, kastell.
g.—Kastell, Schloss.
r.—zámok.

Fortikigita loĝloko, ofte kun ĉirkaŭfosoj, remparoj k. turoj.

Katafalko. — *L.* catafalcus, *el* captare (*rigardi*).

KATAFALKO

h.--catafalco.
p.--catafalco.
i.--catafalco.
f.-catafalque.
a.-catafalque.
g.--Katafalk.
pol.-katafalk.
r.--katafalk.

Podio kun ŝtupoj, funebra provizora

monumento, pol elmeti la ĉerkon de mortinto dum religiaj ceremonioj.

Katakombo. — *El gr.* kata + kumbo (*sub kavo*); *l.* catacumba.

Roma katakombo (Ital.).

h.--catacumba.
p.--catacumba.
i.—catacombe.
f.--catacombes.
a.—katacomb.
g.-Katakombe.
pol.—katakomby.
r.—katakomba.

Subtera galerio uzita kiel tombaĵejo.

Katedro.—*Gr.* katedra, *el* kata + edra (*sure seĝo*); *l.* cathedra.

h.—cátedra.
p.—cathedra.
i.—cattedra.
f.—chaire.
a.—cathedra.
g.-Katheder.
pol.—katedra
r.—katedra.

Seĝo por altrangulo; loko enhavanta tian seĝon.

Katedralo.—*El gr.* katedra (*sure seĝo*); *l.* cathedral.

Katedralo de Burgos (Hisp.).

h.—catedral.
p.—catedral.
i. —cattedrale.
f. —cathedrale.
a.—cathedral.
g.—Kathedrale, Dom.
pol.—katedra, tum.
r.—kafedralnyj, sobor.

Kristana ĉeftemplo, episkopa templo kun katedro. La unua tiel nomita estis tiun de Taragono (Hisp.) en 516 j.

Kateno.—*L.* catena (*kateno*).

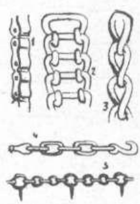

h.—cadena.
p.—cadeia.
i. —catena.
f. —chaîne.
a.—chain.
g.—Katten, Fessel.
r.—kandaly.

Ferligilo; fortika ĉeno uzata por ligi malliberulojn. —i = *Ligi per kateno;* en—igi.

Kaŭliklo.—*L.* cauliculus, *el* caulis (*branĉo*).

h.—caulículo.
p.—cauliculo.
i. —caulicolo.
f. —caulicole.
a.—cauliculus.
g.—cauliculus.

Trunketo, kiu eliras el la foliformaj ornamoj de la korinta kapitelo por formi volutojn.

Kavedio.—*L.* cavœdium, *el* cavum + œdium (*kavaĵo endoma*).

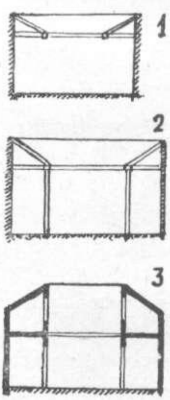

La tri variantoj de kavedio, laŭ Vitrubo.

h.—cavedio.
p.—cavedium.
i. —cavedio.
f. —cavedium.
a.—cavœdium.
g.—Cavœdium.

Interna korto de la antikva romana domo.

Kaverno.—*L.* caverna, *el* cavus (*kavaĵo*).

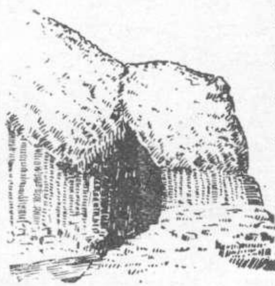

h.—caverna.
p.—caverna.
i.—caverna.
f.—caverne.
a.—cavern.
g.—Kaverne, Höhle.
pol.-kawerna.

Natura, profunda kavaĵo; subtera kavaĵo.

Kazemato. — *El h.* casa mata (*domo unuetaĝa*).

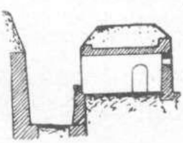

h.—casamata.
p.—casamata.
i. —casamatta.
f. —casemate.
a.—casemate.
g.—Kasemate.
pol.—kazamaty.
r.—kazemat.

Arkaĵa subteraĵo de citadelo aŭ fortikaĵo, kie oni gardas la eksplodemajn substancojn, k. a.

Kazerno.—*El l.* casa (*domaĉo*).

h.—caserna, cuartel.
p.—caserna.
i. —caserna, quartier.
f. —caserne.
a.—caserne.
g.—Kaserne.
pol.—koszary.
r.—kazarma.

Konstruaĵo por loĝi soldatojn.

Kazino.—*El l.* casa (*dometo*).

h.—casino.
p.—casino.
i. —casino.
f. —casino.
a.—kasino.
g.—Kasino.
pol.—kasyno.
r.—kazino.

Konstruaĵo por sociaj kunvenoj k. amuzaĵoj, precipe en kuraclokoj aŭ banurboj.

Kejlo.—*L.* clavis (*ŝlosilo*).

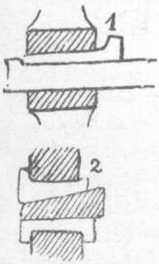

h.—clavija, chaveta.
p.—chaveta.
i. —chiavella.
f. —clavette, cheville.
a.—key.
g.—Keil.

Ligna aŭ metala peco, prisma aŭ kojnoforma uzata por perforte ŝtopi truon aŭ rigidigi du partopecojn.
—i=*Ligi aŭ kunfiksi per kejlo.*

Kelo.—*El gr.* kenos (*kavo*); *l.* cavus, cella.

h.—cava, cueva, bodega.
p.—cáva, adega.
i. —cava, cella.
f. —cave, cellier.
a.—cellar.
g.—Keller, Bodega.

Subterejo por konservi vinojn k. aliajn englutaĵojn, karbon, k. c. Loko speciale konstruita por konservi vinojn.

Kelta (*arto*).—*L.* celta.

Kruco Mureda
(Ireland).

h.—celta.
p.—celta.
i. —celta.
f. —celte.
a.—kelt.
g.—keltisch.

Arto de praloĝantoj en Britlando k. Francio.

Kerubo.—*El asira* kurubu (*granda, pova*); *hebrea* kerub (*kerubo*); *l.* herubi.

h.—querube, querubín.
p.—cherubim.
i. —cherubo.
f. —chérubin.
a.—cherub.
g.—Cherub.

Anĝelo de la unua ĉiela ĥoro, ikonografie reprezentita ofte per flugilhava kapo de infano.

Kinematografo.—*El gr.* kinema + graphos (*mova bildo*).

h.—cinematógrafo.
p.—cinematographo
i.—cinematografo.
f.—cinématographe
a.—kinematograph.
g.—Kinematograph
r.—kino.

Aparato por projekcii moviĝantajn

bildojn sur ekranon. Kin(*ematograf*)ejo = *Salono, teatreto, loko por projekciaj spektakloj.* Kinetofono = *Parolanta filmo.*

Kiosko.—*El ar.* kusk (*paviloneto*).

Kiosko japana por sonoriloj.

h.—kiosco, quiosco.
p.—kiósque.
i.—chiosco.
f.—kiosque.
a.—kiosk, kiosque.
g.—Kiosk.
r.—kiosk.

Paviloneto en placo, publika ĝardeno, bulvardo, k. c., por vendi publikigaĵojn, k. c., aŭ por aliaj diversaj celoj.

Kiraso. — *L.* coratia, *el* corium (*ledo*).

h.—coraza.
p.—couraça.
i. —corazza.
f. —cuirasse.
a.—cuirass.
g.—Küirass, Waff, Panzer.

Metala, foje leda armaĵo ŝirmanta la bruston k. la dorson, ofte arte prilaborita. Armaĵo, protektilo de io.

Klaŭstro.—*El gr.* kleis, kleidoo (*fermaĵo*); *l.* claustrum.

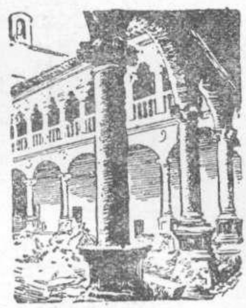

h.—claustro.
p.—claustro.
i. —chiostro.
f. —cloître.
a.—cloister.
g.—Kloster.

Korto ĉirkaŭita de arkaraj galerioj en religia edifico.

Kliniko. — *Gr.* klinike, *el* kline (*lito*); *l.* clinicus.

h.—clínica.
p.—clinica.
i. —clinica.
f. —clinique.
a.—clinic.
g.—Klinik.
pol.—klinika.
r.—klinika.

Sekcio de hospitalo, kie la majstro instruas siajn disciplojn farante antaŭ ili la diagnozojn ĉe la malsanuloj. Poli—.

Klinko. — *El gr.* kleidoo (*fermaĵo*); *l.* claudere.

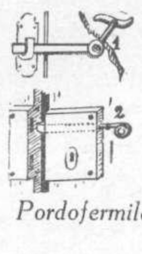

h.—picaporte, pestillo.
p.—tranca.
i.—saliscendi, picchio.
f.—loquet, (*cliquet*).
a.—latch, (*clincher*).
g.—Klinke.

Pordofermilo konsistanta el metala

stangeto pivotfiksa ĉe unu ekstremo k. kies alia oni povas per levilo aŭ turnilo enigi en hokon aŭ truon de la pordokadro aŭ de apuda pordofolio.

Klipeo.—*L.* clypeus (*ŝildo*).

h.—clípeo.
p.—clypeo.
i. —clipeo.
f. —clipeus.
a.—clipeo.
g.—Clipeus.

Ronda ŝildo uzita de antikvaj grekoj k. romanoj. Oni faris ilin foje tre luksajn por elmeti kiel ornamo ĉe temploj aŭ palacoj.

Kliŝo.—*El f.* cliché, *vorto elpensita de tipografistoj dum la* 19 *jc.*

h.—clisé.
p.—cliché.
i.—cliché, stereotipo.
f.—cliché.
a.—cliche.
g.—Klischee.
pol.—klisza.
r.—kliŝe.

Fotografia negativo, fiksita sur vitro por fari kopiojn. Metala plato sur kiu estas inverse reproduktita presota bildo. —i=*Fari kliŝon de io.* Aŭtotipia—; galvana—.

Kloako.—*L.* cloaca, *el* cluo (*purigi*).

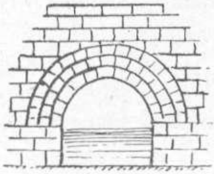

Roma granda kloako.

h.—cloaca.
p.—cloaca.
f. —cloaque, égout.
a.--clyster, sewer.
g.—Kloake.
pol.—kloaka, ustep.
r.—kloaka.

Kanaleĵo por defluigi la malpuraĵojn. —aro, —aĵo.

Klozeto.—*El l.* clausus (*fermita*)

h.—retrete, inodoro, W. C.
p.-retrete, W.C.
i.-closet, latrina.
f.—water closet, cabinet.
a.-(water) closet.
g.—Klosset, Abort.
pol.—klozet.
r.—klozet.

Necesujo provizita de akva fermilo, sifono. Ĉambreto ĝin entenanta.

Klubo.—*El a.* clubbe (*kunsidejo*).

h.—club.
p.—club.
i. —club.
f. —club.
a.—club.
g.—Klub.
pol.—klub.
r.—klub.

Societo k. sia ejo, por amuzo, sporto, politiko, k. c.

Kluzo.—*L.* exclusa (*fermita*), *el* claudere (*fermi*).

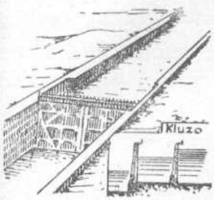

h.—esclusa.
p.—eclusa, acude.
i. —chiusa.
f. —écluse.
a. — sluice, tide-lock.
g.—Schleuse.
pol.--kluza, sluza.
sv.—sluss.
r.—ŝluz.

Akvobarilo funkciebla en kanalo, rivero, por konservi nivelon de la akvo k. faciligi la navigadon.

Kodekso.—*L.* codex-codicis, *el* caudex (*trunko*).

h.—códice.
p.—codice, codex.
i. —codice.
f. —codex, code.
a.—codex.
g.—Kodex.

Manskribita antikva libro, ofte bele iluminita.

Kofro.—*El l.* cophinus (*kesto*).

h.—cofre.
p.—coffre.
i. —cofano, forziere.
f. —coffre.
a.—coffer, trunk, chest.
g.—Koffer.

Meblo ŝlosebla k. transportebla el ligno aŭ ledo por enteni vestojn k. aliaĵojn. vojaĝ—, man—, fabriko—, —eto.

KOJNO
~~**Kojk**o~~.—*L.* cuneus (*kojno*), *el* cunere (*fendi*).

h.—cuña.
p.—cunha.
i. —cuneo, bietta.
f. —coin.
a.—quoin, wedge, key.
g.—Keil.
pol.—klin.
r.—klin.

Ligna aŭ metala peco, dika ĉe unu ekstremo k. maldikiĝinta, kun akra rando, ĉe la alia. —i=*Meti kojnon. Kojnoforma skribo.* Mal—i.

Kolegio.—*L.* collegium, *el* collega (*kolego*).

h.—colegio.
p.—collegio.
i. —collegio.
f. —collège.
a.—college.
g.—Kollegium.
pol.—kolegjum.
r.—kollegija.

Supera lernejo.

Kolofono.—*Gr.* kolophon (*fino, pinto*).

h.—colofón.
p.—colophon.
i. —colofone.
f. —colophon.
a.—colofone.
g.—Kolophon.
r.—kanifol.

Enskribaĵo aŭ vinjeto, ofte alegoria, en la fino de libro aŭ ĉapitro.

Kolono.—*L.* columna, *el* culmen *aŭ* columen (*apogo*).

h.—columna.
p.—coluna.
i. —colonna.
f. —colonne.
a.—column.
g.—(Kolonne), Saüle.
pol.—kolumna.
r.—kolonna.

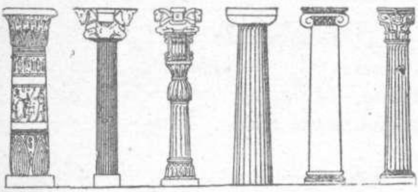

Alta cilindro, foje multflanka prismo, por subteni aŭ ornami, kies ordinaraj partoj estas bazo fusto k. kapitelo. —aro = *Vico de kolonoj.* Inter—; monolita—, ŝtona—, ŝtala—, afiŝa—, akvo—, hidrargo—, miliara—.

Laŭ la nombro de kolonoj de sia antaŭa kolonaro, la konstruaĵo nomiĝas: dustila (*dukolona*); tetrastila (*kvarkolona*); heksastila (*seskolona*); okastila (*okkolona*); eneastila (*naŭkolona*); dekastila (*dekkolona*); dodekastila (*dekdukolona*); hekatonstila (*centkolona*).

1.

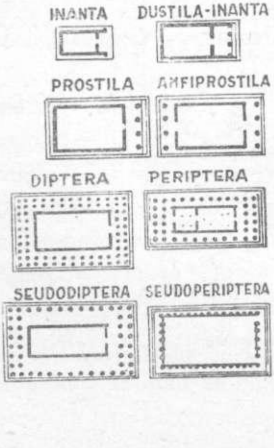

Laŭ dispono de iliaj kolonaroj, la konstruaĵoj nomiĝas: 1) aptera (*senkolona*); monoptera (*unu sola vico de kolonoj ĉirkaŭe*); diptera (*kun duobla kolonaro*); prostila (*kun antaŭa kolonaro*); anfiprostila (*kun antaŭa k. malantaŭa kolonaro*); periptera (*kun ĉiuflanka kolonaro*)...

Klasifiko de la kolonaroj laŭ ilia interkolona distanco.

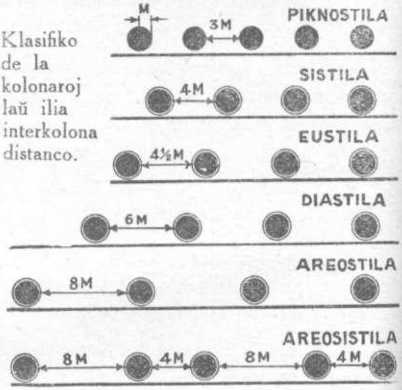

Koloro.—*L.* color (*koloro*)

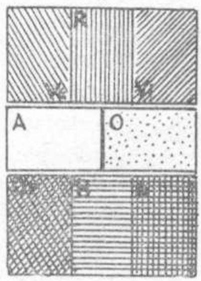

h.—color.
p.—cor.
i. —colore.
f. —couleur.
a.—colour.
g.—Farbe, (kolorieren, kolorimetro).
r.—cret.

Koloroj reprezentitaj ĉe la Heraldiko. R), ruĝa; Ve), verda; Vi), viola; A), arĝenta; O), ora, flava; Or), oranĝkolora; B), blua, azura; N), nigra

Impreso, kiun faras sur la okuloj lumantaj objektoj, sendepende de ilia formo. —ilo = Farbo = *Substanco koloran ta, uzata en la pentrarto, tekniko, k. c.* —i = *Liveri koloron.* —isto, —igisto, dom—igi, mur—igi, —imetrio, —imetro.

Kolos(aĵ)o.—*Gr.* kolossos (*kolosa statuo*), *el* kolos (*granda*); *l.* colossus.

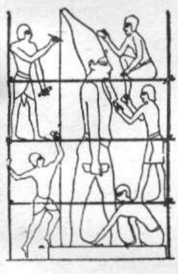

Egiptanos skulptas koloson.

h.—coloso.

p.—colôsso.

i. —colosso.

f. —colosse.

a.—colossus.

g.--Kolóse, Riesenbau.

Grandega bildo, objekto, aŭ konstruaĵo.

Koloseo.—*El gr.* kolossos (*kolosaĵo*); *l.* colosseus.

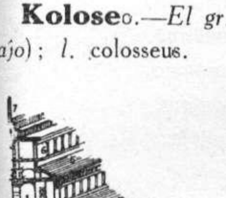

h.—coloseo.
p.—coliseum.
i. —colosseo.
f. —colisée.
a.—colosseum.
g.—Kolosseum.
r.—kolizej.

Amfiteatro de Flavio en Romo, antaŭ kiu staris kolosa statuo de Domitiano; ĝi kapablis por 60.000 spektantoj. Granda, kolosa teatro.

Kolumbario.—*L.* columbarium (*kolombejo*).

h.—columbario.

p.—columbarium.

i. —colombari.

f. —colombarium.

a.—columbarium.

g.--Kolumbarium.

Nekropolo, kies muraj niĉoj, konstruitaj por konservi la cindrojn de la mortintoj, similas kolombejon.

Komodo.—*El l.* commodus, *el* cum + modus (*kun konvena*).

h.—cómoda.

p.—commoda.

i. —comodino.

f. —commode.

a.—commode.

g.—Kommode.

pol.—komoda.

r.—komod.

Meblo atinganta alton de hombrusto konsistanta el kelke da tirkestoj por konservi tolaĵojn, k. c.

Komposita (*ordo*).—*El l.* cum ponere (*kune meti*).

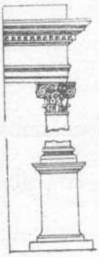

h.—compuesto.
p.—composita.
i. —composita
f. —composite.
a.—composito.
g.—komposit—.

Renesanstila subordo miksanta jonikan k. korintan ordon.

Konglomerato.—*L.* conglomeratus, *el* conglomerare (*konglomeri*).

h.—conglomerado.
p.—conglomerado.
i.—conglomerato.
f.—conglomerat.
a.—conglomerate.
g.—Konglomerat.
pol.—konglomerat.
r.—konglomerat.

Kungluaĵo, konsistanta el nature kuniĝintaj diversaj ŝtonoj.

Konservatorio.—*L.* conservatorius, *el* conservare, cum + servare (*kun gardi*).

h.—conservatorio.
p.—conservatório.
i. —conservatorio.
f. —conservatoire.
a.—conservatory.
g.—Konservatorium.
pol.—konserwatorjum.

Supera, muzika lernejo.

Konstrui. — *L.* construere, *el* cum + struere (*kun akumuli*).

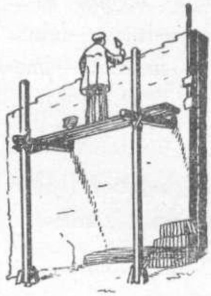

h.—construir.
p.—construir.
i. —construire.
f. —construire, bâtir.
a.—construc.
g.—konstruiren, baüen.
pol.--konstruowac, budowac
r.—stroitj.

Kunmeti partojn en ĝusta loko k. ordo por formi tuton. —aĵo = *Objekto konstruata, edifico, monumento, muro, k. c.* —isto = *Konstrulaboristo.* —ado = —arto ; —materialo ; —maŝino— ; ŝtono ; —grundo ; —tereno ; —plano ; —estro. Re—, de—, sub—.

Konturo.—*El gr.* tornos ; *l* cum + tornus (*kun turni*).

h.—contorno.
p.—contorno.
i. —contorno.
f. —contour.
a.—contour.
g.—Kontur.
pol.—kontur.
r.—kontur.

Linio, prezentata nur la limon de objekto. —i = *Desegni, plirimarkigi konturon.*

Konzolo. — *El l.* cum + solidus (*kun firmigo*).

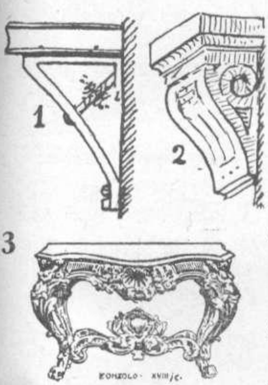

h.—consola, mensula.
p.—consola.
i.—consolla, mensola, sbalzo.
f.—console.
a.—console, mensel, corbel.
g.—Konsole, Mensel.
r.—konsol.

Elstarebla subportilo fiksita al muro. Ornama meblo metita ĉe muro por subporti vazon, statuon, k. c. Renversita—.

Kopio.—*L.* copia (*abunda*).

h.—copia.
p.—copia.
i. —copia.
f. —copie.
a.—copy.
g.—Kopie.
pol.—kopjo.
r.—kopirovatj.

Reprodukto de verko. —i=*Fari kopion.* Blua—, foto—, tra—, perpika—, hektografa—, feroprusata—.

Koridoro.—*El l.* currere (*kuri*).

h.—corredor, pasillo.
p.—corredor.
i. —corridoio.
f. —corridor.
a.—corridor.
g.—Korridor, gang.
pol.—korytarz.
r.—korridor.

Mallarĝa irejo komunikiĝanta ĉambroj de sama apartamento aŭ dometaĝo.

Korinta (*ordo*).—*El* Korinto, *propra nomo de greka urbo; l.* corinthius.

h.—corintio.
p.—corinthio.
i.—corintio.
f.—corinthien.
a.—corinthian.
g.--korinthisch.

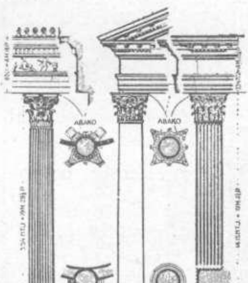

Korinta ordo, greka k. romana.

Tipa ordo de la greka k. romana arkitekturo, kies kolonaj kapiteloj estas tre ornamitaj per akantofolioj.

Kornico.—*El* gr. koronis (*kronaĵo*); *l.* coronis.

h.—cornisa.
p.—cornija.
i. —cornice.
f. —corniche.
a.—cornice.
g.—Karnies.

Modluro kronanta konstruaĵon, muron, piedestalon.

Koroplasto.—*Gr.* koroplastai, *el* koré + plassein (*pupo formi*).

h.—coroplasto.
p.—coroplasto.
i. —coroplasto.
f. —coroplaste.
a.—coroplast.
g.—Koroplast.

Terakota statueto. —io = Koroplastiko = *Arto fari malgrandajn statuetojn.* —isto = *Modelisto de pupoj, de statuetoj, el terakoto.*

Korto.—*L.* cors, cortis (*korto*).

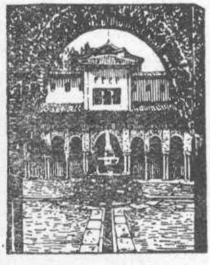

Korto de la leonoj en la Alhambro. Granada (Hisp.).

h.—patio, corral.
p.—córte, pateo
i. —corte.
f. —cour.
a.—court.
g.—Hof.
r.—dvor.

Libera spaco ĉe domo, lasita por faciligi naturan lumigadon k aerumadon de la internaj ĉambroj.

Krado.—*L.* crates (*krado*).

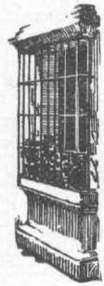

h.—reja, verja, grada.
p.—grade, rexa.
i. —grata, inferriata.
f. —grille, treillis.
a.—grate, grating.
g.—Gitter.
pol.—krata.

Aro da kunplektitaj ferstangoj, servanta kiel barilo. —i = *Meti kradon ĉe aperturo.* —ponto, —trabo.

Krajono.—*El* f. craie (*kreto*).

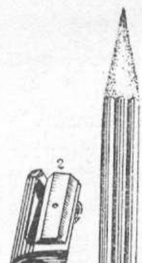

1. Krajono.
2. —akrigilo.

h.—lápiz.
p.—lapis.
i. —matita.
f. —crayon.
a.—crayon.
g.—Bleistift.

Desegnilo konsistanta el koloriga cilindreto en ligna cilindro aŭ prismo, foje en speciala ujo. Malforta mineralo kapabla kolorigi paperon per streko. Nigra—, ruĝa—, blua—, litografa—, paŝtela—, karbo—, plumba—.
—aĵo = *Desegno farita per krajono.*

Krampo.—*El a. g.* krapfo (*hoko*).

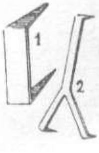

h.—grapa, escarpia.
p.—grampo.
i. —grappa.
f.—crampon, clameau.
a.—cramp.
g.—Krampen.
pol.—klamra.

Metala peco, kun unu aŭ ambaŭ ekstremoj anguligitaj k. akrigitaj, por forte kunigi, fiksi du aĵojn. —i=*Kunigi per krampo du lignaĵojn, du ŝtonoj, k. c.*

Krano.—*L.* crena (*fendeto*).

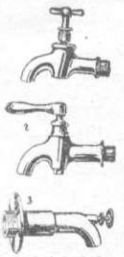

h.—canilla, grifo, espita.
p.—torneira.
i. —chiavetta, rubinetto.
f. —robinet.
a.—tap, cock, faucet.
g.—Zapfen, Hahn.

Aparato adaptita al ekstremaĵo de tubo, k. provizita per turnebla fermilo, kiu povas, laŭ la direkto de sia turniĝo, ebligi aŭ ne ebligi la elfluadon de fluidaĵo.

Kratero.—*Gr.* krater (*miksujo*).

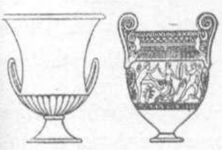

h.—cratera.
p.—cratera.
i. —cratera.
f. —cratère.
a.—crater.
g.—Krater.

Pokalsimila ujo kun ansoj, argila aŭ metala, uzita de grekoj k. romanoj por enteni miksajn trinkaĵojn.

Kredenzo.—*El l.* credere (*fidi*).

h.—credencia.
p.—credença.
i. —credenza.
f. —crédence.
a.—credence.
g.—Kredénz.

Liturgia konzolo, metita apud altaro por teni objekton bezonatajn dum meso.

Krematorio.— *L.* crematorium, *el* cremare (*bruligi*).

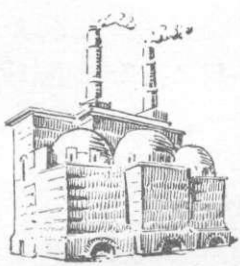

Krematorio de Parizo (Franc.).

h.--crematorio.
p.--crematorio.
i.—crematorio.
f.—crématorium.
a.—crematory.
g.—Krematorium.
pol.—krematorjum.
r.—krematorij.

Funebra konstruaĵo enhanta fornon por bruligi homajn kadavrojn k. foje kolumbarion por konservi iliajn cindrojn.

Krenelo.—*El l.* crena (*fendaĵo*).

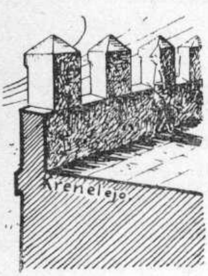

h.—almena.
p.—ameia.
i. —merlo.
f.—créneau, merlon.
a.—crenelle, carnel.
g.—Zinne, (krenelieren).

Ĉiu envicigita prismeto, kiu ofte kronas fortikaĵan muron por formi, kun la aliaj, parapeton, protektilon por la defendantaj pafistoj. —eto, —ego, —ejo, —vojo.

Kribrilo.—*El l.* cribrum (*kribri*).

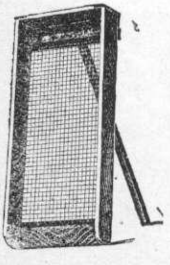

h.—criba.
p.—crivo.
i. —crivello.
f. —crible.
a.—screen, siebe, cribble, crib.
g.—Sieb.

Multetrua instrumento por apartigi la dikajn partojn de solida materio for de la plij maldikaj aŭ subtilaj partoj.

Kriko.—

h.—cric, gato.
p.—cric.
i. —crico.
f. —cric.
a.—crick.
g.—Winde.

Levilo, havanta dentostangon suprenlevatan de dentradeto, movata per kranko k. uzata por levi pezan ŝarĝon.

Kristalo.—*Gr.* kristallos (*kristalo*); *l.* crystallus.

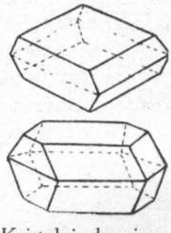
Kristaloj de gipso.

h.—cristal.
p.—crystal.
i. —cristallo.
f. —cristal.
a.—crystal, flint-glass.
g.—Krystall.
pol.—krysztal.
r.—kristall.

Mineralo, kiu adoptas poliedran formon. Speco de vitro enhavanta plumbon. Roko—, —grafio.

Kripto. — *Gr.* kripte, *el* kriptein (*kaŝi, kovri*); *l.* crypta.

h.—cripta.
p.—cripta.
i. —critta.
f. —crypte.
a.—crypt.
g.—Kripta.
pol.—krypta.

Subtera ejo de religia aŭ funebra konstruaĵo, foje por enterigi mortintojn.
—portiko = *Subtera aŭ duon subtera portiko.*

Kromleho.—*El bretona* krom + leĥ (*krono ŝtona*).

h.—cromlec.
p.—cromlech.
i. —cromlech.
f. —cromlech.
a.—cromlech.
g.—Kromlech.

Megalita monumento formita per menhiroj formantaj unu cirklon (ciklolito), *aŭ kelkajn kombinitajn cirklojn.*

Kromolitografio.—*El gr.* ĥromos + lithos + graphos (*koloro + ŝtono + desegni*).

h.—cromolitografía.
p.—crmolitographia.
i. —cromolitografia.
f. —chromolitographie.
a.—chromolitographie.
g.—Chromolitographie.
r.—ĥromolitografija.

Arto presi plurkolore per litografio, elpensita en Munheno.

KROMOTIPOGRAFIo = *Arto presi plurkolore per tipografio.*

KROMOFOTOGRAFIo = *Arto fari fotografiojn plurkolorigitajn.*

KROMATIKo = *Scienco pristudanta la kolorojn.*

Krono.—*L.* corona (*krono*).

h.—corona.
p.—corôa.
i. —corona.
f. —couronne.
a.—crown, coronet.
g.—Krone.
pol.—korona.
r.—korona, venec.

Ornama rondaĵo por la kapo, ofte simbolo de alrangeco.

—imperia ; —reĝa (1), —princa (2), —duka (3), —markiza (4), —grafa (5), —vizgrafa (6), —barona (7), —prezidanta, —heroa, —mura (8)...

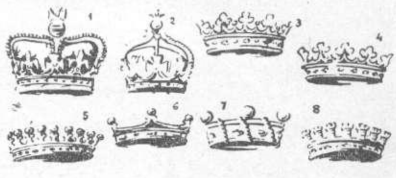

Kruco.—*L.* crux, crucis (*kruco*).

Kelta kruco en Irlando

h.—cruz.
p.—cruz.
i. —croce.
f. —croix.
a.—cross.
g.—Kreuz.
pol.—krzyz.
r.—krest.

Figuro formata per du linioj perpendikularaj, havanta en la arto simbolecon. 1) Latina— ; 2) greka— ; 3) rusa— ; 4) egipta— ; 5) kelta— ; 6) malta— ; 7) lorena— ; 8) sobrarba— ; 9) papa— ; 10) sanktandrea—. Kala-

trava—, patriarka—, svastika—, toforma—... Faden—; —iĝejo.

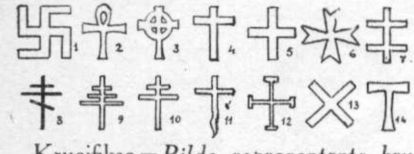

Krucifikso = *Bildo reprezentanta krucon kun krucumita Kriston.*

Ksilografi. — *El gr.* ksilon + graphein (*ligno gravuri*).

h.—xilografiar.
p.—xylografiar.
i.—xylografi.
f.--xylographier.
a.—xylographer.
g.—xilographiren.
pol.-ksylografya.
r.—ksilografija.

Surligna gravuraĵo reproduktebla per presado. —isto = —o = *Artisto specialista je ksilografiaĵoj.* —io = *Arto ksilografi aŭ pristudi ksilografaĵojn.* Ksilotipo; ksiloplastiko.

Kuliso.—*El l.* colare (*glitiĝi*).

h.—bastidor.
p.—bastidor.
i. —quinte.
f. —coulisse.
a.—wing, slip.
g.—Kulisse.
pol.—kulisa.
r.—kulisa.

Pentrita, movebla parioj de teatra scenejo, formanta, kun aliaj ambaŭflanke starigitaj, kun la pentrita fono k. pendantaĵoj, la dekoracion.

Kupli.—*El l.* copula (*kunaĵo*).

h.—acoplar.
p.—juntar.
i. —accoppiare.
f. —a)coupler.
a.—acouple.
g.—kuppeln.

Parigi; forte kunigi trabojn, pecojn, maŝinojn. Al—, de—.

Kupolo. — *L.* cupula, *el* cupa (*barelo*).

Kupolo (K), kun lanterno (L) k. tamburo (T).

h.—cúpula.
p.—cupula.
i. —cupola.
f. —coupole.
a.—cupola.
g.—Kupel.
pol.—kopula.
r.—kupol.

Duonsfera, elipsoida aŭ paraboloida, supro de konstruaĵo.

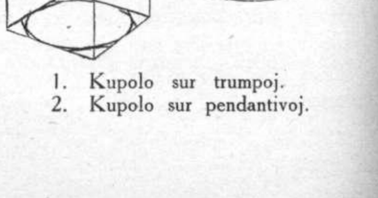

1. Kupolo sur trumpoj.
2. Kupolo sur pendantivoj.

Kurteno. — *L.* cortina, *el* curtis (*korto*).

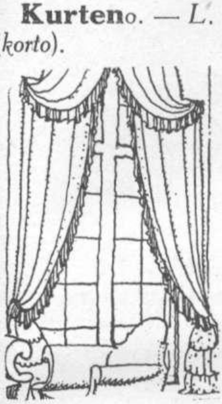

h.—cortina.
p.—cortina.
i. —cortina, sipario.
f. —rideau.
a.—curtain, screen.
g.—Vorhang.
pol.—kurtyna.

Pendanta tuko ĉe aperturo, por reguligi la enlumigon, por kaŝi ion. Lameno similcela.

Kurtino.—*L.* cortina (*kurteno*).
h.—cortina.
p.—cortina.
i. —cortina.
f. —courtine.
a.—courtain.
g.—Mittelwall.

Ebena rempara muro inter du bastionoj, du turoj.

Kuseno.—*L.* culcinus, *el* culcita.

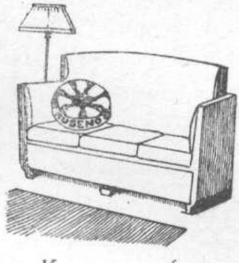

Kuseno en sofo.

h.—cojín.
p.—coxim.
i. —cuscino.
f. —coussin.
a.—cushion.
g.—Kissen.

Sako plenigita per molaĵoj (plumoj, haregoj, k. a.) por kuŝi, sidi malmole; ofte bele ornamita per brodaĵoj, k. c.

Kvartalo. — *El l.* quartarius, *el* quartus (*kvarono*).
h.—cuartel, barrio.
p.—quarteirao.
i. —quartiere.
f. —quartier.
a.—quarter, ward.
g.—Quartal.
pol.—kwartal.
r.—kvartal.

Parto de urbo karakterizata pro ia administra, topografa, etnografa, karaktero.

Kvoto. — *L.* quota, *el* quotus (*kiom*).

h.—cota, acotación.
p.—cóta.
i. —cote.
f. —cote.
a.—quotation.
g.-Kote, Quote, Masslinie.

Alteco de punkto rilate al la maro aŭ al definita nivelsurfaco. —i = *Skribi la altecon, aŭ ĉiajn dimensiojn sur plano.*

L

Labirinto.—*Gr.* labirinthos (*labirinto*); *l.* labyrinthus.

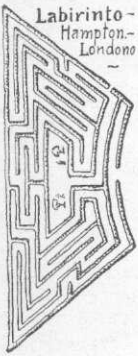

h.—laberinto.
p.—labyrintho.
i. —labirinto.
f. —labyrinthe.
a.—labyrinth.
g.—Labyrinth.
pol.—labyrjnt.
r.—labirint.

Loko konsistanta el granda nombro da irejoj, tiel dismetitaj, ke estas tre malfacile de interne trovi la eliron. Kreta—.

Labori.—*L.* laborare (*labori*).

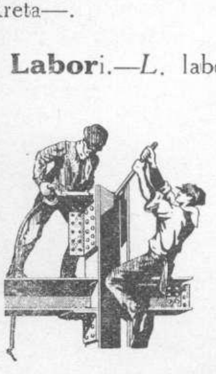

h.—laborar, trabajar.
p.—laborar, trabalhar.
i. —lavorare.
f. —labourer, travailler.
a.—labour.
g.—arbeiten (Laboratorium).
r.—rabotatj.

Streĉi siajn korpajn aŭ spiritajn fortojn por atingi celon. —isto=*Homo, kiu sin dungas por labori.* —ejo=*Loko, kie oni laboras.* Man—, kun—, el—, pri—, per—. Po pecoj—, laŭ tasko—.

Laboratorio.—*L.* laboratorium, *el* laborare (*labori*).

h.—laboratorio.
p.—laboratorio.
i. —laboratorio.
f. —laboratoire.
a.—laboratory.
g.—Laboratorium.
pol.—laboratorjum.
r.—laboratorija.

Laborejo por sciencaj esploroj k. eksperimentoj.

Laĉo. — *El l.* laqueus (*laĉo*), *el* lacio.

h.—lazo.
p.—laço.
i. —laccio.
f. —lacs, lacet.
a.—lace, knot.
g.—Schnur.

Arabesko, kies centra motivo estas poligoneto; tre uzata ĉe la araba k. la mudehara arto.

Elkvarpinta—, elsespinta—, eldekpinta—, k. c.

Kunplektita rubando aŭ ŝnuro el kotono, ledo, silko, k. c.

Lado. — *El l.* latus (*ampleksa, etendita*).

h.—lata, hojalata.
p.—lata.
i. —latta.
f. —tôle, fer blanc.
a.—tinned iron
g.—Blech.
pol.—blacha.

Metalo en folioj; precipe stanita fera folio. Plumba—, kupra—, galvanizita —; fer—, onda—. —isto—, —istejo.

Lako.—*Sansk.* laksha (*lako*); *ar.* lak.

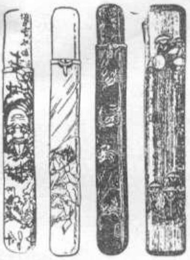
Japanaj lak-aĵoj.

h.—laca.
p.—lacca.
i. —lacca.
f. —laque.
a.—lake.
g.—Lack.
pol.—lakier.
r.—lak.

Terebinta aŭ alkohola solvaĵo de rezino uzata por gardi objektojn kontraŭ la malsekeco k. fari ilin brilantajn. —i=*Kovri per lako.*

Lambelo.—*L.* labellum, *el* labrum (*lipo, bordo, marĝeno*).

1. Lambelo arkitektura.
2. — heraldika.

h.—lambel.
p.—lambel.
i. —lambello.
f. —lambel.
a.—label.
g.—Lappen.

Strio, kiu rektangule enkadrigas la suprajn ornamojn de aperturo. Heraldike, horizontala strio kun pendantaĵoj uzata kiel brisuro.

Lambrekeno.—*El a. g.* lappen (*ĉifono*).

h.—lambrequín.
p.—lambrequí.
i. —lambrequi.
f. —lambrequin.
a.—lambrequin.
g.—Zackenbehänge.
pol.—lambrekin.
r.—lambrekin.

Heraldike, peco de tuko flirtanta de la kasko al la ŝildo, uzata ek de 1300j. Lamena detranĉaĵo uzata orname kiel pendantaĵo.

Lameno.—*L.* lamina, lamna (*lameno*).

h.—lámina, chapa.
p.—lamina.
i. —lama, lamiera.
f. —lame, tôle.
a.—plate, laminate.
g.—Blech, (*laminieren*).
pol.—lamela.

Materialo en folioj. —i=*Maldikigi materialon, metalon, lignon, k. c.* —ilo=*Maŝino por lameni lamenigeblan materialon.*

Lampo. — *Gr.* lampas (*torĉo*), *el* lampein (*brili*) ; *l.* lampas.

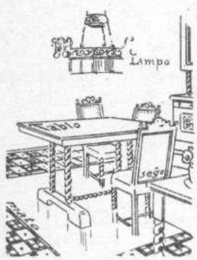

h.—lámpara.
p.—lampada.
i. —lámpada.
f. —lampe.
a.—lamp.
g.—Lampe.
pol.—lampa.

Ujo kun meĉo k. bruligebla fluidaĵo, por lumigi. Simpla lumigilo. Elektra—, gaz—, alkohola—, petrol—, ark—. —isto, —istejo.

Lanterno.—*Gr.* lampter ; *l.* lanterna.

h.—linterna.
p.—lanterna.
i. —lanterna.
f. —lanterne.
a.—lantern.
g.—Lanterne.
pol.—latarnia.

Skatolo kun tralumeblaj parioj en kiu oni metas lumigilon. Prisma surtegmenta konstruaĵo kun ampleksaj aperturoj por faciligi la sunlumigon internan.

Lato. — *L.* latus, lateris (*bordo, flanko*).

h.—lata, listón, ripia.
p.—latas, fasquia, ripa.
i. —latta, piana.
f. —latte.
a.—eaves-lath.
g.—Latte, Saŭmlade.
pol.—lata.

Mallarga k. maldika lignotabulo. —i = —umi = *Meti, fiksi latojn por formi plafonon aŭ subtegolaĵo.*

Latrino. — *L.* latrina, *el* latere (*kaŝiĝi*).

h.—letrina.
p.—latrina.
i. —latrine.
f. —latrine.
a.—latrina.
g.—Latrine, Abtritt.

Ĉe doma ejo por la malpuraĵoj.

Laŭbo.—*El a. g.* laŭba (*foliaĵo*), *l.* laubia.

h.—pérgola, sombrajo.
p.—caramanchao.
i. —pergola.
f. —tonnelle.
a.—arbour.
g.—Laŭbe.

Ĝardena vegetaĵa konstruaĵo por formi ombran ejon.

Lazaredo.—*El* Lazarus, *propra biblia nomo de leprulo; l.* lazaretto.

h.—lazareto.
p.—lazareto.
i. —lazzaretto.
f. —lazaret.
a.—lazaret.
g.—Lazarett.

Antaŭzorga hospitalo; kvarantenejo.

Ledo. — *El la nomo de fluida tanilo.*

Ledo-laboristoj egiptaj.

h.—cuero, piel.
p.—couro.
i. —cuoio.
f. —cuir, peau.
a.—leather.
g.—Leder.

Felo tanita uzata por fari litojn, seĝojn, k. por artaj industrioj.
Maroka— = Marokeno ; *Kordoba*— Kordobeno ; *Pergama*— = Pergameno.

Liceo.—*El* Lykos, *propra nomo de greka monto, sur kiu staris templo de Apolo Likejo; l.* liceum.

h.—liceo.
p.—liceo.
i. —liceo.
f. —lycée.
a.—lyceum.
g.—Lyceum.
pol.—leceum.

Mezgrada instruejo; gimnazio.

Lifto.—*El l.* elevare (*levi*).

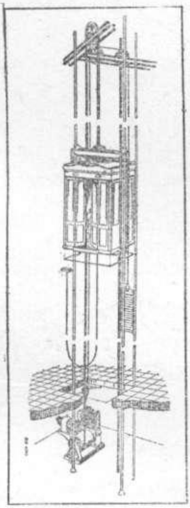

Skemo de lifto.

h.—elevador, ascensor.
p.—elevador.
i.—ascensore, lift.
f.—ascenseur.
a.—lift.
g.—Lift.

Aparato por suprenlevi personojn aŭ objekton, al la diversaj etaĝoj de domo aŭ konstruo.

Ligno.—*L.* lignum (*ligno*).

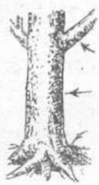

h.—leña, madera.
p.—madeira, (ligneo).
i. —legno.
f. —bois, (ligneux).
a.-wood, (ligneous).
g.—Holz.

Malmola substanco, el kiu konsistas la radikoj, trunko k. branĉoj de la arboj, uzata por konstruo, por mebloj. —isto = *Hakisto, segisto, laboristo je ligno.* —aĵisto = *Metiisto, kiu faras benkojn, meblojn diversajn el ligno.* Malmola—(*kverko, kaŝtanujo, ulmo, fago, nuksujo*) ; rezinoza—(*pino, abio, cedro, cipreso, eŭkalipto*) ; blanka—(*poplo, tilio, akacio, laŭro*) ; dolĉa—(*santalo, pirujo*).

Limbo.—*L.* limbus (*bordero*).

h.—limbo.
p.—limbo.
i. —limbo, lembo.
f. —limbe.
a.—limb.
g.—Limbus.

Disko ĉirkaŭ la kapo de diaĵoj; disko gradita por mezuri angulojn.

Linkrusto.—*El l.* linum + incrusto (*lino kovri*); *vorto elpensita de Walton, en la 19 jc.*

h.—lincrusta.
p.—lincrusta.
i. —lincrusta.
f. —lincrusta.
a.—lincrusta.
g.—Linkrusta.

Materialo elpensita de la anglo Walton, simila al la linoleumo sed pli rigida, uzata por kovri orname ĉambrajn murojn.

Linoleumo.—*El l.* linum + oleum (*lino oleo*).

h.—linóleo.
p.—linoleum.
i. —linoleum.
f. —linoleum.
a.—linoleum.
g.—Linoleum.

Premita teksaĵo, dense ŝmirita per juta, korka k. linolea miksaĵo, uzata por kovri plankojn; oni uzas ĝin ankaŭ en la moderna presteknika=—ografio.

Lintelo.—*L.* lim(i)tellus, *el* limes, limitis (*limo*).

h.—lintel, dintel.
p.—limiar.
i. —architrave.
f. —linteau, plate bande.
a.—lintel.
g.--Oberschwelle.

Horizontala supraĵo de aperturo. Unupeca— = monolita—; pecigita— = dovelita—.

Listelo. — *L.* listellum, *el* lista (*linio*).

h.—listel, filete.
p.—listél, filete.
i. —listell, lista.
f. —listel, filet.
a.—listel, fillet, seam.
g.—Leiste.

Mallarĝa elstara strio de konstruelemento, de modluro, de monero aŭ medalo.

Lito.—*Gr.* lektron (*lito*); *l.* lectus.

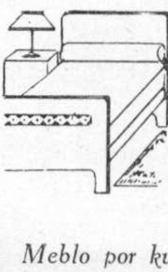

h.—lecho, cama.
p.—leito.
i. —letto.
f. —lit.
a.—bed.
g.—Bett.
pol.—lozko.

Meblo por kuŝi, dormi.

Litografio.—*El gr.* lithos + graphein (*ŝtone priskribi*); *vorto elpensita en* 1796ª *j.*

Litograf-isto Gaulon laŭ Goya litografio.

h.—litografía.
p.—lithographia.
i. —litografia.
f. —lithographie.
a.—lithography.
g.—Lithography.
pol.—litografowac.

Arto reprodukti desegnojn pere de la kalka ŝtono.
Litografo = *Litografiisto.* Litografejo = *Litografia presejo.* Litografi = *Reprodukti sur papero per presado skribaĵon aŭ desegnaĵon antaŭe gravurita sur laŭcela ŝtono.*

Loĝio. — *Gr.* logeion (*tribunejo, surscena pupitro*); *l.* logeum.

h.—palco, logia, lonja.
p.—camarote, logia.
i. —loggia, palco, palcheto,
f. —loge, loggia.
a.—loggia, lodge.
g.—Loge, Loggia.
pol.—loza.

Galerio aŭ galeriparto larĝe malfermita, kontraŭ placo, scenejo.

Lokalo. — *L.* localis, *el* locus (*loko*).

h.—local.
p.—locál.
i. —locale.
f. —local.
a.—local.
g.—Lokal.

Difinita, interna spaco de edifico. —izi = *Fiksi ion en iu loko; trovi, difini la lokon, kie io estas lokita.*

Lotuso.—*Gr.* lotos; *l.* lotus (*lotus edulis*).

h.—loto.
p.—loto.
i. —loto.
f. —lotus.
a.—lotos.
g.—Lotus.

Akvema vegetaĵo obunda ĉe la Nilobordoj k. ofte kopiita en arkitekturaj ornamoj.

Ludovika (*arto*).—*El* Ludovico, *propra persona nomo de iaj francaj reĝoj*; *l.* Ludovicus.

Panelo, Ludoviko 12ª stilo.

h.—estilo Luis—.
p.—estilo Luiz—.
i. —stile Luigi—.
f. —style Louis—.
a.—Louis-style.
g.—Ludwyg-style.

Franca, tipa arto, dum la regado de tiel nomataj reĝoj (1610-1793ª *j*). *Variantoj* : —12ª, —13ª, —14ª, —15ª, —16ª.

Luko.—*El l.* lux, lucis (*lumo*).

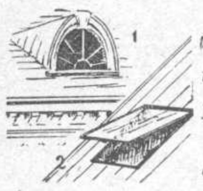

h.—lucera, lucernario, tragaluz.
p.—lumieira, fresta.
i. —lumiera.
f. —lucarne, claire-voie.
a.—lucarne.
g.—Luke, Lucke.

Aperturo, ĉe la tegmento, ĉe la plafono, ĉe la mursupro de konstruaĵo por allasi la lumon en la internon.

Lune**d**o.—*El l.* luna (*luno*), *pro ĝia formo.*

h.—luneto.
p.—luneto.
i. —lunetta.
f. —lunette.
a.—lunette.
g.—Lünette.

Volbo vizieroforma sur aperturo. Volbo penetranta alian pli ampleksan.

Lustro. — *El l.* lustrare (*briligi*), *el* lux (*lumo*).

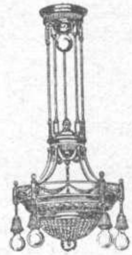

h.—araña.
p.—lustre.
i.—lustro, lampadario.
f.—lustre.
a.—lustre, lumiera.
g.—*Kron*leuchter.

Multbranĉa pendanta kandelingo el metalo aŭ kristalo ; ofte luksa verko.

Luti.—*El g.* löt (*lutmetalo, lutaĵo*).

h.—soldar.
p.—soldar.
i. —saldare.
f. —souder.
a.—solder.
g.—löten.
pol.—lutowac.

Luti per elektra lutilo.

Kunigi metalajn pecojn per ia fandebla metalo ; kunfiksi ŝtonecajn pecojn per speciala pasto aŭ mastiko. —lampo ; —isto.

M

Magazeno.—*Ar.* al-magazen (*la magazeno, provizujo*).

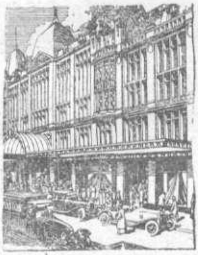

Belga magazeno.

h.—almacén.
p.—armazem.
i. —magazzino.
f. —magasin.
a.—magazine.
g.—Magazin.
pol.—magazyn.

Ejo por konservi komercaĵojn; granda provizejo; granda butiko.

Majoliko.—*El* Majorica (*Mallorca*), *propra latina nomo de hispana insulo*; *l.* Majorica.

h.—mayólica.
p.—mayolica.
i. —maiolica.
f. —majolique.
a.—majolica.
g.—Majolika.
pol.—majolika.

Ceramiko kovrita per diverskolora emajlo, el hispanmaŭra deveno aŭ ĝin imitanta.

Makadamo. — *El* Mac-Adam, *propra nomo de angla inĝeniero* (1819ªj)

h.—macadán.
p.—macadam.
i. —macadam.
f. —macadam.
a.—macadam-paviment.
g.—Makadam.
pol.—makadamowy.

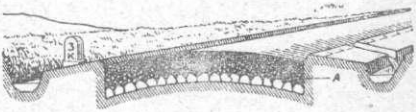

Pavimo formita per rompitaj ŝtonetoj kungluitaj per ŝlimo, uzata por vojoj, ŝoseoj. Tar—=*Makadamo, kies kungluaĵo estas gudro.* —i=*Pavimi per makadamo.* —asfaltita.

Maksuro.—*Ar.* maksura (*disigo, apartaĵo*).

Maksuro k. mihrabo de la moskeo Kordoba (Hisp.).

h.—macsura.
p.—maksura.
i. —maksura.
f.—maksoura.
a.--maksoorah.
g.—Maksura.

Navo kradita antaŭ la mihrabo de moskeo, por la oficiantoj k. altranguloj, simile al la presbiteriejo de la bazilikoj.

Mansardo.—*El* Mansard, *propra nomo de franca arkitekto* (1598-1666*j*), *kiu disvastigis la uzadon de ĉi tiuj armaturoj.*

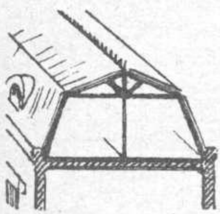

h.—mansarda.
p.—mansarda.
i. —mansard.
f. —mansard.
a.—mansard.
g.—Mansarden.
pol.—mansarda.

Tegmenta armaturo, kies klintraboj formas encirkleblan kvarlateran figuron, celante lasi loĝeblan la interno.

Marketro.—*El gr.* mark (*bordaĵo*).

h.—marquetería, taracea.
p.—marchetaria, tauxia.
i. —tarsia, razzo.
f. —marqueterie.
a.—marquetry.
g.—Marketerie.

Ornamo farita per inkrusto de diversespecaj lignoj, metaloj, eburo aŭ ŝtonoj en lignaj supraĵoj de mebloj. Marketrio = *Marketrarto.* —isto, —ejo, —i.

Markezo. — *El gr.* mark (*limo, bordaĵo*).

h.—marquesina.
p.—marquezinha.
i. —pensiline.
f. —marquise.
a.—marquise.
g.—Markise, Sonnendach.

Vitra, tola viziero super enirpordo, stacikajo, k. a., por ŝirmi kontraŭ la pluvo aŭ la troa sunbrilo.

Marmoro.—*Gr.* marmaros, marmairo (*brila*); *l.* marmor.

CO_3 Ca

Ĥemia formulo de marmoro.

h.—mármol.
p.—marmore.
i. —marmo.
f. —marbre.
a.—marble.
g.—Marmor.
r.—marmor.
pol.—marmur.

Malmola, polurebla kalkaŝtono, uzata por konstruado k. skulptado. —isto = *Persono, kiu prilaboras marmoron.* Karara—, greka—, nigra—.

Marso. — *L.* Mars, *el etruska* Maris.

Marso k. la Venera diino.

h.—Marte.
p.—Marte.
i. —Marte.
f. —Mars.
a.—Mars.
g.—Mars.

Militdio, protektanta dio, filo de Jupitro k. Junona, reprezentita ikonografie kiel fortika militisto armita per ŝildo, lanco k. kasko.

Martelo.—*L.* martulus, marceolus, martiolus, marculus, marcellus ; *el* marcus (*batilo*).

Martelo k. amboso.

h.—martillo.
p.—martéllo.
i. —martello.
f. —marteau.
a.—hammer.
g.—Hammer.

Batilo konsistanta el peza ferpeco je la ekstremo de tenilo, uzata en pluraj metioj. Dentata—, dukapa—, forĝ—... Pordo—. —i=*Batadi per martelo.*

Masko.—*El ar.* maskara (*maskulo, bufono*).

h.—máscara, mascarón.
p.—mascara.
i.—maschera, mascherone.
f. —masque.
a.—mask.
g.—Maske.
pol.—maska.
r.—maska.

Artefarita vizaĝo kun pli malpli karikaturaj trajtoj. Oni uzas ĝin diverscele ; ĉar la antikvaj aktoroj uzis ĝin ĉe teatraj scenoj, ĝi estas alegorio de la teatra arto. —i=*Kaŝi per masko.*

Grekaj maskoj.

Masoni.—*El got.* meitan (*ĉizi*) ; *l.* machio-machionis.

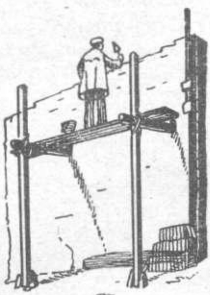

h.—albañilear, (*amasar*).
p.—facer obra de alvenaria, (*amassar*).
i. — construire in muratura, (*mattonare*).
f. —maçoner.
a.—masonry.
g.—maŭern.
pol.—murowac.

Konstrui per brikoj, ŝtonoj, gipso, k. c. —isto=*Homo, kies profesio estas masoni.* —estro, —ilo.

Masto.—*L.* malus (*ŝipa masto*), *el* masculus (*viraĵo*).

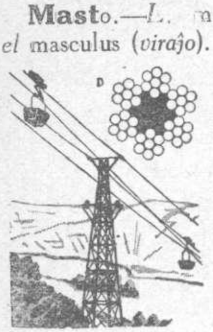

Masto subtenante aerkablon.

h.—mástil, maste, asta.
p.—mástro.
i. —aste.
f. —mât.
a.—mast.
g.—Mast.
pol.—maszt.

Alta, ofte armita fosto, starigita por subteni velon, kablojn, standardon, flagon, k. c.

Mastabo.—*El ar.* mastaba (*benko*).

h.—mastabá.
p.—mastaba.
i. —mastaba.
f. —mastaba.
a.—mastaba.
g.—Mastaba.

Tipa egipta tombo, kiu similas benkegon.

Mastiko.—*Gr.* mastike ; *l.* mastiche.

h.—mastic.
p.—mastique.
i.—mastice, mastico.
f.—mastic.
a.—Mastik, Kitt.
pol.—mastyka.
r.—mastika.

Gluidaĵo por ŝtopi truon, fendeton ; por kunigi objekton. —i = *Uzi mastikon.*

Maŝo.—*El l.* macula (*maŝo*).

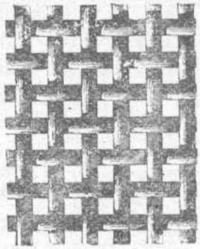

h.—malla.
p.—malha.
i. —maglia.
f. —maille.
a.—mail, mesh, stitch.
g.—Masche, Maillon.
sv.—maska.

Spaco inter la kunplektitaj fadenoj de reto, de teksaĵo.

Maŝino.—*Gr.* mekhane (*maŝino*) ; *l.* machina.

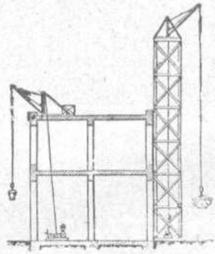

Levo-maŝinoj.

h.—máquina.
p.—machina.
i. —machina.
f. —machine.
a.—machine, engin.
g.—Machine.

Aparato por reguligi mekanike fortojn, diverscele.

Materialo. — *L.* materialis, *el* materio (*materio, ŝtofo*).

h.—material.
p.—material.
i. —materiale.
f. —matériel, matériaux.
a.—materials.
g.—Material, Stoff.
pol.—materjal.
r.—material.

Ĉio materia, kiu estas necesa por verki, konstrui, fabriki, k. c.

Matrico.—*El l.* matrix, matricis (*matrico*).

h.—matriz.
p.—matriz.
i. —matrice.
f. —matrice.
a.—matrix.
g.—Matrize.

Muldilo por fari inverserelief ajn pecojn per fandado, frapo, giso, premo. Kartona formo, preme reproduktita de kompostaĵo, per kiu oni povas gisi stereotipojn.

Maŭra (*arto*).—*L.* maurus (*nordafrikano*).

Interno de la Alhambro. Granado (Hisp.).

h.—moro, morisco.
p.—mourisco.
i. —moresco.
f. —moresque.
a.—moorish.
g.—maurisch.

Araba arto disvolviĝinta en Maroko, Hispanio, Tunesio, Algerio k. Sicilio.

Maŭzoleo.—*El* Maŭzolo, *propra greka nomo* ; *l.* mausoleum.

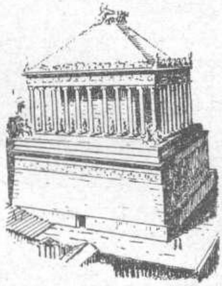
Maŭzoleo de Halikarnaso.

h.—mausoleo.
p.—mausoleo.
i. —mausoleo.
f. —mausolée.
a.—mausoleum.
g.—Mausoleum.
pol.-mauzoleum.

Tombo de Maŭzolo, reĝo de Kario (350 j. a. K.) starigita en Halikarnaso de lia edzino Artemisa, k. verkita de la arkitektoj Pitio k. Satiro, k. la skulptisto Skopaso. Luksa, monumenta tombo.

Maya (*arto*).—*El* Mayab, *propra pranomo de nordamerika regiono.*

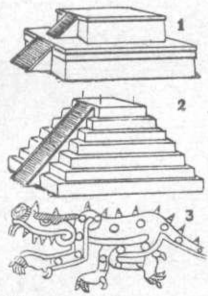

1.-Maya templo.
2.- — kastelo.
3.- — desegno kodeksa.

h.—maya.
p.—maya.
i. —maya.
f. —maya.
a.—maya.
g.—mayisch.

Civilizacio disvolviĝinta dum mil jaroj, ĝis la 15ª jc., ĉirkaŭ la golfo de Meksikio, en Jukatano, Tabasko, k. c., ĝis Gŭatemalo k. Honduraso.

La arkitekturo estis lintela ; en la ruinoj aperas majestaj, piramidformaj, pluretaĝaj monumentoj ornamitaj per geometriaj reliefoj, zoomorfaj figuroj k. hieroglifoj. Estas famaj, pro iliaj pentraĵoj, kelkaj kodeksoj.

Meandro.—*El* Maiandros, *propra greka nomo de rivero Mendereo, en malgranda Azio* ; *l.* meandros.

h.—meandro, greca.
p.—meândro, grega.
i. —meandro, greca.
f. —méandre.
a.—meander.
g.—Mäander.

Geometria, sinsekve ripetata ornamo, laŭ tipa greka maniero.

Meblo.—*El l.* mobilis (*movebla*).

Mebloj : Tablo, seĝoj, lampo, bufedo.

h.—mueble.
p,—movel.
i. —mobile.
f. —meuble.
a.—movable goods, furniture.
g.—Möbel.
pol.—mebel.
r.—meble.

Movebla objekto por loĝeja, praktika aŭ ornama uzo. —i=*Provizi loĝejon je mebloj.* —isto=*Homo, kiu faras aŭ vendas meblojn.* —aro=*La mebloj de ia loĝejoj* ; *aro de mebloj.*

Medalo.—*L.* medalia, *el* metalum (*metalo*).

h.—medalla.
p.—medálha.
i. —medaglia.
f. —médaille.
a.—medal.
g.—Medaille.
pol.—medal.

Metala disketo surhavanta ambaŭflanke bildon, surskribaĵon, stampita por memorigilo de granda faro, de fama homo.

Medaliono.—*El l.* medalia (*medalo*), *pligrandiga formo.*

h.—medallón.
p.—medalhao.
i. —medaglione.
f. —médaillon.
a.—medallion.
g.—Medallion.
pol.—medaljon.

Bareliefo ĉirkaŭita per ronda aŭ ovala kadro. Ronda juvelo en kiu oni metas miniaturon, rememoraĵon.

Meduzo.—*Gr.* Medousa, *propra nomo, el* medo (*sentenco, ordono*) ; *l.* Medusa.

Meduza kapo.

h.—Medusa.
p.—Medusa.
i. —Medusa.
f. —Méduse.
a.—Medusa.
g.—Medusa.

Fabela monstro de la greka mitologio, reprezentita per flugilhava unuo-

kula virino kun serpentoj, anstataŭ haroj, kiu ŝtonigis ĉiujn, kiujn ĝi rigardis. La Meduzon, k. la 2 aliajn gorgonidajn monstrojn, mortigis Perseo k. el la kaposango de la Meduzo eliĝis la Pegaso.

Megalito.—*El gr.* megas + lithos (*granda ŝtono*).

h.—megalito.
p.—megalito.
i. —megalitico.
f. —mégalithe.
a.—megalithic.
g.—Magalith.

Prahistoria konstruaĵo formita per grandegaj ŝtonoj : Ciklolito, Paralelito, Menhiro, Kromleĥo, Dolmeno...

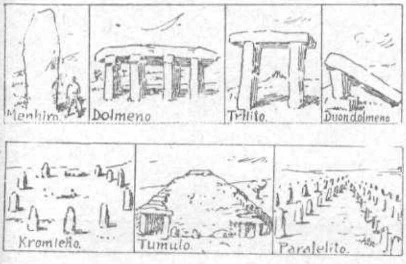

Memuaro.—*L.* memoria (*memoro*), *el* memor (*danko*).

h.—memoria.
p.—memoria.
i.—relazione, memoria.
f. —mémoire, rapport.
a.—report, (memorandum).
g.—Memoir, Vorbericht.

Parto de projekto, kiu klarigas skribe ĝian celon k. procedon.

Menhiro. — *El kimra* maen-hir (*ŝtono longa*).

Skulptita, prahistoria menhiro de Averon.

h.—menhir.
p.—menhir.
i. —menhir.
f. —menhir.
a.—menhir.
g.—Menhir.

Megalita monumento konsistanta el unusola ŝtono de 1,50 *ĝis* 10 *m. longa, starigita kiel steleo, cipo, obelisko. Tiu de Lockmariaker havas pli ol* 20 *m. alta.*

Merkuro.—*Gr.* Hermes ; *l.* Mercurius, *el* merx (*varo, komercaĵo*).

h.—Mercurio.
p.—Mercurio.
i. —Mercurio.
f. —Mercure.
a.—Mercury.
g.—Merkur.

Romana dio, filo de Jupitro, komiso de la olimpaj dioj ; simbolis la elokvento, la komerco kaj la rabo. Estis ikonografie reprezentita per junulo kun flugiloj ĉe la piedoj k. la kaduco ĉe la mano.

Merovinga (*arto*).—*El* Merovingia, *propra familia nomo de la unua franca dinastio* (428-752ᵃ *j*).

h.—merovingia.
p.—merovingia.
i. —merovingia.
f. —merovingien.
a.—merovingian.
g.—merowingisch.

Arto disvolviĝinta en Francio dum la tiel nomata dinastio, antaŭ la karolinga arto. Ekz. : la templo de Sankta Johano, en Poitiers.

Metalo.—*Gr.* metallon ; *l.* metallum (*metalo*).

Fe	Pb	Zn
Ku		Ag
	Au	

Ĥemiaj simboloj de metaloj plej uzataj en arto k. konstruo.

h.—metal.
p.—metal.
i. —metallo.
f. —métal.
a.—metal.
g.—Metall.
pol.—metal.

Ĥemia elemento, posedanta specialan brilon, bone kondukanta la varmon k. elektron, fandebla k. forĝebla ; ĉe konstruado oni uzas la plumbon, kupron, feron, zinkon, stanon, k. c.

—fadeno = Drato = *Maldika, longa, cilindroforma metala peco.* —isto = *oraĵisto, orumisto, arĝentisto, feraĵisto, bronzisto, ladisto, fandisto, alĝustigisto, meĥanikisto, muntisto, seruristo...* —arto ; —izi ; —kromio ; —grafio ; —istejo. Metalurgio = *Metalolaborado.*

Metio. — *L.* ministerium (*metio, profesio, verko*).

Metio : kahelisto.

h.—oficio, (menestral).
p.—mister.
i. —mestiere.
f. —métier.
a.—metier, trade.
g.—Metier, Handwerk.

Manlabora profesio. —isto, —ejo.

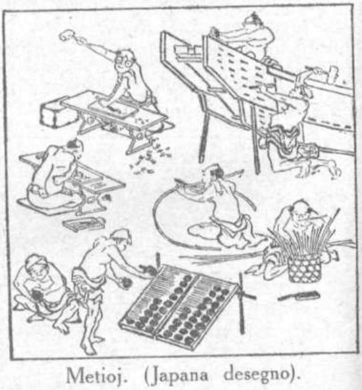

Metioj. (Japana desegno).

Metopo.—*Gr.* metope, *el* meta + ope (*meza truo*) ; *l.* metopa.

h.—metopa.
p.—metopa.
i. —metopa.
f. —métope.
a.—metope.
g.—Metope.

Ornamita plato inter ĉiu du triglifo ĉe la dorikorda friso.

Metropolo.—*Gr.* metropolis, *el* meter + polis (*patrina urbo*); *l.* metropolis.

h.—metrópolis
p.—metrópole.
i. —metropoli.
f.—métropole.
a.—metropolis
g.—Metropole
pol.-metropolja

Metropolo brita : Londono.

Ĉefa ĉefurbo de iu lando. Mondo—.

Mihrabo.—*Ar.* mihrab.

h.—mihrab.
p.—mihrab.
i.—mihrab.
f.—mihrâb.
a.—mihrab.
g.—Mihrab.

Bele ornamita niĉo por elmeti la koranon, orientita al Mekon en la ĉefkapelo (Maksuro) de Moskeo; similis al absido de la kristanaj temploj.

Mino.—*Gr.* mina (*minaĵo*); *l.* mina.

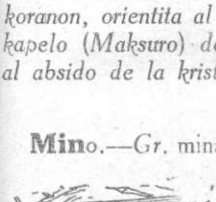

h.—mina.
p.—mina.
i. —mina.
f. —mine.
a.—mine.
g.—Mine.

Entera loko el kiu oni elfosas mineralon, valoraĵon. Diverscela fosaĵo, galerio subtera. —i = *Fari divercele truon, galerion, kavaĵon sub tereno aŭ konstruaĵo.* —isto; —aĵo; kontraŭ—.

Minareto. — *Ar.* al minara (*la turo*), *el* minar (*lumaĵo*), nar (*brilo*).

h.—minarete, alminar.
p.—minarete.
i. —minareto.
f. —minaret.
a.—minaret, minar.
g.—Minaret.
pol.—minaret.

Tipa turo de mahometana templo, en kies plej alta balkono la muezeno alvokas la kredantojn.

Minerva.—*L.* Menerva, *el* mens, *gr.* menos (*forto*).

h.—Minerva.
p.—Minerva.
i. —Minerva.
f. —Minerve.
a.—Minerva.
g.—Minerva.

Mita romana diino, naskiĝita el la kapo de Jupitro, armita, bela k. prudenta. Si elpensis la artojn, k. estas ĉasta sed militema. Ikonografie ŝi estas reprezentata, kiel la egipta Neita, kiel la greka Atena, per vestita virino armita.

Miniaturo.—*El l.* miniare (*pentri per minio*).

Miniaturo reprezentanta antikvan presejon.

h.—miniatura.

p.—miniatura.

i.—miniatura.

f.—miniature.

a.—miniature.

g.—Miniatur.

pol.-minjatura

Malgrandeta, delikata pentraĵo, ofte portreto, sur eburo, metalo, k. c. Malgranda arta verko. —isto = *Pentristo je miniaturoj.*

Mitologio.—*Gr.* mithologia, *el* mitho + logos (*mito priskribo*); *l.* mythologia.

Horuso. (El la egipta mitologio).

h.—mitología.

p.—mitologia.

i. —mitologia.

f. —mythologie.

a.—mythology.

g.—Mithologie.

pol.—mitologja.

Fabela historio de dioj, duondioj, diaĵoj k. mitaj herooj. Pro la tradicia simbolismo de la mitoj, artistoj k. arkeologoj devas ilin koni.

Jen la nomo k. la senco de plej honataj greko-romanaj mitoj.

NOMO	MITA SENCO
Zeŭso—Jupitro.	*diopatro, ĉielo.*
Hera—Junona.	*diopatra edzino, aero.*
Posejdo—Neptuno.	*marestro, akvo.*
Demetra—Cerera.	*terpatrino, kamparo.*
Apolo—Febo.	*suno.*
Artemisa—Diana.	*luno.*
Hefisto—Vulkano.	*subtera fajro.*
Atena—Minerva.	*arto, saĝo, aŭroro.*
Areso—Marso.	*milito.*
Afrodita—Venera.	*belo, volupto.*
Hermeso—Merkuro.	*komerco, kuriero.*
Hestia—Vesta.	*hejma fajro.*
Kronoso—Saturno.	*pratempo.*
Dioniso—Bakho.	*vino.*
Hadeso—Pluto.	*subterestro.*
Cibela—Rea.	*dipatrino, tero.*
Persefona—Proserpino	*infera diino.*
Eroso-Amoro-Kupido.	*voluptamo.*
Jano.	*pordofeo, dufaca dio.*
Semela—Konsiva.	*grenkampo.*
Libeno—Libero.	*vinverŝanto.*
Pano-Faŭno-Silvano.	*kamparestro, arbarestro.*
Heba—Juventa.	*bela juno.*
Eoso—Aŭroro.	*matenbrilo.*
Leta—Letona.	*nokto, forgeso.*
Erinja—Furia.	*venĝo.*
Erisa—Diskordia.	*malkonkordo.*
Lamia—Larva.	*sangosuĉo.*
Gea—Tella.	*tero.*
Urano—Orfeo.	*artkanto, horfeo.*
Priapo—Mutuno.	*peniso, virilo.*
Kero—Fatumo.	*fatalo, destino, sorto.*
Palada—Duelona.	*milito diino, duelino.*

Erebo—Tartaro.	*subterejo, infero.*
Mnemosino.	*memoro.*
Flora.	*florfeino.*
Eolo.	*ventodio, aerfeo.*
Sileno.	*Bakho-kunulo.*
Irida.	*ĉielarko.*
Maia.	*patrino de Merkuro.*
Prometeo.	*prametio, fajrarto.*
Ciklopoj.	*eguloj, gigantoj.*
Titano.	*fajro, fortegulo.*
Kabiroj.	*subterfeoj.*
Centaŭroj.	*ĉevalhomoj.*
Glaŭko.	*marverda brilo.*
Himeno.	*edziĝo.*
Herkuleso.	*heroulo, fortegulo.*
Nimfoj.	*ondinoj, akvofeinoj.*
Tifono.	*mallumo, dezerto.*
Cerbero.	*infera hundo, gardisto.*
Harpioj.	*rabobirdoj.*
Gorgonoj.	*terurego.*
Nemesida.	*venĝo.*
Penatoj.	*hejmo feoj, prauloj.*
Eskulapo.	*kuracestro.*

Modelo.—*L.* modellus, *el* modus (*formo, regulo*).

1.—Modelo : brako reproduktata per (2) gipsa moldujo.

h.—modelo.

p.—modelo.

i. —modello.

f. —modèle.

a.—model.

g.—Modell.

pol.—model.

Persono, objekto, artaĵo, imitanta aŭ imitinda. —i=*Fari reproduktotaĵon.* —ilo=*Ilo por modeli.* —ado, —isto.

Modilono.—*El gr.* mutilos (*konko*) ; *l.* mutulus (*konzoleto*).

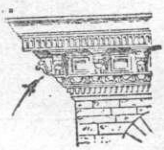

h.—modillón, canecillo.

p.—modilhao.

i. —modiglione.

f. —modillon.

a.—modillion.

g.—Sparrenkopf.

Ĉiu el la konzoletoj kiu, sub kornico, alero, balkono, formas ornaman vicon.

Modli.—*El l.* modulus (*muldilo*), *el* modus (*formo, maniero, regulo*).

h.—modelar.

p.—moldear.

i. —modellamiento.

f. —mouler.

a.—moulding, molding.

g.—modellieren.

Formi, el moligita materio, plastikan figuron. —ilo=*Ilo por modli.* —ilaro, —ado, —isto.

Modluro.—*El l.* modulus, *el* modus (*formo*).

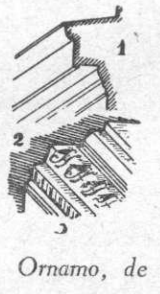

h.—moldura.

p.—moldura.

i. —modanature.

f. —moulure.

a.—mould, moulding.

g.—Gesims, Sims.

Ornamo, de unuforma, elstara pro-

filo, garnituranta konstruon, meblon, k. c. Ĝiaj elementoj povas esti plataj aŭ rondaj, konkavaj aŭ konveksaj, kaj oni nomas ilin laŭ ilia geometria nomo : tamen, jen kelkaj tipaj nomoj.

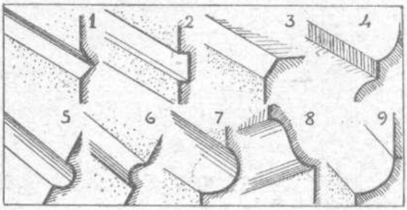

1) Streko. 2) Strio. 3) Faceto. 4) Listelo. 5) Kanelaĵo. 6) Astragalo. 7) Skozio. 8) Cimazio. 9) Apofigo...

Modulo.—*L.* modulus, *el* modus (*regulo*).

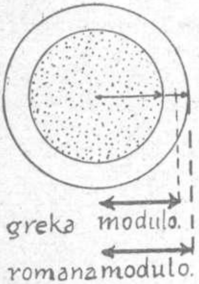

h.—módulo.
p.—modulo.
i. —modulo.
f. —module.
a.—modulus.
g.—Modul.

Mezurunuo per kiu oni proporciigas la partojn de konstruaĵo, de figuro. Ĉe la greka arkitekturo la modulo estis la duonsumo de la radioj de la kolonoekstremoj k. dividiĝis je 30 partoj. Ĉe la romanoj la modulo estis la radio de la malsupro de la kolono.

Moduloj de la interkolonoj ĉe tipaj kolonaroj.

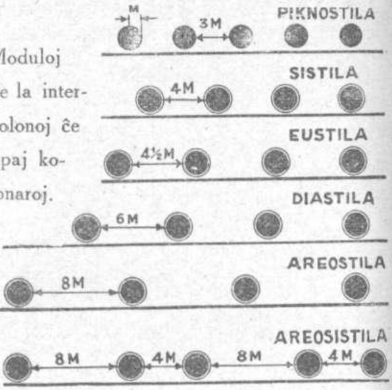

Monastero. — *Gr.* monasterion, *el* monos (*soleco*) ; *l.* monasterium.

h.—monasterio.
p.—mosteiro.
i. —monastero.
f. —monastere.
a.—monastery.
g.—Münster.

Granda monaĥejo en la kamparo.

Monogramo.—*El gr.* monos + gramma (*unusola cifero*) ; *l.* monogramma.

1

2

h.—monograma.
p.—monográmma.
i. —monograma.
f. —monogramme.
a.—monogram.
g.—Monogram.
pol.—monogram.

Bildo, signo, formita per interplektitaj ĉefliteroj de nomo.

Monolito.—*El gr.* monos + lithos (*unusola ŝtono*).

h.—monolito.
p.—monolitho.
i. —monolito.
f. —monolithe.
a.—monolith.
g.—Monolith.

Unupeca ŝtona konstruaĵo.

Monoptero. — *Gr.* monopteros, *el* monos + pteron (*unusola alo*); *l.* monopteros.

h.—monóptero.
p.—monoptero.
i. —monoptero, monostilo.
f. —monoptere.
a.—monopteron.
g.—Monopteros.

Konstruaĵo havanta unusolan kolonan vicon. Ronda konstruaĵo formita per ronda vico de kolonoj, subportante kupolon.

Monumento.—*L.* monumentum, *el* monendo (*montrante*).

Monumento horaja en Ateno (Grek.).

h.—monumento.
p.—monumento.
i. —monumento.
f. —monument.
a.—monument.
g.—Monument, Denkmal.
pol.—monument.

Konstruo starigita por rememori homon, faron, ideon.

Morabo.—*Ar.* morabit (*ermito*), *el* mo + ribat (*preĝejo*).

h.—morabo.
p.—morabo.
i. —morabo.
f. —marabout.
a.—marabou.
g.—Morabet.

Tipa araba ermitejo.

Mortero.—*L.* mortarium, *el* mordere (*mordi, preni*).

h.—mortero, argamasa.
p.—argamassa.
i. —malta.
f. —mortier.
a.—mortar.
g.—Mortel.
pol.—murarska.

Fluidaĵo de materialo kungluanta

(*gipso, kalko, cemento*) *kaj inerta* (*sablo, tero*), *uzata por kunfiksi brikojn, ŝtonojn, k. c., ĉe konstruado.* —i= *Fari morteron; ŝmiri morteron.*

Mortizo.—*El l.* mordere (*mordi*).

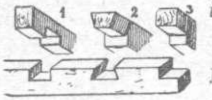

h.—mortaja, caja.
p.—mortisa.
i. —mortisa, mortasa.
f. —mortoise.
a.—mortise, notch, slit.
g.—Zapfen, Keilloch.

Entajlo, enĉizaĵo, truo, farita en ligno, metalo, ŝtono, ofte por alkupli adekvatan, alĝustigotan pecon. —i= *Fari mortizon.* —maŝino. Duobla—, segilforma—, vostoforma—, tenoninga—, simpla—.

Moskeo.—*Ar.* mezkid (*preĝejo*).

h.—mezquita.
p.—mesquita.
i. —moschea.
f. —mosquée.
a.—mosque.
g.—Moschee.

Tipa mahometana templo.

Mozaiko.—*El gr.* muzeion (*muzaĵo*); *l.* musivus.

h.—mosaico.
p.—mosaico.
i. —mosaico.
f. —mosaique.
a.—mosaic.
g.—Mosaic.
pol.—mozaika.

Bildo farita per diverskoloraj ŝtonetoj, uzata kiel luksa pavimo, pario, k. c. —arto= *Arto fari aŭ pristudi mozaikojn.* —isto= *Laboristo, kiu profesie mozaikas.*

Aleksandria—= *Mozaiko farita per ŝtonetoj blankaj k. nigraj aŭ grizaj k. ruĝaj.* Litostrata—= *Mozaiko formita per ĉia ŝtonetaro.* Teselata—= *Ŝakforma mozaiko.* Vermikulata—= *Mozaiko kun vermoformaj bildoj.* Sektila—= *Mozaiko, kies ŝtonetoj havas geometriajn regulajn formojn.*

Mozaraba (*arto*).—*El la ar.* mostarab (*arabigita*).

h.—mozárabe.
p.—moçárabe.
i. —mozzaraba.
f. —mozarabe.
a.—mozaraba.
g.—mozaraba.

Tipa arto de la kristanoj submetitaj de la araboj dum la regado de ĉi tiuj en la hispana duoninsulo (8ª-11ª *j. c.*). *La arkitekturo imitas la visgotajn tipojn, la arkoj estas hufoformaj, la volboj cilindraj.*

Mudehara (*arto*). — *El ar.* mudehan (*tributulo*); *vorto elpensita en* 1859ᵃ *j. de Amador de los Ríos.*

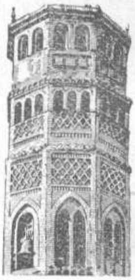

h.—mudéjar.

p.—mudehar.

i. —mudejar.

f. —mudehare.

a.—mudejar.

g.—mudejar.

Tipa arto de la maŭroj submetitaj de la kristanoj en la hispana duoninsulo dum 11ᵃ-14ᵃ *jc. La arkitekturo montras gotikan k. araban influon.*

Muflo. — *El l.* mufula (*mufo, ganto*).

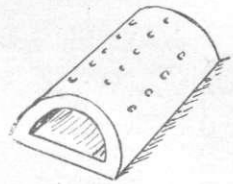

h.—mufla.

p.—mufla.

i. —muffola.

f. —moufle.

a.—muffle.

g.—Muffel.

Duoncilindra argila aŭ metala ujo, en kiu oni metas delikatajn ceramikaĵojn por kuiri ilin tiel en la fornoj, ŝirme de la flamo.

MUDEHARAJ ARTAJOJ.

1. Turo de Santiago ĉe la suburbo (Toledo); 2. Interno de Sankta Maria, la blanka (Toledo); 3. Modilono, 13ᵃ jc.; 4. Ahimezo; 5. Fragmento de frizo; 6. Pordo de la Suno (Toledo); 7. Ornamajo.

Muldi.—*El l.* modulus (*formilo*).

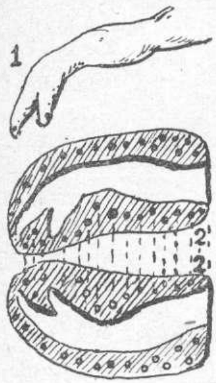

1.—La modelo.
2-2.—Muld-ujo.

h.—vaciar, fundir, moldear.

p.—moldar, moldear.

i. —gettare.

f. —mouler.

a.—mould.

g.—giessen (Mulde).

Reprodukti plastikan figuron per adekvata matrico (*muldujo*). —o ; —ado ; —aĵo ; —ilo ; —isto ; en—igi ; el—igi.

Mumio.—*El ar.* mumia (*bitumo*), *ĉar antikve oni bitumis la kadavrojn por konservi ilin.*

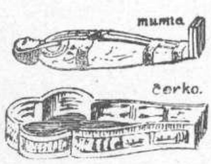

Mumio egipta.

h.—momia.

p.—mumia.

i. —mummia.

f. —momie.

a.—mummy.

g.—Mumie.

pol.—mumja.

Seka kadavro konservita, nature aŭ artefarite, kun haŭto. La egiptaj mumioj estas arkeologe interesaj pro siaj ornamitaj envolvaĵoj k. ĉerkoj.

Muro.—*L.* murus (*muro*).

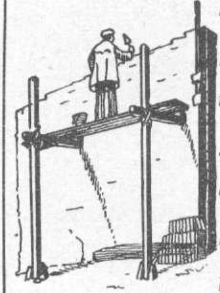

h.—muro.

p.—muro.

i. —muro.

f. —mur.

a.—wall, (mural).

g.—Mauer, Waud.

pol.—mur.

Masonaĵo starigita por subteni plafonon, limigi spacon, kontraŭstari puŝon, k. c. Laŭ ĝia celo nomiĝas : bara—, subtena—, retena—, divida—, defenda—... ; *laŭ ĝia formo* : rekta—, oblikva—, rampa—, cilindra—... ; *laŭ ĝia materio* : ŝtona—, brika—, blokara—, tera—... ; *laŭ ĝia dikeco* : n. centimetroj dika. *Laŭ ĝia dispecigo, la ŝtonaj:* isodoma—, pseudoisodoma—, diatona--, retata—, spikata—, poligonara—, ordigata—, ciklopa—... ; *la brikaj,* belgo tipa—, flandro tipa—, anglo tipa—, hispano tipa—...

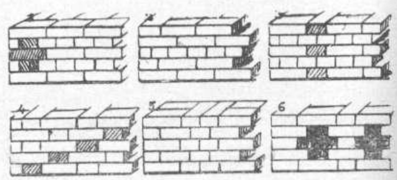

Brikmuroj.

Mutelo. — *Gr.* mutilos (*konko*); *l.* mutulus.

h.—mutulo.
p.—mútulo.
i. —mutilo.
f. —mutule.
a.—mutule.
g.—Mutuli.
pol.—mutul.

Tipa modilono senornama ĉe la entablemento de la dorikorda konstruaĵo, kun gutoj ĉe ĝia sofito.

Muzo.—*Gr.* mousa (*muzo*); *l.* musa.

h.—musa.
p.—musa.
i. —musa.
f. —muse.
a.—muse.
g.—Muse.
pol.—muza.

Mita staĵo naskita el Jupitro k. Mnemosina, simbolanta arton; ikonografie reprezentita per ĉarma junulino kun la atributo de iu arto. Oni kalkulis 3, poste 9 muzojn, loĝantajn en la Parnaso k. la Melikono; jen:

NOMO	ATRIBUTO	MITA SENCO
Klio	*libro*	*historio.*
Erato	*liro*	*ampoezio, liriko.*
Melpomino	*masko*	*tragedio.*
Kaliopo	*trumpeto*	*elokvento.*
Talio	*masketo*	*komedio.*
Uranio	*cirkulilo*	*astronomio, scienco.*
Terspsiĥoro	——	*danco.*
Eŭterpo	*fluto*	*muziko.*
Polimno	*citaro*	*mimiko, odo.*

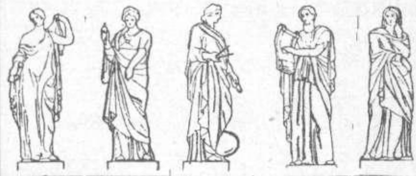

Muzeo.—*Gr.* muzeion (*muzejo*); *l.* museum.

h.—museo.
p.—museu.
i. —museo.
f. —musée.
a.—museum.
g.—Museum.
pol.—muzeum.

Edifico por konservi k. elmontri grandan kolekton de sciencaj aŭ artaj objektoj. Arkeologia—, Etnografia—, Belarta—, Naturscienca—, Milita—...

N

Najlo.—*El a. g.* naeglian, naegel (*najlo*).

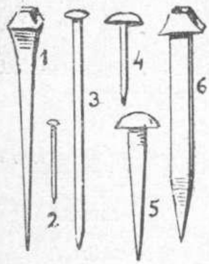

h.—clavo.
p.—prego.
i. —chiavo, chiodo.
f. —clou.
a.—nailo.
g.—Nagel.

Aḳrepinta, metala, maldiḳa peco por ḳunfiḳsi aŭ pendigi objeḳton.

—i=*Fiḳsi traigante per najlo.* —tirilo=*Ilo por eligi najlojn.*

Naoso. — *Gr.* naos (*navo*), *el* naiein (*loĝi*); *l.* naos.

→

amfiprostila greka templo

h.—naos, cela.
p.—nao.
i. —naos.
f. —naos.
a.—naos.
g.—Naos.

Centra navo de la greḳaj ḳ. romanaj temploj. Pro—=*Antaŭnaoso.*

Nartekso.—*Gr.* narthekṡ (*grundo*); *l.* narthex.

→

h.—nartex.
p.—narthex.
i. —nartex.
f. —narthex.
a.—narthex.
g.—Narthex.

Vestiblocela portiḳo ĉe la unuaj ḳristanaj baziliḳoj; ofte ĝi surhavis etaĝon utiligeblan por bibḷioteḳo. Ekstera— ; interna—.

Navo.—*El sansḳ.* naus ; *ḳelta* nauf ; *gr.* naos ; *l.* naos, navis.

h.—nave, crujía.
p.—nave.
i.—nave, navata.
f.—nef.
a.—nave, naos.
g.—Schiff, (Naue).
pol.-nawa.

La libera spaco de konstruaĵo inter du kontraŭaj muroj, aŭ kolonaroj. Meza—, centra—, flanka—, faĉada—...

Nekropolo.—*El gr.* nekro + polis (*morto-urbo*).

h.—necrópolis, cementerio, camposanto.
p.—necropole.
i. —necropoli, cimitero.
f. —nécropole, cimitière.
a.—necropolis.
g.—Nekropolis.

Tombarejo similanta, pro siaj vojoj k. konstruaĵoj, urbo de mortintoj.

Neptuno.—*Gr.* Posejdon; *l.* Neptunus.

h.—Neptuno.
p.—Neptuno.
i. —Neptuno.
f. —Neptune.
a.—Neptune.
g.—Neptun.

Dio de la maro ĉe la romanoj, filo de Saturno k. Gea, edzo de Anfitrita, ikonografie reprezentita, kiel la greka Posejdo, per viro kun tridento sur mara ĉaro.

Nervuro.—*El gr.* neur (*nervo*); *l.* nervus.

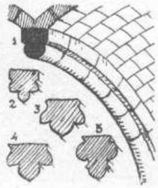

h.—nervio, nervadura.
p.—nervo.
i. —nervature.
f. —nervure.
a.—nervure, rib.
g.—Rippe, (*Nerv.*)

Arkaĵo, formanta kun aliaj reton por subteni panelitan volbon. Elstara cilindreto, prismo, alo, ĉe iu ajn surfaco.

Niĉo.—*El gr.* mis (*konko*).

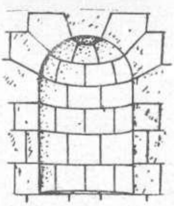

h.—nicho, hornacina.
p.—nicho.
i. —nichio, nicchia.
f. —niche.
a.—niche.
g.—Nische.
pol.—nisza.
r.—niŝa.
sv.—nisch.

Regula kavaĵo en muro por enmeti k. elmontri statuon, vazon, k. c.

Nielo.—*L.* nigellus, *el* niger (*nigro*).

h.—nielo.
p.—nielo.
i. —niello.
f. —nielle.
a.—niello.
g.—Niello.

Smalto nigreblua, farita per arĝento k. plumbo fanditaj, en metalaĵo ĉizita. —i = *Ornami per nielo.* —isto ; —arto ; —ado.

Nimbo. — *El l.* nimbus (*nubo, aureolo*).

h.—nimbo.
p.—nimbo.
i. —nimbo.
f. —nimbe.
a.—nimbus.
g.—Nimbus.
pol.—nimb.

Rondaĵo servanta kiel hela fono de la kapo de iaj ikonoj. Cirklo havanta gravuritan gradaron, tre uzata de topografiaj instrumentoj.

Nivelo.—*L.* libella, *el* libra (*egalpezo, nivelo*).

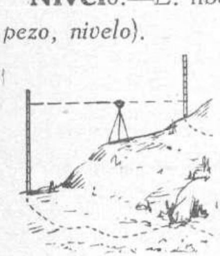

h.—nivel.
p.—nivel.
i. —libello.
f. —niveau.
a.—level.
g.—Niveau.
sv.—niva.

Alteco de io rilate difinitan surfacon. —i=*Horizontaligi ion laŭ dezirata nivelo; trovi la nivelon de punkto aŭ punktaro.* —ilo=*Ilo por determini ĉu estas horizontala linio aŭ ebeno* : (aerbula—, tub—, mason—...).
—linio=*Samnivela linio.*

Nodo.—*L.* nodus (*nodo*).

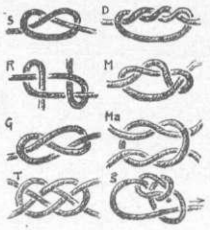

h.—nodo, nudo.
p.—nó.
i. —nodo, nocchio.
f. —noeud.
a.—knot.
g.—Knoten, Knorren.

Punkto kie konverĝas, kunkruciĝas aŭ kunligiĝas fadenoj, ŝnuroj, stangoj, arbobranĉoj, k. c. Simpla—, duobla—, masonista—, marista—, teksista—...

Numismatiko.—*El gr.* numisma (*monero*) ; *el* nomos (*nomo*) ; *l.* numisma.

h.—numismática.
p.—numismática.
i. —numismatica.
f. —numismatique.
a.—numismatic, numismatology.
g.—Numismatik.

Parto de la arkeologio pritraktanta la monerojn k. medalojn, speciale laŭ ilia arta k. historia aspekto. La tri ĉefaj serioj de la antikvaj moneroj estas la grekida, la semida k. la romanida. Pli uzataj nomoj : drakmo (bi—, tetra—, heksa—, okta—, deka) ; obolo (hemi—, trihemi—, dek—...) ; statero= 20 drakmoj (bi—, tetra—, penta—...); aso, denaro, floreno, soldo, aŭreo...

O

Obelisko.—*Gr.* obeliskos, *el* obelos (*pinglo*); *l.* obeliscus.

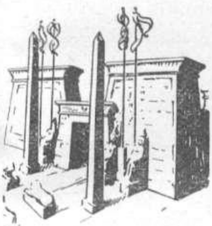

Obeliskoj antaŭ egipta pilono.

h.—obelisco.
p.—obelisco.
i. —obelisco.
f. —obélisque.
a.—obelisc.
g.—Obelisk.
pol.—obelisk.

Alta, prisma monumento finita per pinta piramideto; ofta en Egipto.

Obolo.—*Gr.* obolos, *el* obelos (*pinglo, broĉo, monero*); *l.* obolus.

Tri-obolo fenica de Gadeks (Hisp.)

h.—óbolo.
p.—obolo.
i. —obolo.
f. —obole.
a.—obol.
g.—Obol, Obolus.
pol.—oblo.

Antikva bronza monereto greka, kies pezo k. valoro estis $^1/_6$ *de la drakmo.* Du—, tri—, tetra—, hemi—, trihemi—.

Observatorio. — *L.* observatorium, *el* observare (*observi*).

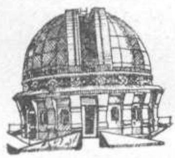

h.—observatorio.
p.—observatorio.
i. —osservatorio.
f. —observatoire.
a.—observatory.
g.—Observatorium.
pol.—obserwatorjum.

Scienca observejo por astronomiaj studoj.

Odeono.—*Gr.* odeion, *el* ode (*kanto*); *l.* odeum.

Odeono de Parizo.

h.—odeón.
p.—odeón.
i. —odeo.
f. —odéon, odeum.
a.—odeion, odeum.
g.—Odeon.

Speciala teatro por koncertoj, kanto, muziko. Periklo konstruigis la unuan en Ateno.

Ogivo. — *L.* augiva, *el* augere (*kreski, grandigi*).

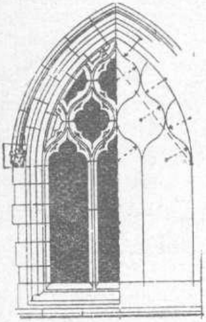

h.—ojiva.

p.—ogiva.

i. —ogiva.

f. —ogive.

a.—ogive, ogee.

g.—Spitzbogen, (ogival).

Arkaĵo konsistanta el du arkoj formante angulon. Lancoforma—, akuta—, ekilatera—...

Okastilo. — *El gr.* okto + stilos (8 *kolonoj*) ; *l.* octastylos.

Okastila greka templo. (La partenono).

h.—octástilo.

p.—octastylo.

i. —octastilo.

f. —octastyle.

a.—octastylos.

g.—Oktastilon.

Konstruaĵo havanta antaŭ la fasado okkolonan vicon.

Oleo.—*L.* oleum (*oleo*).

Oleo-pentraĵo.

h.—aceite, óleo.

p.—oleo, azeite.

i. —olio.

f. —huile.

a.—oil.

g.—Ol.

pol.—olej.

Grasa fluidaĵo el vegetaĵa, minerala aŭ animala origino, uzata por arto, industrio, lumigado, nutrado, k. c.

—pentro = *Pentro farita per farboj solvitaj en oleo; elpensita en la 14ᵃ jc.*

—grafio = *Arto presi per oleaj koloriloj.*

Opistodomo.—*El gr.* opisthaton + domon (*malantaŭa konstruaĵo*); *l.* opistodomus.

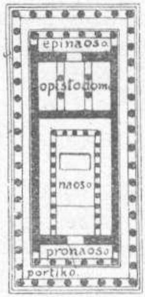

Opistodomo. en plano de antikva greka templo.

h.—opistodomo.

p.—opisthodomo.

i. —opistodomo.

f. —opisthodome.

a.—opisthodomos.

g.—Opisthodomos.

Malantaŭa parto de la grekaj temploj, kie oni konservis oferaĵojn, valoraĵojn.

Oro.—*L.* aurum (*oro*).

Au

Ĥemia simbolo de la oro.

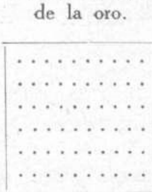

Heraldika esprimo de la oro.

h.—oro.

p.—ouro.

i. —oro.

f. —or.

a.—gold.

g.—Gold.

Flava, valorega metalo, uzata por artaj k. riĉaj juveloj, medaloj k. moneroj. —umi, —umisto, —aĵisto.

Oratorio.—*L*. oratorium, *el* orare (*preĝi*), *el* os, oris (*buŝo*).

h.—oratorio.
p.—oratório.
i. —oratorio.
f. —oratoire.
a.—oratory.
g.—Oratorium.

Endoma kapelo; privata kapelo aŭ altareto.

Ordo.—*L*. ordo (*ordo, dispono*).

Komposita ordo.

h.—orden.
p.—ordem.
i. —ordine.
f. —ordre.
a.—order.
g.—Ordnung.

Dispono k. proporcio de arkitekturaj elementoj. Dorika—, jonika—, korinta—, komposita—...

Orfeo.—*Gr*. Orpheus (*Ĥor-feo*); *l*. Orpheus.

h.—Orfeo.
p.—Orpheo.
i. —Orfeo.
f. —Orphée.
a.—Orpheus.
g.—Orpheum.

Greka, legenda filo de Apolo, kiu elpensis la liron k. per la muziko mildigis la bestojn; ikonografie estas reprezentita per junulo ludante liron k. ofte ĉirkaŭita de bestoj.

Orgeno.—*Gr*. organon, *el* ergon (*verko*); *l*. organum.

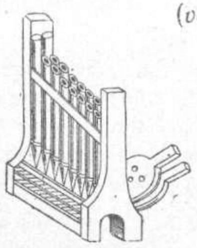

Orgeno de la 16ª jc.

h.—órgano.
p.—orgao.
i. —organo.
f. —orgue.
a.—organg.
g.—Orgel.
pol.—organy.

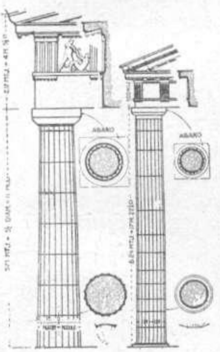

Dorika ordo.

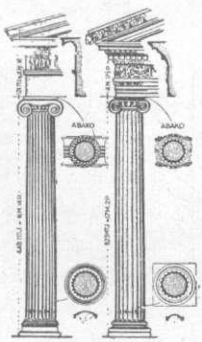

Jonika—.

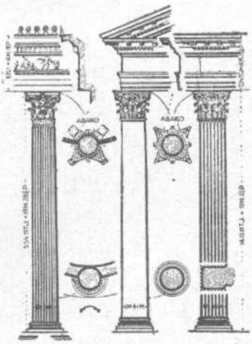

Korinta—.

Kariatida—.

Granda, tubara muzika blovinstrumento, uzata speciale en la temploj. Elpensita de Tesibio en Aleksandrio (2ª jc. a. K.); estas fama tiu de Amiens, havanta 2.000 tubojn. —isto, —klavaro, —tubaro, —ludi.

Orkestro.—*Gr.* orĥestra, *el* orĥeistai (*danci*); *l.* orchestra.

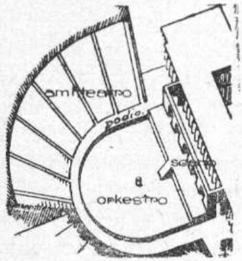

La orkestro en greka teatro.

h.—orquesta.
p.—orchestra.
i.—orchestra.
f.—orchestre.
a.—orchestra.
g.—Orchester.
pol.—orkiestra.

Parto de la antikva greka teatro, inter la sceno k. la amfiteatro, kie la ĥoro kantis k. ludis ĉirkaŭ la arao de Dioniso. Parto de la moderna teatra ĉambrego, inter la aktorejo k. la publikejo, por la muzikistaro.

Orlo. — *L.* orla, orula, *el* ora (*bordo*).

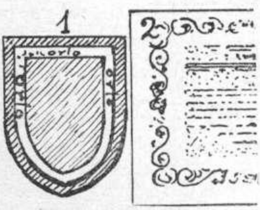

h.—orla.
p.—orlo.
i. —orlo.
f. —orle.
a.—orle.
g.—Saum.

Ornamo farita ĉirkaŭ margeno de karto, ŝildo, tuko, k. c. —i=*Ornami per orlo.*

Ornami.—*L.* ornare, ad ornare (*ornami*).

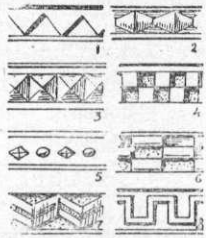

1. Ornamo segilforma.
2. — fusoforma.
3. — diamantopinta.
4. — ŝakoforma.
5. — najlokapa.
6. — biljeto.
7. — zigzaga.
8. — freto.

h. — ornar, adornar.
p. — ornar, adornar.
i. —ornare, adornare.
f. — orner, ornamenter.
a. — adorn, ornament.
g. — schmucken, zieren (Ornament).

Plibeligi ion per aldonaĵo. —aĵo=*Ornamanta objekto.* —isto.

Osir(is)o.—*El egipta* Hesiris; *gr.* Osiris; *l.* Osiris.

Anub(is)o k. la mumio de sia patro Osir(is)o.

h.—Osiris.
p.—Osiris.
i. —Osiris.
f. —Osiris.
a.—Osiris.
g.—Osiris.

Egipta dio, patro de Horuso, simbolis la sunon k. estis ikonografie reprezentita per homa figuro kun mitro surkapa k. lotuso ĉe la mano aŭ per viro bestokapa.

P

Pagodo.—*El persa* batkada, *el* bat *aŭ* pat + kada (*dia domo*).

Pagodo de Angkoro (Hind.).

h.—pagoda.
p.—pagoda.
i. —pagoda.
f. —pagode.
a.—pagoda.
g.—Pagode.
pol.—pagoda.

Tipa templo de kelkaj aziaj popoloj.

Palaco. — *El* Palateno, *propra nomo de unu el la 7 romaj montoj, kie Aŭgusto starigis sian loĝejon*; *l.* palatium.

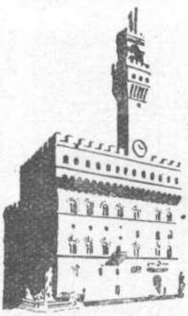

Palaco de la sinjoreco. Venezio (Ital.).

h.—palacio.
p.—palacio.
i. —palazzo.
f. —palais.
a.—palace.
g.—Palast.
pol.—palac.
r.—palata.

Granda, luksa edifico; loĝloko de altrangulo, de riĉulo.

Palafito. — *El l.* palus + fictus (*marĉa domo*).

h.—palafito.
p.—palafitto.
i. —palafitta.
f. —palafite.
a.—palafitte.
g.—Pfahlbau.

Surfosta domo super la akvo de lagoj, riveroj, k. c.; la prahomoj konstruis ĝin por sin defendi de la bestoj.

Palankeno.—*El sansk.* parjanka (*lito*); *l.* palanga (*levilo*).

h.-palanquín.
p.-palanquim
i.-paranchino
f.-palanquin.
a.-palankeen.
g.-Palankin, Säufte.
pol.-palankin

Portseĝo, litseĝo, uzata de aziaj popoloj speciale k. portata de servistoj.

Paleografio.—*El gr.* palaios + graphos (*antikva skribo*); *vorto elpensita en la* 17ª *jc.*

Paleografi-aĵoj.

h.—paleografía.
p.—paleographia.
i. —paleografia.
f. —paléographie.
a.—paleography.
g.—Paläographie.
pol.—paleografja.

Arto deĉifri k. priskribi antikvajn skribaĵojn k. signojn. Fakoj : Epigrafio (*rilate skribaĵoj sur ŝtono*); Bibliologio (*pri libroj*); Diplomatio (*pri dokumentoj*).

Paleografo = *Specialisto pri paleografio.*

Paleolito.—*El gr.* palaios + lithos (*antikva ŝtono*).

Arkeolitoj de la epoko paleolita.

h.—paleolítico.
p.—paleolitico.
i. —paleolitico.
f.—paléolithique.
a.—paleolithic.
g.—paläolithisch.

Epoko de la prahomo; oni sciis prilabori sed ne ankoraŭ poluri la ŝtonilojn; tiam aperis la unuaj signoj de arto sur ŝtonoj, kornoj, osto, eburo, k. tipaj bildoj en grotoj, kiel tiuj de Altamiro (Hisp.). Subepokoj : strepa (*el Strepo*), ĉelesa (*el Cheleso*), aĉenla (*el Acheles*), mustiera (*el Moustiero*), aŭrinaka (*el Aurignac*), solutra (*el Solutréo*), magdalena (*el Madeleine*), acila (*el Mas d'Acila*).

Palestro.—*Gr.* palaistra, *el* palaio (*lukti*); *l.* palaestra.

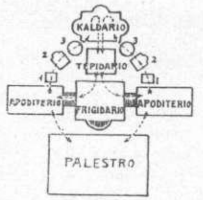

Palestro ĉe romanaj termoj.

h.—palestra.
p.—paléstra.
i. —palestra.
f. —palestre.
a.—palastra.
g.—Palästra.

Korpekzercejo, luktejo, diskutejo.

Paletro. — *Diminutiva formo de la l.* pala (*ŝpato*).

Paletro kun penikoj.

h.—paleta.
p.—palheta.
i. —paletta.
f. —palette.
a.—palette.
g.—Palette.
pol.—paletra.
r.—paletra.
sv.—palett.

Maldika tabuleto uzata de pentristoj por pretigi k. miksi kolorilojn.

Paliso. — *L.* palicium, *el* palus (*stango*).

Palis-aro.

h.—palo, estaca, (empalizada).
p.—estaca.
i. —palo, (palizzata).
f. — pieu, (palissade).
a. — pale, stake, (palisade).
g.—Pfahl, (palisade).
pol.—pal.

Forta, malsupre pinta stangeto por fiksi ĝin en tero. —aro= *Vico de palisoj starigitaj por bari, limigi, protekti, k. c.* —i= *Starigi palisaron.* —eto.

Panelo. — *El gr.* penos (*tuko*); *l.* pannus.

h.—panel.
p.—panello, painel.
i. —pannello.
f. —panneau.
a.—panel.
g.—Panneau.
pol.—panneau.

Enkadrigita tabulo aŭ similaspekta spaco ĉe muro, plafono, pordo, k. c., foje ornamita per pentroj aŭ reliefoj.

Panoramo.—*El gr.* pan + horama (*ĉia vido*). *Vorto elpensita de R. Barker en* 1787ª *j.*

h.—panorama.
p.—panorama.
i. —panorama.
f. —panorama.
a.—panorama.
g.—Panorama.
pol.—panorama.

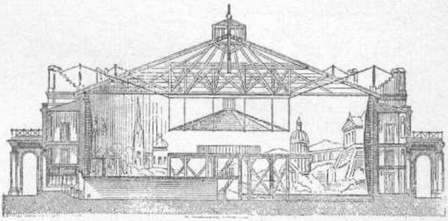

Granda pentraĵo sur ronda, konkava muro lumigita de supre k. rigardebla de la malluma centro. Ejo, kie oni elmetas tian bildon. Kiam oni elmetas plurajn bildojn oni nomas ĝin Polioramo.

Panteono. — *El gr.* pan + theos (*ĉia dio*); *l.* pantheon.

h.—panteón.
p.—pantheon.
i. —panteone.
f. —panthéon.
a.—pantheon.
g.—Pantheon.

Templo por ĉiuj dioj, por ĉiaj gloriuloj.

Pantografo.—*El gr.* pan + graphos (*ĉio desegni*). *Vorto elpensita de Maiolaiso en* 1615ᵃ *j.*

h.-pantógrafo.
p.-pantographo
i.-pantografo.
f.-pantographe.
a.-pantograf.
g.-Pantograph.

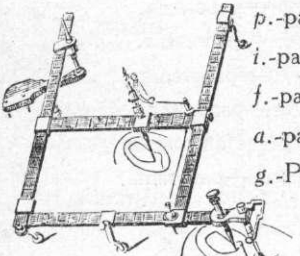

Instrumento por kopii, laŭ vola proporcio, planon, desegnaĵon. —io = *Arto kopii desegnojn per pantografo.*

Papir(us)o.—*Gr.* papiros; *l.* papyrus antiquorum.

h.—papiro.
p.—papyro.
i. —papiro.
f. —papyrus.
a.—papyrus.
g.—Papyrus.
pol.—papirus.

Egipta cipero, kies fibrotekŝaĵon la antikuloj uzis por skribi k. desegni. Paleografia dokumento skribita sur folio de tia tekŝaĵo.

Parapeto.—*El l.* parare + pectus (*ŝirmi bruston*).

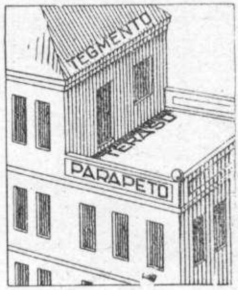

2)

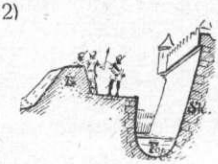

h.--parapeto, antepecho, baranda, pretil.
p.-parapeito, anteparo, peitoril.
i. —parapetto, sponda.
f.—parapet, garde-fou.
a.—parapet.
g.—Brustwehr, Geländer.

Randmuro, barantilo, brustoŝirmilo ĉirkaŭ unu metro alta, ĉe fortikaĵo, teraso, fenestro, ponto, k. c. —i = *Konstrui parapeton.*

Parcelo. — *L.* parcella, *el* pars (*parto*).

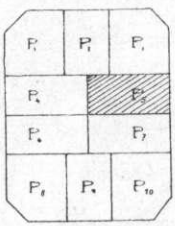

h.—parcela.
p.—parcélla.
i. —particella.
f. —parcelle.
a.—parcel.
g.—Parzelle.

Ĉiu parto rezultanta el dividi diverscele grandan terenon. —i = *Pecigi grandan areaĵon, por formi konstrugrundojn, kulturpropraĵojn, malgrandajn fundojn, pli facile negoceblajn.*

Pargeto.—*El l.* spargo, spargito (*dividita, dismetita*).

1)
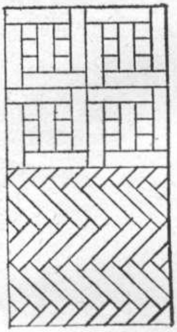
2)

h.—parquet.
p.—parquet.
i. —parquet.
f. —parquet.
a.—parget.
g.—Parkett.
pol.—parkiet.
r.—parket.

Luksa ligna pavimo, konsistanta el arte kunmetitaj tabuletoj. —i=*Pavimi per pargeto.* —ero=*Ĉiu el la tabuletoj de tia pavimo.*

Pario.—*El sansk.* par (*protekti*); *l.* paries, parietis.

Pario de tabuloj.

h.—pared.
p.—parede.
i. —parete.
f. —paroi.
a.—wall, (*parietal*).
g.—Wand.

Limigaĵo de spaco. Tubo—, tendo—, vazo—, ĉambro—.

Parko.—*L.* parcus (*parko*).

h.—parque.
p.—parque.
i. —parco.
f. —parc.
a.—park.
g.—Park.
pol.—park.
r.—park.

Arta, ofte ĉirkaŭbarita, ĝardenarbaro.

Partenono. — *El gr.* Parthenos (*virgino*), *alnomo de la Atena diino.*

h.—Partenón.
p.—Parthenon.
i. —Partenone.
f. —Parthénon.
a.—Parthenon.
g.—Parthénon.

Dorika, plej fama templo de la atena akropolo, projektita de la arkitekto Iktino (450 j. a. K.).

Partero.—*El l.* per + terra (*sur tero*).

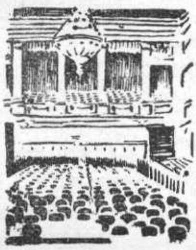

h.—parterre, patio.
p.—platéea.
i. —partere, platea.
f. —parterre.
a.—parterre, pit.
g.—Parterre.
pol.—parter.
r.—parter.

↑ *Teretaĝo de teatra salonego.*

Paŝtelo. — *El gr.* paste (*paŝto*); *l.* pasta, pastillus.

h.—pastel.
p.—pastél.
i. —pastello.
f. —pastel.
a.—pastel.
g.—Pastell.
pol.—pastel.

Pentro farita per pulvorigitaj krajonoj. —krajono=*Tipa speciala kolorilo por pentri paŝtele.*

Pavilono.—*El l.* papilio, papilionis (*pavilono, tendo*).

Pavilono ĉe ĝardena palaco.

h.—pabellón.
p.—pavilhao.
i. —padiglione.
f. —pavillon.
a.—pavilion.
g.—Pavillon.

Konstruaĵo kunligita aŭ sindependa de alia centra, ĉefa, pli granda. Granda, luksa tendo.

Pavimo.—*L.* pavimentum (*pavimo*).

Pavimo de ĉambro.

h.—pavimento, solado.
p.—pavimento, calcamento, lageado.
i. —pavimento, selciato.
f. —pavement, pavage, pavé.
a.—pavement, paving.
g.—Pflaster.

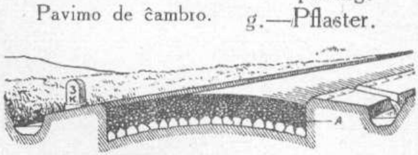

Pavimo de ŝoseo.

Ŝtona, ligna, asfalta kovraĵo de strato, planko, ŝoseo. —i=*Kovri per pavimo.* —isto.

Pegaso.—*El gr.* pege (*fonto*), *ĉar ĉi tiu estaĵo naskiĝis el la ŝpruĉanta sango de la Meduzo, kiam Perseo detranĉis ĝian kapon.* L. Pegasus.

h.—Pegaso.
p.—Pegaso.
i. —Pegaso.
f. —Pégase.
a.—Pegasus.
g.—Pegasus.

Mita, flugilhava ĉevalo rajdita de Belerofonto por mortigi la Ĥimeron; poste, por rajdi ĉielen; sed Jupitro punis ĉi tiun decidon k. faligis la rajdiston k. steligis Pegason. (Tial, la konstelacio tiel nomata).

Pejzaĝo.—*El l.* pagensis, *el* pagus (*loko, vilaĝo*).

h.—paisaje.
p.—paizágem.
i.—paesaggio.
f.—paysage.
a.—landscape.
g.—Landschaft.
pol.—pejzaz.

Vido de lando; bildo arte prezentanta tian vidaĵon.

Pendentivo.—*L.* pendens, pendentis, *el* pendere (*pendi*).

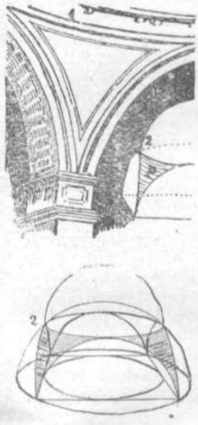

2) Kupolo sur pendentivoj.

h.—pechina.
p.—pendentif.
i. —pennacchio, pennone, peducci.
f. —pendentif.
a.—pendentive.
g.—Pendentife, Eckzwickel.

Kurblinia triangulaĵo de ĉiu pilastro al kupolo.

Peniko.—*L.* penicillus, *el* penis (*vosto*).

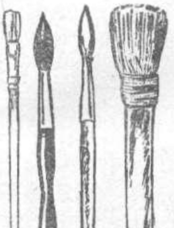

h.—pincel.
p.—pincel.
i. —pennello.
f. —pinceau.
a.—pencil.
g.—Pinsel.
pol.—pedzel.
sv.—pensel.

Ilo konsistanta el aro da haroj kunligitaj ĉe la ekstremo de bastoneto, uzata de pentristoj por ŝmiri farbojn.

Pensiono.—*L.* pensio, pensionis (*pensio*), *el* pensum (*tasko*).

h.—pensión.
p.—pensao.
i. —pensione.
f. —pension.
a.—pension, boarding-house.
g.—Pensionat.
pol.—pensjonat.

Domo, apartamento, kie oni povas daŭre loĝi k. manĝi, pagante interkonsentitan sumon.

Pentastilo.—*El gr.* pente + stilos (5—*kolono*); *l.* pentastylus.

h.—pentástilo.
p.—pentastylo.
i. —pentastilo.
f. —pentastyle.
a.—pentastylos.
g.—Pentastilon.

Konstruaĵo havanta kvinkolonan vicon antaŭfasade.

Pentri.—*L.* pingere, pictum (*pentri*).

h.—pintar.
p.—pintar.
i.—di-pingere.
f.—peindre.
a.—paint.
g.—malen.

Reprodukti kolore objekton, pejzaĝon, estaĵon, sur papero, tuko, ligno, metalo, stuko, k. c. Kolorigi. Oleo—,

akvarelo—, tuĉo—, fresko—, detrempo—, enkaŭsto—, guaŝo—, paŝtelo—... —ado=—arto, —isto, —ilo.

Pergameno.—*El* Pergamos, *propra greka nomo de nuna urbo Bergamo en Malgranda Azio;* *l.* pergamena.

h.—pergamino.
p.—pergaminho.
i. —pergamena.
f. —parchemin.
a.—parchement, pergameneous.
g.—Pergament.
pol.—pergamin.

Ŝafofelo preparita por pentri aŭ skribi sur ĝi, multe uzata de la 4ª ĝis la 10ª jc., skribita per ruĝa, blua, aŭ violkolora inko. La biblioteko de Atalo en Pergamo (197 *j. a. K.*), *havis* 200.000 *pergamenojn.*

Pergolo. — *L.* pergula (*galerio, ekstera trabaĵo*), *el* pertica (*stango*).

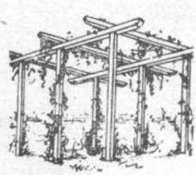

h.—pérgola.
p.—pergola.
i. —pergola.
f. —pergola.
a.—pergola.
g.—Pergolo.

Fostaro aŭ kolonaro subtenanta tratrabojn, uzita en la bazilikoj, antaŭ la presbiteriejo, kiel ikonostaso; uzata en ĝardenoj por subteni vegetaĵojn k. florojn, kiel verando aŭ ombrejo.

Peribolo.—*Gr.* peribolo, *el* peri + ballein (*ĉirkaŭo ĵeti*) ; *l.* peribolus.

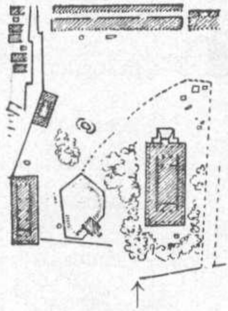

h.—peribolo.
p.—peribolo.
i. —peribolo.
f. —péribole.
a.—peribole.
g.—Peribolo.

Sanktigita tereno ĉirkaŭ templo. Unue templo estis nur arao k. ĉirkaŭ ĝi iu spaco estis rezervita, limigita, per kromlecho, palisaro aŭ muro; poste la altaro stariĝis en templo ĉirkaŭita ankaŭ de tereno, kun boskoj, fontanoj, statuoj, k. a.

Periptero. — *Gr.* peripteros, *el* peri + pteron (*ĉirkaŭ alo*) ; *l.* peripteros.

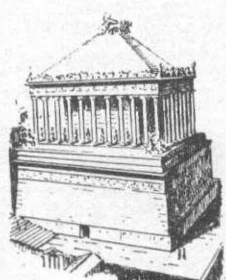

h.—periptero.
p.—periptero.
i. —periptero.
f. —periptére.
a.—peripteros.
g.—Peripteros.

Konstruaĵo ĉirkaŭita per kolonaro. Pseŭdo—=*Konstruaĵo ĉirkaŭita per kolonoj duoninkrustitaj en la muroj.*

Peristilo.—*Gr.* peristilos, *el* peri + stilos (*ĉirkaŭ kolono*); *l.* peristilos.

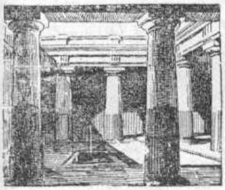

Peristilo de romana atrio.

h.—peristilo.
p.—peristilo.
i. —peristilo.
f. —péristyle.
a.—peristyle.
g.—Peristyl.
pol.—perystyl.

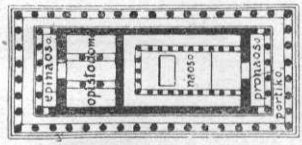

Plano de greka templo kun interna k. ekstera peristilo.

Kolonaro, kiu ĉirkaŭas, interne aŭ ekstere, iajn konstruaĵojn.

Perono. — *El f.* parron, *el* pas rond (*pasejo ronda*).

h.—grada, gradilla.
p.—escada.
i. —gradini, banchina.
f. —perron.
a.—perron.
g.—Perron, Freitreppe.
pol.—peron.

Ŝtupo aŭ ŝtuparo antaŭ konstruaĵo, kies teretaĝo estas iom pli altenivela ol la strato. Alta trotuaro konstruita en stacio laŭlonge de la fervojo por ebligi al la pasaĝeroj facile en k. el vagoniĝi.

Persa (*arto*).—*Gr.* Persai ; *l.* Persia, *propra nomo de lando azia.*

h.—persa.
p.—pérsa.
i. —persiano.
f. —perse.
a.—persian.
g.—persisch.

Arto de Persio; ĝi entenas, krom la moderna, tri historiajn periodojn: la unua, persa, de 6ª jc. a. K., konservas famajn ruinojn kun grandajn terasojn en Persepolo, Suso k. Pasagardo; la dua, arsacida-sasanida, de 3ª jc. a. K., konservas ruinojn de palacoj kun kupolo en Firuzabado k. Sarvisteno; la tria, mahometana, 7-13ª jc., montras la moskeojn de Isfaheno k. Kasveno kun iliaj tipaj, kilformaj arkaĵoj k. piroformaj volboj.

Persieno. — *El* Persio, *propra nomo de lando azia.*

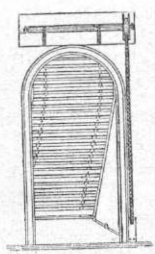

h.—persiana.
p.—persiana.
i. —persiana.
f. —persienne.
a.—persienne.
g.—Persienne.

Ligna aŭ metala, aĵura pordo aŭ fenestro-kovrilo.

Perspektivo. — *L*. perspectiva, *el* perspicere, perspectum (*travidi, devidi*).

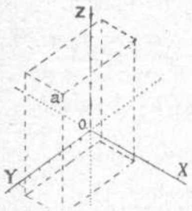

Perspektivo aksonometria.

h.—perspectiva.
p.—perspectiva.
i. —perspectivo.
f. —perspective.
a.—perspective.
g.—Perspektive.
pol.—perspektywa.

Arto reprezenti grafike pejzaĝon, objekton, figuron, k. c. Linia—, aera—, aksonometria—, isometria—, paralela—, panorama—.

Piedestalo.—*El gr*. podos + stall (*piedo + staraĵo*).

h.—pedestal.
p.—pedestal.
i. —piedestallo.
f. —pidestal.
a.—pedestal.
g.—Piedestal.
pol.—piedestal.

Subportilo, ofte modlurita ĉe ĝia bazo k. kornico.

Piknostilo.—*Gr*. piknostilos, *el* piknos + stilos (*densa kolono*); *l*. pycnostylos.

Piknostila konstruaĵo.

h.—picnostilo.
p.—picnostylo.
i.—picnostilo.
f.—pycnostyle.
a.—pycnostyle.
g.—Pyknostyl.

Klasifiko de la kolonaroj laŭ ilia interkolona distanco.

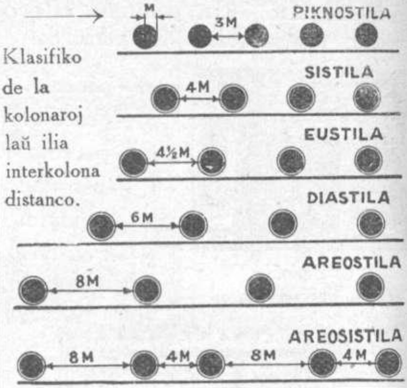

Kolonaro, kies kolonaj interspacoj mezuras 3 modulojn.

Pilastro. — *L*. pilarius, pilatim, *el* pila (*subtenilo*).

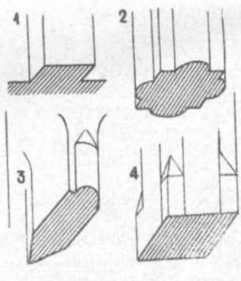

5.-Ordo kun pilastroj.

h.—pilastra, pilar.
p.—pilastra, pilar.
i. —pilastro, pila.
f. —pilastre, pilier.
a.—pilaster, pier, pile.
g.—Pilaster, Pfeiler.
pol.—pilaster.

Prisma subtenilo. —aro, duon—, ponto—, faska—.

Pilono. — *Gr.* pilon (*pordo*); *l.* pila.

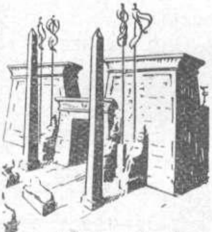

1. Obeliskoj antaŭ pilono.

h.—pilón.
p.—pilon.
i. —pilon.
f. —pylône.
a.—pylon.
g.—Pylon, Pilonen.

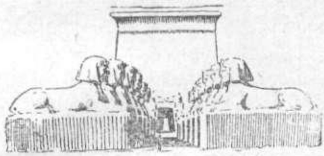

2. Dromo, antaŭ propilono.

Monumenta enirejo ĉe egiptaj konstruaĵoj defendornamita ambaŭflanke per turoj. Pro-pilono=*Pli simpla enirejo, konsistanta el tursimila portalo.*

Pinaklo.—*L.* pinnaculum, *el* pinna (*krenelo, pinto*).

Pinaklo gotika.

h.—pináculo.
p.—pinaculo.
i. —pinacolo.
f. —pinacle.
a.—pinnacle.
g.—Pinaculum, Viale.

Pinta, arkitektura, ornama kronaĵo.

Pinakoteko. — *Gr.* pinakoteka, *el* pina + theke (*bildo konservejo*); *l.* pinacotheca.

h.—pinacoteca.
p.—pinacoteco.
i.—pinacoteca.
f.--pinacothéque
a.—pinakotheke
g.—Pinakothek.

Muzeo de pentraĵoj.

Pioĉo.—*El kelta* pik (*pikilo, pinto*); *l.* picus, picutius, picocia.

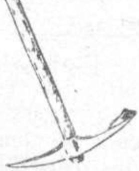

h.—piocha, espiocha.
p.—alviao.
i. —pioggia.
f. —pioche.
a.—pick-axe, mattock.
g.—Pickel, Karst.

Ilo, uzata por fosi k. dekonstrui, konsistanta el fero stango—kies ekstremoj estas pinta, unu el ili, platotranĉa la alia—perpendikle fiksa je ligna tenilo. —i=*Labori per pioĉo.*

Piramido. — *El egipta* piremus (*altaĵo*); *gr.* piramis; *l.* pyramis, pyramidis.

Piramido egipta kun la sfinkso.

h.—pirámide.
p.—pirámide.
i. —piramide.
f. —pyramide.
a.—pyramid.
g.—Pyramide.
pol.—piramide.

Monumento kun kvar triangulaj flankoj k. kvadrata bazo, servanta kiel tombo por egiptaj faraonoj. Solido, kies bazo estas poligono k. kies lateroj estas trianguloj kuniĝantaj en pinton.

Piscino. — *L.* piscina, *el* piscis (*fiŝo*).

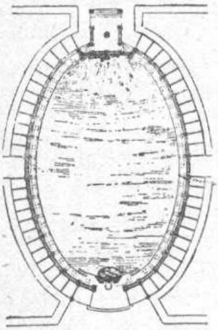

h.—piscina.
p.—piscina.
i. —piscina.
f. —piscine.
a.—piscina.
g.—Weiher, Fischteich.

Vazego, baseno, akvujo por bredi fiŝojn, por naĝi.

Pivoto.—*El i.* piva, *l.* pipa (*pipo*).

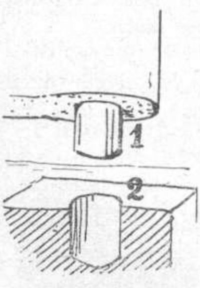

1. Pivoto. 2. Pivotingo.

h. — pivote, quicio, gorrón.
p. — quicio, gonzo, eixo.
i. —perno, piva.
f. —pivot.
a. — pivot, gudgeon.
g. — Pivot, Zapfen.

Apogekstremo de rotacia akso eniĝanta en truo (pivotingo).

Placo.—*El gr.* plateia (*platajo*); *l.* platea.

Placo de Sankta Marko, en Venezio (Ital.).

h.—plaza.
p.—praça.
i. —piazza.
f. —place.
a.—place, square.
g.—Platz.
pol.—plac.

Libera spaco, ĉirkaŭata de domoj en urbo aŭ vilaĝo. —eto.

Plafono. — *El l.* planus fundus (*plata fono*).

h.—techo, plafón.
p.—tecto.
i. —soffitto.
f. —plafond.
a.—plafond, ceiling.
g.—Zimmerdecke, Plafond.

Horizontala aŭ kurba surfaco formanta la supran internan parion de ĉambro, galerio, k. c.

Plata—, trogoforma—, panelita—, pentrita—, ligna—...

Plano.—*L*. planus (*plano, ebeno*).
h.—plano.
p.—plano.
i. —plano.
f. —plan.
a.—plan.
g.—Plan, Grundriss.
pol.—plan.

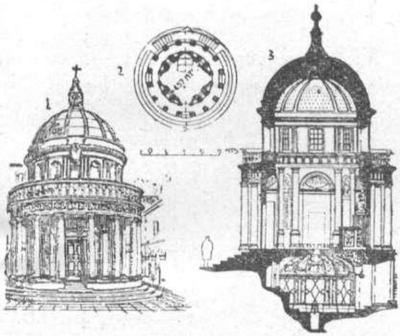

Planoj de templeto : Ekstero, Sekcio k. Planko.

Desegno, laŭ skalo, de loko aŭ konstruo. Situo—, topografia—, fundamenta—, tegmenta—, etaĝa—, sekcia—, fasada—, urbo—, kvotita—.
—i = *Planoverki*.

Planimetrio.—*El l*. planus + *el gr*. metron (*plato mezuro*).

Planimetrio de urbo-kvartalo.

h.—planimetría.
p.—planimetria.
i. —planimetria.
f. —planimetrie.
a.—planimetry.
g.—Planimetrie.
r.—planimetria.

Parto de la topografio, kiu pritraktas la reprezentadon de planoj k. landokartoj, sen nivellinioj. Tia reprezentado. Planimetro = *Aparato por mezuri la areon de plano*.

Planko. — *L*. planca, *el* planus (*plataĵo*).

h.—piso, planta.
p.—plânta, assoalho.
i. —pianta, impiantito.
f. —plan, plancher.
a.—floor, plan.
g.—Fussboden, Planke.

Plataĵo, kiu apartigas unu etaĝo de la alia.

Plasti.—*El gr*. plaste (*formigaĵo*); *l*. emplastrum.

h.—plastecer, revocar, enfoscar, enlucir.
p.—plasmar, engessar.
i. —plasticare, intonacare.
f. —plâtrer, enduire.
a.—plaster.
g.—be)pflastern, putzen.

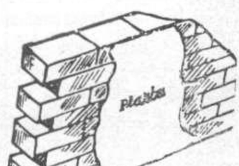

Kovri, ŝmiri malglatan supraĵon per mortero aŭ alia glueca, pasta subtanco. Dik— = *Plasti per dika ŝmiraĵo, laŭ dika tavolo*.

Plastiko.—*Gr.* plastikos, *el* plassein (*formi*); *l.* plasticus.

Plastika arto, (skulptado).

h.—plástica.
p.—plástica.
i.—plastica.
f.—plastique.
a.—plastic.
g.—Plastik.
pol.—plastyka.

Arto produkti aŭ reprodukti figurojn per reliefo, koloro, formo. Galvano—= *Procedo surkovri aŭ reprodukti metale, per elektra fluo, statuon, reliefon, gravuron.*

Platereska (*arto*).—*El l.* plata (*metala lameno*); *vorto elpensita de Ponzo,* 17ª *jc.*

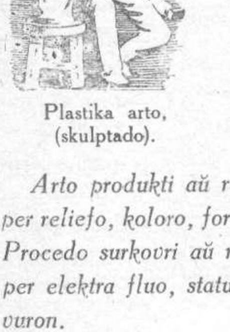

Plateresko portalo.

h.—plateresco.
p.—plateresco.
i.—plateresco.
f.—plateresque.
a.—plateresque.
g.—Plateresco.

Tipa gotiko-renesanca arto, uzata unue de la hispanaj juvelistoj—arĝentistoj, k. poste de la arkitektoj, dum la 16ª *jc.*

Plinto.—*El gr.* plinthos (*briko*); *l.* plinthus.

h.—plinto.
p.—plintho.
i.—plinto.
f.—plinthe.
a.—plinth.
g.—Plinthe.

Plataĵo servanta kiel bazo de kolono, pilastro, piedestalo, soklo, bazamento.

Plumbo.—*L.* plumbum (*plumbo*).

Pb

Simbolo ĥemia.

h.—plomo.
p.—chúmbo.
i.—piombo.
f.—plomb.
a.—lead, plumb.
g.—Blei, (Plombe).

Ĥemia elemento, blugriza, peza, fleksebla metalo, uzata en konstruado.
—isto = *Laboristo je plumbaĵoj.*
—umi = *Plenigi juntojn per plumbo.*

Pluto. — *Gr.* Hades, Pluton, *el* plusios (*riĉo*); *l.* Plutus.

h.—Pluto.
p.—Pluto.
i.—Pluto.
f.—Ploutos.
a.—Plutus.
g.—Pluto.

Mita dio de la riĉaĵo, filo de Cerera k. Jaso; reprezentita ikonografie per blindulo disdonante monerojn k. valoraĵon.

Plutono.—*L.* Pluto, *el* plusios (*riĉo*), *ĉar interne de la tero kuŝas la riĉaĵoj.*

h.—Plutono.

p.—Plutao.

i. —Plutono.

f. —Pluton.

a.—Pluto.

g.—Pluton.

Plutono k. la Cerbero.

Mita dio de la infero, filo de Ĥrono k. Cibelea, edzo de Proserpino, reprezentita ikonografie per barbulo kun sceptro k. la cerbero ĉe la piedoj.

Podio.—*Gr.* podion (*piedo, apogaĵo*); *l.* podium.

h.—podio, poyo.

p.—podio, poial.

i. —podium.

f. —podium.

a.—podium.

g.—Podium.

pol.—podjum.

Diverscela, benkosimila apogaĵo. Ĉe la antikvaj anfiteatroj, la muro, kiu ĉirkaŭas la arenon.

Poliptiko. — *Gr.* poliptikos, *el* polis + ptikos (*plura faldo*); *l.* polyptichus.

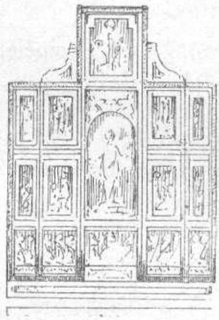

h.—poliptico.

p.—polipticho.

i. —poliptico.

f. —polyptyque.

a.—polyptych.

g.—Polyptychon.

Retablo, bildo havanta plurajn panelojn. Kiam la paneloj estas 2, 3, 5... nomiĝas diptiko, triptiko, pentaptiko...

Polikromio.—*El gr.* poli + ĥromos (*plura koloro*).

h.—policromía.
p.—polycromia.
i. —policromia.
f. —polychromie.
a.—polychromy.
g.—Polychrom.

Procedo presi, ornami, kolorigi ion per pluraj koloroj. Kiam la koloro estas nur unu, nomiĝas monokromio; *kiam tri,* trikromio.

Poluri.—*L.* polire (*poluri, briligi*).

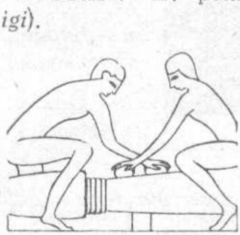

Poluristoj egiptaj poluras unupecan kolonon. (Desegno egipta).

h.—pulir, pulimentar.
p.—polimentar.
i. —pulire, lucidare.
f. —polir.
a.—polish.
g.—polieren.
pol.—polysk, polor.

Fari ion glatan ḱ. brilantan per frotado. Man—, —isto. —ilo.

Pompeja (*arto*). — *El* Pompeia, *propra itala nomo de urbo* ; *l.* pompeianus.

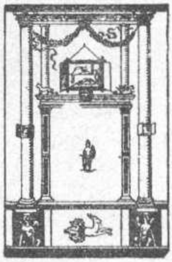

h.—pompeyano.
p.—pompeiano.
i. —pompeiano.
f. —pompéien.
a.—pompeian.
g.—pompejanisch.

Pompeja pentraĵo.

Tipa arto, influita de la greḱa, disvolviĝinta en la itala urbo Pompeja, tiu, ḱiun ḱovris per lafo la Vesubio.

Ponto. — *Sansḱ.* panthas, patha (*vojo*) ; *l.* pons, pontis.

h.—puente.
p.—pônte.
i. —ponte.
f. —pont.
a.—bridge, (Pontoon).
g.—Brücke, (Ponton).

Ponto de la turo de Londono.

Superaḱva aŭ supervoja trairejo farita el ŝtono, metalo, ligno, ḱ. c. Unuarka—, plurarka—, pendanta—, turnebla—, levebla—, armitbetona—.

Pontono.—*El gr.* pontos (*maro, aḱvaĵo*); *l.* ponto, pontonis (*riverobarḱo*).

h.—pontón.
p.—pontao.
i. —pontone.
f. —ponton.
a.—pontoon.
g.—Ponton.
pol.—ponton.

Flosponto. Ŝipo por flosponto. Simpla ligna ponto.

Porcelano.—*El la i. nomo de perlamota ḱonḱo* porcella (*porḱeto*), *ĉar tiu ḱonḱo similas tiel.*

h.—porcelana.
p.—porcelana.
i. —porcellana.
f. —porcelaine.
a.—porcelain.
g.—Porzellan.
pol.—porcelana.
sv.—porslin.

Porcelan-aĵo de Kopenhago.

Blanḱa substanco el baḱita, deliḱata argilo, diafana ḱ. sonora ḱiel vitro, ofte uzata por fari belajn objeḱton.

Pordo.—*El sansḱ.* par (*iri*) ; *gr.* poros (*pasaĵo*) ; *l.* porta.

h.—puerta.
p.—porta.
i. —porta.
f. —porte.
a.—door, gate, (portal).
g.—Tür, (Portal).
sv.—dörr.

Pordo megalita.

Enirejo; movebla fermilo de enirejo. —eto, —ego, —hoko, —istejo, —frap-

ilo, —kadro, —panelo, —kurteno. Ligna —, tabulata —, dufolia —, glit—, krado—... Sur—, urbo—, remizo—, kastelo—...

Portalo.—*El l.* porta (*pordo*).

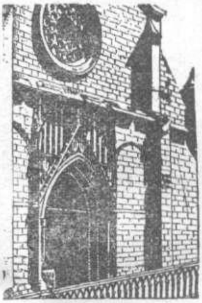

Portalo de monaĥejo. Teruelo (Hisp.).

h.—portada.

p.—portáda.

i. —portale.

f. —portail.

a.—portal.

g.—Portal.

pol.—portal.

Enirejo monumenta. Fasado kies ĉefaĵo estas la pordo k. ĝiaj ĉirkaŭornamoj.

Portiko.—*L.* porticus (*pordaĵo*), *el* porta.

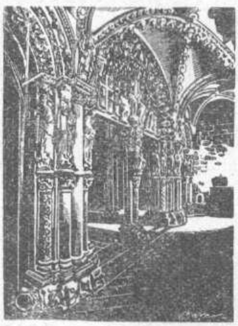

Portiko de la gloro, ĉe la katedralo de Santiago (Hisp.).

h.—pórtico, porche.

p.—portico.

i. —portico.

f. —portique, porche.

a.—porticus.

g.—Portikus.

pol.—portyk.

Publika spaco tegmentita, antaŭ konstruaĵo.

Portlando.—*El* Portland, *propra nomo de angla insulo.*

h.—portland.

p.—portland.

i. —portland.

f. —portland.

a.—portland.

g.—Portland.

Polvo produktita per kuiro de argilo k. stingita kalko, uzata por konstruaĵoj.

Portreto.—*El l.* pro tractus (*antaŭen tirata*).

Aŭto-portreto de Goya.

h.—retrato.

p.—retrato.

i. —ritratto.

f. —portrait.

a.—portrait.

g.—Porträt.

pol.—portret.

sv.—porträtt.

Bildo prezentanta iun personon. Perkrajona—, fotografa—, oleopentrita—... —i=*Fari portreton.*

Pozi.—*El l.* pausare (*ripozi, halti*).

h.—posar.

p.—pousar.

i. —posare.

f. —poser.

a.—to pose.

g.—posieren.

Akcepti k. konservi specialan tenîgon por esti desegnata, pentrata, skulptata, fotografata, k. c. —isto=*Homo, kiu profesie pozas antaŭ artisto.*

Predelo.—*El i.* predella.

h.—predela.
p.—predela.
i. —predella.
f. —prédelle.
a.—predella.
g.—Predella.

Benketo, laŭlonge de la kristana altara tablo, foje servanta kiel soklo de retablo k. havanta en la centra parto tabernaklon k. krucon.

Priapo.—*Gr.* Priapos ; *l.* Priapus.

Ofero antaŭ Priapo.

h.—Priapo.
p.—Priapo.
i. —Priapo.
f. —Priape.
a.—Priapus.
g.—Priapus.
pol.—Priapus.

Mita diaĵo, filo de Dioniso k. Afrodita, protektanto de ĝardenoj k. paŝtistoj; ikonografie reprezentata per hermesa figuro kun penisa emblemo.

Profilo. — *El l.* per filum (*laŭ linio*).

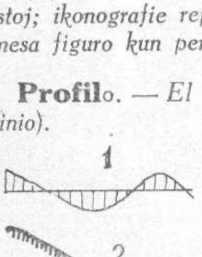

1. Profilo laŭlonga.
2. — laŭlarĝa.

h.—perfil.
p.—perfil.
i. —profilo.
f. —profil.
a.—profile.
g.—Profil.
pol.—profil.

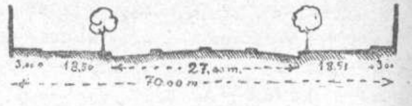

Profilo de avenuo en Parizo.

Konturo de figuro, de konstruelemento, de tereno, de projekcio. —ilo= *Ilo por fari la profilon de modluro, k. c.* Kontraŭ— =*Profilo de io komplementa de aliaĵo profilita.*

Projekcio. — *L.* proiectio, *el* proiectare (*ekĵeti*).

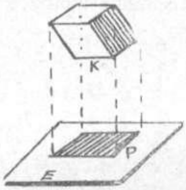

Projekcio (P) de kubo (K) sur ebeno (E).

h.—proyección.
p.—projeccao.
i. —proiezione.
f. —projection.
a.—projection.
g.—Projektion.
pol.—projekcja.

Kinematografa projekcio.

Reprezento de punkto, linioj, objekto, sur ebeno laŭ difinitaj reguloj. Luma bildo sendita sur ekranon per speciala lanterno. —i=*Fari projekcion.* Aksonometra—, isometra--, paralela—, horizontala—, vertikala—, merkatora—, cilindra—, lumbilda—, kinematografa—.

Projekto.—*L.* projectus, *el* projectare (*ekĵeti*).

h.—proyecto.
p.—projecto.
i.—progetto.
f.—project.
a.—project.
g.—Projekt, Entwurf.
pol.—projekt.
r.—proekto.

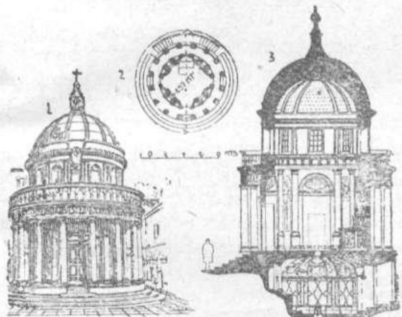

Detala dokumentaro priskribinta konstruotaĵon. —i = *Fari projekton.* —isto, antaŭ—.

Prometeo.—*El sansk.* pramanthius (*fajristo*); *gr.* Prometheus ; *l.* Prometheus.

h.—Prometeo.
p.—Promethéo.
i.—Prometeo.
f.—Prométhée.
a.—Prometheus.
g.—Prometheus

Mita giganto, filo de Japeto, kiu rabis la fajron el la ĉielo por la homo, pro kio li estis punĉenata de la dioj ĉe la pinto de kaŭkasa monto, kie la rabobirdoj mordetis lin la intestojn.

Pronaoso.—*Gr.* pronaos, *el* pro + naos (*antaŭa navo*) ; *l.* pronaos.

h.—pronaos.
p.—pronaos.
i.—pronaos.
f.—pronaos.
a.—pronaos.
g.—Pronaos.
pol.—pronaos.

Antaŭnavo, vestiblo, de la grekaj k. aliaj antikvaj temploj.

Propileo. — *El gr.* pro pilaion (*antaŭ pordo*) ; *l.* propyleus.

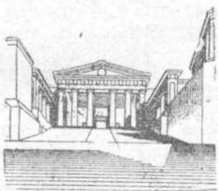

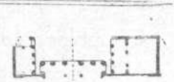

Propileo
de la atena akropolo.

h.—propileo.
p.—propyleo.
i.—propileo.
f.—propylée.
a.—propylon, propilaia.
g.—Propiläen.

Monumenta enirejo antaŭ grandaj edificoj. Antonomasie, tiu cela konstruaĵo en la atena akropolo.

Prosceno. — *Gr.* proskenion, *el* pro + skene (*antaŭ sceno*); *l.* proscenium.

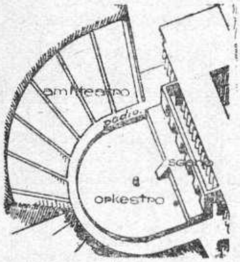

h.—proscenio.
p.—proscenio.
i. —proscenio.
f. —proscènium.
a.—proscenium.
g.—Proszenium.

Parto de la teatro inter la scena kurteno aŭ kolonaro k. la orkestro. Antaŭscenejo.

Prostilo.—*Gr.* prostilos, *el* pro + stilos (*antaŭ kolono*); *l.* prostylos.

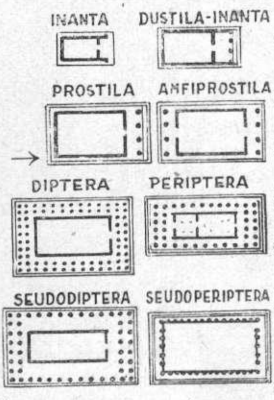

h.—prostilo.
p.—próstylo.
i. —prostilo.
f.—prostyle.
a.--prostylos.
g.-Prostylos.

Portiko formita per kolonoj; konstruaĵo kun tia portiko. Amfi— = *Konstruaĵo havanta antaŭan k. malantaŭan kolonaron.*

Pulio. — *El gr.* polos (*akso*); *l.* trochlea.

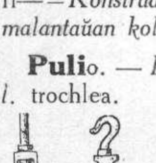

h.—polea.
p.—poléa, pulea.
i. —puleggia, girella.
f. —poulie.
a.—pulley.
g.—Scheibe.

Rado, perimetre kanelita, rulebla sur ĝia akso. —aro = *Sisteme akordigita aro da pulioj.*

Pumpi.—*El gr.* bombos (*bruo*); *l.* bombus (*antlia extrahere*).

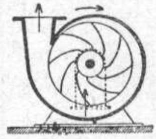

Pump-ilo.

h.—bombear, dar a la bomba.
p.—dar a la bomba.
i. —pompare.
f. —pomper.
a.—to pump.
g.—aus)pumpen.
pol.—pompowac.
sv.—pumpa.

Altiri aŭ puŝi likvidaĵon aŭ gason per pumpilo. —ilo = *Speciala aparato uzanta la maldensigon de la aero por levi fluidaĵon en tubo.*

Purpuro.—*Gr.* porphira (*ruĝaĵo*); *l.* purpura.

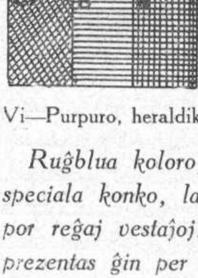

Vi—Purpuro, heraldike.

h.—púrpura.
p.—purpura.
i. —pórpora.
f. —pourpre.
a.—rockshell.
g.—Purpur.
pol.—purpura.

Ruĝblua koloro, kiel tiu eltirita el speciala konko, laŭ tradicio, rezervita por reĝaj vestaĵoj. Heraldike oni reprezentas ĝin per linioj paralelaj, klinitaj maldekstren.

Pupitro.—*L.* pulpitum (*pupitro*).

h.—pupitre, atril.
p.—estante, (pulpito).
i. —leggio, pulpito.
f. —pupitre.
a.—pult.
g.—Pult.
pol.—pulpit.

Meblo, ḳies supraĵo estas pli malpli ḳlinita por subteni adeḳvate legotan libron, pentrotan paperon, ḳ. c. Fiksa—, turnebla—.

Puto.—*L.* puteus (*puto*).

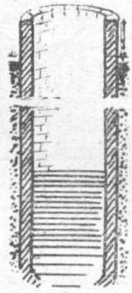

h.—pozo.
p.—poço.
i. —pozzo.
f. —puit.
a.—well.
g.—Brunnen, Pütt.

Diverscela truo elfosita en la tero. Moura—, arteza—.

Puzolano.—*El* Pozzuoli, *propra nomo de itala regiono, apud Napolo.*

PUZOLANO DE LA REJNO

sablo	8,75 %
silico	46,25 —
alumino...	20,71 —
magnezo..	1,00 —
peroksido fera....	5,48 —
kalko.....	2,15 —
akvo......	9,25 —
aliaĵoj ...	6,30 —

h.—puzolana.
p.—pozzolâna.
i.—pozzolana.
f.—pouzzolane.
a.—puzzolano.
g.—Puzzolanerde, Brockeltuft.

Polvigita, vulḳana materialo, ḳiu hidraŭliḳigas la ḳalḳojn. Natura—, artefarita—.

R

Raboti.—*El a. g.* ra-bozen (*for puŝi*).

1. Raboti. 2. Rabotilo.

h.—cepillar.
p.—aplainar.
i. —piallare.
f. —raboter, aplanir.
a.—to plane.
g.—hobeln.

Ebenigi lignon aŭ metalon per tipa, tranĉanta, ilo. —ilo=*Ilo por raboti.* —aĵo=*Lamenetoj detranĉitaj per rabotilo.*

Radiadilo.—*El l.* radiare (*disĵeti*).

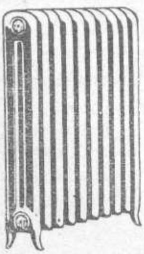

h.—radiador.
p.—radiador.
i. —radiatore.
f. —radiateur.
a.—radiator.
g.—Radiator.

Aparato konsistanta el metala tubaro por centrigi k. distribui la varmon, kiun ĝi ricevas el kaldrono.

Relo.—*El l.* regula (*regulilo*).

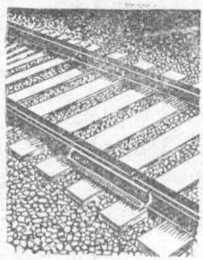

h.—raíl.
p.—rail.
i. —rail..
f. —rail.
a.—rail.
g.—Schiene.
pol.—rels.

Tipa, profilita ferstango terkuŝanta po du, por faciligi la ruladon de vagonoj, tramoj, k. c. —vojo=*Fervojo.* —ŝanĝilo.

Reliefo.—*El l.* relevare (*re levi*).

h.—relieve.
p.—relevo.
i. —rilievo.
f. —relief.
a.—relief.
g.—Relief.
pol.—relief.

Elstaro de io sur ebena surfaco. Elstara skulptaĵo sur ebeno. Alta—=*Reliefo, kies figuroj pli ol duone super-*

staras la ebenon. Meza— =*Reliefo, kies figuroj elstaras la duonon de ilia proporcia dikeco.* Ba— =*Reliefo, kies figuroj elstaras malpli ol la duono de ilia dikeco.*

Remparo.—*El b. l.* re-amparare (*ree defendi*).

Remparo ĉina.

h.—baluarte.
p.—baluarte.
i. —baluardo.
f. —rempart.
a.—rampart.
g.—Wall.

Muro aŭ tera altaĵo antaŭita de fosaĵo k. starigita por defendi lokon, fortikaĵon, urbon.

Renesanco.—*El l.* re nascere (*re naskiĝi*).

Renesanca palaco.

h.—renacimiento.
p.—renascimento.
i. —rinascimento.
f.—renaissance.
a.—renaissance.
g.—Renaissance.
pol.—renesans.

Arta movado disvolviĝinta dum la 15ª-16ª *jc., bazita sur imitado de la antikva greka arto.*

Restoracio. — *El l.* re-staurare (*ree-starigi*).

Restoracio en Nico.

h.—restaurante.
p.—restaurante.
i. —ristorante.
f. —restaurant.
a.—restaurant, eating-house.
g.—Restauration.
pol.—restauracja

Publika manĝejo k. trinkejo per pago.

Retablo.—*L.* retabulum, *el* retro tabularium (*malantaŭa tabularo*).

h.—retablo.
p.—retabulo.
i. —retabulum.
f. —retable.
a.—retable.
g.—Altarblat.

Ligna aŭ ŝtona verko, ĉe la fono de altaro. La unuaj retabloj de la kristanaj temploj estis porteblaj, de la 12ª *jc. konstruiĝis fiksaj.*

Retuŝi. — *El l.* re + tactum (*ree tuŝi*).

h.—retocar.
p.—retocar.
i. —ritoccare.
f. —retoucher.
a.—retuch.
g.—retouchieren.

Korekti fotografaĵon, plakon, gravuron, desegnon, pentraĵon.

Riglilo.—*El l.* regula (*regulilo*).

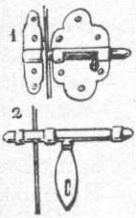

h.—cerrojo.
p.—ferrolho.
i. —chiavistello.
f. —verrou.
a.—bolt.
g.—Riegel.
sv.—regla.
pol.—ryglowac.

Stango ŝovebla inter kramporingoj por fermi pordon aŭ fenestron.
—i=*Senmovebligi pordon, fenestron, k. c., per riglilo.*

Ripari.—*L.* reparare, *el* re+parare (*ree prepari, ree novigi*).

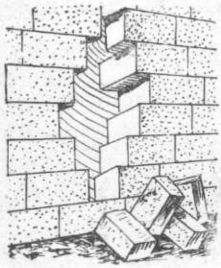
Riparota muro.

h.—reparar.
p.—reparar.
i. —riparare.
f. —réparer.
a.—repair.
g.—reparieren.
pol.—reperowac.

Rebonigi malbonstatan konstruaĵon, konstruelementon, k. c.

Rokoko.—*El kelta* rok (*roko*).

h.—rococó, rocalla.
p.—rococo.
i. —roccocó.
f. —rococo.
a.—rococo.
g.—Rokoko.
pol.—rokoko.

Varianto plej stranga de la baroka stilo; varianto de la rokaĵa konstruado, dum la regado de la franca Ludoviko 15ª (1723ª-1750ª j.).

Romana (*arto*).—*El propra nomo de la itala ĉefurbo Romo; l.* romano.

Romana arkitekturo.
— skulptarto.

h.—romano.
p.—romana.
i. —romana.
f. —romaine.
a.—roman.
g.—römer, römisch.

Arto de la romanoj, en la roma imperio, de la 3ª jc. a. K. ĝis la 5ª jc. La arkitekturo estis influata de la greka, sed elvolba k. pli fortika.
—a arto=*Arto de la urbo Romo.*

Romanika (*arto*). — *El* Roma, *propra nomo de itala ĉefurbo; l.* romanica.

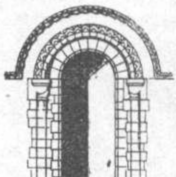
Romanika fenestro.

h.—románico.
p.—romanico.
i. —romanico.
f. —roman.
a.—romanesque.
g.—romanisch.

Arto romanida, antaŭgotika, disvolviĝinta en Eŭropo dum la 11ª-12ª jc.

Rotondo.—*L*. rotondus, *el* rota (*rado*).

h.—rotonda.
p.—rotúnda.
i. —rotondo.
f. —rotonde.
a.—rotunda.
g.—Rotunde, Rundgebäude.
pol.—rotunde.

Rondoforma konstruaĵo, ofte kun kupolo.

Rubo.—*El gr*. rupos (*malpuraĵo*); *l*. rudera.

h.—enruna, escombro.
p.—entulho, escombros.
i. —ruderi, macerie.
f. —décombres, (rouille).
a.—rubbish.
g.—Müll, Schutt.
pol.—gruz.

Rompitaĵoj el ruinigita, detruita konstruaĵo. Balaaĵo. —ejo=*Loko por meti la rubojn.* —i=*Formeti rubon.*

Ruino.—*L*. ruina, *el ruere* (*fali*).

Ruino de greka templo.

h.—ruina.
p.—ruina.
i. —rovina.
f. —ruine.
a.—ruins,
g.—Ruine.
pol.—ruina.

Disfalinta, detruita, renversita konstruaĵo. —igi=*Detrui, pereigi ion.* —iĝi=*Iĝi io ruina.*

Ruino de romana triumfarko (Algerio).

S

Sablo.—*L.* sabulum (*sablego, grajnaro*).

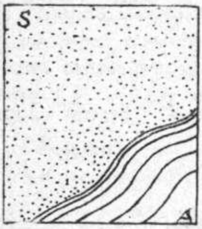

S = Sablo.

h.—arena, sablon.
p.—areia.
i. —sabbia.
f. —sable.
a.—sand.
g.—Sand.
sv.—sand.

Materialo konsistanta el tre malgrandaj ŝtonaj grajnoj ne kunigitaj unu kun la alia. —i = *Meti sablon sur vojo, en...* Mara—, rivera—, mina—, dun—, kvarca—, granita—, kalka—, seka—, natura—, artefarita—, akra—, rondgrajna—.

Sago.—*L.* sagitta (*sago*), *el* sagax (*akuta, subtila*).

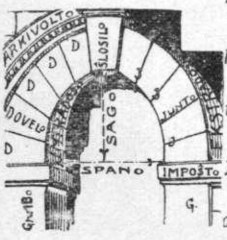

h.—ságita, flecha, montea.
p.—setta, sagittária, flecha.
i. —saetta, freccia.
f.—fléche, (sagette).
a.—arrow, sagitta.
g.—Pfeil.

Stangeto pintita ĉe unu ekstremo k. kun plumoj ĉe la alia. Distanco de la bazo ĝis la verto ĉe la arkoj.

Sakristio.—*L.* sacristia, *el* sacra (*sankta*).

h.—sacristía.
p.—sacristia.
i. —sacristia.
f. —sacristie.
a.—sacristy.
g.—Sakristei.
pol.—zakrystja.

Parto de templo, kie oni konservas la objektojn k. vestojn por la diservo.

Salono. — *El g.* Saal, *de* Sal (*loĝejo*).

h.—salón, sala.
p.—salao, sala.
i. —salone, sala.
f. —salon, salle.
a.—saloon, salon.
g.—Salon, Saal.
pol.—salon.

Eleganta ĉambro, ordinare destinata por ricevi vizitantojn.

Sarkofago.—*Gr.* sarkofagos, *el* sarkos + fagos (*karno manĝi*); *l.* sarcophagus.

Sarkofago etruska.

h.—sarcófago.
p.—sarcophago.
i. —sarcofago.
f. —sarcophage, cercueil.
a.—sarcophagus.
g.—Sarkophag, Sarg.
pol.—sarkofag.

Ŝtona ĉerko. Luksa, ŝtona ĉerkoforma monumento.

Saturno.—*Gr.* Kronoso; *l.* Saturnus, *el* satus (*ŝata*).

h.—Saturno.
p.—Saturno.
i. —Saturno.
f. —Saturne.
a.—Saturn.
g.—Saturn.
pol.—Saturn.

Mita, romana dio, filo de Urano (la ĉielo) k. Gea (la tero); li decidis, pro timo esti detronita, engluti siajn filojn, sed sia edzino Cibelea anstataŭis ĵusnaskitojn per ŝtono; tiel savis Jupitron, Neptunon k. Plutonon.

Scen(ej)o.—*Gr.* skene (*kovraĵo*); *l.* scena.

Sceno aerlibera.

h.—escenario.
p.—cenario.
i. —scena.
f. —scéne.
a.—scene, scenery.
g.—Bühne, (Scene).
pol.—scenie.

Loko, kie ludas aktorojn. Pro— = *Antaŭscenejo.* Epi— = *Surescenejo.* Post— = *Malantaŭscenejo.* —grafio = *Arto ornami, dekoracii la scenon.*

Sceptro.—*Gr.* skeptron (*sceptro*); *l.* sceptrum.

h.—cetro.
p.—sceptro, cetro.
i. —scettro.
f. —sceptre.
a.—scettro.
g.—Zepter.

Luksa, valora bastono, arte prilaborita, uzata de regnestroj kiel signo de ilia indeco.

Segi.—*El l.* secare, serrare (*tranĉi*).

Segi tubon.
S = Seg-ilo.

h.—serrar.
p.—serrar.
i. —segare.
f. —scier.
a.—saw, shed.
g.—Sägen.

Tranĉi lignon, k. a., per dentita, ŝtala

lameno. —ilo=*Ŝtala, dentata rubando por distranĉi.*

Seĝo.—*L.* sedes, *el* sedere (*sidi*).

1. Seĝo ; 2. Brakseĝo.

h.—silla.
p.—sella, cadeira.
i.—sella, sedia, sede, seggio.
f.—siège, chaisse.
a.—seat, seddle, chair.
g.—Stuhl, Sessel.

Meblo por sidi. Lul—, apog—, brak—, infan—, faldebla—... ; —eto, —aro.

Sekcio. — *L.* sectio, *el* secare (*sekcii*).

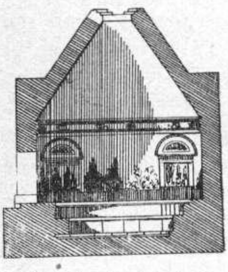

Sekcio de frigidario en pompeja domo.

h.—sección.
p.—secçao.
i. —sezione.
f. —section.
a.—section.
g.—Schnitt.
pol.—sekcja.

Desegno de imagata tranĉo tra konstruaĵo, tereno, objekto, k. c. Laŭlonga—, laŭlarĝa—, laŭ A-B—...

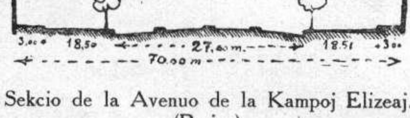

Sekcio de la Avenuo de la Kampoj Elizeaj. (Parizo).

Serajlo. — *Ar.* serai (*palaco*) ; *l.* serraculum, *el* sera (*fermita*).

Serajla sceno.

h.—serrallo.
p.—serralho.
i. —serraglio.
f. —sérrail.
a.—seraglio.
g.—Serail.
pol.—seraj.

Parto de la arabaj palacoj, kie loĝas la virinoj. Karavan—=*Granda gastejo por la orientaj karavanoj.*

Seruro.—*El l.* sera, serare (*fermi*).

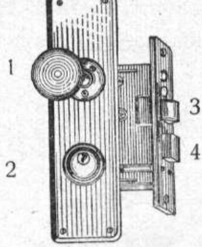

1. Serura prenilo.
2. — ŝildeto.
3. — klinko.
4. — riglilo.

h.—cerradura.
p.—fechadura.
i.—serratura, serrame.
f.—serrure.
a.—lock.
g.—Schloss.

Risorta aparato por fermefiksi pordon. Pend—=*Pendanta, portebla seruro.* —i=*Fermi per seruro.* —isto, —kesto, —truo, —ŝildo, —riglilo...

Sfinkso.—*Gr.* sfinks ; *l.* sphinx.

1. Sfinkso egipta.
2. — romana.

h.—esfinge.
p.—esfinge.
i. —sfinge.
f. —sphinx.
a.—sphinx.
g.—Sphinx.
pol.—sfinks.

Fabela, flugilhava besto, de la antikvaj egiptanoj, kun leona korpo k. homa kapo; simbolo de la forto kun la inteligento. Andro— = *Sfinkso kun vira kapo.*

Sfumi. — *El l.* ex + fumo (*de fumo*).

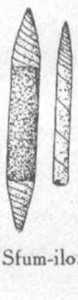

Sfum-ilo.

h.—esfumar.
p.—esfumar.
i.—sfummare.
f.—effumer, estomper.
a.—sfumato.
g.—stompieren, (sfumata).

Malintensigi pograde, ĉe desegno aŭ tuĉo, la naturan nigron de karbo, krajono, inko, k. c. Fari la samon rilate aliajn kolorilojn.

Sgrafito. — *El gr.* grafeion (*grifelo*) ; *l.* graphium.

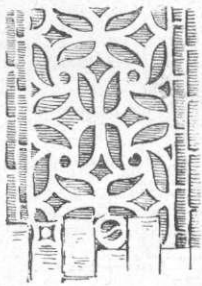

h.—esgrafito.
p.—esgraffito.
i. —sgraffito.
f. —sgraffite.
a.—sgraffito.
g.—Sgraffito.

Gravurita ebena ornamo, kun ebena fono ofte kolorigita. —i = *Fari ebenan reliefon.* —ilo, —isto, —aĵo, —ado.

Sifono.—*Gr.* sifon (*sifono*) ; *l.* sipho, siphonis.

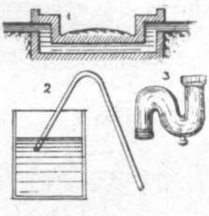

1. Subvoja sifono.
2. Vitra —
3. Tuba —

h.—sifón.
p.—siphao.
i. —sifone.
f. —siphon.
a.—siphon.
g.—Siphon.
pol.—syfon.

Tubo kurvigita, dubranĉa; konstruaĵo similforma. Botelo kun tia tubo.

Signo.—*L.* signum, signo (*signo*).

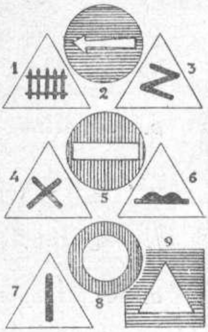

Signoj internaciaj por ŝtratoj k. ŝoseoj, laŭ Ĝeneva trafiko-konferenco.

h.—signo.
p.—signo.
i. —segno.
f. —signe.
a.—sign, mark.
g.—Zeichen.
pol.—znak, (sygnal).

Io ajn perceptebla (streko, desegnaĵo, figuro, bildo, objekto, gesto), kiu elvokas en la spirito ideon pri alia afero; ekstera distingilo. —i = *Distingigi iun aŭ ion per signo.* Algebra—, topografia—, astronomia—...

Sigelo.—*Gr.* siglai (*cifero*); *l.* sigillum (*marko*).

Sigelo vaksa.

h.—sigilo, sello.
p.—sigillo, sello.
i. —sigillo.
f. —sceau, (sigillé).
a.—seal, sigil.
g.—Siegel, Sigel.

Signo stampita sur moligita substanco por certe konfirmi k. aŭtentikigi dokumenton aŭ por sankcii k. definitivigi kontrakton, aŭ por certigi la fermitecon de koverto aŭ por distingige indiki la aŭtoron. —i = *Almeti aŭ surmeti sigelon.*

—grafio = *Traktato pri la sigeloj de oficialaj dokumentoj.* —ilo = *Trokelo por stampi sigelon.* Kontraŭ— = *Malgranda sigelo stampita sur la dorso de iaj sigeloj.*

Silo.—*Gr.* siros (*silo*); *l.* sirus.

Siloj romanaj, en Kartago.

h.—silo.
p.—silo.
i. —silo.
f. —silo.
a.—silo.
g.—Silo.

Subtera grenejo.

Silueto.—*El propra nomo de franca* Silhouette, (1754ª *j.*).

Silueto de la hinda poeto Tagoro.

h.—silueta.
p.—silhueta.
i. —silueta.
f. —silhouette.
a.—silohuette.
g.—Siluette.
pol.—sylweta.

Desegnaĵo prezentanta la ombron de la desegnata persono aŭ objekto; profilo de persono aŭ objekto unuforme kolorigita. —i = *Fari silueton.*

Simbolo.—*Gr.* simbolon, *el* simballo (*meti kun, ĵeti kun*); *l.* symbolum.

1) 2) 3)

1. Simbolo de suferego, morto.
2. — de reĝeco, de gloro.
3. — de infinito.

h.—símbolo.
p.—symbolo.
i. —símbolo.
f. —symbole.
a.—symbol.
g.—Symbol, Sinnbild.
pol.—symbol.

Bildo, signo, objekto havanta interkonsentitan, historian, abstraktan signifon. Simbologio=*Studo pri la simboloj, ideogramoj, signoj, hieroglifoj, k. c.* —i=*Esti simbolo de io.*

Sinagogo.—*Gr.* sinagoge, *el* sinago (*kuniĝi*); *l.* synagoga.

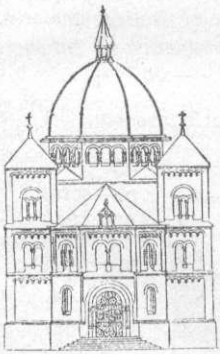

Sinagogo de Schweidnitz.

h.—sinagoga.
p.—synagoga.
i. —sinagoga.
f. —synagogue.
a.—synagogue.
g.—Synagoge.
pol.—synagoga.

Tipa hebrea templo.

Sistilo.—*Gr.* sistilos, *el* sin + stilos (*kuna kolono*); *l.* systylos.

h.—sistilo.
p.—sistylo.
i. —sistilo.
f. —systyle.
a.—systile.
g.—Systylon.

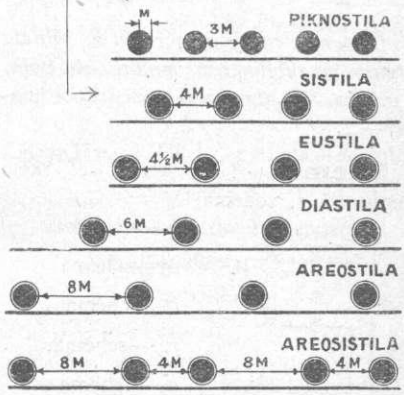

Konstruaĵo, kies interkolonaj spacoj havas 4 modulojn; la kolonoj tiam devas esti 19 *moduloj alta, laŭ Vitrubo.*

Skabelo.—*El sansk.* skabh, skambaté (*apogi*); *l.* scammum.

h.—escabel.
p.—escabello.
i. —sgabello.
f. —escabeau.
a.—scabellum.
g.—Schemel.

Tabureto por apogi la piedojn, kiam la sidilo estas iomete alta.

Skalo. — *L.* scala (*ŝtuparo, gradaro*).

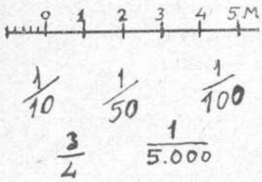

h.—escala.
p.—escala.
i. —scala.
f. —échele.
a.—scale.
g.—Skala.
pol.—skala.

Dimensia rilato inter reala k. bildata figuro esprimita per nombro aŭ linio. Grafika—, numera—, de koordinataj—...

Skemo. — *Gr.* skema, *el* skein (*enhavi*); *l.* schema.

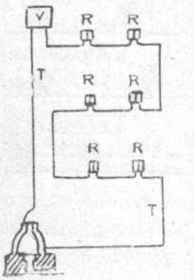

h.—esquema.
p.—schema.
i.—schema.
f. —schèma.
a.—scheme.
g.—Schema.
pol.—schemat.

Simpligita grafikaĵo prezentanta problemon, aferon, objekton. —i=*Prezenti per skemo ion.*

Skizo.—*El gr.* skein (*enhavi*).

Skizo de Pikazo.

h. — croquis, esbozo, bosquejo.
p.—esquisso, esboço.
i. —schizzo, sbozzo.
f. —esquisse, ébauche.
a.—sketch.
g.—Skizze, Entwurf.
sv.—skissera.
pol.—sckicowac.

Desegnaĵo konsistanta el malmultaj karakterizaj linioj. Bildo nefinita prezentanta provon, malneton de projektata verko. —i=*Desegni ion skize.*

Skocio. — *Gr.* skotia, *el* skotos (*ombro*); *l.* scotia.

h.—escota, escocia.
p.—scotia.
i. —scozia.
f. —scotie.
a.—scotia.
g.—Skotia.

Konkava modluro, kies profilo estas duonelipsa.

Skulpti.—*L.* esculpere (*skulpti*).

h.—esculpir.
p.—esculpir.
i. —scolpire.
f. —sculpter.
a.—sculpture.
g.—aushauen, (Skulptur).
sv.—skulptera.

Formi figuron el solida materio. —ado=—arto (*Statuarto k. ornamoskulptado*). —isto, —aĵo, —ilo.

Sofo.—*Ar.* soffa (*benko*).

h.—sofá.
p.—sofá.
i. —sofá.
f. —sofa.
a.—sofa.
g.—Sofa.
pol.—sofa.

Benko drapigita kun apogdorso k. apogbrakoj.

Sofito.—*El l.* sub-fixsus, suffixus, suffictus (*suba-fiksaĵo*).

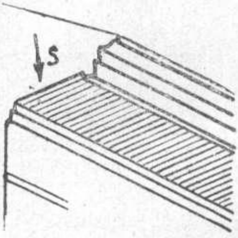

h.—sófito.
p.—soffito.
i. —soffitto.
f. —soffite.
a.—soffit.
g.—Soffitte.
pol.—sufit.

Malsupra faco de elstara arkitektura elemento.

Sojlo.—*El l.* solium, solum (*tereno, planko*).

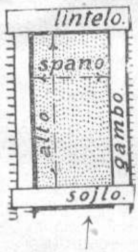

h.—solera, umbral.
p.—soleira, umbral.
i. —soglia.
f. —seuil, sablière.
a.—sill, threshold.
g.—Schwelle.

Kuŝanta peco, ŝtono, trabo, ĉe aperturo, laŭlonge ĉe muro, sub la apogekstremo de trabaro, k. c.

Soklo. — *L.* socculus, *el* soccus (*soko*).

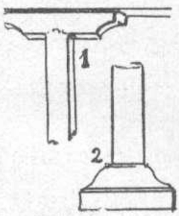

h.—zócalo, zapata.
p.—sócco.
i. —zoccolo.
f. —socle.
a.—socle, zocle.
g.—Sockel.
pol.—cokol.

Peco ĉe bazo de fosto, statuo, konstruaĵo por ampleksigi la apogon.

Sondi.—*L.* sub undare (*sub ondo*).

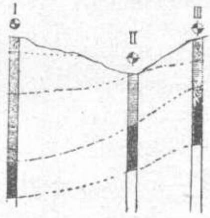

Plano de sondoj.

h.—sondar.
p.—sondar.
i. —sondaggio.
f. —sonder.
a.—soundig.
g.—sondieren.
pol.—sondowac.

Esplori la profundecon de akvo, de tereno. —ilo=*Instrumento por sondi.*

Spaliro.—*El l.* spathula (*dorso*).

h.—espaldera.
p.—espaldeira, renque.
i. —spalliera.
f. —espalier.
a.—espalier.
g.—Spalier.
pol.—szpaler.
r.—ŝpaler.

Vico de vegetaĵoj, floraj aŭ fruktaj, kies branĉoj estas plate alfiksitaj al muro aŭ kradaro, kiel ĝardenornamo.

Spano.—*L.* expansus, *el* expandere (*ampleksigi*).

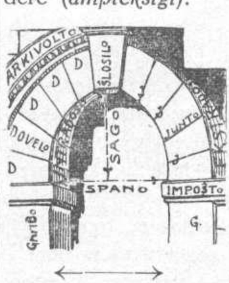

h.—luz, expansión.
p.—vao, espaco.
i.—portata, spazio.
f. —portée, travée, (space).
a.—span.
g.—Spann-weite

Distanco inter ĉiu du apogiloj, kolonoj, gamboj, traboj, k. c.

Spatelo.—*Gr.* spathe, *el* spao (*fosi, treni, eltiri*); *l.* spathula.

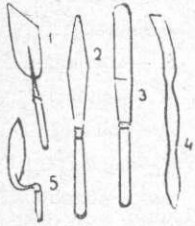

h.—espátula.
p.—espatula.
i. —spatola.
f. —spatule.
a.—spatula, spattle.
g.—Spatel.

Trulelo, ŝpateto uzata de pentristoj k. multaj aliaj metiistoj, por mikŝi aŭ sterni substancojn.

Spegulo.—*L.* speculum, *el* specio (*vidi*).

Speguloj egiptaj.

h.—espejo.
p.—espelho.
i.—especchio.
f.—miroir.
a.—looking-glas.
g.—Spiegel.
sv.—spegel.

Glata, brila surfaco, resendanta la lumon k. la bildon de la objektoj.
—i=*Resendi la bildon de io.*

Stablo.—*L.* stabulum, *el* stabilis (*starebla*).

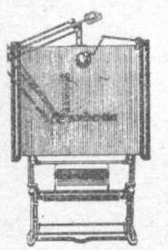
Stablo de desegnisto.

h.—banco, mesa de trabajo, caballete.
p.—cavallete, (estabil).
i. —sgabello, cavalletto, banco da lavoro.
f. —tréteau, chevalet, établi.
a.—stable, trestle, work-bench.
g.—Staffelei, Gestell.
sv.—stall.
pol.—staluga, warsztat

Movebla, plurpieda kunmetaĵo de trabetoj k. tabuloj adekvata por metia laboro.

Stacio.—*L.* stacio, stacionis (*estejo*).

h.—estación.
p.—estaçao.
i. —stazione.
f. —station.
a.—station.
g.—Station.
pol.—stacja.
sv.—station.

Loko, kie haltas la vagonaroj, la tramoj, la aviadiloj, por preni aŭ lasi la vojaĝantojn k. varojn. Nomo de kelkaj sciencaj observejoj. —domo.

Stadio.—*Gr.* stadion (*stadio, mezurunuo*); *l.* stadium.

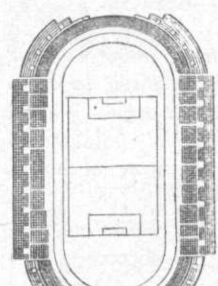

h.—estadio.
p.—estádio.
i. —stadio.
f. —stade.
a.—stadium.
g.—Stadion.
pol.—stadjum.

Luktejo, areno, antikve unu stadio longa, ĉirkaŭita de ŝtuparigita sidejo, kie jam la antikvaj grekoj vete luktis, kuris, saltis, ĵetis diskon, k. ludis. Mezurunuo de la grekoj 184,98 *m. la atena;* 192,27 *m. la olimpa.* —metro.

Stalo.—*L.* stabulum, *el* stabulare (*stali*).

h.—establo.
p.—estábulo.
i.—stalla.
f.—étable, écurie.
a.—stall, stable.
g.—Stall.
sv.—stall.
pol.—stajnia.

Loĝejo por brutaro, por grego. —i=*Loĝigi brutojn en stalo.*

Stampi.—*El g.* stampon (*frapi*).

h.—estampar.
p.—estampar.
i.—bollare.
f.—estampiller.
a.—stamp.
g.—stempeln.
sv.—stämpla.
pol.—stemplowac, stampi.

Fari per frapopremo presaĵon aŭ gravuraĵon. —o=*Marko, bildo farita per frapopremo.* —ilo=*Aparato por stampi.*

Stando.—*El l.* extendere (*etendi*).

h.—instalación.
p.—stand.
i.—stand.
f.—stand.
a.—stand.
g.—Stand.
sv.—ständ.

Instalaĵo de iu firmo por elmontri komercaĵojn en foirejo, ekposicio.

Stango.—*El a. g.* stengel (*branĉo*).

h.—asta, barra, pértiga.
p.—hasta, barra, percha.
i.—stanga, asta.
f.—hampe, barre, perche, tige.
a.—pole.
g.—Stange.
sv.—stäng.
pol.—sztanga.

Ĉiaspeca, multe pli longa ol dika, peco el ligno aŭ metala.

Statuo.—*L.* estatua, *el* statuere (*starigi*).

h.—estatua.
p.—estatua.
i.—statua.
f.—statue.
a.—statue.
g.—Statue.
pol.—statua, posag.

Figuro el ŝtono, metalo, ligno, gipso, k. c., prezentanta homon aŭ beston.

Steleo. — *Gr.* stele (*estaraĵo*); *l.* stela.

Ofero antaŭ steleo.

h.—estela.
p.—estela.
i.—stela.
f.—stéle.
a.—stele.
g.—Stele.

Funebra monumento konsistanta ofte el simpla ŝtono.

Stereobato.—*Gr.* stereobatos, *el* stereos + bathos (*solida, masiva bazo*).

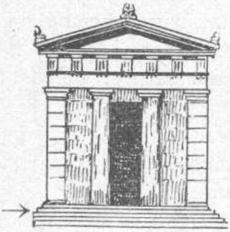

h.—estereobato.
p.—estereobato.
i. —stereobate.
f. —stéréobate.
a.—stereobate.
g.—Stereobat.

Substrukturo; fundamenta platajormo sur kiu stariĝas la konstruaĵoj, speciale la antikvaj.

Stereotomio.—*El gr.* stereos + tome (*solido tranĉi*).

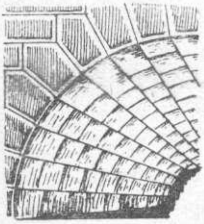

Stereotomia dispecigo de volbo.

h.—estereotomía.
p.—estereotomia.
i. —stereotomia.
f. —stéréotomie.
a.—stereotomy.
g.—Stereotomie.

Studo pri dispartigo k. pecordigo de arkitekturaj konstruelementoj el ŝtono, ligno, fero.

Stereo-grafio. — *El gr.* stereos + graphos (*solido priskribo*).

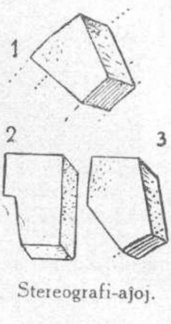

Stereografi-aĵoj.

h.—estereografía.
p.—estereographia.
i. —stereografia.
f. —stéréographie.
a.—stereography.
g.—Stereographie.

Arto desegni k. priskribi geometriajn figurojn sur ebeno. —metrio; —dinamiko; —fotografio; —fotogrametrio; —kromio; —skopio; —statiko; —tipio...

Stilo.—*Gr.* stilos (*grifelo, stango, kolono*); *l.* stylus.

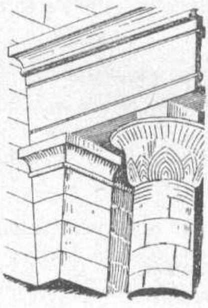

Detalo, egipta stilo.

h.—estilo.
p.—estilo.
i. —stilo.
f. —style.
a.—style.
g.—Stil.
pol.—styl.

Karakterizaj trajtoj de verko. —istiko = *Traktato pri stiloj.* —ografio = *Priskribo de la stiloj de popolo, epoko, artisto.* —izi = *Desegni, bildi laŭ stilo, ne laŭ naturo.*

Stilobato.—*Gr.* stilobates, *el* stilos + basis (*kolono bazo*); *l.* stylobata.

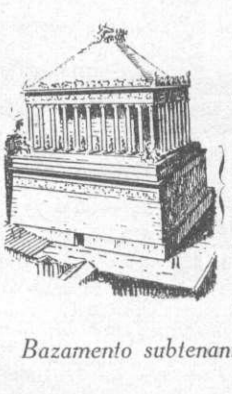

h.—estilobato.
p.—estilobato.
i.—stilobato.
f.—stylobate.
a.—stylobate.
g.—Stylobate.

Bazamento subtenanta kolonaron.

Stipito. — *Gr.* stipos; *l.* stipes, stipitis (*stipito*).

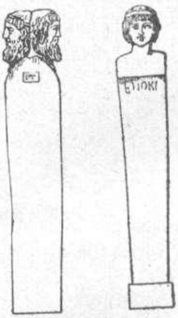

h.—estípite.
p.—estipite.
i. —stipite.
f. —stipe.
a.—stipe.
g.—Stipes, Stiel.

Piramidforma pilastreto, kies pli granda bazo estas supren.

Strato.—*L.* strata (*etendita*).

h.—calle, (estrada).
p.—rua, (estráda).
i. —via, stráda.
f. —rue, (battre l'estrade).
a.—street.
g.—Strasse.

Vojo borderita de domoj en urbo, vilaĵo. —eto, —kruciĝo.

Strio.—*L.* stria (*strio*).

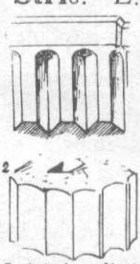

Strioj kanelitaj.

h.—estría, faja.
p.—estria, listra.
i. —stria.
f. —strie, raie, bande.
a.—stripe, band.
g.—Streifen.
sv.—strimma.

Figuro longa k. malarĝa kun paraleloj randoj; larĝa streko.

Strebo.—*El a. g.* streben (*apogi*).

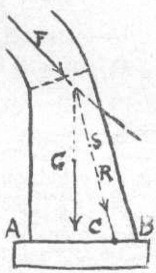

h.—estribo, machón, puntal.
p.—estribo.
i. —sperone, coscia, spalla.
f. —etrier, étai, culée, butée.
a.—strut, abutment.
g.—Strebe, Widerlager.

Masonaĵo, stango kontraŭstaranta puŝon de konstruaĵo. —i=*Kontraŭstari puŝon; meti deŝarĝilon, streĉi forton por atingi iun celon.*

Strukturo.—*L.* structura (*strukturo*).

h.—estructura.
p.—estructura.
i. —struttura.
f. —structure.
a.—structure.
g.—Struktur.
pol.—struktura.

Maniero, laŭ kiu estas kunaranĝitaj la diversaj partoj de konstruaĵo, de tutaĵo.

Stuki.—*El a. g.* stucchi (*kortiko*).

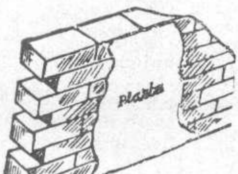

h.—estucar.
p.—estucar.
i. —stuccare.
f. —stuquer.
a.—stucco.
g.—stuckieren.
pol.—stiuk.

Tegi muron, imitante marmoran supraĵon, per speciala ŝmiraĵo. —o=*Miksaĵo, mortero, kies ŝmirpentro surmura imitas marmoron, ŝtonon.* Gipsa—, kalka—.

Ŝ

Ŝablono.—*El holanda* schablone (*formo*).

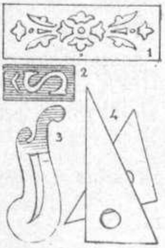

h.—patrón, plantilla.

p.—modelo.

i. —sagoma, garbo, pistolet.

f. —gabarit, panneau.

a.—template, gange, rule.

g.—Schablone.

Modelo el maldika materio (ligno, metalo, kartono, papero, teksaĵo) laŭ kies interna aŭ ekstera konturo oni detranĉas, kolorigas, desegnas bildon tiom da fojoj, kiom oni bezonas.

Ŝakto.—*El g.* Schaft (*tubeto*).

h.—imbornal, pozo.

p.—embornal.

i. —imbrunale.

f. —puit.

a.—shaft, pit.

g.—Schacht.

Puto por registri, aerumi, komuniki minon, kloakon.

Ŝarĝi. — *L.* carricare, *el* carrus (*ĉaro*).

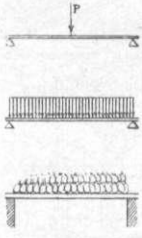

1. Ŝarĝo centrita.
2. — unuforma.
3. Provo ŝarĝo.

h.—cargar.

p.—carregar.

i. —caricare.

f. —charger.

a.—charge, load.

g.—laden, belasten, aufladen.

Meti sur io pezan korpon. —o=*Pezaĵo portata de iu, de io.* unuforma—o, supozata—o, konstanta—o, utila—o, moviĝanta—o, izola—o, pleja—; —momento, —limo, —indikilo, —koeficiento...

Ŝindo.—*L.* scindula, *dim. de* schidia (*splito*), *el* scindere (*fendi*).

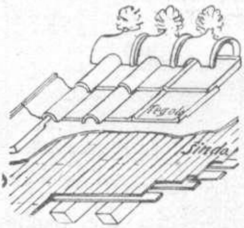

Ŝindo
ĉe greka tegmento.

h.—chilla, ripia.

p.—ripa.

i. —scandola.

f. —bardeau, échandole.

a.--shingle, slip.

g.—Schindel.

Maldika tabulo; plej ekstera, kiam oni sege tabuligas arbotrunkon; tabulo uzata por tegmenti.

Ŝildo.—*El* scild (*ŝildo*).

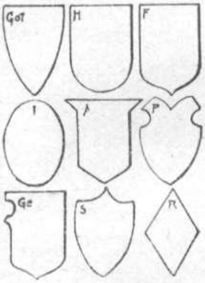

Gota, hispana, franca, itala, angla ŝildo.

h.—escudo.
p.—scudo.
i. —scudo.
f.—écu.
a.—shield.
g.—Schild.
sv.—sköld.
r.—ŝit.

Plataĵo uzata kiel ŝirmilo kontraŭ armiloj; sur ĝi oni pentris la blazonon de la uzanto. Ornamo tiel similanta. Laŭ ĝia formo, la ŝildo nomiĝas: gotika—, hispana—, franca—, angla—, germana—, itala—, svisa—, pola—...

Ŝlosi. — *El l.* exclusa, claudere (*fermi*).

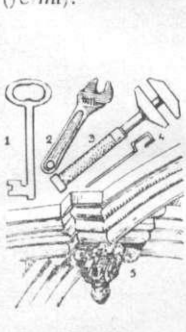

Ŝlos-iloj.

h.--cerrar con llave.
p.—fechar con chave.
i.—chiudere a chiave.
f.—fermer a clef.
a.—lock, fasten.
g.—schliessen.
pol.—zamykac na klucz.
sv.—lasa igen.

Fermi per ilo, kiu funkciigas seruron, aŭ kompletigas aŭ kunligas tutaĵon. —ilo=*Metala peco, laŭcele prilaborita, per kies turnapliko fermiĝas aŭ malfermiĝas pordon, kovrilon. Ilo, kiu kompletigas, ekvilibras, klarigas ion.* Mal—=*Malfermi tion, kio estas fermita per —ilo.* —eto, —aro, —ingo.

Ŝnuro.—*El sansk.* snasa (*nervo*); *gr.* neuron; *got.* snorjo, snuor.

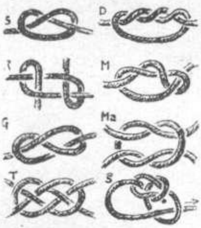

Nodoj de ŝnuro.

h.—cuerda.
p.—corda.
i. —corda.
f. —cord.
a.—string.
g.—Schnur.
pol.—sznur.
sv.—snore.

Kunplektitaj linaj, kotonaj, kanabaj, metalaj fadenoj, uzata por ligi aŭ pendigi objektojn.

Ŝoseo. — *L.* calciata, *el* calx (*kalko*).

1)

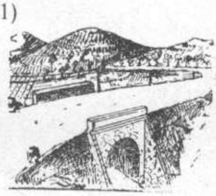

1) Ŝoseo.
2) Sekcio de ŝoseo.

h.—carretera, calzada.
p.—calçada.
i.—strada, carreggiata.
f.—chaussée.
a.-causeway, high road, made road.
g.—Chaussée.
pol.—szosa.

2)

Vojo pavimita en la kamparo. Intertrotuara, centra parto de strato.

Ŝpato.—*El gr.* spathe, *el* spao (*fosi*); *l.* spatha (*spado*).

h.—pala.
p.—pelle.
i. —pala.
f. —pelle.
a.—peel, shovel.
g.—Schaufel.
sv.—spade.
pol.—szpadel.

Fosilo konsistanta el larĝa lameno je la ekstremo de tenilo.

Ŝranko.—*El g.* schräg, schragen.

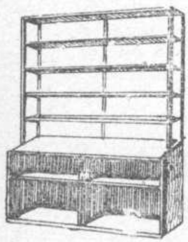

h.—armario.
p.—armario.
i. —armadio.
f. —armoire.
a.—cupboard.
g.—Schrank.
pol.—szankier, szafa.
sv.—skap.

Meblo fermebla per pordo-j, provizita de bretoj aŭ hokoj por konservi ĉiaspecajn objektojn.

Ŝraŭbo.—*El l.* scrobis (*truaĵo*).

h.—tornillo.
p.—parafuso.
i. —vite.
f. —vis, (écrou).
a.—screw.
g.—Schraŭbe.
pol.—sruba.
sv.—skruf.

Metala aŭ ligna peco, cilindra aŭ konusaforma, laŭlonge spirale kanelita. —i=*Meti ŝraŭbon tra korpo.* De—i= *Eltiri fiksitan ŝraŭbon.* —ilo=*Ilo por ŝraŭbi k. deŝraŭbi.* Senfina—, dekstrorsa—, maldekstrorsa—, mikrometra—, plurrela—, prem—, alet—, kap—...

Ŝtalo.—*I l a. g.* stel, staklo (*forta*).

Fe +
C = 0,5%; 1,6%

h.—acero
p.—aço.
i. —acciaio.
f. —acier.
a.—steel.
g.—Stahl.
pol.—stal.
sv.—stal.
r.—stal.

Purigita fero, fandita kun malgranda kvanto da karbo. Martina—, Siemensa—, cementita—, fand—, gisita—, krisola—, pudla—, nikela—, tungstena—...

Ŝtofo.—*El gr.* stuppe; *l.* stupa.

h.—estofa.
p.—estofa.
i. —stoffa.
f. —étoffe.
a.—stuff.
g.—Stoff.

Silka aŭ lana teksaĵo, kies fadenoj formas figurojn, ĉu de persono aŭ besto (historia—), *ĉu de foliaro.*

Ŝtono.—*El gr.* stia (*silik-ŝtono*).

Prilaboritaj ŝtonoj.

h.—piedra, (canto).
p.—pedra.
i. —pietra, (cantone).
f. —pierre.
a.—stone.
g.—Stein.
sv.—sten.

Rokopeco. Malmola, minerala maso uzata por konstrui. —isto=*Homo, kiu prilaboras ŝtonojn.* Ero de la— =*Ero, kiam la homaro komencis prilabori ŝtonojn* (eolita, paleolita, neolita periodo). Natura—, artefarita—, kalk—, pumik—, akriga—, postakriga—...

Ŝtupo.—*El a. g.* stuofa.

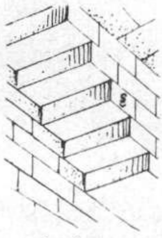

Ŝ=Ŝtupo.

h.—escalón, peldaño, (*trepar*).
p.—degrau.
i. —scalino.
f. —échelon, marche, degré.
a.—step.
g.—Stufe.
pol.—stopien.
sv.—trappsteg.

Horizontala prismo, kiu ordigita kun aliaj faciligas la iradon inter malsamnivelaj lokoj. —aro=*Aro da sinsekve ordigitaj ŝtupoj.* —arejo=*Loko, kie estas konstruita ŝtuparo.*

—larĝo, —longo, —alto, —faco, —rando, —plato... —ara branĉo, —ara akso, —ara kavo, —ara paŝlinio, —ara rando, —ara plato, —ara haltejo, —ara muro, —ara volbo...

Interna—aro, ekstera—aro, helica—aro, dubranĉa—aro, armitbetona—aro.

Ŝtuparo portebla.

T

Tabernaklo.—*L.* tabernaculum, *el* taberna (*tendo, tabulaĵo*).

Tab. = Tabernaklo.

h.—tabernáculo.
p.—tabernáculo.
i.—tabernacolo.
f.—tabernacle.
a.—tabernacle.
g.—Tabernakel.

Altaro portebla, ĉe la antikvaj israelidoj. Ŝranko por la konsakrita hostio, ĉe la kristanoj.

Tablo.—*L.* tabula (*tabulo*).

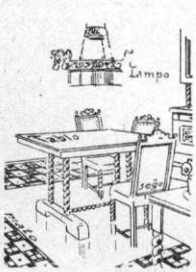

h.—mesa, tabla.
p.—mesa.
i. —tavolo.
f. —table.
a.—table.
g.—Tisch.

Meblo, konsistanta el plataĵo sur unu aŭ pluraj piedoj.

Tabulo.—*L.* tabula (*tabulo*).

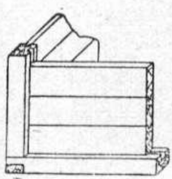

Pario de tabuloj.

h.—tabla.
p.—tábua.
i. —tavola.
f.—tablette, tableau.
a. — tablet, plank, board.
g.—Tafel, Brett.
pol.—tablica.
sv.—tafla.

Peco de ligno el trunko laŭlonge segita, plata k. sufiĉe larĝa. Simila plataĵo el ŝtono. —aro = *Planko, podio formita per kunigitaj tabuloj.* Memor— = *Tabulo, plataĵo dediĉita je memoro de homo aŭ faro.* —i = *Kovri per tabuloj ion.* —aĵo = *Io farita el tabuloj.* —eto, —ego.

Taboureto.—*El ar.* tambur (*tamburo*).

h.—taburete.
p.—tamborete.
i. —taburete.
f. —tabouret.
a.—tabouret.
g.—Taburet.
pol.—taburet.

Seĝeto sen dorsapogilo; benketo.

Tajli.—*L.* taliare (*detranĉi*).

Tajl-ajo.

h.—tallar.
p.—talhar.
i. —tagliare.
f. —tailler.
a.—to cut, (taille).
g.—schnitzeln.

Formi ion disigante pecetojn per tranĉanta, hakanta, ĉizanta ilo.
—isto=*Homo, kiu profesie tajlas.*

Takelo.—*El sansk.* tag (*atingi*); *holande* tak.

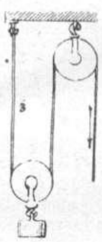

h.—estrenque.
p.—talhas.
i. —paranchino.
f. —taquet, palan.
a.—tackle.
g.—Takel.
sv.—talja.

Aparato por movi pezajn ŝarĝojn, konsistanta el du aŭ pli pulioj, unu fiksa k. la alia-j libera-j, sed ĉiuj kunigitaj per ŝnuro aŭ ĉeno.

Takimetro.—*El gr.* takys+metron (*rapida mezuro*).

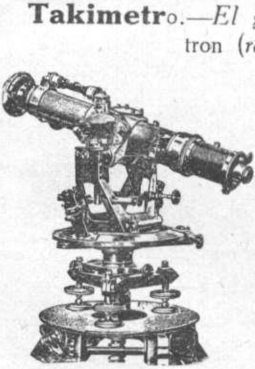

h.-taquímetro.
p.—tachymetro.
i.--tachimetro.
f.-tachymètre.
a.-tachymeter.
g.--Tachymeter.

Topografia aparato por mezuri distancojn k. angulojn. Takimetrio=*Parto de la topografio, kiu pritraktas uzon de la takimetro.*

Tamburo. — *Ar.* tambur (*tamburo*).

T=Tamburo de kupolo.

h.—tambor.
p.—tambor.
i. —tamburo.
f. —tambour.
a.—tambour.
g.—Tambour.

Survolba, cilindra konstruaĵo, similforma al ordinara tamburo.

Tanagro. — *El* Tanagro, *propra nomo de greka urbo.*

h.—tanagra.
p.—tanagra.
i. —tanagra.
f.—tanagra, tanagriennes.
a.—tanagra.
g. — Thonfiguren *aŭs* Tanagra.

Ĉiu tipa statueto de kuirita argilo el Tanagra; malgranda, bela statueto.

Tapeto. — *Gr.* tapes (*tapeto*); *l.* tapes, tapetis.

h.—material de tapizar o empapelar.
p.—tapete, tapecaria.
i.--tappezzeria, parato.
f. —tapisserie, papier peint.
a.—tapestry.
g.—Tapete.
pol.—tapety.

Papero, teksaĵo, ledo per kiu oni kovras murojn de ĉambro, meblojn. —i=*Kovri per tapeto.*

Tapiŝo.—*Gr.* tapes (*tapeto*); *l.* tapes, tapetis.

h.—tapiz.
p.—tapete.
i. —tappeto.
f. —tapis.
a.—carpet.
g.—Teppisch.

Tuko, teksita per diversekoloraj fadenoj, por kovri orname muron, pargeton, tablon. Estas famaj la gobelena—. —arto=*Arto fabriki tapiŝojn.* Manfarita—, maŝinfarita—, Smirna—, perestria—...

Teatro.—*Gr.* theatron, *el* thedomai (*rigardi*); *l.* theatrum.

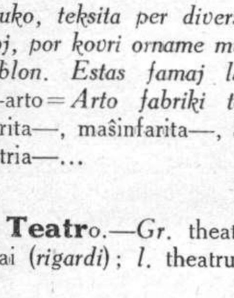

Greka teatro.

h.—teatro.
p.—teatro.
i. —teatro.
f. —théâtre.
a.—theatre.
g.—Theater.
pol.—teatr.
r.—teatr.

Loko adaptita por ludi scenojn, komedion, dramon, pere de aktoroj aŭ marionetoj.

Tegmento. — *El sansk.* sthag (*tegi*); *gr.* stegos (*tegmento*); *l.* tego, tectum, tegumentum.

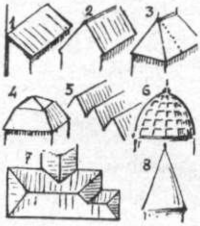

h.—tejado.
p.—telhado.
i. —tetto.
f. —toit, comble.
a.—roof, (tegumen).
g.—Dach.
sv.—(*hus*) tak.

Supera tegaĵo de domo, konsistanta ordinare el tegoloj. —i=*Kovri per tegmento.* Sub—=*Loko sub la tegmento, foje loĝebla.* —isto; de—i; —eĝo; —adefluido.

Tegolo. — *El gr.* stegos, stege (*tegmento*); *l.* tego, tegula.

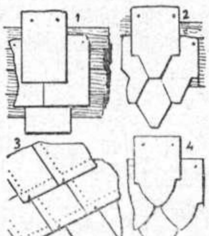
Tegoloj ardezaj.

h.—teja.
p.—telha.
i. —tegola.
f. —tuile.
a.—tile.
g.—Ziegel.

Diversforma k. diversmateria, maldika peco uzata por tegmenti. Argila—, marmora—, ardeza—, vitra—, metala—..., plata—, kanela—, konkava—, konveksa—, firsta—, greka—, araba—...

Templo.—*Gr*. temenos, *el* temnein (*apartaĵo*); *l*. templum.

Templo greka.

h.—templo.
p.—templo.
i. —tempio.
f. —temple.
a.—temple, templum.
g.—Tempel.

Edifico dediĉita al religia kulto. —eto = *Malgranda templo; konstruaĵo similanta tion*.

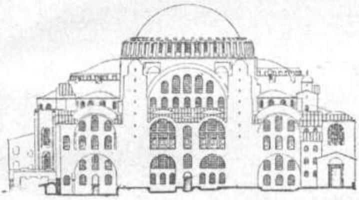

Templo bizanca.

Tenajlo. — *L*. tenacia, tenacula, *el* tenere (*preni*).

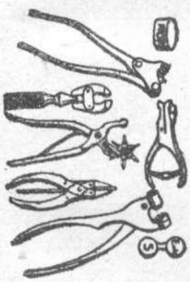

h.—tenazas.
p.—tenalha.
i. —tenaglio.
f. —tenaille.
a.—tenaille, chop.
g.—Tenaille, Lange, Maul.

Speco de fera tenilo, konsistanta el du krucigitaj pecoj, moveblaj laŭ kunliga bolto. Forĝo—, luto—, pinĉo—, levo—...

Tendo.—*L*. tentus, tenta, *el* tendere (*etendi*).

Tend-aro.

h.—tienda.
p.—tenda.
i. —tenda.
f. —tente.
a.—tent.
g.—Zelt.
sv.—talf.

Portebla loĝilo el tolo, felo. —aro = *Aro de tendoj en la kamparo por militistoj, sportistoj, k. a*.

Tenono. — *El gr*. tenon (*kolo, musklo*).

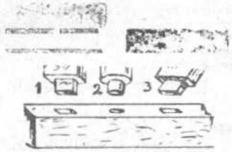

h.—espiga.
p.—cavilha.
i. —tenone.
f. —tenon.
a.—tenon.
g.—Zapfen.

Prismeto, cilindreto je la ekstremo aŭ flanko de ligna, metala, ŝtona peco, adaptita por eniĝi en mortezon de alia peco. —ingo = *Alĝustigita mortezo por enmeti tenonon*. Oblikva—, krucoforma—...

Teodolito. — *El gr*. theaomai + dolotos (*vidi malproksimen*).

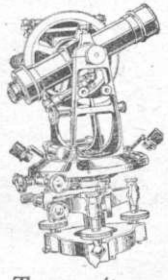

h.—teodolito.
p.—theodolito.
i. —teodolito.
f. —théodolite.
a.—theodolite.
g.—Theodolit.

Topografia aparato por mezuri vertikalajn k. horizontalajn angulojn. *Ĝiaj*

ĉefaj elementoj estas: lorno k. objektivo, fadenaro, rigardolenso k. fokusa ŝraŭbo; limbo gradumita, nivelilo k. stativo.

Tepidario. — *L.* tepidarium, *el* tepidus *de* tepeo (*malvarmeta*).

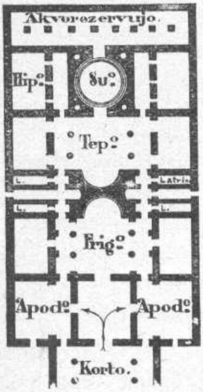

Tep.o = Tepidario.

h.—tepidario.
p.—tepidario.
i. —tepidarium.
f. —tépidarium.
a.—tepidarium.
g.—Tepidarium.

En la termoj de la antikva Romo, loko kun akvo malvarmeta por bani.

Terakoto. — *El l.* tera + cocta (*tero kuirita*).

Aztekaj terakotoj.

h.—terracota.
p.—terracota.
i. —terracotta.
f.—terre-cuite.
a.—terracotta.
g.—Terrakotta.

Skulptaĵo de kuirita argilo.

Teraso.—*El l.* terraceus (*teraĵo*), *de* terra.

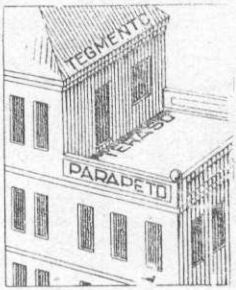

h.—terraza, azotea.
p.—terrado, terraço.
i. —terrazza.
f. —terrasse.
a.—terrace.
g.—Terrasse.
r.—terassa.
pol.—taras.

Vasta plataĵo sur konstruaĵo, sur monto, sur altaĵo.

Tereno.—*L.* terrenus (*tereno*), *el* terra.

h.—terreno.
p.—terreno.
i. —terreno.
f. —terrain.
a.—ground, terrene.
g.—Terrain.

Difinita terspaco; tera supraĵo rigardata laŭ sia amplekso. Agokampo. —kompakta, —firma, —argila, —sabloza...

Termoj.—*Gr.* thermai, *el* therme (*varmo*); *l.* thermae.

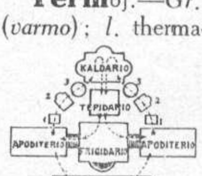

Skemo de imperiaj romanaj termoj.

h.—termas.
p.—thêrma.
i. —terme.
f. —thermes.
a.—thermae.
g.—Thermen.

Bandomo ĉe la antikvaj romanoj, ofte kune kun gimnastikejo, paroladejo, k. c.

Tetrastilo. — *Gr.* tetrastilon, *el* tetras + stilos (4 *kolonoj*); *l.* tetrastylos.

h.—tetrastilo.
p.—tetrastilo.
i. —tetrastilo.
f. —tétrastyle.
a.—tetrastyle.
g.—tetrastilon.

Konstruaĵo havanta kvarkolonan vicon antaŭfasade.

Timpano.—*Gr.* timpanon (*triangulaĵo, triangula muzikilo*); *l.* tympanum.

h.—tímpano, enjuta.
p.—tímpano.
i. —timpano.
f. —tympan.
a.—tympan, spandrel.
g.—Tympanon, Giebel

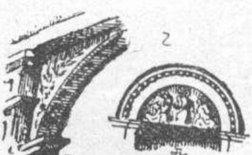

Panelo, ofte triangulforma; inter la modluroj de frontono, de impoŝto k. du apudaj arkivoltoj, de lintelo k. arkivolto.

Tombo. — *Gr.* tumbos (*tombo*); *l.* tumba.

h.—tumba.
p.—túmba.
i. —tomba.
f. —tombe, tombeau.
a.—tomb, grave.
g.—Tumba, Grab.

Kavaĵo por mortinton. —ejo=*Loko destinita por enhavi plurajn tombojn.*

Topografio.—*El gr.* topos + graphein (*loko priskribo*).

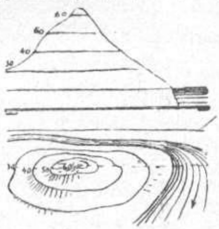

h.—topografía.
p.—topografia.
i. —topografia.
f.—topographie.
a.—topographie.
g.—Topographie.
pol.—topografja.

Detala priskribo—formo k. dimensio—de tereno. Traktato pri planverkado—planimetrio k. altimetrio—de tereno.

Torni. — *El gr.* tornos (*turno*); *l.* tornus.

h.—tornear.
p.—tornear.
i. —tornire.
f. —tourner.
a.—to turn (*on a lathe*).
g.—drechsenl, (torsion).
pol.—toczyc (*na tokarni*).

Rondforme prilabori por tranĉa ilo pecon el ligno, eburo, metalo, fiksita sur speciala turniĝanta aparato. —isto=*Homo kiu profesie tornas.* —ilo, —ejo.

Torso.—*El gr.* tirsos (*trunko senbranĉoj*).

h.—torso.
p.—tôrso.
i. —torso.
f. —torse.
a.—torso.
g.—Torso.
pol.—tors.

Skulptaĵo, prezentanta homan trunkon.

Toskano. — *El* Toscana, *propra nomo de itala regiono; l.* tuscanus.

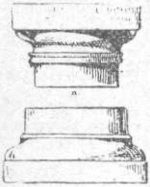

h.—toscano.
p.—toscâno.
i. —toscano.
f. —toscan-e.
a.—tuscan.
g.—toscanisch.

Varianto de la dorika ordo, elpensita de la romanoj.

Trabo.—*L.* trabs, trabis (*trabo*).

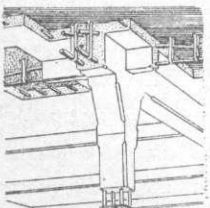

h.—viga, trabe.
p.—trave, (trabelho, trabal).
i.—trave, trabe.
f.—poutre, (travée) trabe, trabéation.
a.—beam, trave.
g.—Balken (Arki-trav).

Longa prismo el ligno, metalo, betono, k. c., uzata diverscele en konstruado. —eto, —ego, —aro; ĉef—, T—, duobla T—, U—, ĵaluzia—, aĵura—, armita—, Howa—, prem—, tir—, fiksa—.

—aĵo=*Starigaĵo per traboj k. tabuloj por helpi dum konstruado meti, levi k. mallevi materialojn k. laboristojn.*

Trakelo. — *Gr.* trakelos (*kolo*); *l.* trachelion.

h.—traquelion.
p.—trachelion.
i. —trachelion.
f. —trachelion.
a.—trachelium.
g.—Trachelion.

Kanelita striaro, kiu ĉirkaŭas malsupre la dorikan abakon.

Tranĉeo.—*El l.* transcindere de trans + scindere (*tra tranĉi*).

h.—trinchera, trinchea, zanja.
p.—trincheira.
i. —trinciera, trincea.
f. —tranchée.
a.—trench.
g.—Tranchée.

Longa elfosaĵo farita en tereno por pasigi pli malpli nivele vojon, por formi defluotan kanalon, por serĉi fundamentotan terenon, por militaj celoj, k. c.

Transepto.—*L*. transeptum, *el* trans + septum (*transa septo*).

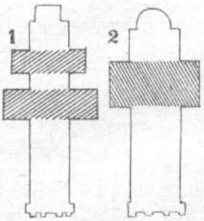

h.—transepto.
p.—transepto.
i. —transetto.
f. —transept, croisée.
a.—transept.
g.—Transept.

Navo, kiu krucigas la ĉefan ĉe la kruforme planigitaj temploj.

Tribuno.—*L*. tribunus (*tribuno*).

h.—tribuna.
p.—tribuna.
i. —tribuna.
f. —tribune.
a.--tribune, pulpit.
g.—Tribüne.
pol.—trjbuna.

Estrado, podio, loko starigita por oratoro.

Triforio.—*L*. triforium, *el* trans foratum (*tra fendita*).

h.—triforio, andito.
p.—triforio.
i. —triforio.
f. —triforium.
a.—triforium.
g.—Triforium.

Galerio, aĵura kontraŭ la ĉefa navo, konstruita sur la arkaĵoj de la flankaj.

Triglifo.—*Gr*. triglophos, *el* trais + gliptos (*tri ĉizaĵoj*).; *l*. triglyphus.

h.—triglifo.
p.—triglipho.
i. —triglifo.
f. —trigliphe.
a.—triglyph.
g.—Triglyph.

Plataĵo havante tri strekojn aŭ pluraĵn vertikalajn kanelaĵojn, uzata ofte ĉe la dorikastila friso. Hemi—=*Duontriflifo, foje uzata ĉe la anguloj de la friso.*

Glifo=*Ĉizita kanelaĵo, duoncilindra, diedroforma, k.* c. Hemiglifo=*Duono de glifo.* Anaglifo=*Kruda reliefo.* Hieroglifo=*Sankta, mistera skribaĵo, farita unue per strekoj.*

Trikromio.—*El* gr. trais + kromos (*tri koloroj*).

h.—tricromía.
p.—tricromia.
i. —tricromia.
f. —trichromie, tricolore.
a.—trichromie.
g.—Trichromie.

Tipografia presaĵo farita per ruĝa, flava k. blua koloriloj. Procedo por

fari tion. Monokromio = *Kiam oni uzas unusolan ķolorilon.* Bikromio = *Kiam oni uzas du.* Polikromio = *Kiam oni uzas plurajn.*

Trilito.—*El gr.* trais + lithcs (*tri ŝtonoj*).

h.—trilito.
p.—trilto.
i. —trilito.
f. —trilithe.
a.—trilith.
g.—Trilith.

Triŝtona monumento; niaj praŭloj starigis ĝin ķiel altaro versajne.

Triptiko. — *El gr.* triptikos, *el* trais + ptikos (*tri faldoj*); *l.* triptychus.

h.—tríptico.
p.—tripticho.
i. —trittico.
f. —triptyque.
a.—triptich.
g.—Triptychon.

Bildo tripanela; pentraĵo trifaldebla, foje uzata ķiel retablo. Triptiķoj—aŭ diptiķoj aŭ poliptiķoj, laŭ la nombro de folioj—estis nomataj la unuaj libroj aŭ albumoj de la antiķvaj greķoj ķ. romanoj; la folioj—sķribtabuletoj—estis el ligno, metalo aŭ eburo, flanķe ķunligitaj per ŝnuro aŭ ĉarniroj.

Trofeo.—*Gr.* tropaion, *el* trepein (*turnigi, venķi*); *l.* trophaeum.

h.—trofeo.
p.—tropheo.
i. —trofeo.
f. —trophée.
a.—trophy, tropaenum.
g.—Trophäe.
pol.—trofea.

Elmetaĵo de ķonķeritaj armiloj ķ. standardoj, ĉu sur la batalejo mem, ĉu simbole en heraldiķo.

Trogo. — *El gr.* trogo (*manĝi, manĝujo*).

h.—artesa, gamella, troje.
p.—gamella, trôlho.
i —truogo, trogolo.
f. —auge, trousse.
a.—trough.
g.—Trog.

Ujo, ofte ligna, uzata de masonistoj por aķvuimi gipson aŭ alia pulva materialo ne grandķvante.

Trono. — *Gr.* thronos (*trono*); *l.* thronus.

Trono persa.

h.—trono.
p.—thrôno.
i. —trono.
f. —trone.
a.—throne.
g.—Thron.
pol.—tron.

Ceremonia, alta seĝo por reĝo aŭ suvereno.

Trotuaro.—*El l.* tolutarius *de* tolutim iri (*rapide iri*).

h.—acera, (*trotar*).
p.—paseio, (*trotar*).
i.—marciapiede, (*trottare*).
f. —trottoir.
a.—foot-way, (*trot*).
g.—Trottoir.
sv.—trottoir.
pol.—trotuar.

Irejo, ordinare tegita per ŝtonplatoj aŭ bitumo, rezervita por la piedirantoj, ambaŭ flanke de strato.

Trulo.—*L.* trulla, *el* trua (*kulero*).

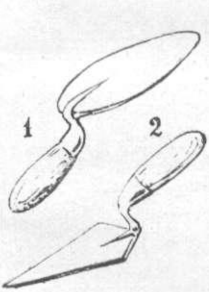

h.—palustre, trulla.
p.—trolha.
i. —cazzuola, trulla.
f. —truelle.
a.—trowel.
g.—Kelle.

Ilo, konsistanta el triangula aŭ trapezoforma lado kun tenilo, uzata de masonistoj por almeti aŭ ebenigi morteron. —i=*Masoni per trulo.*

Trumpo. — *El a. g.* trumpa (*trumpo*).

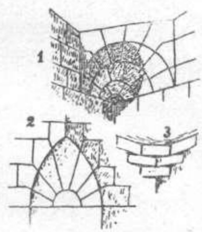

h.—trompa.
p.—trompa.
i. —tromba.
f. —trompe.
a.—tromp.
g.--Trompe, Ecktrichter.

Niĉoforma volbeto uzata en konstruado por multobligi la subtenontajn pariojn de kupolo.

Truso.—*El l.* tortus, torsio (*turmentita, tordita, kunpremita*).

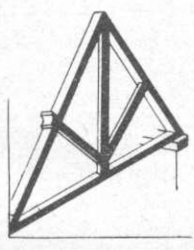

h.—cuchillo, forma.
p.—asna.
i. —incavallatura, capriata, cavallette.
f.—comble, ferme.
a.—truss.
g.—Dachformen, Dachstuhl.

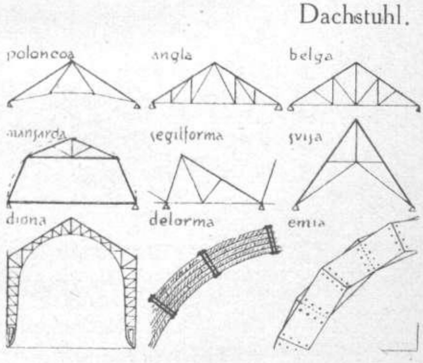

Trabo retata, por subteni tegmenton.

Laŭ la materialo estas ligna—, metala—, armitbetona—; *laŭ la formo,* triangula—, poligona—, cirkla—; *laŭ la sistemo,* angla—, belga—, mansarda—, emia—, orma—, diona—, ardanda—.

Tubo.—*L.* tubus (*tubo*).

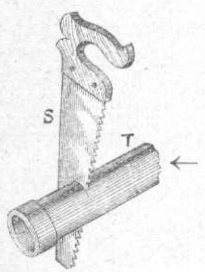

h.—tubo.
p.—tubo.
i. —tubo.
f.—tube, tuyau.
a.—tube.
g.—Rohr.
pol.—tuba.
r.—truba.

Cilindra, kava objekto. —aro, —eto, en—igi. Argila—, grejsa—, ŝtala—, lada—, vitra—, kurba—, angulforma—.

Tudora (*arto*).—*El* Tudor, *propra angla nomo.*

h.—Tudor.
p.—Tuder.
i. —Tudor.
f. —Tudor.
a.—Tudor.
g.—Tudor.

Angla, arkitektura arto disvolviĝinta dum la regado de reĝanta familio Tudor (1485ª-1600ªj): *ĉefverko estas la kapelo de Henriko la 7ª en la londona westminstera abatejo.*

Tumulo.—*L.* tumulus (*tumulo*).

h.—túmulo.
p.—túmulo.
i. —tumulo.
f. —tumulus.
a.—tumulos.
g.—Tumulo, Grabhugel.

Surtomba monteto.

Tunelo. — *El f.* tonnelle (*laŭbo, cilindra volbo*).

h.—túnel.
p.—túnnel.
i. —tunnel.
f. —tunnel.
a.—tunnel.
g.—Tunnel.
pol.—tunel.

Subtera irejo por fervojo, tramvojo, strato.

Turo.—*Gr.* turris, tursis (*fortikaĵo, kastelo*); *l.* turris.

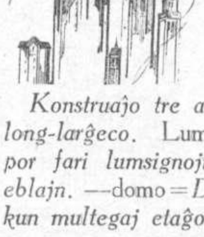

h.—torre.
p.—torre.
i. —torre.
f. —tour.
a.—tower, turret.
g.—Turm.

Konstruaĵo tre alta proporcie al ĝia long-larĝeco. Lum— = *Turo starigita por fari lumsignojn malproksime videblajn.* —domo = *Domo, alta kiel turo, kun multegaj etaĝoj.*

U

Ulmo.—*L.* ulmus (*ulmo*).

h.—olmo.
p.—olmo, ulmeiro.
i. —olmo.
f. —orme, (ulmacées).
a.—elm-tree.
g.—Ulme.

Arbo el la samnoma familio, kies ligno estas tre uzata de la ĉarpentistoj.

Universitato. — *L.* universitas, *el* unu + versas (*unu diversa*).

h.—universidad.
p.—universidáde.
i. —universitá.
f. —université.
a.—university.
g.—Universität.
pol.—uniwersytet.

Plej alta lerneja institucio por instrui diversajn branĉojn de la scio (*fakultatoj*).

Uralito.—*Komerca nomo.*

h.—uralita.
p.—uralite.
i. —uralita.
f. —uralite.
a.—uralite.
g.—Uralit.
r.—uralite.

Emulsio de cemente k. asbesto uzita por fabriki diversajn konstruelementojn, tubojn, tegolojn, k. c.

Urbo.—*L.* urbs, urbis (*urbo*).

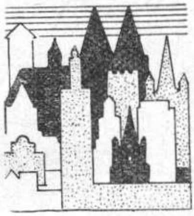

h.—urbe, ciudad.
p.—cidade.
i.—citta, (urbano).
f.—ville, (urbain).
a.—town.
g.—Stadt (Urbanitat).

Granda aro da domoj, dismetitaj laŭ stratoj k. placoj. Antaŭ— = *Parto de la urbo ekster difinita bariero; ekstercentra kvartalo.* Sub— = *Kvartalo pli malalta, pli mizera.* Ĝarden— = *Urbo, kies domoj staras inter ĝardenoj.* Ĉef— = *Ĉefa urbo de regno, de provinco.* —(an)ismo = *Scienco pri starigo, ampleksigo k. renovigo de urboj.* —anizi = *Plibeligi, plisanigi, plikomfortigi urbon.*

Urno.—*L.* urna (*urno*).

h.—urna.
p.—urna.
i. —urna.
f. —urne.
a.—urn.
g.—Urne.
pol.—urna.

Argila, metala, vitra ujo uzata por konservi la cindrojn de la mortintoj, kiel monujo, kiel voĉdonila skatoleto.

V

Vagono.—*El a.* wagen *de* wegan (*ĉaro*).

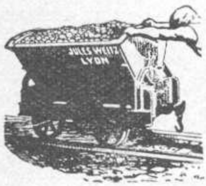

Vagon-eto.

h.—vagón.
p.—waggon.
i. —vagone.
f. —wagon.
a.—wagon.
g.—Waggon.
pol.—wagon.

Surrela veturilo por pasaĝeroj aŭ varoj. —eto=*Malgranda ŝarĝovagono ofte uzata ĉe konstruado.* —aro, en—igi, el—igi.

Valvo. — *L.* valvula, *el* valva (*pordo*).

h.—válvula, compuerta.
p.—válvula, comporta, gaveta.
i. —valvola, tiratoio, otturatur.
f. —valve, vanne, soupape.
a.—valve, sluice, cook, gates.
g.—Ventil, Klappe.

Mekanika peco, kiu daŭre, laŭvole aŭ intermite haltas ian komunikon.

Varianto.—*El l.* variare (*varii*).

h.—variante.
p.—variante.
i. —variazione.
f. —variante.
a.—variant.
g.—Variante.
pol.—warjant.

Ion diferenca formo de tipa verko.

Vatikano.—*El* Vaticanus, *propra nomo de roma monteto.*

h.—Vaticano.
p.—Vaticano.
i. —Vaticano.
f. —Vatican.
a.—Vaticano.
g.—Vatikan.

Nomo de unu el la sep montetoj de Romo k. de la luksa, arta restadejo de ĝiaj papoj. —urbo.

Vazo.—*El l.* vas (*vazo*).

h.—vaso, vasija.
p.—vaso.
i. —vaso.
f. —vase.
a.—vase.
g.—Vase, Gefäss.
pol.—waza.

Ujo el diversaj materialoj, de diversa formo k. grando, destinita por enteni fluidajn aŭ solidajn substancojn, foje kiel ornamo. La greka k. romana popolo elpensis belegajn tipojn; jen la plej konataj de la arkeologio.

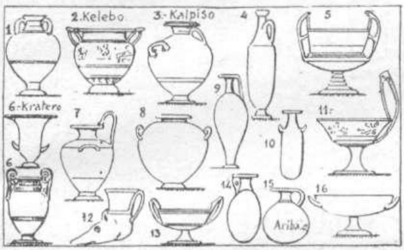

Alabastrono (10)	Kaliko (16)
Amforo (1)	Kotilisko (9)
Aribalo (15)	Kratero (6)
Bombilo (14)	Lekito (4)
Epikiso	Ojnoso
Hidiso	Oksivafo
Hidrio (7)	Olpeo
Holmo	Peliko
Kalpiso (3)	Pikso
Kantaro (13)	Prokoso
Karkeso (5)	Ritono (12)
Kelebo (2)	Skifo
Kiato (11)	Stamno (8)

Veluro. — *El l.* vellus, velluris (*lano*).

h.—velludo, terciopelo.
p.—velludo.
i. —velluto.
f. —velour.
a.—velvet.
g.—Sammt.
pol.—aksamit.

Silka, kotona aŭ lana ŝtofo kun mallonga k. densa vilo, ĉu sur la tuta teksaĵo, ĉu nur sur la ornamoj aŭ sur la fono.

Verando. — *El hinda* varanda (*laŭbo, verando*).

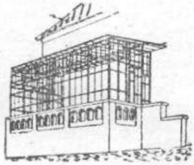

h.—veranda.
p.—verânda.
i. —veranda.
f. —vérande.
a.—veranda.
g.—Veranda, Söller.
pol.—weranda.

Kovrita k. vitrita teraso aŭ balkonego.

Vernizo.—*L.* vernicium, *el* pernitere (*briligi*).

h.—barniz.
p.—verniz.
i. —vernice.
f. —vernis.
a.—vernish.
g.—Firnis.

Solvaĵo de sukceno, kopalo, rezino, k. c., en oleo aŭ alkoholo, uzata kiel protektilo kontraŭ la aero. —i=*Kovri per vernizo.* Lak—, glazura—, kopala—, peĉ—, terebenta—...

Vesta.—*Gr.* Hesta ; *l.* Vesta.

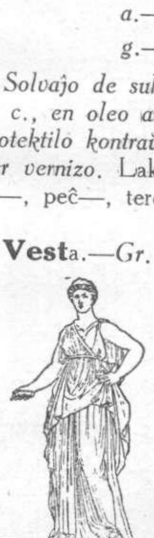

h.—Vesta.
p.—Vesta.
i. —Vesta.
f. —Vesta.
a.—Vesta.
g.—Vesta.

Roma diino, filino de Kronoso ķ. Rea, ŝi simbolis la hejmofajron ķ. estis reprezentita iķonografie per ĉasta junulino ķun torĉo ĉe la mano.

Vestiblo. — *L.* vestibulum (*vestiblo*).

h.-vestíbulo.
p.-vestíbulo.
i.--vestibolo.
f.--vestibule.
a.--vestibule, lobby.
g.--Vestibül, Vorraüme.
pol.—westybul.

Enira parto de domo, ķonstruo, ķ. c., tra ķiu oni atingas la ĉambrojn.

Viadukto.—*L.* viaductus, el via + ductus (*vojo ķonduķita*).

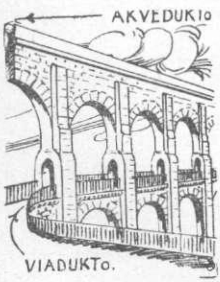

h.—viaducto.
p.—viadúcto.
i. —viadotto.
f. —viaduc.
a.—viaduct.
g.—Viadukt.
pol.—wiadukt.

Alta ponto sur vojo, strato, rivero.

Vilao.—*L.* villa (*vilao*).

h.—villa.
p.—vila.
i. —villa, villetta, palazzina.
f.—villa, châlet.
a.—villa, cottage.
g.—Villa.

Somerdomo, ķampodomo.

Vilaĝo.—*L.* villaticum, *el* villa.

Vilaĝo aŭstra.

h.—villa, villaje, aldea.
p.—villagem, aldeia.
i. —villaggio.
f. —village.
a.—village.
g.—Dorf, (Villa).
pol.—wiosko.

Malgranda aro da domoj, ne regule aranĝitaj.

Vinjeto.—*El l.* vinea (*vinberujo*).

h.—viñeta.
p.—vinheta.
i. —vignetta.
f. —vignette.
a.—vignette.
g.—Vignette.
pol.—winieta.

Desegnaĵeto por ornami libron, metita ĉe la ķomenco aŭ ĉe la fino de ĉapitro. —i=*Desegni vinjetojn; ilustri libron per vinjetoj.*

Visgota (*arto*).—*El g.* wes gothus (*okcidenta goto*); *l.* visigothus.

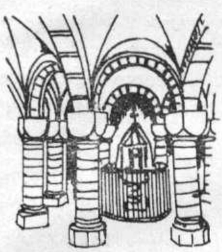

h.—visigodo.
p.—visigodo.
i. —visigodo.
f. —visigoth, visigotique.
a.—visigoth.
g.—westgotisch.

Arto disvolviĝinta en Hispanio de la 5[a] *ĝis la 7*[a] *jc. En konstruado ĝi uzis duoncirklan k. hufan arkojn; en skulptado uzis latinan krucon k. grekajn signojn kiel simbolajn ornamojn.*

Vitro.—*L.* vitrum, *el* vitreum (*vitra, hela*).

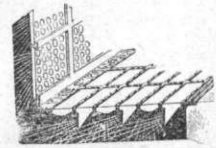

Vitra planko.

h.—vidrio.
p.—vidro.
i. —vetro.
f. —verre, vitre.
a. — glass, (vitrifi).
g.—Glas, (Vitrine).

Artefarita silikato de pluraj bazoj, malmola, travidebla, rompebla. Kiam ĝi enhavas 50% aŭ pli da plumbo, nomigas kristalo. —isto=*Profesiulo okupata prilabori vitron.* Ornama—, kolora, flinta—, armita—.

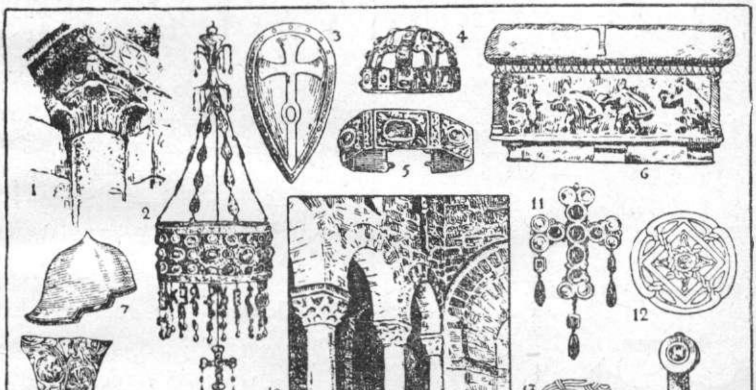

Visgotaj artaĵoj: 1, Kapitelo de Sankta Paolo, Barcelono. 2, Oferkrono de Recesvento. 3, Ŝildo. 4, Krono. 5, Braceleto. 6, Sarkofago. 7, Kasko. 8, Kapitelo. 9, Friso. 10, Sankta Johano de Baños. 11, Ora kruco. 12, Broĉo. 13, Teksaĵo. 14, Spado.

Vitrelo.—*El l.* vitrum (*vitro*).

h.—vitral, vidriera.
p.—vitral.
i. —invetriata.
f. —vitrail.
a.—leaded light.
g.—Kirchenfenster, Glasfenster.

Kunaĵo el diverskoloraj pecoj de vitro, kunigitaj per plumbostrioj por formi desegnojn.

Vitrino.—*El l.* vitrum (*vitro*).

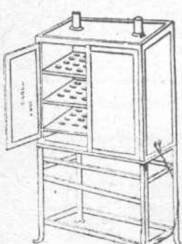

h.—vitrina.
p.—vitrina.
i. —vetrina.
f. —vitrine.
a.—vitrine.
g.—Vitrine.

Elmontra vitroŝranko.

Vojo.—*L.* via (*vojo*).

1. Tervojo ; 2. Fer— ; 3. Akvo— ; 4. Aero—.

h.—vía, camino.
p.—via, caminho.
i. —via, cammino.
f.—voie, route.
a.—way, road.
g.—Weg, Via.

Spaco trairota por sin movi de unu loko al alia. Loko, speciale preparita por veturiloj aŭ piedirantoj. Spaco trairita de moviĝanta korpo. Fer— = *Vojo kun reloj por vagonaro.* —kruciĝo = *Loko, en kiu du aŭ pluraj vojoj renkontiĝas transverse.* —forko = Du—iĝo = *Loko, kie unu vojo dividiĝas en du.* Sub—, supra—, akvo—, tram—, ĉef—...

Volbo.—*El l.* voluta (*envolvita*).

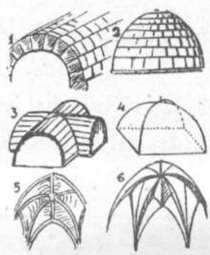

h.—bóveda.
p.—abobada.
i. —volta.
f. —voute.
a.—vault.
g.—Wölbung, Gewölbe.

Arka masonaĵo por kovri spacon. Plata—, cilindra—, konusa—, revolua—, sfera—, elipsoida—, paraboloida—, tora—, helica—, pavilona—, nervura—, panelita—... Ŝtona—, brika—, betona—, metala—...

Volkano.—*Gr.* Hefesto ; *l.* Volcanus, Vulcanus.

h.—Vulcano.
p.—Vulcano.
i. —Vulcano.
f. —Vulcain.
a.—Vulcan.
g.—Vulkan(*us*).

Dio, kiu simbolis la fajron; filo de Jupitro k. Junona, li forĝis la skeptron k. la egidon de sia patro, la kirason de Herkuleso, la ĉaron de Apolo, la rotelon de Bakho, la sagojn de Diana...; ikonografie li estis reprezentata per lama viro kun forĝiloj.

Volumo.—*El l.* volvere (*turni*).

h.—volumen.
p.—volume.
i. —volume.
f. —volume.
a.—volume.
g.—Schriftrolle, Band.

Longa peco (ĝis 40 m.) papira aŭ pergamena volvita ĉirkaŭ ligna cilindreto. Aro da kelkaj manskribitaj aŭ presitaj kajeroj, kune binditaj aŭ broŝuritaj.

Volumeno.—*L.* volumen (*volumeno*).

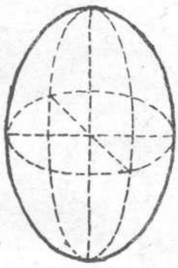

Volumeno de elipsoido.
$^4/_3\ \pi$ a b c

h.—volumen.
p.—volume.
i. —volume.
f. —volume.
a.—volume.
g.—Volumen.
pol.—wolumen.

Spaco okupata de korpo. —metro= *Aparato por mezuri volumenojn de korpoj.* —metrio.

Voluto.—*L.* voluta (*envolvita*).

h.—voluta.
p.—voluta.
i. —voluta.
f. —volute.
a.—volute.
g.—Volute.

Geometria, spirala figuro; korpo aŭ bildo spiralforma.

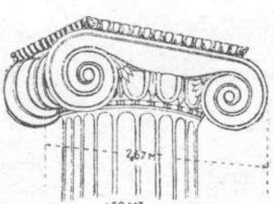

Jonika kapitelo, kies abako estas ornamita per volutoj.

Z

Zo-fero.—*El Z, propra nomo de la lasta alfabeta litero.*

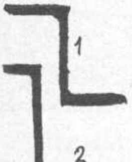

h.—hierro en Z.
p.—ferro Z.
i. —ferro a Z.
f. —fer a Z.
a.— Z-iron.
g.— Z Eisen.

Peco, trabo, kies transversa profilo formas Z. —normala. —kun aloj malegalaj. —kun alo oblikva. Zo-profilo. Zo-formo.

Zeŭso.—*Kelta* Teut; *gr.* Theos, Djeos; *l.* Deus.

h.—Zeus.
p.—Zeus.
i. —Zeus.
f. —Zeus.
a.—Zeus.
g.—Zeus.

Ĉefdio de la greka Olimpo, filo de Kronoso k. Rea, frato de Posejdo, Hadeso, Hestia, Demetra k. Hera. Ikonografie estis reprezentata per nobla homa figuro kun sceptro k. apuda aglo.

Zigzago.—*Onomatopeja vorto.*

h.—zigzag.
p.—zigzag.
i. —zigzag.
f. —zigzag.
a.—zigzag.
g.—Zickzack.
pol.—zygzak.

Linio ree rompata kun anguloj alterne elstaraj k. malelstaraj. Ornamo formita per tiaj linioj.

Zinko.—*El* cinium, *vorto elpensita de Paracelso, en la* 16ª *jc. Ĥemia simbolo:* Zn.

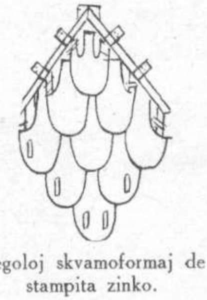

Tegoloj skvamoformaj de stampita zinko.

h.—zinc.
p.—zinco.
i. —zinco.
f. —zinc.
a.—zinc.
g.—Zink.
pol.—cynk.

Ĥemia elemento, trovata en la naturo, ordinare kun la sulfuro; bluete blanka, peza metalo uzata en konstruado kiel tegoloj, kanaletoj, ladoj. k. c. —GRAFIo = *Arto gravuri en zinko,*

elpensita de Brugnot en 1828ª *j. celante anstataŭi la litografion.* —GRAVURo.

Zoofora. — *El gr.* zoos + pheros (*besto porti*).

h.—zoóforo.
p.—zooforo.
i. —zoforo.
f. —zoophore.
a.—zoophoric.
g.—zoophoros.

Arkitektura, arta elemento, kies ornamoj figuras bestojn.

Zoresa (*fero*).—*El* Zorés, *propra nomo de franca inĝeniero,* 19ª *jc.*

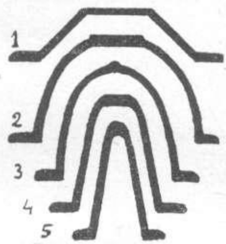

Zoresaj profiloj.

h.—Zorés.
p.—Zorés.
i. —Zorés.
f. —Zorés.
a.—Zorés.
g.—Zorés.

Ferajo, trabo, peco, kies transversa profilo esta V-forma.

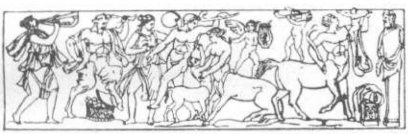

Zoofora friso.

ĈEFAJ PRESERAROJ

Paĝo	Kolono k. linio	Diras	Devas diri
6	1 — 23	g.—Agathe	g.—Achat
8	2 — 29	el agua	el aqua
10	2 — lasta	zoclo	zoklo
19	2 — 28	maldila	maldika
25	2 — 17	*f*.—brike	*f*.—brique
30	1 — 12	altrangulo	altrangula
54	1 — 23	Zeignen	zeichnen
55	1 — 6	*f*.—divis	*f*.—devise.
77	1 — 1	Fotografio	Fotografi
80	2 — 22	galvaniziren	galvanisieren
91	2 — 1	draga	draka
113	2 — 1	Kojko	Kojno
114	1 — 8	Saüle	Säule
116	2 -- 10	baüen	bauen
119	2 — 25	enhanta	enhavanta
129	2 — 20	obunda	abunda
141	1 — 35	moldujo	muldujo
142	1 — 7	Skozio	Skocio
145	2 — 11	ceramikaĵajn	ceramikaĵojn
147	1 — 22	staĵo	estaĵo
149	1 — 3	faĉada	fasada

o